

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី

និង

សេចក្តីប្រជាកាសាខ្មែរ

អភិធម្មបិដក

បណ្ឌិត អង្គមគ្គី

១០១

រាជធានីភ្នំពេញ

ឆ.ស ២៥៦២

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋានស្ស អដ្ឋមោ ភាគោ

អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

សញ្ញាជនទុក

បដិច្ចវិញ

[១] សញ្ញាជន ធម៌ មនិច្ច សញ្ញាជន
 ធម៌ ឧប្បជ្ជន្ត ហេតុឧប្បជ្ជន្ត កាមរាគសញ្ញាជន
 មនិច្ច ចិដ្ឋិសញ្ញាជន អវិជ្ជាសញ្ញាជន កាមរាគ-
 សញ្ញាជន មនិច្ច សីលទូតបរាសសញ្ញាជន
 អវិជ្ជាសញ្ញាជន កាមរាគសញ្ញាជន មនិច្ច មាណ-
 សញ្ញាជន អវិជ្ជាសញ្ញាជន កាមរាគសញ្ញាជន
 មនិច្ច អវិជ្ជាសញ្ញាជន វេទិយសញ្ញាជន មនិច្ច
 វេទិយសញ្ញាជន អវិជ្ជាសញ្ញាជន វេទិយសញ្ញាជន
 មនិច្ច វេទិយសញ្ញាជន អវិជ្ជាសញ្ញាជន វេទិយ-
 សញ្ញាជន មនិច្ច អវិជ្ជាសញ្ញាជន មាណសញ្ញាជន

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន អដ្ឋមោ

អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

សញ្ញាជនទុក

បដិច្ចវិញ

[១] សញ្ញាជនធម៌ (ធម៌ដែលចង់សង្ខតទុកក្នុងវិញ្ញាណ) អស្រ័យ
 ឧប្បជ្ជន្តធម៌ រោគភិក្ខុវិញ្ញាណឧប្បជ្ជន្ត គឺ ចិដ្ឋិសញ្ញាជន
 ក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនក្តី អស្រ័យ ឧត្តរាមរាគសញ្ញាជន សីលទូតបរា-
 សសញ្ញាជនក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនក្តី អស្រ័យ ឧត្តរាមរាគសញ្ញា-
 ជន មាណសញ្ញាជនក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនក្តី អស្រ័យ ឧត្តរាមរាគ-
 សញ្ញាជន អវិជ្ជាសញ្ញាជន អស្រ័យ ឧត្តរាមរាគសញ្ញាជន វេទិយ-
 សញ្ញាជនក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនក្តី អស្រ័យ ឧត្តរាមរាគសញ្ញាជន មនិច្ច-
 វេទិយសញ្ញាជនក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនក្តី អស្រ័យ ឧត្តរាមរាគសញ្ញាជន
 អវិជ្ជាសញ្ញាជន អស្រ័យ ឧត្តរាមរាគសញ្ញាជន កាមរាគសញ្ញាជនក្តី

វិញ ក្នុងយោ យោសាញាជនេ ឧប្បយុត្តកា ឧ ទត្ថា ។
 យោសាញាជនេ យោសាញាជនេ ឧប្ប ក្នុងយោ យោសាញា-
 ជនេ យោសាញា ឧប្បជ្ជតិ យោតុប្បក្កយា កាមរាគសាញា-
 ជនេ ឧប្បយុត្តកា ឧ ទត្ថា បក្កយា ជិដ្ឋិសាញា-
 ជនេ អវិជ្ជាសាញាជនេ កាមរាគសាញាជនេ វត្ថុត្ថ
 ក្នុងយោ ជិដ្ឋិសាញាជនេ អវិជ្ជាសាញាជនេ ឧត្ត
 ត្ថំ ត្ថំ ។ យោសាញាជនេ យោសាញាជនេ ឧប្ប
 ក្នុងយោ យោសាញាជនេ ឧប្ប ឧប្បជ្ជតិ យោតុ-
 ប្បក្កយា យោសាញាជនេ ឯកំ ទត្ថក្ខ យោសាញាជនេ
 ឧ ក្នុងយោ កយោ ទត្ថា ជិដ្ឋិសាញាជនេ វត្ថំ ឧ
 ទត្ថា ។ ឧត្តំ យោសាញាជនេ ឧ វត្ថុត្ថ បក្កយា
 យោសាញាជនេ ទត្ថា ។ យោសាញាជនេ យោសាញា-
 ជនេ ឧប្ប ក្នុងយោ យោសាញាជនេ ឧ យោសាញា-
 ជនេ ឧ ឧប្ប ឧប្បជ្ជតិ យោតុប្បក្កយា យោសាញា-
 ជនេ ឯកំ ទត្ថក្ខ កាមរាគសាញាជនេ បក្កយា
 កយោ ទត្ថា ជិដ្ឋិសាញាជនេ អវិជ្ជាសាញាជនេ ជិដ្ឋិ-
 សាញាជនេ វត្ថំ ឧ ទត្ថា ។ ឧត្តំ កាមរាគសាញា-
 ជនេ វត្ថុត្ថ បក្កយា ជិដ្ឋិសាញាជនេ អវិជ្ជា-
 សាញាជនេ ឧប្បយុត្តកា ឧ ទត្ថា ឧត្តំ ។ សុត្តន្ត ។

ពួកសាស្តាជនៈក្តី ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្តក្តី ភីនីវ្រែក ភីនីវត្ថុ ។ សាស្តាជនៈ
 ធម៌ ភីនីវ្រែក ភីនីសាស្តាជនៈធម៌ផង ភីនីនោសាស្តាជនៈធម៌ផង ទើបក៏គ
 ឡើង ប្រោសហត្ថប្បវ្វ័យ គឺ ខ្ញុំសាស្តាជនៈក្តី អវិជ្ជាសាស្តាជនៈក្តី
 ភីនីវ្រែក ភីនីកាមពតសាស្តាជនៈផង ភីនីពួកសម្បយុត្តកក្ខន្តផង ខ្ញុំ
 សាស្តាជនៈក្តី អវិជ្ជាសាស្តាជនៈក្តី ភីនីវ្រែក ភីនីកាមពតសាស្តាជនៈផង
 ភីនីវត្ថុផង បណ្ឌិត ឧប្បាស ជាចក្កៈចុះ ។ នោសាស្តាជនៈធម៌ ភីនី
 វ្រែក ភីនីសាស្តាជនៈធម៌ផង ភីនីនោសាស្តាជនៈធម៌ផង ទើបក៏គឡើង
 ប្រោសហត្ថប្បវ្វ័យ គឺ ខ្ញុំ ល ក្តី ចិត្តសម្បជ្ជាឧប្បក្ក ភីនីវ្រែក ភីនី
 នោសាស្តាជនៈកក្ខន្ធ ខ ផង ភីនីពួកសាស្តាជនៈផង ភីនីខ្ញុំ ២ . . .
 (ឧប្បាស) ជាចក្កៈចុះ ពួកនោសាស្តាជនៈកក្ខន្ធ ភីនីវ្រែក ភីនីពួកសាស្តា-
 ជនៈផង ភីនីវត្ថុផង ។ សាស្តាជនៈធម៌ក្តី នោសាស្តាជនៈធម៌ក្តី ភីនី
 វ្រែក ភីនីសាស្តាជនៈធម៌ផង ភីនីនោសាស្តាជនៈធម៌ផង ទើបក៏គឡើង
 ប្រោសហត្ថប្បវ្វ័យ គឺ ខ្ញុំ ល ក្តី ខ្ញុំសាស្តាជនៈក្តី អវិជ្ជាសាស្តាជនៈក្តី
 ចិត្តសម្បជ្ជាឧប្បក្ក ភីនីវ្រែក ភីនីនោសាស្តាជនៈកក្ខន្ធ ខ ផង ភីនីកាមពត-
 សាស្តាជនៈផង ភីនីខ្ញុំ ២ . . . (ឧប្បាស) ជាចក្កៈចុះ ខ្ញុំសាស្តាជនៈក្តី
 អវិជ្ជាសាស្តាជនៈក្តី ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្តក្តី ភីនីវ្រែក ភីនីកាមពតសាស្តា-
 ជនៈផង ភីនីវត្ថុផង (ឧប្បាស) ជាចក្កៈចុះ ។ សេចក្តីបប្រញ ។

(៨) ហេតុយោ នវំ វារាម្មណោ នវំ សត្វត្ថ នវំ
វិរាហោ ឯតំ អវិភតេ នវំ ។

(៩) ឈរោកុយា ចត្តារិ ។ យត្ថ យត្ថ វត្ថុ
លត្តតិ តត្ថ តត្ថ ធិញ្ញាតំ កាតត្ថំ ។ នរោម្មណោ
ចីណំ យោវិចិត្តេ ចីណំ ។

ឯវំ ឥតំរោចិ ទ្វេ កណ្តាតោ ធិ ធិស្សយនំកោ
ធិ កាតត្ថា ។

សំសម្ពាសិតំ

(១០) សក្ខោជនំ ធម្មំ សំសរដ្ឋោ សក្ខោជ-
នោ ធម្មោ ធម្មដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ កាតតតសៈក្ខា-
ជនំ សំសរដ្ឋំ ធិដ្ឋសក្ខោជនំ អវិច្ឆាសក្ខោជនំ ឯវំ
នវំ ចត្តារិ អរូបាឈេវ កាតត្ថា ។

សំសម្ពាសិតេ សម្មយុត្តកំរោចិ ឯវំ កាតត្ថា ។

បញ្ញាវិវា

(១១) សក្ខោជនោ ធម្មោ សក្ខោជនស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន ធម្មយោ សក្ខោជនោ ហេតុ សម្ម-
យុត្តកានំ សក្ខោជនានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន ធម្មយោ ។
សក្ខោជនោ ធម្មោ នោសក្ខោជនស្ស ធម្មស្ស

(៨) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មាន៣៖ ៨ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយោ មាន
៣៖ ៨ ក្នុងបដ្ឋយោចន៍អស់ សុខតែមាន៣៖ ៨ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយោ មាន
៣៖ ១ ក្នុងករិត្យប្បដ្ឋយោ មាន៣៖ ៨ ។

(៩) ក្នុងនោះហេតុប្បដ្ឋយោ មាន៣៖ ២ ។ វត្ថុ ដែលបាន ត្រង់
អវិច្ឆិកា ។ បណ្ឌិត ឥច្ឆិក្ខុ មិនច្បាស់ត្រង់ ត្រង់ក៏ខ្វែងខាងៗ ចុះ ។
ក្នុងនោះអារម្មណប្បដ្ឋយោ មាន៣៖ ៣ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយោ មាន៣៖ ៣ ។

អារាម ២ យ៉ាងគ្រាន់ខ្ចី ធិស្សយនករក្តី
បណ្ឌិត ឥច្ឆិក្ខុ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

សំសម្ពាសិតំ

(១០) សក្ខោជនធម៌ ច្រឡកច្រឡំ ធិសក្ខោជនធម៌ រើប
ភើតឡើង គ្រាន់ហេតុប្បដ្ឋយោ គឺ ធិសក្ខោជនក្តី ក៏យ៉ាងសក្ខោជនក្តី
ច្រឡកច្រឡំ ធិភាវកសក្ខោជនៈ ឯត្ថកអរូប មានច្រឡា ៨ បណ្ឌិត
ឥច្ឆិក្ខុ យ៉ាងនេះចុះ ។

សំសម្ពាសិតក្តី សម្មយុត្តកក្តី បណ្ឌិត ឥច្ឆិក្ខុ យ៉ាងនេះផង ។

បញ្ញាវិវា

(១១) សក្ខោជនធម៌ ជាបដ្ឋយោ នៃសក្ខោជនធម៌ ដោយហេតុ-
ប្បដ្ឋយោ គឺ ត្ថកហេតុ ជាសក្ខោជនៈ ជាបដ្ឋយោ នៃត្ថកសម្មយុត្តកសក្ខោ-
ជនៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយោ ។ សក្ខោជនធម៌ ជាបដ្ឋយោ នៃនោសក្ខោជនធម៌

ហេតុឫទ្ធិយេន មច្ចុយោ សម្ពោជនា ហេតុ សម្ប-
 យុត្តកាចំ ។ ច្បាចំ ចិត្តសមុដ្ឋានានុ រូបាចំ ហេតុ-
 ឫទ្ធិយេន មច្ចុយោ ។ សម្ពោជនា ធម្មា សម្ពោ-
 ជនស្ស ធម ធម្មសម្ពោជនស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
 ឫទ្ធិយេន មច្ចុយោ សម្ពោជនា ហេតុ សម្បយុត្ត-
 កាចំ ។ ច្បាចំ សម្ពោជនានុ ចិត្តសមុដ្ឋានានុ
 រូបាចំ ហេតុឫទ្ធិយេន មច្ចុយោ ។ ធម្មសម្ពោជនា
 មហេតុ ធម្មសម្ពោជនស្ស ធម្មស្ស ហេតុឫទ្ធិយេន
 មច្ចុយោ ធម្មសម្ពោជនា ហេតុ សម្បយុត្តកាចំ
 ។ ច្បាចំ ចិត្តសមុដ្ឋានានុ រូបាចំ ហេតុឫទ្ធិយេន
 មច្ចុយោ ធម្មសមុដ្ឋានានុ . . . ។

[១២] សម្ពោជនា ធម្មា សម្ពោជនស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុឫទ្ធិយេន មច្ចុយោ សម្ពោជន
 ហេតុ សម្ពោជនា ធម្មជ្ឈន្តិ ។ មូលំ កាតតំ សម្ពោ-
 ជនេ ហេតុ ធម្មសម្ពោជនា ធម្មា ធម្មជ្ឈន្តិ ។ មូលំ
 កាតតំ សម្ពោជនេ ហេតុ សម្ពោជនា ធម សម្ប-
 យុត្តកា ធម ធម្មា ធម្មជ្ឈន្តិ ។ ធម្មសម្ពោជនា
 ធម្មា ធម្មសម្ពោជនស្ស ធម្មស្ស ហេតុឫទ្ធិយេន
 មច្ចុយោ ធម្មា សីលំ . . .

ដោយហេតុឫទ្ធិយ គឺ ភូតហេតុ ជាសម្ពោជនៈ ជាច្បាប់ ខែត្ថក
 សម្បយុត្តកក្កន្តន្ត ខែត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានុបដេ ដោយហេតុឫទ្ធិយ ។
 សម្ពោជនមិ ជាច្បាប់ ខែសម្ពោជនចិត្ត ខែនាសម្ពោជនមិ
 នន ដោយហេតុឫទ្ធិយ គឺ ភូតហេតុ ជាសម្ពោជនៈ ជាច្បាប់ ខែ
 ភូតសម្បយុត្តកក្កន្តន្ត ខែត្ថកសម្ពោជនៈនន ខែត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានុបដេ
 ដោយហេតុឫទ្ធិយ ។ ធម្មសម្ពោជនមិ ជាច្បាប់ ខែធម្មសម្ពោ-
 ជនមិ ដោយហេតុឫទ្ធិយ គឺ ភូតហេតុ ជាសម្ពោជនៈ ជាច្បាប់
 ខែត្ថកសម្បយុត្តកក្កន្តន្ត ខែត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានុបដេ ដោយហេតុឫទ្ធិយ
 ក្នុងនាមៈខែចិត្តសមុដ្ឋានុបដេ . . . ។

[១២] សម្ពោជនមិ ជាច្បាប់ ខែសម្ពោជនមិ ដោយ
 ហេតុឫទ្ធិយ គឺ ភូតសម្ពោជនៈ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូត
 សម្ពោជនៈ ។ មូល បណ្ឌិត ធម្មវិជ្ជា ភូតសម្ពោជនក្កន្ត កើត
 ឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតសម្ពោជនៈ ។ មូល បណ្ឌិត ធម្មវិជ្ជា
 ភូតសម្ពោជនក្ក ភូតសម្បយុត្តកក្កន្ត កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំ
 ភូតសម្ពោជនៈ ។ ធម្មសម្ពោជនមិ ជាច្បាប់ ខែធម្មសម្ពោជនមិ
 ដោយហេតុឫទ្ធិយ គឺ ភូត ឬ ខ្ញុំភាគ ខ្ញុំសីល . . .

អាម្ពណាប្បវត្តយេន បទ្ទយោ ។ នោសញ្ញាជេន
 ឆោ សញ្ញាជេស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បវត្តយេន
 បទ្ទយោ ចាន់ ... សីលំ ... ឧបាសដក្ខ័ ...
 បុព្វ ... ឈាត ... ធម្មំ ... វត្ថុ ... នោសញ្ញា
 ជេន ឆោ អស្សជេតិ អភិទទ្ទតិ តំ អារត្ត វាតា
 ... យេនស្ស ឧប្បជ្ឈតិ ។ នោសញ្ញាជេន ឆោ
 សញ្ញាជេស្ស ឆ នោសញ្ញាជេស្ស ឆ ធម្មស្ស
 អាម្ពណាប្បវត្តយេន បទ្ទយោ ចាន់ ... សីលំ ...
 ឧបាសដក្ខ័ ... បុព្វ ... ឈាត ... ធម្មំ ...
 វត្ថុ ... នោសញ្ញាជេន ឆោ អស្សជេតិ អភិទទ្ទតិ
 តំ អារត្ត សញ្ញាជេន ឆ សញ្ញាជេស្សយុត្តា ឆ
 ឆត្វា ឧប្បជ្ឈតិ ។ សញ្ញាជេន ឆ នោសញ្ញាជេន
 ឆ ឆត្វា សញ្ញាជេស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បវត្តយេន
 បទ្ទយោ តីលំ អារត្តាយេ តាតត្វា ។

[១៣] សញ្ញាជេន ឆោ សញ្ញាជេស្ស
 ធម្មស្ស អភិបតិប្បវត្តយេន បទ្ទយោ អាម្ពណាជេន
 សញ្ញាជេន តុំ តត្វា ... តីលំ កុត្តារម្ពណ ។

ដោយអាម្ពណាប្បវត្តយេន ។ នោសញ្ញាជេន ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ
 ដោយអាម្ពណាប្បវត្តយេន តី ឆ្លុំតាខ ... ឆ្លុំសីល ... ឆ្លុំឆោសដក្ខ
 ... ភូតិកាលមុខ ... អភិយោន ... ឆ្លុំចក្ខុ ... ឆ្លុំវត្ថុ ...
 បុគ្គល ប្រភព វិភាយ ឆ្លុំតាខនោសញ្ញាជេន តាខ ប្រាជ្ញ ឆ្លុំ
 ឆ្លុំតាខ ... តាមឆ្លុំ កើតឡើង ។ នោសញ្ញាជេន ឆោ ឆោ ឆោ
 នោសញ្ញាជេន ឆោ នោសញ្ញាជេន ដោយអាម្ពណាប្បវត្តយេន
 តី ឆ្លុំតាខ ... ឆ្លុំសីល ... ឆ្លុំឆោសដក្ខ ... ភូតិកាលមុខ
 ... អភិយោន ... ឆ្លុំចក្ខុ ... ឆ្លុំវត្ថុ ... បុគ្គល ប្រភព
 វិភាយ ឆ្លុំតាខនោសញ្ញាជេន ភូតិកាលមុខ តី ឆ្លុំតាខ ប្រភព
 ដោយសញ្ញាជេន កើតឡើង ប្រាជ្ញា ឆ្លុំឆ្លុំតាខ ។ សញ្ញា
 ជេន ឆ្លុំតាខ នោសញ្ញាជេន ឆោ ឆោ ឆោ ដោយអា
 ម្ពណាប្បវត្តយេន តី បណ្ឌិត ឆ្លុំប្រាជ្ញា ឆ្លុំឆ្លុំតាខ តាខ ឆ្លុំតាខ ។

[១៤] សញ្ញាជេន ឆោ ឆោ ឆោ ដោយអា
 ម្ពណាប្បវត្តយេន ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ
 ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ
 ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ ឆ្លុំតាខ

ដោយសមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចរយេន បច្ចុយោ ។
 គោសាញាជនោ ធាត្វា សាញាជនស្ស ធម្មស្ស ឧប-
 ទិស្សយប្បច្ចរយេន បច្ចុយោ វារាជ្យណូបទិស្សយោ អ-
 បច្ចុបទិស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្ត-
 បទិស្សយោ សង្ខំ ឧបទិស្សយោ មាត់ ជារៀត ជិដ្ឋិ
 កណ្តាតិ សីលំ . . . ។ បេ ។ សេនាសង្ខំ ឧបទិស្សយោ
 ចាលំ បាទតិ ។ បេ ។ សង្ខំ កិច្ចតិ សត្វា ។ បេ ។
 សេនាសង្ខំ ឧបទិស្ស ។ បេ ។ បច្ចុយោ ឧបទិស្សយោ
 ប្បច្ចរយេន បច្ចុយោ ។ គោសាញាជនោ ធាត្វា
 សាញាជនស្ស ច គោសាញាជនស្ស ច ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយប្បច្ចរយេន បច្ចុយោ វារាជ្យណូបទិស្សយោ
 អបច្ចុបទិស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ ។ បេ ។ បក-
 ត្តបទិស្សយោ សង្ខំ ឧបទិស្សយោ មាត់ ជារៀត
 ជិដ្ឋិ កណ្តាតិ សីលំ . . . ។ បេ ។ សេនាសង្ខំ ឧប-
 ទិស្សយោ ចាលំ បាទតិ ។ បេ ។ សង្ខំ កិច្ចតិ សត្វា
 ។ បេ ។ សេនាសង្ខំ សាញាជនាតំ សម្បយុត្តកាតព្វ
 ឧទ្ទាតំ ឧបទិស្សយប្បច្ចរយេន បច្ចុយោ ។ សាញាជ-
 នោ ច គោសាញាជនោ ច ធាត្វា សាញាជនស្ស
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចរយេន បច្ចុយោ តីលំ ។

ខែសសមាបត្តិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចរយេន ។ គោសាញាជនេមិ ជា
 បច្ចុយោ ខែសាញាជនេមិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចរយេន បាទជល់ការម្នា-
 បទិស្សយោ អនុបទិស្សយោ វិទីបកត្តបទិស្សយោ ។ បេ ។ ឯបកត្ត-
 បទិស្សយោ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ខ្លួនសត្វ ហើយដំឡើង ខ្លួន
 ប្រកាន់ ខ្លួនវិជ្ជា ខ្លួនសីល . . . ។ បេ ។ កាស្រ័យ ខ្លួនសេនាសនៈ
 ហើយសម្រាប់ ខ្លួនសត្វ ។ បេ ។ បំបែក ខ្លួនសត្វ សត្វ ។ បេ ។
 សេនាសនៈ ជាបច្ចុយោ ខែភក្តៈ ។ បេ ។ ខែសាញាជនេមិ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ចរយេន ។ គោសាញាជនេមិ ជាបច្ចុយោ ខែសាញាជន-
 េមិជនី ខែសាញាជនេមិជនី ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចរយេន បាទជល់
 ការម្នាបទិស្សយោ អនុបទិស្សយោ វិទីបកត្តបទិស្សយោ ។ បេ ។
 ឯបកត្តបទិស្សយោ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ខ្លួនសត្វ ហើយដំឡើង ខ្លួន
 មាត់ ប្រកាន់ ខ្លួនវិជ្ជា ខ្លួនសីល . . . ។ បេ ។ កាស្រ័យ ខ្លួនសេនា-
 សនៈ ហើយសម្រាប់ ខ្លួនសត្វ ។ បេ ។ បំបែក ខ្លួនសត្វ សត្វ ។ បេ ។
 សេនាសនៈ ជាបច្ចុយោ ខែភក្តៈសាញាជនេមិ ខែភក្តៈសម្បយុត្តកាតព្វ
 ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចរយេន ។ សាញាជនេមិក្តី គោសាញាជនេមិក្តី ជា
 បច្ចុយោ ខែសាញាជនេមិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចរយេន គឺ មាត់ ។ ព ។

ហោស្មណបុរេជានំ ធម្មំ . . . វត្ថុ អស្សាជេតិ អភិ-
 ធម្មតិ តំ វោស្ម សាញាជេតា ធម្មសម្មយុត្តកា
 វ ចន្ទា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ សាញាជេ-
 តានំ សម្មយុត្តកានាមន្ទ ចន្ទានំ បុរេជានប្បដ្ឋាយេន
 អនុយោ ។

[១៧] សាញាជេតោ ធម្មា វោសាញាជេតស្ស
 ធម្មស្ស វត្ថុជានប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ឯកំ ។ វោ-
 សាញាជេតោ ធម្មា វោសាញាជេតស្ស ធម្មស្ស
 វត្ថុជានប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ។ សាញាជេតោ ធម្ម-
 វោសាញាជេតោ ធម្មា វោសាញាជេតស្ស ធម្មស្ស
 វត្ថុជានប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ។

[១៨] សាញាជេតោ ធម្មា សាញាជេតស្ស
 ធម្មស្ស វោសាវជេតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ឯកំ ។

[១៩] វោសាញាជេតោ ធម្មា វោសាញា-
 ជេតស្ស ធម្មស្ស តេត្ថប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ តីណំ ។
 វិហារប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ឯកំ ។ វិហារប្បដ្ឋាយេន
 បដ្ឋាយោ តីណំ ។ វត្ថុជេតប្បដ្ឋាយេន អដ្ឋាយោ តីណំ ។
 វិហារប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ តីណំ ។ វត្ថុប្បដ្ឋាយេន
 បដ្ឋាយោ ឯកំ ។ សម្មយុត្តកប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ឯកំ ។

ហោស្មណបុរេជានំ តី (បុគ្គល) ឧប្បជ្ឈន្តិ . . . ព្រេតអរ វិភយ ខីដ
 វត្ថុ តួសាញាជេតិ តួសម្មយុត្តកត្ថន្តិ តើនាម្បិទី ព្រាហ្មញ្ញ
 ឧប្បជ្ឈន្តាវ ។ វត្ថុបុរេជានំ តី វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃតួសាញាជេតិ
 នៃតួសម្មយុត្តកត្ថន្តិ ដោយបុរេជានប្បដ្ឋាយេន ។

[១៧] សាញាជេតេ ជាបច្ច័យ នៃវោសាញាជេតេ ដោយ
 វត្ថុជានប្បដ្ឋាយេន តី មានព្រះ ១ ។ វោសាញាជេតេ ជាបច្ច័យ
 នៃវោសាញាជេតេ ដោយវត្ថុជានប្បដ្ឋាយេន ។ សាញាជេតេ តី
 វោសាញាជេតេ ជាបច្ច័យ នៃវោសាញាជេតេ ដោយវត្ថុ-
 ជានប្បដ្ឋាយេន ។

[១៨] សាញាជេតេ ជាបច្ច័យ នៃសាញាជេតេ ដោយ
 វោសាវជេតប្បដ្ឋាយេន តី មានព្រះ ៩ ។

[១៩] វោសាញាជេតេ ជាបច្ច័យ នៃវោសាញាជេតេ
 ដោយតេត្ថប្បដ្ឋាយេន តី មានព្រះ ៣ ។ ជាបច្ច័យ ដោយវិហារប្បដ្ឋាយេន
 តី មានព្រះ ១ ។ ជាបច្ច័យ ដោយវត្ថុជេតប្បដ្ឋាយេន តី មានព្រះ ៣ ។
 ជាបច្ច័យ ដោយវត្ថុប្បដ្ឋាយេន តី មានព្រះ ៣ ។ ជាបច្ច័យ ដោយ
 វោសាវជេតប្បដ្ឋាយេន តី មានព្រះ ៣ ។ ជាបច្ច័យ ដោយតេត្ថប្បដ្ឋាយេន
 តី មានព្រះ ៩ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសម្មយុត្តកប្បដ្ឋាយេន តី មានព្រះ ៩ ។

[២០] សុត្តន្តបិដក ធម្មោ លោសត្តោជនស្ស
 ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បន្នយេន បទ្ទយោ សហជាតំ
 ម្សាជាតំ ។ វិភជិតតំ ។ លោសត្តោជនោ ធម្មោ
 លោសត្តោជនស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បន្នយេន បទ្ទ-
 យោ សហជាតំ ម្សាជាតំ ម្សាជាតំ ។ វិភជិតតំ ។
 លោសត្តោជនោ ធម្មោ សុត្តោជនស្ស ធម្មស្ស
 វិញ្ញយុត្តប្បន្នយេន បទ្ទយោ ម្សាជាតំ វត្ថុ សុត្តោ-
 ជនំ វិញ្ញយុត្តប្បន្នយេន បទ្ទយោ ។ លោសត្តោ-
 ជនោ ធម្មោ សុត្តោជនស្ស ធម្មោ លោសត្តោជនស្ស
 ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បន្នយេន បទ្ទយោ ម្សាជាតំ វត្ថុ
 សុត្តោជនំ សុត្តយុត្តកាចន្ធិ ទទ្ទាតំ វិញ្ញយុត្ត-
 ប្បន្នយេន បទ្ទយោ ។ សុត្តោជនោ ធម្មោ លោសត្តោ-
 ជនោ ធម្មោ លោសត្តោជនស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញ-
 យុត្តប្បន្នយេន បទ្ទយោ សហជាតំ ម្សាជាតំ ។
 វិភជិតតំ ។

(២០) សង្ខារវិជ្ជា ធម្មា សង្ខារជេតស្ស
 ជេតស្ស អនុប្បត្តយេន បច្ឆាយា វិកតំ បដិច្ចស-
 រិកតំ ។ សង្ខារវិជ្ជា ធម្មា គោសង្ខារជេតស្ស
 ជេតស្ស អនុប្បត្តយេន បច្ឆាយា សហជានំ

[២០] សាស្ត្រាជនធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនោសាស្ត្រាជនធម៌ ដោយ
វិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ ទានដល់សហជាន និងបច្ចាជាន ។ បណ្ឌិត ឆប្ប
ចែកចុះ ។ នោសាស្ត្រាជនធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនោសាស្ត្រាជនធម៌ ដោយ
វិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ ទានដល់សហជាន បុរោជាន និងបច្ចាជាន ។
បណ្ឌិត ឆប្បចែកចុះ ។ នោសាស្ត្រាជនធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសាស្ត្រា-
ជនធម៌ ដោយវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ ទានដល់បុរោជាន និង វេទ ជាបច្ច័យ
នៃត្ថកសាស្ត្រាជនៈ ដោយវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ ។ នោសាស្ត្រាជនធម៌ ជា
បច្ច័យ នៃសាស្ត្រាជនធម៌ផង នៃនោសាស្ត្រាជនធម៌ផង ដោយវិជ្ជយុត្ត-
ប្បច្ច័យ ទានដល់បុរោជាន និង វេទ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកសាស្ត្រាជនៈផង
នៃត្ថកសម្បយុត្តក្នុងផង ដោយវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ ។ សាស្ត្រាជនធម៌ក្តី
នោសាស្ត្រាជនធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនោសាស្ត្រាជនធម៌ ដោយវិជ្ជយុត្តប្ប-
ច្ច័យ ទានដល់សហជាន និងបច្ចាជាន ។ បណ្ឌិត ឆប្បចែកចុះ ។

[២១] សុត្តន្តបិដក ជាបច្ច័យ នៃសុត្តន្តបិដក ដោយអត្ថ-
បច្ច័យ គឺ មានលេខ ដូចគ្នាទាំងដប់បួនផែន ។ សុត្តន្តបិដក
ជាបច្ច័យ នៃសុត្តន្តបិដក ដោយអត្ថបច្ច័យ បានដល់សហជាត

[២៣] សាត្រោជនេនា ធម្មោ សាត្រោជនស្ស
 ធម្មស្ស កាម្មណប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ សហជាតប្បដ្ឋា-
 យេន បទ្ធាយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ ។
 សាត្រោជនោ ធម្មោ វោសាត្រោជនស្ស ធម្មស្ស កាម្ម-
 ណប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ សហជាតប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ
 ឧបនិស្សយប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ បញ្ចាតាតប្បដ្ឋានយេន
 បទ្ធាយោ ។ សាត្រោជនោ ធម្មោ សាត្រោជនស្ស ប-
 រោសាត្រោជនស្ស ប ធម្មស្ស កាម្មណប្បដ្ឋានយេន
 បទ្ធាយោ សហជាតប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ ឧបនិស្សយ-
 ប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ ។ វោសាត្រោជនោ ធម្មោ វោ-
 សាត្រោជនស្ស ធម្មស្ស កាម្មណប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ
 សហជាតប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋានយេន
 បទ្ធាយោ បុរោជាតប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ បញ្ចាតាតប្ប-
 ដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ កម្មប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ កាមា-
 រាប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ វិន្ទ្រិយប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ ។
 វោសាត្រោជនោ ធម្មោ សាត្រោជនស្ស ធម្មស្ស កាម្ម-
 ណប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ សហជាតប្បដ្ឋានយេន បទ្ធាយោ

[២៤] សាត្រោជនេន ជាបច្ច័យ វិនិសាត្រោជនេន ដោយកាម្ម-
 ណប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បដ្ឋាន ។ សាត្រោជនេន ជាបច្ច័យ វិនិសាត្រោជនេន ដោយ
 កាម្មណប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយបញ្ចាតាតប្បដ្ឋាន ។ សាត្រោជនេន
 ជាបច្ច័យ វិនិសាត្រោជនេន វិនិសាត្រោជនេន ដោយកាម្មណ-
 ប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
 និស្សយប្បដ្ឋាន ។ វោសាត្រោជនេន ជាបច្ច័យ វិនិសាត្រោជនេន ដោយ
 កាម្មណប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
 និស្សយប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយបុរោជាតប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយបញ្ចាតា-
 តប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយកាមា-
 រាប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយវិន្ទ្រិយប្បដ្ឋាន ។ វោសាត្រោជនេន ជាបច្ច័យ វិនិ-
 សាត្រោជនេន ដោយកាម្មណប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាន

ឧបនិស្សយប្បន្នយេន មច្ចយោ មុរោជានប្បន្នយេន
 មច្ចយោ ។ ខោសត្តោជនោ ខោសត្តោជនស្ស
 ជ ខោសត្តោជនស្ស ជ ធម្មស្ស ការម្ពណប្បន្នយេន
 មច្ចយោ សហជានប្បន្នយេន មច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
 ប្បន្នយេន មច្ចយោ មុរោជានប្បន្នយេន មច្ចយោ ។
 សត្តោជនោ ជ ខោសត្តោជនោ ជ ធម្មា សត្តោ-
 ជនស្ស ធម្មស្ស ការម្ពណប្បន្នយេន មច្ចយោ ស-
 ហជានប្បន្នយេន មច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បន្នយេន
 មច្ចយោ ។ សត្តោជនោ ជ ខោសត្តោជនោ ជ
 ធម្មា ខោសត្តោជនស្ស ធម្មស្ស ការម្ពណប្បន្នយេន
 មច្ចយោ សហជានប្បន្នយេន មច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
 ប្បន្នយេន មច្ចយោ មុរោជានប្បន្នយេន មច្ចយោ ។
 សត្តោជនោ ជ ខោសត្តោជនោ ជ ធម្មា សត្តោ-
 ជនស្ស ជ ខោសត្តោជនស្ស ជ ធម្មស្ស ការម្ព-
 ណប្បន្នយេន មច្ចយោ សហជានប្បន្នយេន មច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បន្នយេន មច្ចយោ ។

(២២) និហត្ថយា នវ នវនម្ពណ នវ សព្វគ្គ
 នវ នោអវគេ នវ ។

ជាច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បន្ន័យ ជាច្ច័យ ដោយមុរោជានប្បន្ន័យ ។
 ខោសត្តោជនេវ ជាច្ច័យ ខោសត្តោជនេវមិ ខោសត្តោជនេវ
 ជនី ដោយការម្ពណប្បន្ន័យ ជាច្ច័យ ដោយសហជានប្បន្ន័យ ជាច្ច័យ
 ឧបនិស្សយប្បន្ន័យ ជាច្ច័យ ដោយមុរោជានប្បន្ន័យ ។ សត្តោជន-
 ជមិក្ខុ ខោសត្តោជនជមិក្ខុ ជាច្ច័យ ខោសត្តោជនជមិក្ខុ ដោយការម្ពណ-
 ប្បន្ន័យ ជាច្ច័យ ដោយសហជានប្បន្ន័យ ជាច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បន្ន័យ ។ សត្តោជនជមិក្ខុ ខោសត្តោជនជមិក្ខុ ជាច្ច័យ ខោ
 សត្តោជនជមិក្ខុ ដោយការម្ពណប្បន្ន័យ ជាច្ច័យ ដោយសហជាន-
 ប្បន្ន័យ ជាច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បន្ន័យ ជាច្ច័យ ដោយមុរោ-
 ជានប្បន្ន័យ ។ សត្តោជនជមិក្ខុ ខោសត្តោជនជមិក្ខុ ជាច្ច័យ ខោ
 សត្តោជនជមិក្ខុ ខោសត្តោជនជមិក្ខុ ដោយការម្ពណប្បន្ន័យ
 ជាច្ច័យ ដោយសហជានប្បន្ន័យ ជាច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បន្ន័យ ។

(២២) ក្នុងនិហត្ថប្បន្ន័យ មាននៈ ៧ ក្នុងការម្ពណប្បន្ន័យ
 មាននៈ ៧ ក្នុងប្បន្ន័យនាំនិរាស សុច្ឆន្ទនិហត្ថនៈ ៧ ក្នុងខោសត្តោជនប្បន្ន័យ
 មាននៈ ៧ ។

សញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក្ខំ
បដិច្ចវិហ

[២៨] សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញា-
ជនសម្បយុត្តា ធម្មា ឧប្បជ្ជនំ យោគុប្បទយា
សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច កាយា ចន្ទា
"១" ឬទេ . . . ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
សញ្ញាជនវិញ្ញយុត្តា ធម្មា ឧប្បជ្ជនំ យោគុប្បទយា
សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ទន្ធិ បដិច្ច ធិត្តសមុដ្ឋានំ
វរំ ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជន-
សម្បយុត្តា ធម្មា សញ្ញាជនវិញ្ញយុត្តា ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជនំ យោគុប្បទយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ
បដិច្ច កាយា ចន្ទា ធិត្តសមុដ្ឋានំ វរំ ទេ ទន្ធិ
... ។ សញ្ញាជនវិញ្ញយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជន-
វិញ្ញយុត្តា ធម្មា ឧប្បជ្ជនំ យោគុប្បទយា សញ្ញា-
ជនវិញ្ញយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច កាយា ចន្ទា ធិត្តស-
មុដ្ឋានំ វរំ ទេ ទន្ធិ . . . ឧទ្ធច្ចសហគតំ ហោហិ
បដិច្ច ធិត្តសមុដ្ឋានំ វរំ^(១) បដិសន្ធិ ។ សញ្ញាជន-
វិញ្ញយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ធម្មា

សញ្ញាជនសម្បយុត្តទុក្ខំ
បដិច្ចវិហ

[២៩] ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ឡធម៌
ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ទន្ធិ ៣ កាស្រ័យ ឡទន្ធិ ១ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ឡទន្ធិ ២
... ។ ធម្មំ ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ឡធម៌ ដែលប្រ-
កបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នរូ កាស្រ័យ ឡទន្ធិ ១ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ។ ធម្មំ ដែល
ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ធម្មំ ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ
ឡធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
គឺ ទន្ធិ ៣ កាស្រ័យ ឡទន្ធិ ១ ដែលប្រកបដោយ
សញ្ញាជនៈ ឡទន្ធិ ២ . . . ។ ធម្មំ ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ
កាស្រ័យ ឡធម៌ ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ទន្ធិ ៣ កាស្រ័យ ឡទន្ធិ ១ ដែលប្រកបដោយ
សញ្ញាជនៈ ឡទន្ធិ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូ កា-
ស្រ័យ ឡធម៌ ដែលប្រកបដោយទន្ធិច្ចៈ ហេតុបដិសន្ធិ ។ ធម្មំ ដែល
ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ឡធម៌ ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជនៈ

ទុក្ខដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា ទុក្ខទូសហគតំ ហេតុ
 មជ្ឈិមសម្មយុត្តកា ខត្តា ។ សាញោជនវិប្បយុត្ត
 ជន្មំ មជ្ឈិមសាញោជនសម្មយុត្តា ។ សាញោ-
 ជនវិប្បយុត្តា ។ ធម្មា ទុក្ខដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ទុក្ខទូសហគតំ ហេតុ មជ្ឈិមសម្មយុត្តកា ខត្តា
 ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ រូបំ ។ សាញោជនសម្មយុត្តកា
 សាញោជនវិប្បយុត្តកា ជន្មំ មជ្ឈិមសាញោជនសម្ម-
 យុត្តា ធម្មា ទុក្ខដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា ទុក្ខទូសហគតំ
 វិហំ ខត្តត្វ ហេតុត្វ មជ្ឈិម តយោ ខត្តា ទ្វេ
 ខត្ត ។ សាញោជនសម្មយុត្តកា សាញោជន-
 វិប្បយុត្តកា ជន្មំ មជ្ឈិមសាញោជនវិប្បយុត្តា ធម្មា
 ទុក្ខដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា សាញោជនសម្មយុត្ត ខត្ត
 ។ មហាក្កតេ ។ មជ្ឈិម ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទុក្ខទូ-
 សហគតេ ខត្ត ។ ហេតុត្វ មជ្ឈិម ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ សាញោជនសម្មយុត្តកា សាញោជនវិប្បយុត្តកា
 ជន្មំ មជ្ឈិមសាញោជនសម្មយុត្តា ។ សាញោជនវិប្ប-
 យុត្តា ។ ធម្មា ទុក្ខដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយា ទុក្ខទូ-
 សហគតំ វិហំ ខត្តត្វ ហេតុត្វ មជ្ឈិម តយោ ខត្តា
 ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ រូបំ ឬ ខត្ត ។

ទើបតែភឿនី ត្រាហេតុប្បដ្ឋយ គឺ តួសម្មយុត្តកក្កន កាស្រីយ ទូ
 ហេតុ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្ចៈ ។ ធម៌ ដែលច្រកបដោយសាញោជនៈ
 ធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈក្តី កាស្រីយ ទូធម៌ ដែលប្រាសចាក
 សាញោជនៈ ទើបតែភឿនី ត្រាហេតុប្បដ្ឋយ គឺ តួសម្មយុត្តកក្កន
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ កាស្រីយ ទូហេតុ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្ចៈ ។
 ធម៌ ដែលច្រកបដោយសាញោជនៈ កាស្រីយ ទូធម៌ ដែលច្រកបដោយ
 សាញោជនៈផង ទូធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈផង ទើបតែភឿនី
 ត្រាហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខត្តកា កាស្រីយ ទូខត្ត ។ ដែលច្រឡំដោយ
 ទុក្ខច្ចៈផង ទូហេតុផង ទូខត្ត ។ ធម៌ ដែលប្រាសចាក
 សាញោជនៈ កាស្រីយ ទូធម៌ ដែលច្រកបដោយសាញោជនៈផង ទូធម៌
 ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈផង ទើបតែភឿនី ត្រាហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ កាស្រីយ ទូតួកក្កន ដែលច្រកបដោយសាញោជនៈផង
 ទូតួកក្កនហេតុផង ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ កាស្រីយ ទូតួកក្កន ដែលច្រឡំ
 ដោយទុក្ខច្ចៈផង ទូហេតុផង ។ ធម៌ ដែលច្រកបដោយសាញោ-
 ជនៈក្តី ធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈក្តី កាស្រីយ ទូធម៌ ដែល
 ច្រកបដោយសាញោជនៈផង ទូធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញោជនៈផង
 ទើបតែភឿនី ត្រាហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខត្តកា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ កាស្រីយ
 ទូខត្ត ។ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្ចៈផង ទូហេតុផង ទូ

[២៩] សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បទូយា
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធំ . . . ទេ ទានុ . . . ។
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនវិប្ប-
 យុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បទូយា ។ ឧទ្ធច-
 សហគត ទន្ធ បដិច្ច ឧទ្ធចសហគតា តោហោ ។
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តា ឆ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តា ឃ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អារម្មណប្បទូយា ឧទ្ធចសហគតំ ឯកំ ទន្ធំ បដិច្ច
 ឆយោ ចន្ទា ឆោយោ ច ទេ ចន្ទ . . . ។ សញ្ញា-
 ជនវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនវិប្បយុត្តា
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បទូយា សញ្ញាជនវិប្បយុត្តំ
 ឯកំ ទន្ធំ បដិច្ច ឆយោ ចន្ទា ទេ ចន្ទ . . . បដិ-
 សន្ធិកូណោ វន្តំ បដិច្ច ទន្ទា ។ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អារម្មណប្បទូយា ឧទ្ធចសហគតំ តោហំ បដិច្ច
 សម្បយុត្តកា ទន្ទា ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តកា

[២៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្លឹម
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបតែងឡើង ព្រោះអារម្មណប្បទូយ
 គឺ ខ្លឹម ១ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ . . . ខ្លឹម ២ . . . ។
 ធម៌ ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្លឹម ដែលប្រកបដោយ
 សញ្ញាជនៈ ទើបតែងឡើង ព្រោះអារម្មណប្បទូយ គឺ ខាង ដែល
 ច្រឡំដោយឧទ្ធចៈ អាស្រ័យ ខ្លឹម ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធចៈ ។
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ធម៌ ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ
 អាស្រ័យ ខ្លឹម ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ទើបតែងឡើង ព្រោះ
 អារម្មណប្បទូយ គឺ ខ្លឹម ៣ គឺ តោហា អាស្រ័យ ខ្លឹម ១ ដែល
 ច្រឡំដោយឧទ្ធចៈ ខ្លឹម ២ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រាសចាក
 សញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្លឹម ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ ទើបតែង
 ឡើង ព្រោះអារម្មណប្បទូយ គឺ ខ្លឹម ៣ អាស្រ័យ ខ្លឹម ១
 ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ ខ្លឹម ២ . . . ក្នុងខ្លឹម អាស្រ័យ ខ្លឹម
 ក្នុងខណៈវេលាបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ
 ខ្លឹម ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ ទើបតែងឡើង ព្រោះអារម្ម-
 ណប្បទូយ គឺ ក្នុងសម្បយុត្តក្នុង អាស្រ័យ ខ្លឹមតោហា ដែល
 ច្រឡំដោយឧទ្ធចៈ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ

សត្តោជនវិញយុត្តង្គ ធម្មំ បដិច្ច សត្តោជនសម្ម-
យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វាចាប្បណិព្វន្ធយា ឧទ្ធច្ចស-
ហតតំ ឯតំ ចន្ទន្ត មោហន្ត មជ្ជិច្ច តយោ ចន្ទា-
រេ ចន្ទេ ... ។

[៣០] :សត្តោជនសម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
ត្តោជនសម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វាចាប្បណិព្វន្ធយា
តីណិ ។ សត្តោជនវិញយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សត្តោជន-
វិញយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វាចាប្បណិព្វន្ធយា ឯតំ ។
សត្តោជនសម្មយុត្តង្គ សត្តោជនវិញយុត្តង្គ ធម្មំ
បដិច្ច សត្តោជនវិញយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វាចាប្ប-
ណិព្វន្ធយា សត្តោជនសម្មយុត្តេ ចន្ទេ ច មហាគូតេ
ច មជ្ជិច្ច ចំគ្គសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្និទ្ធី ។

[៣១] :ហតុយា នវ វាចាប្បណិ ច អនិបត្តិយា
មន្ទ អនន្តរេ ច សមនន្តរេ ច សហជាតេ នវ វាចា-
ប្បណិ ច វិស្សយេ នវ ឧបវិស្សយេ ច បុរោជាតេ ច
អាសវនេ ច កម្មេ នវ វិចារកេ ឯតំ អាហារេ នវ

អាស្រ័យ ព្រម ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈផង ខ្លួនមិ ដែល
ប្រាសចាកសញ្ញាជន ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអនិបត្តិយុត្តិយ គឺ
ខន្ធត អាស្រ័យ ខ្លួនមិ ដែលប្រកបដោយខន្ធច្នះផង ខ្លួនហតៈផង
ខ្លួនខន្ធ ២ ... ។

[៣២] ធម្មំ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្លួនមិ
ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ទើបកើតឡើង ព្រោះអនិបត្តិយុត្តិយ គឺ
មានពីរ ៗ ។ ធម្មំ ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្លួនមិ
ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជន ទើបកើតឡើង ព្រោះអនិបត្តិយុត្តិយ គឺ
មានពីរ ១ ។ ធម្មំ ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្លួនមិ
ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈផង ខ្លួនមិ ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអនិបត្តិយុត្តិយ គឺ ចំគ្គសម្មដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
ខ្លួនកខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈផង ខ្លួនកមហាគូតផង ។
សេចក្តីបំប្រែ ។

[៣៣] ក្នុងវាចាប្បដ្ឋាន មានពីរ ៧ ក្នុងវាចាប្បដ្ឋាន មាន
ពីរ ៦ ក្នុងអនិបត្តិយុត្តិយ មានពីរ ៧ ក្នុងអនន្តរេប្បដ្ឋាន មានពីរ ៦
ក្នុងសមនន្តរេប្បដ្ឋាន មានពីរ ៦ ក្នុងសហជាតេប្បដ្ឋាន មានពីរ ៧
ក្នុងវិស្សយេប្បដ្ឋាន មានពីរ ៦ ក្នុងឧបវិស្សយេប្បដ្ឋាន មានពីរ ៧
ក្នុងបុរោជាតេប្បដ្ឋាន មានពីរ ៦ ក្នុងអាសវនេប្បដ្ឋាន មានពីរ ៦ ក្នុងកម្មេប្បដ្ឋាន មានពីរ ៧
ក្នុងវិចារកេប្បដ្ឋាន មានពីរ ៦ ក្នុងអាហារេប្បដ្ឋាន មានពីរ ៧

၈။ နှိုင်းယှဉ်မှု အမျိုးအစားများကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။
 ၉။ နှိုင်းယှဉ်မှု အမျိုးအစားများကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။
 ၁၀။ နှိုင်းယှဉ်မှု အမျိုးအစားများကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။

[illegible]

[၈၈] ဃယောနုယော နိဇ္ဈိ ဝေဇာဗ္ဗုဒ္ဓါ နိဇ္ဈိ
 ဝေဇာဗ္ဗုဒ္ဓါ ဝေ ဝေဇာဗ္ဗုဒ္ဓါ နိဇ္ဈိ ဝေဇာဗ္ဗုဒ္ဓါ
 နိဇ္ဈိ ဝေဇာဗ္ဗုဒ္ဓါ နိဇ္ဈိ ဝေဇာဗ္ဗုဒ္ဓါ နိဇ္ဈိ

ក្នុងវង្សប្បវត្តន៍	មានព្រះ ៩	ក្នុងវង្សប្បវត្តន៍	មានព្រះ ៩	ក្នុង
ឧត្តប្បវត្តន៍	មានព្រះ ៩	ក្នុងវង្សប្បវត្តន៍	មានព្រះ ៩	ក្នុង
វិប្បធម្មប្បវត្តន៍	មានព្រះ ៩	ក្នុងវង្សប្បវត្តន៍	មានព្រះ ៩	ក្នុង
នត្តប្បវត្តន៍	មានព្រះ ៩	ក្នុងវង្សប្បវត្តន៍	មានព្រះ ៩	ក្នុង
អវិជ្ជាប្បវត្តន៍	មានព្រះ ៩			

[illegible][illegible]

ឧប្បជ្ឈិតំ ហេតុប្បដ្ឋយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ឯតំ
 មន្ទុក្ខ វត្ថុក្ខ មន្ទុយា តយោ មន្ទា ទេ មន្ទ . . .
 ឧប្បជ្ឈិតំ ឯតំ មន្ទុក្ខ ហេតុក្ខ មន្ទុយា
 តយោ មន្ទា ទេ មន្ទ . . . ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តក្ខ
 សញ្ញាជនវិប្បយុត្តក្ខ ឯតំ មន្ទុយា សញ្ញាជនវិប្ប-
 យុត្តា ឯត្ថា ឧប្បជ្ឈិតំ ហេតុប្បដ្ឋយា សញ្ញាជន-
 សម្បយុត្ត មន្ទ ឯ មហាក្ខត ឯ មន្ទុយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ឧប្បជ្ឈិតំ មន្ទ ឯ ហេតុក្ខ
 មន្ទុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តក្ខ
 សញ្ញាជនវិប្បយុត្តក្ខ ឯតំ មន្ទុយា សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តា ឯ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តា ឯ ឯត្ថា ឧប្បជ្ឈិតំ
 ហេតុប្បដ្ឋយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តំ ឯតំ មន្ទុក្ខ វត្ថុក្ខ
 មន្ទុយា តយោ មន្ទា ទេ មន្ទ . . . សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្ត មន្ទ ឯ មហាក្ខត ឯ មន្ទុយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ឧប្បជ្ឈិតំ មន្ទ ឯ ហេតុក្ខ
 មន្ទុយា តយោ មន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទេ
 មន្ទ . . . ។

វេចក្តីនេះ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មន្ទ ព ពិនិជ្ជក មិនមន្ទ ១
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ផង ពិនិជ្ជក មិនមន្ទ ២ . . . មន្ទ ព
 ពិនិជ្ជក មិនមន្ទ ១ ដែលប្រជ្ឈិតំ ហេតុប្បដ្ឋយ មិនហេតុ មិន
 មន្ទ ២ . . . ។ ឯ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន ពិនិជ្ជក មិនមន្ទ
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន មិនមន្ទ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន
 មន្ទ វេចក្តីនេះ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន ពិនិជ្ជក
 មិនមន្ទ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន មិនមន្ទ មហាក្ខត ចិត្ត-
 សមុដ្ឋាន ពិនិជ្ជក មិនមន្ទ ដែលប្រជ្ឈិតំ ហេតុប្បដ្ឋយ មិនហេ-
 តុ ។ ឯ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន មិនមន្ទ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន
 សញ្ញាជន ពិនិជ្ជក មិនមន្ទ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន មិន
 មន្ទ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន មិនមន្ទ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 គឺ មន្ទ ព ពិនិជ្ជក មិនមន្ទ ១ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជន មិនមន្ទ
 មន្ទ មិនមន្ទ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋាន ពិនិជ្ជក មិនមន្ទ ដែល
 ប្រកបដោយសញ្ញាជន មិនមន្ទ មហាក្ខត មន្ទ ព ចិត្តសមុដ្ឋាន
 មន្ទ ពិនិជ្ជក មិនមន្ទ ១ ដែលប្រជ្ឈិតំ ហេតុប្បដ្ឋយ មិនហេតុ
 មន្ទ មិនមន្ទ ២ . . . ។

[៣៨] សង្ខារជនសម្បយុត្តក្កៈ ធម្មំ បទ្ទយា
 សង្ខារជនសម្បយុត្តក្កៈ ធម្មោ ឧប្បជ្ជនិ អាម្មណប្ប-
 ទ្ទយា ភីណិ បដិទ្ធិសនិសា ។ សង្ខារជនសម្បយុត្តក្កៈ
 ធម្មំ បទ្ទយា សង្ខារជនសម្បយុត្តក្កៈ ធម្មោ ឧប្បជ្ជនិ
 អាម្មណប្បទ្ទយា យាវ បដិសន្ធិ វត្ថុ បទ្ទយា
 សង្ខារជនសម្បយុត្តក្កៈ ទន្ធិ ធម្មាយតនំ បទ្ទយា
 ធម្មវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ បទ្ទយា កាយវិញ្ញាណំ
 វត្ថុ បទ្ទយា សង្ខារជនសម្បយុត្តក្កៈ ទន្ធិ វត្ថុ បទ្ទយា
 ឧទ្ធចុសហតៈតា ខោហោ ។ សង្ខារជនសម្បយុត្តក្កៈ
 ធម្មំ បទ្ទយា សង្ខារជនសម្បយុត្តក្កៈ ធម្មោ ឧប្បជ្ជនិ
 អាម្មណប្បទ្ទយា វត្ថុ បទ្ទយា សង្ខារជនសម្បយុត្តក្កៈ
 ទន្ធិ ឧទ្ធចុសហតៈតា ខោហំ បទ្ទយា សម្បយុត្តកា
 ទន្ធិ ។ សង្ខារជនសម្បយុត្តក្កៈ ធម្មំ បទ្ទយា សង្ខារ-
 ជនសម្បយុត្តក្កៈ ធម្មោ ឧប្បជ្ជនិ អាម្មណប្បទ្ទយា
 វត្ថុ បទ្ទយា ឧទ្ធចុស-
 ហតៈតា ទន្ធិ ធម្មាយា ធម្ម ។ សង្ខារជនសម្ប-
 យុត្តក្កៈ សង្ខារជនសម្បយុត្តក្កៈ ធម្មំ បទ្ទយា សង្ខារ-
 ជនសម្បយុត្តក្កៈ ធម្មោ ឧប្បជ្ជនិ អាម្មណប្បទ្ទយា

[៣៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ គឺនិវ្រ្តក ធម៌
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្ស្ប-
 ប្បជ្ជយ គឺ ហេតុៈ ឬ ដូចគ្នាទៅនឹងពួកនៃវិសេ ។ ធម៌ ដែល
 ប្រាសចាកសង្ខារជនៈ គឺនិវ្រ្តក ធម៌ធម៌ ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្ស្បប្បជ្ជយ គឺ វេកប ដល់បដិសន្ធិ វត្ថុ
 ទន្ធិ ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ គឺនិវ្រ្តក ធម៌វត្ថុ ធម៌វិញ្ញាណ គឺនិ-
 វ្រ្តក ធម៌ចតុយកៈ កាយវិញ្ញាណ គឺនិវ្រ្តក ធម៌កាយាយកៈ ពួក
 ទន្ធិ ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ គឺនិវ្រ្តក ធម៌វត្ថុ ធម៌វេកប ដែលប្រជ្ឈ-
 ដោយឧទ្ធចៈ គឺនិវ្រ្តក ធម៌វត្ថុ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ
 គឺនិវ្រ្តក ធម៌ធម៌ ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ការម្ស្បប្បជ្ជយ គឺ ពួកទន្ធិ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ គឺនិវ្រ្តក
 ធម៌វត្ថុ ពួកសម្បយុត្តក្កៈ គឺនិវ្រ្តក ធម៌វេកបៈ ដែលប្រជ្ឈដោយ
 ឧទ្ធចៈ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ធម៌ ដែលប្រាស-
 ចាកសង្ខារជនៈ គឺនិវ្រ្តក ធម៌ធម៌ ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះការម្ស្បប្បជ្ជយ គឺ ពួកទន្ធិ ដែលប្រជ្ឈដោយឧទ្ធចៈ
 គឺ វេកបៈ គឺនិវ្រ្តក ធម៌វត្ថុ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ
 គឺនិវ្រ្តក ធម៌ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ធម៌ ធម៌ ដែល
 ប្រាសចាកសង្ខារជនៈ គឺ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្ស្បប្បជ្ជយ គឺ

សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ សំសង្ឃា

សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ សំសង្ឃា

[២៣] ធម្មត្ថប្បវត្តនា អារម្មណេ ធម៌ . . .
សម្បជញ្ញ ១ វិចារេតា ឯកំ អារម្មណេ ២ ឧបេក្ខ ១
អវិចារេតា ធម៌ ។

ឯស្សយភិកោមិ ឧប្បយភិកោសនិសា ។

សំសង្ឃា

[២៤] សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ ធម៌ សំសង្ឃា
សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ ធម្មតា ឧប្បជញ្ញតិ ហេតុប្បវត្តនា
សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ ឯកំ ១ ធម៌ សំសង្ឃា តយោ
មន្ទា ឬ ១ ធម៌ . . . ។ សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ ធម៌
សំសង្ឃា សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ ធម្មតា ឧប្បជញ្ញតិ ហេ-
តុប្បវត្តនា សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ ឯកំ ១ ធម៌ សំសង្ឃា
តយោ មន្ទា ឬ ១ ធម៌ . . . ធម៌សង្ឃិក្កុសោ . . . ។
សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ ធម៌ សំសង្ឃា សាស្ត្រាជនសម្ប-
ជញ្ញត្តិ ធម្មតា ឧប្បជញ្ញតិ ហេតុប្បវត្តនា ឧប្បជញ្ញតិ
តតំ អោរតំ សំសង្ឃា សម្បជញ្ញត្តិកា ទន្ទា ។
សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ ធម៌
សំសង្ឃា សាស្ត្រាជនសម្បជញ្ញត្តិ ធម្មតា ឧប្បជញ្ញតិ

[២៥] ក្នុងការប្រកាសប្បវត្តនា មានការ ៦ ព្រោះនោះហេតុប្ប-
វត្តនា . . . ក្នុងប្បវត្តនាចំពោះអស់ សុទ្ធិត្ថប្បវត្តនា ៦ ក្នុងវិចារេតាប្បវត្តនា
មានការ ១ ក្នុងការប្រកាសប្បវត្តនា មានការ ៦ ក្នុងឧបេក្ខប្បវត្តនា មានការ ៦
ក្នុងអវិចារេតាប្បវត្តនា មានការ ៦ ។

ឯស្សយភិកោមិ ឧប្បយភិកោសនិសា ។

សំសង្ឃា

[២៦] ធម៌ ដែលប្រកាសដោយសាស្ត្រាជនៈ ច្រឡំច្រឡំ ធម៌
ធម៌ ដែលប្រកាសដោយសាស្ត្រាជនៈ ធម៌ត្ថប្បវត្តនា ព្រោះហេតុប្បវត្តនា
គឺ ខន្ធភ ច្រឡំច្រឡំ ធម៌ខន្ធទ ដែលប្រកាសដោយសាស្ត្រាជនៈ
ធម៌ខន្ធទ ៦ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកាសដោយសាស្ត្រាជនៈ ច្រឡំច្រឡំ
ធម៌ធម៌ ដែលប្រកាសដោយសាស្ត្រាជនៈ ធម៌ត្ថប្បវត្តនា ព្រោះហេតុប្បវត្តនា
គឺ ខន្ធភ ច្រឡំច្រឡំ ធម៌ខន្ធទ ដែលប្រកាសដោយសាស្ត្រាជនៈ ធម៌ខន្ធទ
៦ . . . ក្នុងការប្រកាសប្បវត្តនា . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកាសដោយ
សាស្ត្រាជនៈ ច្រឡំច្រឡំ ធម៌ធម៌ ដែលប្រកាសដោយសាស្ត្រាជនៈ
ធម៌ត្ថប្បវត្តនា ព្រោះហេតុប្បវត្តនា គឺ ក្នុងសម្បជញ្ញត្តិកន្លះ ច្រឡំ-
ច្រឡំ ធម៌ត្ថប្បវត្តនា ដែលច្រឡំដោយខន្ធទ ។ ធម៌ ដែលប្រកាស
ដោយសាស្ត្រាជនៈ ច្រឡំច្រឡំ ធម៌ធម៌ ដែលប្រកាសដោយសាស្ត្រា-
ជនៈធម៌ ធម៌ធម៌ ដែលប្រកាសដោយសាស្ត្រាជនៈធម៌ ធម៌ត្ថប្បវត្តនា

[២៨] អាត្មោជនសម្បយុត្តោ ធម្មោ សាត្រោ
 វេសសម្បយុត្តស្ម ធម្មស្ម អាម្មណប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋ-
 យោ អាត្មោជនសម្បយុត្តោ ចន្ទេ អាត្ម សាត្រោ-
 ជនសម្បយុត្តោ ចន្ទា ធម្មដ្ឋង្គិ ។ ទ្វលំ កាតត្ថំ
 អាត្មោជនសម្បយុត្តោ ចន្ទេ អាត្ម សាត្រោជនវិប្ប-
 យុត្តោ ចន្ទា ធម្មោយោ ធម្ម ធម្មដ្ឋង្គិ ។ ទ្វលំ
 កាតត្ថំ សាត្រោជនសម្បយុត្តោ ចន្ទេ អាត្ម ធម្មដ្ឋ-
 សាតតោ ចន្ទា ធម្មោយោ ធម្ម ធម្មដ្ឋង្គិ ។
 សាត្រោជនវិប្បយុត្តោ ធម្មោ សាត្រោជនវិប្បយុត្តស្ម
 ធម្មស្ម អាម្មណប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋយោ កាតំ ចន្ទា
 សិរិវំ . . . ធម្មោសាតតត្ថំ . . . តំ បដ្ឋេត្តតំ ពុទ្ធ
 សុតិវ្យាបំ បដ្ឋេត្តតំ ឈានា វុដ្ឋហិទ្ធា យោនំ បដ្ឋ-
 េត្តតំ អរិយោ បត្តា វុដ្ឋហិទ្ធា បត្ថំ បដ្ឋេត្តត្ថំ ផលំ
 បដ្ឋេត្តត្ថំ វិទ្យាតំ បដ្ឋេត្តត្ថំ វិទ្យាតំ តោត្រកុស្ម
 តោនាធស្ម ធម្មស្ម ផលស្ម អាម្មណយ អាម្មណ-
 ប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋយោ អរិយោ សាត្រោជនវិប្បយុត្ត
 ករិរិទេ តតិលសេ បដ្ឋេត្តត្ថំ វិក្កម្ពិទេ តតិលសេ
 បដ្ឋេត្តត្ថំ ឬទ្ធវេ សុត្តនាធិវ្យោ តតិលសេ ជាតន្តិ
 ធម្មំ . . . វត្ថំ . . . សាត្រោជនវិប្បយុត្តោ ចន្ទេ ធម្ម

[២៩] ធម្មិ ដែលប្រកបដោយសាញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ ដែល
 ដែលប្រកបដោយសាញ្ញាជនៈ ដោយការម្នាលប្បដ្ឋាយ គឺ ពួកទទ្ធ ដែល
 ប្រកបដោយសាញ្ញាជនៈ តើគេឡើង ព្រោះត្រាត្រា ឡើងទទ្ធ ដែល
 ប្រកបដោយសាញ្ញាជនៈ ។ មូល បណ្ឌិត ធម្មិធ្វើចុះ ពួកទទ្ធ
 ដែលប្រាសចាកសាញ្ញាជនៈ គឺ អោយគ្គី តើគេឡើង ព្រោះត្រាត្រា ឡើ
 ពួកទទ្ធ ដែលប្រកបដោយសាញ្ញាជនៈ ។ មូល បណ្ឌិត ធម្មិធ្វើចុះ ពួក
 ទទ្ធ ដែលប្រកបដោយទទ្ធម្មិ អោយគ្គី តើគេឡើង ព្រោះត្រាត្រា
 ឡើងទទ្ធ ដែលប្រកបដោយសាញ្ញាជនៈ ។ ធម្មិ ដែលប្រាសចាក
 សាញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ ដែល ដែលប្រាសចាកសាញ្ញាជនៈ ដោយ
 ការម្នាលប្បដ្ឋាយ គឺ ពួកល ឬ ឡើង ឡើង . . . ឡើងចោលប-
 ក្ខ . . . វិចារណា ឡើងចោលចោល វិចារណា ឡើងចោលចោល ដែល
 គ្រប់សង្ខារ ក្នុងកាលបុរ ចេញ វិចារណា វិចារណា ឡើងចោល
 ពួកត្រាត្រា ចេញ វិចារណា ឡើងចោល វិចារណា ឡើងចោល
 វិចារណា ឡើងចោល ឡើងចោល ជាបច្ច័យ ដែលត្រាត្រា វិចារណា
 មន្ត ផល វិចារណា ដោយការម្នាលប្បដ្ឋាយ ពួកត្រាត្រា
 វិចារណា ឡើងចោល ដែលលះលះហើយ ជាតិលសដែលប្រាស
 ចាកសាញ្ញាជនៈ វិចារណា ឡើងចោល ដែលសង្កត់សង្កត់ហើយ
 ដឹង ឡើងចោល ដែលគ្រប់សង្ខារ ក្នុងកាលបុរ ឡើងចុះ . . .
 ឡើងចុះ . . . ឃើញច្បាស់ ឡើងចុះ ដែលប្រាសចាកសាញ្ញាជនៈផង

សត្តោជនីយ្យយុត្តា ទាទ្ធ ៥ ខោហាត្វ អាវត្ត ទុទ្ធច-
 សហពតា ទទ្ធា ៥ ខោហា ៥ ទុប្បជ្ជន្តិ ។
 សត្តោជនីយ្យយុត្តា ៥ សត្តោជនីយ្យយុត្តា ៥
 ៥ ហ សត្តោជនីយ្យយុត្តស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណ-
 វ្យាប្បយេន បទ្ធយោ ទុទ្ធចសហពតេ ទាទ្ធ ៥ ខោ-
 ហាត្វ អាវត្ត សត្តោជនីយ្យយុត្តា ទទ្ធា ទុប្បជ្ជន្តិ ។
 ម្លសំ កាតតំ ទុទ្ធចសហពតេ ទាទ្ធ ៥ ខោហាត្វ
 អាវត្ត សត្តោជនីយ្យយុត្តា ទទ្ធា ៥ ខោហា ៥
 ទុប្បជ្ជន្តិ ។ ម្លសំ កាតតំ ទុទ្ធចសហពតេ ទាទ្ធ ៥
 ខោហាត្វ អាវត្ត ទុទ្ធចសហពតេ ទទ្ធា ៥ ខោហា
 ៥ ទុប្បជ្ជន្តិ ។

[២៩] សត្តោជនីយ្យយុត្តា ឆន្ទោ សត្តោជ-
 នីយ្យយុត្តស្ស ធម្មស្ស អភិធម្មបិដកប្បទានេន បទ្ធយោ
 អាម្ពណាធិបតិ សហពតាធិបតិ ។ អាម្ពណាធិបតិ
 រាតំ . . . ទិដ្ឋិ . . . តុំ តាត្វា អស្សនេតិ អភិធម្មបិ-
 ដកំ តុំ តាត្វា រាតា ទុប្បជ្ជន្តិ ទិដ្ឋិ ទុប្បជ្ជន្តិ ។ សហ-
 ពតាធិបតិ សត្តោជនីយ្យយុត្តាធិបតិ សត្តោជនី-
 យ្យយុត្តា ៥ ទទ្ធា ៥ អភិធម្មបិដកប្បទានេន បទ្ធយោ ។ សត្តោជ-
 នីយ្យយុត្តា ឆន្ទោ សត្តោជនីយ្យយុត្តស្ស ធម្មស្ស

ពួកទទ្ធិ ដែលប្រឡំដោយទុទ្ធចៈក្តី ខោហា្តក្តី ភើតឡើង ប្រោ-
 ប្រាត្រ ទ្វាត្រ ដែលប្រាសចាកសត្តោជនៈផង ខ្លាចខោហាផង ។
 ដរាប ដែលប្រកបដោយសត្តោជនៈក្តី ដរាប ដែលប្រាសចាកសត្តោ-
 ជនៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃដរាប ដែលប្រកបដោយសត្តោជនៈ ដោយកា-
 រជ្ជណ្ឌប្បច្ច័យ នី ពួកទទ្ធិ ដែលប្រកបដោយសត្តោជនៈ ភើតឡើង
 ។ ប្រោប្រាត្រ ទ្វាត្រ ដែលប្រឡំដោយទុទ្ធចៈក្តី ខ្លាចខោហាផង ។
 ម្លស បណ្ឌិត ធម្មៈថ្កុំថ្កុះ ពួកទទ្ធិ ដែលប្រាសចាកសត្តោជនៈក្តី
 ខោហា្តក្តី ភើតឡើង ប្រោប្រាត្រ ទ្វាត្រ ដែលប្រឡំដោយ
 ទុទ្ធចៈផង ខ្លាចខោហាផង ។ ម្លស បណ្ឌិត ធម្មៈថ្កុំថ្កុះ ពួកទទ្ធិ
 ដែលប្រឡំដោយទុទ្ធចៈក្តី ខោហា្តក្តី ភើតឡើង ប្រោប្រាត្រ ទ្វា-
 ត្រ ពួកទទ្ធិ ដែលប្រឡំដោយទុទ្ធចៈផង ខ្លាចខោហាផង ។

[២៩] ដរាប ដែលប្រកបដោយសត្តោជនៈ ជាបច្ច័យ នៃដរាប
 ដែលប្រកបដោយសត្តោជនៈ ដោយអភិធម្មបិដកប្បទានេន តាមដល់ការម្ស-
 ណាធិបតិ ខ័និសហពតាធិបតិ ។ អាម្ពណាធិបតិ នី ខ្លាចគ្នា . . .
 ខ្លាចខ្លួន . . . បុគ្គល រួច ទ្វាត្រខ័និសហពតា ដោយប្រកប រករាយ រក្សា
 ភើតឡើង ប្រោប្រាត្រ ទ្វាត្រខ័និសហពតា ខ័និ ភើតឡើង ។
 ខ័និសហពតាធិបតិ នី អភិធម្មបិដក ដែលប្រកបដោយសត្តោជនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកុទ្ធិ ដោយអភិធម្មបិដកប្បទានេន ។ ដរាប ដែលប្រ-
 កបដោយសត្តោជនៈ ជាបច្ច័យ នៃដរាប ដែលប្រាសចាកសត្តោជនៈ

អធិបតីប្បជ្ញាយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតី សម្ពោ-
 ជនសម្បយុត្តាធិបតី ចិត្តសមុដ្ឋានាធិ រូបាធិ អធិ-
 អតីប្បជ្ញាយេន បច្ចុយោ ។ សម្ពោជនសម្បយុត្តា
 ធាត្វា សម្ពោជនសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិអតីប្បជ្ញ-
 យុត្តស្ស វ ធម្មស្ស អធិអតីប្បជ្ញាយេន បច្ចុយោ
 សហជាតាធិបតី សម្ពោជនសម្បយុត្តាធិបតី សម្ប-
 យុត្តកាធិ ឧត្តាធិ ចិត្តសមុដ្ឋានាធិ រូបាធិ អធិ-
 អតីប្បជ្ញាយេន បច្ចុយោ ។ សម្ពោជនវិប្បយុត្តា
 ធាត្វា សម្ពោជនវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិអតីប្បជ្ញ-
 យេន បច្ចុយោ សមុដ្ឋានាធិបតី សហជាតាធិបតី ។
 ពោធិ្យណាធិបតី ធានី ឧត្តា សិលំ . . . ខោសថ-
 កម្មំ . . . តំ តុំ កត្វា បច្ចុវត្តតំ ឬត្វា សុខំស្ត្រាធិ
 . . . លាភា វុដ្ឋចិត្តា . . . អរិយា មគ្គា . . . ដលំ . . .
 ចិត្តាធិ . . . ចិត្តាធិ កោត្រកុស្ស វេទានស្ស មគ្គស្ស
 ដលស្ស អធិបតីប្បជ្ញាយេន បច្ចុយោ ។ សហជា-
 តាធិបតី សម្ពោជនវិប្បយុត្តាធិបតី សម្បយុត្តកាធិ
 ឧត្តាធិ ចិត្តសមុដ្ឋានាធិ រូបាធិ អធិបតីប្បជ្ញាយេន
 បច្ចុយោ ។ សម្ពោជនវិប្បយុត្តា ធាត្វា សម្ពោជន-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិអតីប្បជ្ញាយេន បច្ចុយោ

ដោយអធិបតីប្បជ្ញាយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតី អធិបតីបតី ដែល
 ប្រកបដោយសម្ពោជនៈ ជាបច្ច័យ នៃក្នុងក្រុមមុដ្ឋានាធិ ដោយអធិ-
 បតីប្បជ្ញាយេន ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសម្ពោជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រកបដោយសម្ពោជនៈផង នៃធម៌ ដែលប្រាសចាកសម្ពោជនៈ
 ផង ដោយអធិបតីប្បជ្ញាយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតី អធិបតីបតី
 ដែលប្រកបដោយសម្ពោជនៈ ជាបច្ច័យ នៃក្នុងក្រុមមុដ្ឋានាធិ នៃ
 ក្នុងក្រុមមុដ្ឋានាធិ ដោយអធិបតីប្បជ្ញាយេន ។ ធម៌ ដែលប្រាសចាក
 សម្ពោជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រាសចាកសម្ពោជនៈ ដោយ
 អធិបតីប្បជ្ញាយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតី អធិបតីបតី ។ ការមុ-
 ណាធិបតី អធិ បុគ្គល ឱ្យ ខ្ញុំបាន ខ្ញុំសិល . . . ខ្ញុំខ្លះបានបក្ស
 . . . ធ្វើ ខ្ញុំស្រឡាតោះ ខ្ញុំជាទីគោរព ហើយនាំយកទៅ ខ្ញុំ
 ក្នុងកុសល ដែលភ្ជាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . ចេញ អំពី
 លាង . . . ក្នុងព្រះអរិយៈ (ចេញ) អំពីបង្គំ . . . ខ្ញុំផល . . . ខ្ញុំព្រះ
 ចិត្តាធិ . . . ប្រាជ្ញាធិ ជាបច្ច័យ នៃកោត្រកុស្ស វេទានៈ មគ្គ ចិត្តផល
 ដោយអធិបតីប្បជ្ញាយេន ។ ឯសហជាតាធិបតី អធិបតីបតី ដែលប្រាស
 ចាកសម្ពោជនៈ ជាបច្ច័យ នៃក្នុងក្រុមមុដ្ឋានាធិ នៃក្នុងក្រុមមុដ្ឋា-
 នាធិ ដោយអធិបតីប្បជ្ញាយេន ។ ធម៌ ដែលប្រាសចាកសម្ពោជនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសម្ពោជនៈ ដោយអធិបតីប្បជ្ញាយេន

ពាក្យសារដ៏បង្អស់ ដាច់... អំពី... ទូរស័ព្ទសង្គម
 ក្នុង ចំណោម ក្រុម មនុស្ស ដែល ចំណេះ ចំណេះ ក្នុង
 ការ ប្រើប្រាស់ បច្ចេកទេស បច្ចេកទេស បច្ចេកទេស...
 បច្ចេកទេស... បច្ចេកទេស... បច្ចេកទេស...
 បច្ចេកទេស... បច្ចេកទេស... បច្ចេកទេស...
 បច្ចេកទេស... បច្ចេកទេស... បច្ចេកទេស...

[illegible]

បានដល់ការប្រកាសថា គឺ ខ្ញុំបាន . . . ខ្ញុំហើយ . . . ធ្វើ ខ្ញុំ
 ទៅសម្រាប់ ធ្វើ ខ្ញុំស្រឡាត់ ឲ្យជាទីគោរព ហើយគ្រួសារ
 ពេញ តើវាឡើយ ព្រោះឮ ខ្ញុំស្រឡាត់ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋ តើវា
 ឡើយ ខ្ញុំស្រឡាត់ ដែលខ្ញុំស្រឡាត់ ក្នុងការសម្រេច . . . អំពីលទ្ធផល
 . . . ខ្ញុំស្រឡាត់ . . . ខ្ញុំស្រឡាត់ . . . បុគ្គល ធ្វើ ខ្ញុំស្រឡាត់ ដែលប្រាកដ
 សញ្ញាដល់ ឲ្យជាទីគោរព ហើយគ្រួសារ ពេញ តើវាឡើយ ព្រោះ
 ធ្វើ ខ្ញុំស្រឡាត់ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋ តើវាឡើយ ។

(៧០) ចម្លើយ ដែលប្រកបដោយសុភ័យជនៈ ជាច្រើន នៃចម្លើយ
ដែលប្រកបដោយសុភ័យជនៈ ដោយអនុស្សាវរីយ៍ គឺ ពួកខ្លះ មុន
ប្រកបដោយសុភ័យជនៈ ជាច្រើន នៃពួកខ្លះ ក្រោយ ដែលប្រកប
ដោយសុភ័យជនៈ ដោយអនុស្សាវរីយ៍ ។ ចម្លើយ ដែលប្រកបដោយ
សុភ័យជនៈ ជាច្រើន នៃចម្លើយ ដែលប្រកបដោយសុភ័យជនៈ ដោយអ-
នុស្សាវរីយ៍ គឺ ពួកខ្លះ មុន ដែលប្រកបដោយសុភ័យជនៈ ជាច្រើន នៃ
ពួកខ្លះ ក្រោយ ដែលប្រកបដោយសុភ័យជនៈ ដោយអនុស្សាវរីយ៍ ពួកខ្លះ
ដែលប្រកបដោយសុភ័យជនៈ ជាច្រើន នៃចម្លើយ ដោយអនុស្សាវរីយ៍ ។
ចម្លើយ ដែលប្រកបដោយសុភ័យជនៈ ជាច្រើន នៃចម្លើយ ដែលប្រកបដោយ
សុភ័យជនៈ ជាច្រើន នៃចម្លើយ ដែលប្រកបដោយសុភ័យជនៈ ដោយអនុស្សាវរីយ៍

បុរិស បុរិស ឧទ្ទុសហតតា ឧទ្ទា បន្តិមាឯ បន្តិ-
 មាឯ ឧទ្ទុសហតតាឯ ឧទ្ទាឯ មោហស្ស ៨ អនន្ត-
 រាជ្ជយេន បទ្ទយោ ។ សង្ខារជនវិញ្ញយុត្តោ ធម្មា
 សង្ខារជនវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាជ្ជយេន
 បទ្ទយោ បុរិស បុរិស ឧទ្ទុសហតតា មោហា
 ៩ បន្តិមស្ស បន្តិមស្ស ឧទ្ទុសហតតាស្ស មោហស្ស
 អនន្តរាជ្ជយេន បទ្ទយោ បុរិស បុរិស សង្ខារជន-
 វិញ្ញយុត្តោ ឧទ្ទា បន្តិមាឯ ... ។ មេ ។ ផលសមា-
 បន្តិមា អនន្តរាជ្ជយេន បទ្ទយោ ។ សង្ខារជន-
 វិញ្ញយុត្តោ ធម្មា សង្ខារជនវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរាជ្ជយេន បទ្ទយោ បុរិស បុរិស ឧទ្ទុស-
 ហតតា មោហា បន្តិមាឯ បន្តិមាឯ ឧទ្ទុស-
 ហតតាឯ ឧទ្ទាឯ អនន្តរាជ្ជយេន បទ្ទយោ អា-
 រដ្ឋតា សង្ខារជនវិញ្ញយុត្តាឯ ឧទ្ទាឯ អនន្តរាជ្ជ-
 យេន បទ្ទយោ ។ សង្ខារជនវិញ្ញយុត្តោ ធម្មា
 សង្ខារជនវិញ្ញយុត្តស្ស ៨ សង្ខារជនវិញ្ញយុត្តស្ស
 ៨ ធម្មស្ស អនន្តរាជ្ជយេន បទ្ទយោ បុរិស
 បុរិស ឧទ្ទុសហតតា មោហា បន្តិមាឯ បន្តិ-
 មាឯ ឧទ្ទុសហតតាឯ ឧទ្ទាឯ មោហស្ស ៨

៩ ភូតទទ្ធ មុខ ។ វេលាប្រឡង់ដោយឧទ្ទុច្ចៈ ជាបន្តិយ វេលាប្រ-
 ឡង់ ។ វេលាប្រឡង់ដោយឧទ្ទុច្ចៈផង វេលាប្រឡង់ ដោយអនន្ត-
 រាជ្ជយេន ។ ធម៌ វេលាប្រាសពាកសាញាជនៈ ជាបន្តិយ វេលាប្រ-
 ាសពាកសាញាជនៈ ដោយអនន្តរាជ្ជយេន គឺ មោហៈ មុខ ។
 វេលាប្រឡង់ដោយឧទ្ទុច្ចៈ ជាបន្តិយ វេលាប្រឡង់ ដោយអនន្តរាជ្ជយេន
 ជាបន្តិយ វេលាប្រឡង់ ដោយអនន្តរាជ្ជយេន ភូតទទ្ធ មុខ វេលាប្រាសពាក
 សាញាជនៈ ជាបន្តិយ ក្រោយ ... ។ មេ ។ វេលាប្រាស-
 ពាក ដោយអនន្តរាជ្ជយេន ។ ធម៌ វេលាប្រាសពាកសាញាជនៈ
 ជាបន្តិយ វេលាប្រាសពាកសាញាជនៈ ដោយអនន្តរាជ្ជយេន
 គឺ មោហៈ មុខ ។ វេលាប្រឡង់ដោយឧទ្ទុច្ចៈ ជាបន្តិយ វេលាប្រ-
 ឡង់ ។ វេលាប្រឡង់ដោយឧទ្ទុច្ចៈ ដោយអនន្តរាជ្ជយេន ភាគីពាក
 ជាបន្តិយ វេលាប្រាសពាកសាញាជនៈ ដោយអនន្តរាជ្ជយេន
 ជាបន្តិយ វេលាប្រាសពាកសាញាជនៈ ដោយអនន្តរាជ្ជយេន វេលាប្រ-
 ាសពាកសាញាជនៈផង វេលាប្រាសពាកសាញាជនៈផង
 ដោយអនន្តរាជ្ជយេន គឺ មោហៈ មុខ ។ វេលាប្រឡង់ដោយឧទ្ទុច្ចៈ ជា
 បន្តិយ វេលាប្រឡង់ ដោយអនន្តរាជ្ជយេន វេលាប្រឡង់ ដោយអនន្តរាជ្ជយេន

អនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី បច្ចុយោ មោហេត្ថា ទុក្ខតូសហានតានំ
 ទុក្ខានំ មោហេត្ថា ម អនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី បច្ចុយោ ។
 សាញ្ហាជនសម្មយុត្តា ម សាញ្ហាជនវិជ្ជយុត្តា ម
 ធម្មា សាញ្ហាជនសម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធ-
 យោនី បច្ចុយោ មុតិហ មុតិហ ទុក្ខតូសហានតា
 ទុក្ខា ម មោហេត្ថា ម បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ ទុក្ខតូសហា-
 នតានំ ទុក្ខានំ អនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី បច្ចុយោ ។
 សាញ្ហាជនសម្មយុត្តា ម សាញ្ហាជនវិជ្ជយុត្តា ម
 ធម្មា សាញ្ហាជនវិជ្ជយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធ-
 យោនី បច្ចុយោ មុតិហ មុតិហ ទុក្ខតូសហានតា ទុក្ខា
 ម មោហេត្ថា ម បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស ទុក្ខតូសហាន-
 តស្ស មោហស្ស អនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី បច្ចុយោ ទុក្ខតូ-
 សហានតា ទុក្ខា ម មោហេត្ថា ម វុត្តានស្ស អនុត្តរសម្មា-
 សម្ពុទ្ធយោនី បច្ចុយោ ។ សាញ្ហាជនសម្មយុត្តា ម សាញ្ហា-
 ជនវិជ្ជយុត្តា ម ធម្មា សាញ្ហាជនសម្មយុត្តស្ស ម
 សាញ្ហាជនវិជ្ជយុត្តស្ស ម ធម្មស្ស អនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី
 បច្ចុយោ មុតិហ មុតិហ ទុក្ខតូសហានតា ទុក្ខា ម
 មោហេត្ថា ម បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ ទុក្ខតូសហានតានំ
 ទុក្ខានំ មោហស្ស ម អនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី បច្ចុយោ ។

ដោយអនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី កាលិកាមោហេត្ថា ជាបច្ចុយោ នៃក្នុងខន្ធ ដែលច្រឡំ
 ដោយទុក្ខច្នៃផង កាលិកាមោហេត្ថា ដោយអនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី ម ធម៌ ដែល
 ប្រកបដោយសាញ្ហាជនភ្នំ ធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញ្ហាជនភ្នំ ជា
 បច្ចុយោ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញ្ហាជន ដោយអនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី
 ភ្នំ ក្នុងខន្ធ មុខ ។ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្នៃភ្នំ មោហេត្ថា ជាបច្ចុយោ នៃ
 ក្នុងខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្នៃ ដោយអនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី ។
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញ្ហាជនភ្នំ ធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញ្ហាជន
 ភ្នំ ជាបច្ចុយោ នៃធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញ្ហាជន ដោយអនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី
 ភ្នំ ក្នុងខន្ធ មុខ ។ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្នៃភ្នំ មោហេត្ថា ជាបច្ចុយោ នៃ
 មោហេត្ថា ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្នៃ ដោយអនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី ក្នុង
 ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្នៃភ្នំ មោហេត្ថា ជាបច្ចុយោ នៃក្នុងខន្ធ ដោយ
 អនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញ្ហាជនភ្នំ ធម៌ ដែល
 ប្រាសចាកសាញ្ហាជនភ្នំ ជាបច្ចុយោ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញ្ហា-
 ជនផង នៃធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញ្ហាជនផង ដោយអនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី ភ្នំ
 ក្នុងខន្ធ មុខ ។ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្នៃភ្នំ មោហេត្ថា ជាបច្ចុយោ នៃក្នុងខន្ធ
 ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខច្នៃផង នៃមោហេត្ថាផង ដោយអនុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធយោនី ។

អនន្តរូបនិស្សយោ មគកត្ថបនិស្សយោ ។ មេ ។ មគកត្ថ-
 បនិស្សយោ សាញ្ញាជនិស្សយេត្ថា ទត្ថា ទុត្តត្ថស-
 យាទានំ មច្ឆានំ មោហស្សំ ម ទមនិស្សយេត្ថាយន
 មច្ឆាយោ ។ សាញ្ញាជនិស្សយេត្ថា ធម្មោ សាញ្ញាជន-
 ិស្សយេត្ថស្ស ធម្មស្ស ទមនិស្សយេត្ថាយន មច្ឆាយោ
 អាម្ពាន្តបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ មគកត្ថប-
 និស្សយោ ។ មេ ។ មគកត្ថបនិស្សយោ សន្តំ ទម-
 និស្សយេ ទានំ ទេតិ ។ មេ ។ សមាមត្តិ ទម្បារទតិ
 សិលំ ... ។ មេ ។ មត្តំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
 បុត្តំ សេនាសនំ ... មោហំ ទមនិស្សយេ ទានំ
 ទេតិ ។ មេ ។ សមាមត្តិ ទម្បារទតិ សម្ភា ។ មេ ។
 សេនាសនំ មោហា ម សទ្ធាយ ។ មេ ។ ធល-
 សមាមត្តិយា ទមនិស្សយេត្ថាយន មច្ឆាយោ ។
 សាញ្ញាជនិស្សយេត្ថា ធម្មោ សាញ្ញាជនិស្សយេត្ថស្ស
 ធម្មស្ស ទមនិស្សយេត្ថាយន មច្ឆាយោ អាម្ពាន្ត-
 បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ មគកត្ថបនិស្សយោ
 ។ មេ ។ មគកត្ថបនិស្សយោ សន្តំ ទមនិស្សយេ
 ទានំ ទេត្ថតិ ទិដ្ឋិ កត្តាតិ សិលំ ... ។ មេ ។
 មត្តំ កាយិកំ សុខំ ។ មេ ។ សេនាសនំ ...

បាទដល់អនន្តរូបនិស្សយេ និងមគកត្ថបនិស្សយេ ។ មេ ។ ធលមគកត្ថបនិស្សយេ
 គឺ ភ្នកខន្ធ ដែលប្រកថាដោយសាញ្ញាជនៈ ជាប់ជួយ ខែត្តកខន្ធ ដែល
 ច្រឡំដោយទុត្តត្ថផង ខែត្តតាចផង ដោយឧបនិស្សយេច្ច័យ ។
 ធម៌ ដែលប្រាសពាក្យសាញ្ញាជនៈ ជាប់ជួយ ខែត្តតិ ដែលប្រាសពាក្យ
 សាញ្ញាជនៈ ដោយឧបនិស្សយេច្ច័យ បាទដល់កាម្ពាន្តបនិស្សយេ
 អនន្តរូបនិស្សយេ និងមគកត្ថបនិស្សយេ ។ មេ ។ ធលមគកត្ថបនិស្សយេ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្ញុំសត្វ ហើយម្សិ ខ្ញុំតាន ។ មេ ។ ក្លាំងសមាមត្តិ
 ទ្រព្យកិច្ចខ្ញុំ ខ្ញុំសិល ... ។ មេ ។ ខ្ញុំបុត្ត កាយិកស្វា
 កាយិកស្វា ខ្ញុំសេនាសនៈ ... បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្ញុំតាច ហើយ
 ម្សិ ខ្ញុំតាន ។ មេ ។ ក្លាំងសមាមត្តិ ទ្រព្យកិច្ចខ្ញុំ សត្វ ។ មេ ។
 សេនាសនៈ ខ្ញុំតាច ជាប់ជួយ ខែត្តតា ។ មេ ។ ខែត្តសមា-
 មត្តិ ដោយឧបនិស្សយេច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលប្រាសពាក្យសាញ្ញាជនៈ
 ជាប់ជួយ ខែត្តតិ ដែលប្រកថាដោយសាញ្ញាជនៈ ដោយឧបនិស្សយេ-
 ច្ច័យ បាទដល់កាម្ពាន្តបនិស្សយេ អនន្តរូបនិស្សយេ និងមគកត្ថ-
 និស្សយេ ។ មេ ។ ធលមគកត្ថបនិស្សយេ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្ញុំសត្វ
 ហើយខ្ញុំខ្ញុំ ខ្ញុំតាន ប្រកាស ខ្ញុំខ្ញុំ ខ្ញុំសិល ... ។ មេ ។
 ខ្ញុំបុត្ត ខ្ញុំកាយិកស្វា ។ មេ ។ ខ្ញុំសេនាសនៈ ...

អនន្តរូបនិស្សយោ មគ្គតូបនិស្សយោ ។ វេ ។ មគ្គ-
 តូបនិស្សយោ ឧទ្ធច្ចុស្សាតតា ទត្ថា ច មោហា ច
 សាញាជនិវ្យយុត្តានំ ទត្ថានំ មោហាស្ស ច ឧប-
 និស្សយប្បព្វយេន ចត្វាយោ ។ សាញាជនិវ្យយុត្តា-
 ត សាញាជនិវ្យយុត្តា ច ឧត្តា សាញាជនិវ្យយុ-
 ត្តស្ស ច សាញាជនិវ្យយុត្តស្ស ច ឧត្តស្ស
 ឧបនិស្សយប្បព្វយេន ចត្វាយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 មគ្គតូបនិស្សយោ ។ វេ ។ មគ្គតូបនិស្សយោ ឧទ្ធច្ចុ-
 ស្សាតតា ទត្ថា ច មោហា ច ឧទ្ធច្ចុស្សាតតានំ
 ទត្ថានំ មោហាស្ស ច ឧបនិស្សយប្បព្វយេន ចត្វាយោ ។

(៥២) សាញាជនិវ្យយុត្តា ឧត្តា សាញា-
 ជនិវ្យយុត្តស្ស ឧត្តស្ស បុរោសិកប្បព្វយេន ចត្វាយោ
 អាម្មណបុរោសិកំ វត្ថុបុរោសិកំ ។ អាម្មណបុរោសិកំ
 ធម៌ំ . . . វត្ថុំ អនិច្ចារតា . . . ធម៌ោន ធម៌ុត្តា រូបំ
 រាស្មតិ ជីវ្ហាយ សោភនាគុយា សន្តំ សុណតំ រូបា-
 យតនំ ធម៌ុវិញ្ញាណស្ស វេដ្ឋន្តាយតនំ តាយវិញ្ញា-
 ណស្ស ។ វត្ថុបុរោសិកំ ធម៌ុយតនំ ធម៌ុវិញ្ញាណស្ស

បាទដល់អនន្តរូបនិស្សយោ ខិន្ទិយតូបនិស្សយោ ។ វេ ។ ឯមគ្គតូបនិស្សយោ
 គឺ តួកន្ទន្ទដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចុត្ថិ មោហាត្ថិ ជាបច្ច័យ ខែត្តកន្ទន្ទដែល
 ប្រាសចាកសាញាជនៈ ខិន្ទិមោហា ដោយឧបនិស្សយប្បព្វយោ ។ ធម៌
 ដែលច្រកបដោយសាញាជនៈត្ថិ ធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈត្ថិ
 ជាបច្ច័យ ខែត្តន្ទដែលច្រកបដោយសាញាជនៈ ខិន្ទិធម៌ ដែលប្រាសចាក
 សាញាជនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បព្វយោ បាទដល់អនន្តរូបនិស្សយោ
 ខិន្ទិយតូបនិស្សយោ ។ វេ ។ ឯមគ្គតូបនិស្សយោ គឺ តួកន្ទន្ទដែល
 ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចុត្ថិ មោហាត្ថិ ជាបច្ច័យ ខែត្តកន្ទន្ទ ដែលច្រឡំ
 ដោយឧទ្ធច្ចុត្ថនិវ្យយុត្តនិវ្យយុត្ថិ ដោយឧបនិស្សយប្បព្វយោ ។

(៥៣) ធម៌ ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ ជាបច្ច័យ ខែត្តន្ទ
 ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ ដោយបុរោសិកប្បព្វយោ បាទដល់អាម្ម-
 ណបុរោសិក ខិន្ទិវត្ថុបុរោសិក ។ អាម្មណបុរោសិក គឺ ឧប្បិកុ . . .
 ឧប្បិកុ ជាបិទ្យ័នំ . . . បុគ្គល យើងឡូត៍ដោយវិញ្ញាណ
 ឬ ខ្ញុំសំឡេង ដោយវិញ្ញាណតកុ ប្រាយនៈ (ជាបច្ច័យ)
 ខែត្តកុវិញ្ញាណ ជាដ្ឋន្តាយនៈ (ជាបច្ច័យ) ខែត្តាយវិញ្ញាណ ។
 ឯអាម្មណបុរោសិក គឺ ច្បាយនៈ (ជាបច្ច័យ) ខែត្តកុវិញ្ញាណ

កាយាយាននំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ សង្ខារជន-
 វិជ្ជយុត្តានំ ឡានំ ខោហស្ស ឥ បុរោជាតប្បទូ-
 យេន បទ្ទយោ ។ សង្ខារជនវិជ្ជយុត្តោ ធម្មោ
 សង្ខារជនសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស បុរោជាតប្បទូយេន
 បទ្ទយោ អាម្ពណបុរោជំ វត្ថុបុរោជំ ។ អាម្ពណ-
 បុរោជំ ធម្មំ . . . វត្ថុ អស្សាមតិ អភិទន្ធិតិ តំ
 អាម្ព ពិសោ . . . ឆោដនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ វត្ថុបុរោជំ
 វត្ថុ សង្ខារជនសម្បយុត្តានំ ឡានំ បុរោជាតប្បទូ-
 យេន បទ្ទយោ ។ សង្ខារជនវិជ្ជយុត្តោ ធម្មោ
 សង្ខារជនសម្បយុត្តស្ស ឥ សង្ខារជនវិជ្ជយុត្តស្ស
 ឥ ធម្មស្ស បុរោជាតប្បទូយេន បទ្ទយោ អាម្ព-
 ណបុរោជំ វត្ថុបុរោជំ ។ អាម្ពណបុរោជំ
 ធម្មំ . . . វត្ថុ អាម្ព ឧទ្ធច្ចសហគតា ឡានំ ឥ ខោហោ
 ឥ ឧប្បជ្ឈតិ វត្ថុ ឧទ្ធច្ចសហគតានំ ឡានំ ខោហស្ស
 ឥ បុរោជាតប្បទូយេន បទ្ទយោ ។

[៨៣] សង្ខារជនសម្បយុត្តោ ធម្មោ សង្ខារជន-
 វិជ្ជយុត្តស្ស ធម្មស្ស បុរោជាតប្បទូយេន បទ្ទយោ
 បុរោជាតា សង្ខារជនសម្បយុត្តោ ឡានំ បុរោជាតស្ស

កាយាយាននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃភូតទទ្ធ
 ដែលប្រាសចាកសង្ខារជន-ផង នៃខោហោ-ផង ដោយបុរោជាតប្បទ័យ ។
 ធម៌ ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយសង្ខារជនៈ ដោយបុរោជាតប្បទ័យ បានផលការម្នួលបុរោជាន
 នឹងវត្ថុបុរោជាន ។ ការម្នួលបុរោជាន គឺ ខ្ញុំចក្ក . . . ពួកទទ្ធ
 ប្រកប កាយ នឹងវត្ថុ ធម៌ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំវត្ថុខោ . . . ខោហ-
 ស្ស កើតឡើង ។ វត្ថុបុរោជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃភូត
 ទទ្ធ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ដោយបុរោជាតប្បទ័យ ។ ធម៌
 ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 សង្ខារជន-ផង នៃធម៌ ដែលប្រាសចាកសង្ខារជន-ផង ដោយ
 បុរោជាតប្បទ័យ បានផលការម្នួលបុរោជាន នឹងវត្ថុបុរោជាន ។ កា-
 រម្នួលបុរោជាន គឺ ខ្ញុំចក្ក . . . ពួកទទ្ធ ដែលប្រឡំដោយទទ្ធច្ចៈគឺ
 ខោហោ-គឺ កើតឡើង ប្រាជ្ញាប្រាជ្ញា ខ្ញុំវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃភូតទទ្ធ
 ដែលប្រឡំដោយទទ្ធច្ចៈផង នៃខោហោ-ផង ដោយបុរោជាតប្បទ័យ ។

[៨៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រាសចាកសង្ខារជនៈ ដោយបុរោជាតប្បទ័យ បានផលបុរោ-
 ជាន គឺ ពួកទទ្ធ ដែលប្រកបដោយសង្ខារជនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយាន

វេទស្ស កាយស្ស បច្ឆាជាតប្បដូរយេន បច្ចុយោ ។
 សក្កោជនិវ្យយុត្តោ ធម្មោ សក្កោជនិវ្យយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បដូរយេន បច្ចុយោ បច្ឆាជាតា
 សក្កោជនិវ្យយុត្តោ ឧត្តា ន ហោហោ ន បុរោជាតស្ស
 វេទស្ស កាយស្ស បច្ឆាជាតប្បដូរយេន បច្ចុយោ ។
 សក្កោជនសម្បយុត្តោ ន សក្កោជនិវ្យយុត្តោ ធម្ម
 ធម្មា សក្កោជនិវ្យយុត្តស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បដូ-
 រយេន បច្ចុយោ បច្ឆាជាតា ឧត្តុកសហាតនា ឧត្តា
 ន ហោហោ ន បុរោជាតស្ស វេទស្ស កាយស្ស
 បច្ឆាជាតប្បដូរយេន បច្ចុយោ ។

[៩៥] សក្កោជនសម្បយុត្តោ ធម្មោ សក្កោជន-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បដូរយេន បច្ចុយោ
 នវី វាវុត្តនាមិ វុត្តានន្ទំ នក្ខំ ។

[៩៦] សក្កោជនសម្បយុត្តោ ធម្មោ សក្កោ-
 ជនសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កុត្តប្បដូរយេន បច្ចុយោ
 សក្កោជនសម្បយុត្តោ នេននា សក្កោជនសម្បយុត្តោ-
 នំ ឧត្តានំ កុត្តប្បដូរយេន បច្ចុយោ ។ សក្កោជន-
 សម្បយុត្តោ ធម្មោ សក្កោជនិវ្យយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 កុត្តប្បដូរយេន បច្ចុយោ សហជាតា ជាតាទលំកា ។

ដែលភីកមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បដូរ ។ ធម៌ ដែលប្រាសចាកសក្កោ-
 ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រាសចាកសក្កោជនៈ ដោយបច្ឆាជាត-
 ប្បដូរ បានដល់បច្ឆាជាត នី ក្នុងន្ទ ដែលប្រាសចាកសក្កោជនៈក្តី
 មោហក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលភីកមុន ដោយបច្ឆាជាតប្ប-
 ដូរ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសក្កោជនក្តី ធម៌ ដែលប្រាសចាក
 សក្កោជនក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រាសចាកសក្កោជនៈ ដោយ
 បច្ឆាជាតប្បដូរ បានដល់បច្ឆាជាត នី ក្នុងន្ទ ដែលប្រកបដោយ
 ឧត្តន្ទក្តី មោហក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលភីកមុន ដោយបច្ឆា-
 ជាតប្បដូរ ។

[៩៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសក្កោជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រកបដោយសក្កោជនៈ ដោយកម្មប្បដូរ នី រាជករៈ ។
 កាលិវាលោក្តី កាលចេញក្តី ទិដ្ឋនាទេ ។

[៩៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសក្កោជនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសក្កោជនៈ ដោយកម្មប្បដូរ នី រាជករៈ
 ដែលប្រកបដោយសក្កោជនៈ ជាបច្ច័យ នៃក្នុងន្ទ ដែលប្រកប
 ដោយសក្កោជនៈ ដោយកម្មប្បដូរ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 សក្កោជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រាសចាកសក្កោជនៈ
 ដោយកម្មប្បដូរ បានដល់សហជាត នីទិដ្ឋនាទលំកា ។

សហជានា សម្ពាសនសម្បយុត្តកថា ទេវតា ចិត្តសម្បជ្ជា-
 រោង រូបាចំ កម្មប្បន្ទយេន មច្ចយោ ធុន្ទុត្ថសហគតា
 ទេវតា វេហស្ស ចិត្តសម្បជ្ជាវាទនា រូបាចំ កម្ម-
 ប្បន្ទយេន មច្ចយោ ។ បាធាទណ៍កា សម្ពាសន-
 សម្បយុត្តកថា ទេវតា វិចារាចំ ទន្ទាចំ កដត្តា ម
 រូបាចំ កម្មប្បន្ទយេន មច្ចយោ ។ សម្ពាសនសម្ប-
 យុត្តកថា នាថា សម្ពាសនសម្បយុត្តកថា ម សម្ពាសន-
 វិញ្ញយុត្តកថា ម ធម្មកថា កម្មប្បន្ទយេន មច្ចយោ
 សម្ពាសនសម្បយុត្តកថា ទេវតា សម្បយុត្តកថា ទន្ទាចំ
 ចិត្តសម្បជ្ជាវាទនា រូបាចំ កម្មប្បន្ទយេន មច្ចយោ
 ធុន្ទុត្ថសហគតា ទេវតា សម្បយុត្តកថា ទន្ទាចំ វេ-
 ហស្ស ម ចិត្តសម្បជ្ជាវាទនា រូបាចំ កម្មប្បន្ទយេន
 មច្ចយោ ។ សម្ពាសនវិញ្ញយុត្តកថា នាថា សម្ពាសន-
 វិញ្ញយុត្តកថា ធម្មកថា កម្មប្បន្ទយេន មច្ចយោ សហ-
 ជានា បាធាទណ៍កា ។ សហជានា សម្ពាសនវិញ្ញយុត្តក
 ថា ទេវតា សម្បយុត្តកថា ទន្ទាចំ ចិត្តសម្បជ្ជាវាទនា
 រូបាចំ កម្មប្បន្ទយេន មច្ចយោ មជ្ឈិមវិទ្យាសោ... ។
 បាធាទណ៍កា សម្ពាសនវិញ្ញយុត្តកថា ទេវតា វិចារាចំ
 ទន្ទាចំ កដត្តា ម រូបាចំ កម្មប្បន្ទយេន មច្ចយោ ។

សហជានា គឺ ទេវតា ដែលប្រកបដោយសម្ពាសនៈ ជាបង្គំ
 ខ្សែកចិត្តសម្បជ្ជាវាទ ដោយកម្មប្បន្ទយ ទេវតា ដែលប្រឡងដោយ
 ទុក្ខៈ ជាបង្គំ ខ្សែកចិត្តសម្បជ្ជាវាទ ដោយកម្ម-
 ប្បន្ទយ ។ ឯបាធាទណ៍កៈ គឺ ទេវតា ដែលប្រកបដោយសម្ពាសនៈ
 ជាបង្គំ ខ្សែកចិត្តសម្បជ្ជាវាទ ខ្សែកកដត្តាវាទ ដោយកម្មប្បន្ទយ ។ ឯមិ
 ដែលប្រកបដោយសម្ពាសនៈ ជាបង្គំ ខ្សែក ដែលប្រកបដោយ
 សម្ពាសនៈ ខ្សែក ដែលប្រាសចាកសម្ពាសនៈ ដោយកម្ម-
 ប្បន្ទយ គឺ ទេវតា ដែលប្រកបដោយសម្ពាសនៈ ជាបង្គំ ខ្សែក
 សម្បយុត្តកថា ខ្សែកចិត្តសម្បជ្ជាវាទ ដោយកម្មប្បន្ទយ ទេវតា
 ដែលប្រឡងដោយទុក្ខៈ ជាបង្គំ ខ្សែកសម្បយុត្តកថា វេហសៈ
 វេ ខ្សែកចិត្តសម្បជ្ជាវាទ ដោយកម្មប្បន្ទយ ។ ឯមិ ដែលប្រាស
 ចាកសម្ពាសនៈ ជាបង្គំ ខ្សែក ដែលប្រាសចាកសម្ពាសនៈ ដោយ
 កម្មប្បន្ទយ បាធាទណ៍កា ឯបាធាទណ៍កៈ ។ សហជានា ទេវតា
 ដែលប្រាសចាកសម្ពាសនៈ ជាបង្គំ ខ្សែកសម្បយុត្តកថា ខ្សែ
 កចិត្តសម្បជ្ជាវាទ ដោយកម្មប្បន្ទយ ក្នុងវេហសៈវេហសៈ... ។
 ឯបាធាទណ៍កៈ គឺ ទេវតា ដែលប្រាសចាកសម្ពាសនៈ ជាបង្គំ
 ខ្សែកចិត្តសម្បជ្ជាវាទ ខ្សែកកដត្តាវាទ ដោយកម្មប្បន្ទយ ។

[៥៦] សាញ្ញាជនវិប្បយុត្តោ នោត្តា សាញ្ញា-
ជនវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិហាតាវ្យច្ឆាយេន បទ្ធាយា
បតំ ។

[៥៧] សាញ្ញាជនសម្មយុត្តោ នោត្តា សាញ្ញា-
ជនសម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស នាហាវ្យច្ឆាយេន វច្ឆាយា
តត្ថាវិ ។ កង្ខេបយ្យច្ឆាយេន បទ្ធាយា តត្ថាវិ ។
ឈានប្បច្ឆាយេន បទ្ធាយា តត្ថាវិ ។ មត្តប្បច្ឆាយេន បទ្ធា-
យា តត្ថាវិ ។ សម្មយុត្តប្បច្ឆាយេន បទ្ធាយា ធិ ។

[៥៨] សាញ្ញាជនសម្មយុត្តោ នោត្តា សាញ្ញា-
ជនវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តវ្យច្ឆាយេន បទ្ធាយា
សាហាជានំ វច្ឆាជានំ ។ សង្ខីតំ ។ សាញ្ញាជនវិប្ប-
យុត្តោ នោត្តា សាញ្ញាជនវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្ប-
យុត្តប្បច្ឆាយេន បទ្ធាយា សាហាជានំ បុរាជានំ វច្ឆាជា-
នំ ។ សង្ខីតំ ។ សាញ្ញាជនវិប្បយុត្តោ នោត្តា សាញ្ញា-
ជនសម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តវ្យច្ឆាយេន បទ្ធា-
យា បុរាជានំ វត្ថុ សាញ្ញាជនសម្មយុត្តានំ ទត្ថានំ

[៥៦] ធម៌ ដែលប្រាសទានសាញ្ញាជនៈ ជាបន្ទួយ ខែ
ធម៌ ដែលប្រាសទានសាញ្ញាជនៈ ដោយវិបាកប្បន្ទួយ គឺ មាន
អារ ១ ។

[៥៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញ្ញាជនៈ ជាបន្ទួយ ខែ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញ្ញាជនៈ ដោយភាពវ្យាប្បន្ទួយ គឺ មាន
អារ ៤ ។ ជាបន្ទួយ ដោយកង្ខេបយ្យច្ឆាយេន គឺ មានអារ ៤ ។ ជាបន្ទួយ
ដោយឈានប្បច្ឆាយេន គឺ មានអារ ៤ ។ ជាបន្ទួយ ដោយមត្តប្បច្ឆាយេន
គឺ មានអារ ៤ ។ ជាបន្ទួយ ដោយសម្មយុត្តប្បច្ឆាយេន គឺ មាន
អារ ៦ ។

[៥៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញ្ញាជនៈ ជាបន្ទួយ ខែធម៌
ដែលប្រាសទានសាញ្ញាជនៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បន្ទួយ បានដល់សា-
ពាន គឺនិបត្តាជាន ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ធម៌ ដែលប្រាសទាន
សាញ្ញាជនៈ ជាបន្ទួយ ខែធម៌ ដែលប្រាសទានសាញ្ញាជនៈ ដោយ
វិប្បយុត្តប្បន្ទួយ បានដល់សាពាជាន បុរាជាន គឺនិបត្តាជាន ។ សេចក្តី
បំប្រួញ ។ ធម៌ ដែលប្រាសទានសាញ្ញាជនៈ ជាបន្ទួយ ខែ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញ្ញាជនៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បន្ទួយ បានដល់
បុរាជាន គឺ វត្ថុ ជាបន្ទួយ ខែត្រូវទទួល ដែលប្រកបដោយសាញ្ញាជនៈ

វិញ្ញយុត្តប្បដូរយេន បដូរយេ ។ សង្គ្រាមនិសង្សយុត្តា
 នេន្ទ្រា សង្គ្រាមនិសង្សយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដូរយេន បដូរយេ(១)
 ឬរេយាតំ វត្ថុ ទទុទ្ធសហគតាចំ ទទ្ធាចំ មោហស្ស
 ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដូរយេន បដូរយេ ។ សង្គ្រាមនិសង្ស-
 យុត្តោ ឥ សង្គ្រាមនិសង្សយុត្តោ ធម្មស្ស សង្គ្រាមនិ-
 វិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដូរយេន បដូរយេ
 សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សច្ចំតំ ។

[៩៩] សង្គ្រាមនិសង្សយុត្តា ធម្មា សង្គ្រា-
 មនិសង្សយុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បដូរយេន បដូរយេ
 រេយា បដិទ្ធសនិសំ ។ សង្គ្រាមនិសង្សយុត្តា ធម្មា
 សង្គ្រាមនិសង្សយុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បដូរយេន បដូ-
 រយេ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា សង្គ្រាម-
 និសង្សយុត្តា ទទ្ធា ចិទ្ធសមុដ្ឋាបាចំ ទទ្ធាចំ អត្ថប្បដូ-
 រយេន បដូរយេ ទទុទ្ធសហគតា ទទ្ធា មោហស្ស
 ចិទ្ធសមុដ្ឋាបាចេក្ក ទទ្ធាចំ អត្ថប្បដូរយេន បដូរយេ ។
 បច្ឆាជាតា សង្គ្រាមនិសង្សយុត្តា ទទ្ធា បរេយាគស្ស
 នីមស្ស កាយស្ស អត្ថប្បដូរយេន បដូរយេ ។

ទ ម. ពេយា វត្ថុនំ ទិស្សតិ ។

ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដូរយេ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្គ្រាមនិសង្ស ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្គ្រាមនិសង្ស នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 សង្គ្រាមនិសង្ស ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដូរយេ បានដល់សហជាត គឺ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃភូគទ្ធនៃ ដែលប្រឡំដោយទុក្ខន្ទ្រ ខែរោហៈផល ដោយ
 វិញ្ញយុត្តប្បដូរយេ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្គ្រាមនិសង្ស ធម៌ ដែល
 ប្រកបដោយសង្គ្រាមនិសង្ស ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្គ្រា-
 មនិសង្ស ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដូរយេ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។

[៩៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្គ្រាមនិសង្ស ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រកបដោយសង្គ្រាមនិសង្ស ដោយអត្ថប្បដូរយេ គឺ ខាងលើ ទ ដូច
 គ្នានឹងបដិទ្ធិករវេយ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្គ្រាមនិសង្ស ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្គ្រាមនិសង្ស ដោយអត្ថប្បដូរយេ បានដល់សហជាត
 និងបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ភូគទ្ធនៃ ដែលប្រកបដោយសង្គ្រា-
 មនិសង្ស ជាបច្ច័យ នៃភូគទ្ធនៃសមុដ្ឋាបាចេក្ក ដោយអត្ថប្បដូរយេ ភូគទ្ធនៃ
 ដែលប្រឡំដោយទុក្ខន្ទ្រ ជាបច្ច័យ នៃរោហៈផល នៃភូគទ្ធនៃសមុដ្ឋាបាចេក្ក
 ផល ដោយអត្ថប្បដូរយេ ។ បច្ឆាជាត គឺ ដូចគ្នា នៃ ដែលប្រកបដោយ
 សង្គ្រាមនិសង្ស ជាបច្ច័យ នៃកាយានៃ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បដូរយេ ។

សាញាជនសម្បយុត្តា ធាត្វា សាញាជនសម្ប-
 យុត្តស្ស ។ សាញាជនវិញយុត្តស្ស ក ធម្មស្ស
 អត្ថិញ្ញច្ចយេន បច្ចយោ សាញាជនសម្បយុត្តា
 ឋិតោ ។ ឆោ តិណ្ឌង្គំ ចច្ចានំ ចិត្តាមុដ្ឋានានក្ស
 រូចានំ អត្ថិញ្ញច្ចយេន បច្ចយោ ឆេ ចច្ចា . . .
 ឧត្ថុតសហគតោ ឋិតោ ឆោ តិណ្ឌង្គំ ចច្ចានំ
 ឈោរាស្ស ក ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ស រូចានំ អត្ថិញ្ញច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឆេ ចច្ចា . . . ។ សាញាជន-
 វិញយុត្តា ធាត្វា សាញាជនវិញយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិញ្ញច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ចា-
 នានិ រាហាវ ភ្នំត្រិយំ ។ សត្ថិត្តំ ។ វត្ថុរាគតំ ។
 សាញាជនវិញយុត្តា ធាត្វា សាញាជនសម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិញ្ញច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។
 សហជាតោ ឧត្ថុតសហគតោ តោរោសា សម្បយុត្ត-
 តានំ ចច្ចានំ អត្ថិញ្ញច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ
 ធម្មតំ . . . វត្ថុ អស្សាធម្មតិ អភិធម្មតិ តំ អាត្ម
 រាតា . . . រោមធម្មតិ ឧប្បន្នតិ វត្ថុ សាញាជន-
 សម្បយុត្តានំ ចច្ចានំ អត្ថិញ្ញច្ចយេន បច្ចយោ ។

ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ជាច្រើន ខែនមិ ដែលប្រកប
 ដោយសាញាជនៈផង ខែនមិ ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈផង ដោយ
 អត្ថិញ្ញច្ចយេ គឺ ១១១ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ជាច្រើន ខែ
 ១១៣ ផង ខែនកចិត្តសមុដ្ឋានប្រដង ដោយអត្ថិញ្ញច្ចយេ ១១៦ . . .
 ១១១ ដែលប្រឡងដោយឧទ្ធច្ចៈ ជាច្រើន ខែ១១៣ ផង ខែនោហៈផង
 ខែនកចិត្តសមុដ្ឋានប្រដង ដោយអត្ថិញ្ញច្ចយេ ១១៦ . . . ។ ធម៌ ដែល
 ប្រាសចាកសាញាជនៈ ជាច្រើន ខែនមិ ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ
 ដោយអត្ថិញ្ញច្ចយេ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចុប្បន្ន ជាហរ
 ចិន្ត្រ្យិយ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ បណ្តឹង ឧប្បិទ្ធភាស្តានុៈ ។ ធម៌
 ដែលប្រាសចាកសាញាជនៈ ជាច្រើន ខែនមិ ដែលប្រកបដោយ
 សាញាជនៈ ដោយអត្ថិញ្ញច្ចយេ បានដល់សហជាត ចិន្ត្រ្យិយ ។
 សហជាត គឺ រោហៈ ដែលប្រឡងដោយឧទ្ធច្ចៈ ជាច្រើន ខែ
 ក្នុងសម្បយុត្តកក្កុន ដោយអត្ថិញ្ញច្ចយេ ។ បុរេជាត គឺ ខ្ពស់កុ
 . . . ខ្ពស់កុ បុគ្គល ប្រករា តែងយ រាគៈ
 . . . ប្រាញ ឡិក្កានៈ រោមធម្ម កើតហ្នឹង កុ ជាច្រើន
 ខែនក១១១ ដែលប្រកបដោយសាញាជនៈ ដោយអត្ថិញ្ញច្ចយេ ។

សហជានី ។ សាញាជនសម្បជ្ឈន្តា ទន្ធា ធម៌ ហោហោ
 ក មហាគ្រូតា ។ ចិត្តសម្បជ្ឈនាចំ រូបាចំ អត្ថប្បទូ-
 យេន មច្ចុយោ ទុទ្ធម្មសហគតា ទន្ធា ធម៌ ហោហោ
 ក ចិត្តសម្បជ្ឈនាចំ រូបាចំ អត្ថប្បទូយេន មច្ចុយោ
 ទុទ្ធម្មសហគតា ទន្ធា ធម៌ វិជ្ជា ក ហោហស្ស អត្ថប្ប-
 ទូយេន មច្ចុយោ ។ មច្ឆាជានី ទុទ្ធម្មសហគតា
 មច្ឆា ក ហោហោ ធម៌ បុរោជានស្ស វិបស្ស តា-
 យស្ស អត្ថប្បទូយេន មច្ចុយោ មច្ឆាជានី សាញា-
 ជនសម្បជ្ឈន្តា ទន្ធា ធម៌ តត្ថវិជ្ជាចំ កាហារោ ធម៌
 វិបស្ស តាហស្ស អត្ថប្បទូយេន មច្ចុយោ មច្ឆា-
 ជានី សាញាជនសម្បជ្ឈន្តា ទន្ធា ធម៌ រូបជីវិត្ត្រ័យោ
 យេនរូបាចំ អត្ថប្បទូយេន មច្ចុយោ ។ សាញាជន-
 សម្បជ្ឈន្តា ធម៌ សាញាជនវិជ្ជាសម្បជ្ឈន្តា ធម៌ ធម្មា
 សាញាជនសម្បជ្ឈន្តស្ស ធម៌ សាញាជនវិជ្ជាសម្បជ្ឈន្តស្ស
 ធម៌ ធម្មស្ស អត្ថប្បទូយេន មច្ចុយោ សហជានី ពុរោ-
 ជានី ។ សហជានី ទុទ្ធម្មសហគតា វិរតោ ទន្ធា
 ធម៌ ហោហោ ធម៌ តិណ្ឌន្តំ ទន្ធាចំ ចិត្តសម្បជ្ឈនាចំ
 រូបាចំ អត្ថប្បទូយេន មច្ចុយោ ទន្ធា ទន្ធា ... សហ-
 ជានី ទុទ្ធម្មសហគតា វិរតោ ទន្ធា ធម៌ វិជ្ជា ធម៌

សហជានី គឺ ពួកទទ្ធី ដែលប្រកបដោយសាញាជន៍ ។ ហោហៈ
 ពួកមហាគ្រូតា ជាបច្ច័យ ដែលចិត្តសម្បជ្ឈន្តា ដោយអត្ថប្បទូយេន
 ពួកទទ្ធី ដែលប្រជ្ឈដោយទុទ្ធម្មៈ ហោហៈ ជាបច្ច័យ ដែលចិត្ត-
 សម្បជ្ឈន្តា ដោយអត្ថប្បទូយេន ពួកទទ្ធី ដែលប្រជ្ឈដោយទុទ្ធម្មៈ វិជ្ជា
 គឺ ជាបច្ច័យ នៃហោហៈ ដោយអត្ថប្បទូយេន ។ មច្ឆាជានី គឺ ពួក
 ទទ្ធី ដែលប្រជ្ឈដោយទុទ្ធម្មៈ ហោហៈ ជាបច្ច័យ នៃតាហោ
 ដែលវិភង្គក ដោយអត្ថប្បទូយេន មច្ឆាជានី គឺ ពួកទទ្ធី ដែលប្រកប
 ដោយសាញាជន៍ កតវិជ្ជាចំ ជាបច្ច័យ នៃតាហោ
 ដោយអត្ថប្បទូយេន មច្ឆាជានី គឺ ពួកទទ្ធី ដែលប្រកបដោយសាញា-
 ជន៍ វិជ្ជាវិជ្ជាចំ ជាបច្ច័យ នៃពួកមហាគ្រូតា ដោយអត្ថប្បទូយេន ។
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញាជន៍ ធម៌ ដែលប្រាសពាកសញ្ញា-
 ជន៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសាញាជន៍ ធម៌ នៃធម៌
 ដែលប្រាសពាកសញ្ញាជន៍ ដោយអត្ថប្បទូយេន ពួកជនសហជានី
 ចិត្តបុរោជានី ។ សហជានី គឺ ទទ្ធី ដែលប្រជ្ឈដោយទុទ្ធម្មៈ ហោ-
 ហៈ ជាបច្ច័យ នៃទទ្ធម្ម ធម៌ នៃពួកចិត្តសម្បជ្ឈន្តា ដោយអត្ថ-
 ប្បទូយេន ទទ្ធី ... សហជានី គឺ ទទ្ធី ដែលប្រជ្ឈដោយទុទ្ធម្មៈ វិជ្ជា

តំណាង ១ ឆ្នាំ មោហស្ស ៨ អត្ថប្បប្បយោ ៨ បដ្ឋយោ
 ៨ ឆ្នាំ . . . ។ អត្ថប្បប្បយោ ៨ បដ្ឋយោ វិភត្តប្បប្ប-
 យោ ៨ បដ្ឋយោ អវិភត្តប្បប្បយោ ៨ បដ្ឋយោ ។

[៦៦] មោក្ខយក ៥ អារម្មណ៍ ៧ អវិជ្ជា-
យា ៨ ភព្វ ៩ ឧត្តរ ១០ សមឧត្តរ ១១ សមាសាត
១២ អត្តាបាត ១៣ ចិស្សយេ ១៤ ឧបចិស្សយេ ១៥
ឧបាសាតេ តីណំ ឧច្ចាសាតេ តីណំ អារាហនេ ១៦
កាច្ឆ ឧត្តារី វិទាតេ ឯកំ អាហារ ឧត្តារី វត្ថុនិយ
ឧត្តារី ណាម ឧត្តារី ចត្តេ ឧត្តារី សឡយុត្តេ
១៧ វិច្ឆយុត្ត បញ្ច អត្ថិយោ ១៨ ឧត្ថិយោ ១៩ វិភតេ
២០ អវិភតេ ២១ ។

(၆၈) သက္ကတဝေပဇ္ဇယုတ္တေ ဓမ္မေ သက္ကတ-
ဝေပဇ္ဇယုတ္တဗျူ ဓမ္မဗျူ ဂါရုဏာယုတ္တယော ဓမ္မယော

ជាប់ផ្ទុយ ខែឧទ្ទិស ផល ខែមាហាផល ដោយអតិប្បដ្ឋយ ឧទ្ទ ២
 . . . ៥ ជាប់ផ្ទុយ ដោយអតិប្បដ្ឋយ ជាប់ផ្ទុយ ដោយវិសេសប្បដ្ឋយ
 ជាប់ផ្ទុយ ដោយអវិសេសប្បដ្ឋយ ។

[illegible]

(៦១) ឆបិ ដែលប្រកបដោយសាស្ត្រានុជៈ ជាបង្គុយ
នៃឆបិ ដែលប្រកបដោយសាស្ត្រានុជៈ ដោយការផ្សព្វផ្សាយ

[៦២] ឯកត្តបទ ឯក ឯកត្តបទ ឯក សត្វត្ថ
ឯក ឯកត្តបទ ឯក ឯកត្តបទ ឯក ឯក

[៦៣] ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក
សត្វត្ថ ឯក ឯកត្តបទ ឯក ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯក ឯកត្តបទ ឯក ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯក ឯកត្តបទ ឯក ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯក ឯកត្តបទ ឯក ឯកត្តបទ ឯក

[៦៤] ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក

ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ

សញ្ញាជនសញ្ញាជនិយទុក្ខ
បដិច្ចវិញ

[៦៥] សញ្ញាជនសញ្ញាជនិយទុក្ខ ឯក
ឯកត្តបទ សញ្ញាជនសញ្ញាជនិយទុក្ខ ឯក

[៦៦] ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក

[៦៧] ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក
សត្វត្ថ ឯក ឯកត្តបទ ឯក ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក

[៦៨] ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក

ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ

សញ្ញាជនសញ្ញាជនិយទុក្ខ
បដិច្ចវិញ

[៦៩] ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក
ឯកត្តបទ សញ្ញាជនសញ្ញាជនិយទុក្ខ ឯក
ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯកត្តបទ ឯក

ឧប្បជ្ជន្តិ យោឡុប្បទូយា ភាវនាសាស្ត្រាជនំ បដិច្ច
 មិច្ឆាសាស្ត្រាជនំ អវិជ្ជាសាស្ត្រាជនំ ចន្តំ ចន្តិតន្តំ ។
 សាស្ត្រាជនោស្វោសាស្ត្រាជនិយា ធម្មំ បដិច្ច សាស្ត្រា-
 ជនិយោ ។ ចោសាស្ត្រាជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 យោឡុប្បទូយា សាស្ត្រាជនោ បដិច្ច សាស្ត្រយុត្តោ ទន្ធា
 វិក្កសមុដ្ឋានោ រូបំ ។ សាស្ត្រាជនោស្វោសាស្ត្រា-
 ជនិយោ ធម្មំ បដិច្ច សាស្ត្រាជនោ ចោសាស្ត្រាជ-
 និយោ ច សាស្ត្រាជនិយោ ។ ចោសាស្ត្រាជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ យោឡុប្បទូយា ភាវនាសាស្ត្រាជនំ
 បដិច្ច មិច្ឆាសាស្ត្រាជនំ អវិជ្ជាសាស្ត្រាជនំ សាស្ត្រយុត្ត-
 ោ ច ទន្ធា វិក្កសមុដ្ឋានោ រូបំ ចន្តំ ។ សាស្ត្រា-
 ជនិយោស្វោសាស្ត្រាជនំ ធម្មំ បដិច្ច សាស្ត្រា-
 ជនិយោ ។ ចោសាស្ត្រាជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 យោឡុប្បទូយា សាស្ត្រាជនិយោស្វោសាស្ត្រាជនំ
 មរតំ ចន្តំ បដិច្ច តយោ ទន្ធា វិក្កសមុដ្ឋានោ រូបំ
 ទន្ធា ទន្ធា . . . បដិសន្ធិ យោ មហាក្កតា ។
 សាស្ត្រាជនិយោស្វោសាស្ត្រាជនំ ធម្មំ បដិច្ច
 សាស្ត្រាជនោ ចោសាស្ត្រាជនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ

រឿងរ៉ាវទៀត ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន គឺ ចំណីសាស្ត្រាជនៈ និងអំពើ-
 សាស្ត្រាជនៈ អាស្រ័យ ទូទៅពលកសាស្ត្រាជនៈ ចក្ខុវិស័យ ឥឡូវ
 ចង ជាចក្ខុវិស័យ ។ ធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈ តែមិនមែន
 ជាសាស្ត្រាជនៈ អាស្រ័យ ទូទៅ ជាសាស្ត្រាជនៈ តាំងជាប្រយោជន៍
 ដល់សាស្ត្រាជនៈ រឿងរ៉ាវទៀត ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន គឺ ពួកសម្ប-
 យុត្តកម្មភិក្ខុ ចិត្តសមុត្តរភិក្ខុ អាស្រ័យ ទូទៅសាស្ត្រាជនៈ ។
 ធម៌ ជាសាស្ត្រាជនៈ តាំងជាប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈភិក្ខុ ធម៌ ជាប្រ-
 យោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈ តែមិនមែនជាសាស្ត្រាជនៈភិក្ខុ អាស្រ័យ ទូទៅ
 ជាសាស្ត្រាជនៈ តាំងជាប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈ រឿងរ៉ាវទៀត ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋាន គឺ ចំណីសាស្ត្រាជនៈភិក្ខុ អំពើសាស្ត្រាជនៈភិក្ខុ ពួកសម្ប-
 យុត្តកម្មភិក្ខុ ចិត្តសមុត្តរភិក្ខុ អាស្រ័យ ទូទៅពលកសាស្ត្រាជនៈ ចក្ខុវិស័យ ។
 ធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈ តែមិនមែនជាសាស្ត្រាជនៈ អា-
 ស្រ័យ ទូទៅ ជាប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈ តែមិនមែនជាសាស្ត្រាជនៈ
 រឿងរ៉ាវទៀត ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន គឺ ទទួល ភិក្ខុ ចិត្តសមុត្តរ-
 ភិក្ខុ អាស្រ័យ ទូទៅ ជាប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈ តែមិនមែន
 ជាសាស្ត្រាជនៈ ទូទៅ ២ . . . មានធម៌សង្ខេប ដកចេញពីពាក្យ ។
 ធម៌ ជាសាស្ត្រាជនៈតាំងជាប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈ អាស្រ័យ ទូទៅ
 ជាប្រយោជន៍ដល់សាស្ត្រាជនៈ តែមិនមែនជាសាស្ត្រាជនៈ រឿងរ៉ាវទៀត

ហេតុធម្មទូយា សាញោជនីយោវេនោគសាញោជន
 ទទ្ធវេ បដិទ្ធិ សាញោជនា ។ សាញោជនីយោវេនោ
 គសាញោជនំ ធម្មំ បដិទ្ធិ សាញោជនោវេនសាញោ
 ជនីយោគ សាញោជនីយោវេនោគសាញោជនា ធម
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តំ ហេតុធម្មទូយា សាញោជនីយោវេន
 ហេតុសាញោជនំ ឯកំ ទទ្ធវេ បដិទ្ធិ នាយោ ទទ្ធវា
 សាញោជនា ច និគ្គសមុដ្ឋានក្ស រូបំ វេទ ទទ្ធវេ . . . ។
 សាញោជនោវេនសាញោជនីយោវេន សាញោជនីយោវេន
 ហេតុសាញោជនក្ស ធម្មំ បដិទ្ធិ សាញោជនោវេន
 សាញោជនីយោគ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តំ ហេតុធម្មទូយា
 កាមាភិក្ខុសាញោជនក្ស សាធម្មយុត្តោកា ច ទទ្ធវេ បដិទ្ធិ
 ជន្តិសាញោជនំ អវិជ្ជាសាញោជនំ ធម្មកំ ។ សាញោ
 ជនោវេនសាញោជនីយោវេន សាញោជនីយោវេនោគសា
 ញោជនក្ស ធម្មំ បដិទ្ធិ សាញោជនីយោវេនោគសា
 ញោជនា ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តំ ហេតុធម្មទូយា សាញោ
 ជនីយោវេនោគសាញោជនំ ឯកំ ទទ្ធវេ សាញោ
 ជនេ ធម បដិទ្ធិ នាយោ ទទ្ធវា និគ្គសមុដ្ឋានក្ស រូបំ

ព្រោះហេតុធម្មទូយ គឺ ភូតសាញោជនៈ អាស្រ័យ ទូទ្ធិទទ្ធវេ ជា
 ប្រយោជន៍ដល់សាញោជនៈ តែមិនមែនជាសាញោជនៈ ។ ធម៌ ជា
 សាញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សាញោជនៈក្តី ធម៌ ជាប្រយោជន៍
 ដល់សាញោជនៈ តែមិនមែនជាសាញោជនៈក្តី អាស្រ័យ ទូទ្ធវេ ជា
 ប្រយោជន៍ដល់សាញោជនៈ តែមិនមែនជាសាញោជនៈ ទើបក៏ត្រូវនិ
 ព្រោះហេតុធម្មទូយ គឺ ទទ្ធវេ ក្តី ភូតសាញោជនៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស
 ក្តី អាស្រ័យ ទូទ្ធវេ ជាប្រយោជន៍ដល់សាញោជនៈ តែមិនមែនជា
 សាញោជនៈ ទូទ្ធវេ . . . ។ ធម៌ ជាសាញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍
 ដល់សាញោជនៈ អាស្រ័យ ទូទ្ធវេ ជាសាញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍
 ដល់សាញោជនៈ ធម៌ ទូទ្ធវេ ជាប្រយោជន៍ដល់សាញោជនៈ តែមិន
 មែនជាសាញោជនៈ ធម៌ ទើបក៏ត្រូវនិ ព្រោះហេតុធម្មទូយ គឺ ទទ្ធវេ
 សាញោជនៈក្តី អវិជ្ជាសាញោជនៈក្តី អាស្រ័យ ទូទ្ធវេ ជាប្រយោជន៍ដល់
 ទូទ្ធវេសមុដ្ឋានក្សក្តី ធម៌ ។ ធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់សាញោ
 ជនៈ តែមិនមែនជាសាញោជនៈ អាស្រ័យ ទូទ្ធវេ ជាសាញោជនៈ ទាំង
 ជាប្រយោជន៍ដល់សាញោជនៈ ធម៌ ទូទ្ធវេ ជាប្រយោជន៍ដល់សាញោជនៈ
 តែមិនមែនជាសាញោជនៈ ធម៌ ទើបក៏ត្រូវនិ ព្រោះហេតុធម្មទូយ គឺ
 ទទ្ធវេ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានក្សក្តី អាស្រ័យ ទូទ្ធវេ ជាប្រយោជន៍
 ដល់សាញោជនៈ តែមិនមែនជាសាញោជនៈ ធម៌ ទូទ្ធវេសាញោជនៈ ធម៌

សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចោតសញ្ញាជនោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា សញ្ញាជនេ មនិច្ច សម្ប-
 យុត្តកា ទទ្ធា ។ សញ្ញាជនោវ សញ្ញាជន-
 សម្បយុត្តកា ធម្មំ មនិច្ច សញ្ញាជនោចោ សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោចោ សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចោ ធម្មា
 សញ្ញាជនោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា កាម-
 ភវសញ្ញាជនំ មនិច្ច មនិច្ចសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាសញ្ញា-
 ជនំ សម្បយុត្តកា ធម្មា ។ សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តកោចោតសញ្ញាជនំ ធម្មំ មនិច្ច សញ្ញាជន-
 សម្បយុត្តោចោតសញ្ញាជនោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តកោចោតសញ្ញា-
 ជនំ មតំ មនិច្ច កាយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទទ្វេ . . . ។
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តកោចោតសញ្ញាជនំ ធម្មំ មនិច្ច
 សញ្ញាជនោចោ សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចោ ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចោតសញ្ញា-
 សញ្ញាជនេ ទទ្វេ មនិច្ច សញ្ញាជនោ ។ សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តកោចោតសញ្ញាជនំ ធម្មំ មនិច្ច
 សញ្ញាជនោចោ សញ្ញាជនសម្បយុត្តោចោ សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោចោចោតសញ្ញាជនោ ធម្មា ឧប្ប

ជាសញ្ញាជនៈ ព័ន្ធច្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ រឿងកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ភូតសម្បយុត្តកក្កដ អាស្រ័យ ខ្ញុំភូតសញ្ញាជនៈ ។
 ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ព័ន្ធច្រកថាដោយសញ្ញាជនៈក្តី ធម៌ ច្រកថា
 ដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំធម៌ ជា
 សញ្ញាជនៈ ព័ន្ធច្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ រឿងកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ខ្ញុំសញ្ញាជនៈក្តី អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈក្តី ភូតសម្បយុត្តកក្កដ
 ក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំកាមភវសញ្ញាជនៈ ។ ធម៌ ច្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ
 តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំធម៌ ច្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ
 តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ រឿងកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ទទ្ធា ឧប្បជ្ជតិ អាស្រ័យ ខ្ញុំទទ្ធា ដែលច្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែន
 ជាសញ្ញាជនៈ ខ្ញុំទទ្ធា ៦ . . . ។ ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ព័ន្ធច្រកថា
 ដោយសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំធម៌ ច្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ តែមិន
 មែនជាសញ្ញាជនៈ រឿងកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ភូត
 សញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំភូតក្កដ ដែលច្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ តែ
 មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ។ ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ព័ន្ធច្រកថាដោយ
 សញ្ញាជនៈក្តី ធម៌ ច្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈក្តី
 អាស្រ័យ ខ្ញុំធម៌ ច្រកថាដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តក្កៈ បដិក្ខណៈ

ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តក្កោ-
 រោចសញ្ញាជនំ ឯកំ ទន្ធិ បដិក្ខ តេយា ទត្ថា
 សញ្ញាជនា វ ទ្ធិ ទន្ធិ . . . ។ សញ្ញាជនោត្ថ-
 វសញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តក្កា សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តក្កោ-
 រោចសញ្ញាជនក្ក ធម្មំ បដិក្ខ សញ្ញាជនោត្ថ-
 សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា តាមនកសញ្ញាជនក្ក សម្បជញ្ញត្តក្កោ ធម-
 ទន្ធិ បដិក្ខ និម្មិតសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ ធម្មំ ។
 សញ្ញាជនោត្ថវសញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តក្កា សញ្ញាជន-
 សម្បជញ្ញត្តក្កោ រោចសញ្ញាជនក្ក ធម្មំ បដិក្ខ
 សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តក្កោត្ថ រោចសញ្ញាជនោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តក្កោ-
 រោចសញ្ញាជនំ ឯកំ ទន្ធិ សញ្ញាជនា វ បដិក្ខ
 តេយា ទត្ថា ទ្ធិ ទន្ធិ . . . ។ សញ្ញាជនោត្ថវសញ្ញា-
 ជនសម្បជញ្ញត្តក្កា សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តក្កោ រោច
 សញ្ញាជនក្ក ធម្មំ បដិក្ខ សញ្ញាជនោត្ថវសញ្ញា-
 ជនសម្បជញ្ញត្តក្កោ សញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តក្កោត្ថ រោច-
 សញ្ញាជនោ ធម្មំ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា

សញ្ញាជនសញ្ញាជនសម្បជញ្ញត្តក្កៈ បដិក្ខណៈ

ទេវតភិក្ខុវិទ្យា ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ទន្ធិ ក្ក ភក្កសញ្ញាជនៈក្ក
 កាស្រ័យ ទ្ធិទន្ធិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជា
 សញ្ញាជនៈ ទ្ធិទន្ធិ ២ . . . ។ ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកប
 ដោយសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ទ្ធិធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកប
 ដោយសញ្ញាជនៈផង ទ្ធិធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជា
 សញ្ញាជនៈផង ទេវតភិក្ខុវិទ្យា ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ទន្ធិសញ្ញា-
 ជនៈក្ក អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈក្ក កាស្រ័យ ទ្ធិតាមនកសញ្ញាជនៈផង
 ទ្ធិភក្កសម្បជញ្ញត្តក្កផង ចក្កៈ ។ ធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែ
 មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ទ្ធិធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកប
 ដោយសញ្ញាជនៈផង ទ្ធិធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែន
 ជាសញ្ញាជនៈផង ទេវតភិក្ខុវិទ្យា ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ទន្ធិ ក្ក
 កាស្រ័យ ទ្ធិទន្ធិ ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញា-
 ជនៈផង ទ្ធិភក្កសញ្ញាជនៈផង ទ្ធិទន្ធិ ២ . . . ។ ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ
 ទាំងប្រកបដោយសញ្ញាជនៈក្ក ធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែ
 មិនមែនជាសញ្ញាជនៈក្ក កាស្រ័យ ទ្ធិធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ទាំង
 ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈផង ទ្ធិធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ
 តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈផង ទេវតភិក្ខុវិទ្យា ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា

សាញាជនសម្បយុត្តត្ថោ ធានសញ្ញាជនំ ឯតំ
 មនុស្សំ កាមភវសាញាជនំ បដិច្ច តាយា មន្ទា
 វិជ្ជាសាញាជនំ អវិជ្ជាសាញាជនំ ទ្វេ មនុស្សំ . . .
 ចក្កំ ។

[៦៧] ហេតុយា នវ អនុលោ នវ អវិជ្ជា-
 ភវនា នវ សត្វត្ថ នវ តត្ថេ នវ អាហារេ នវ
 អវិជ្ជា នវ ។

[៦៨] សាញាជនត្ថោ សាញាជនសម្បយុត្តត្ថោ
 ជន្មំ បដិច្ច សាញាជនោ នវ សាញាជនសម្បយុត្តា-
 ច ចក្កំ មនុស្សជនំ នហេតុប្បទូយា វិចិត្តាសាញា-
 ជនំ បដិច្ច អវិជ្ជាសាញាជនំ ។ សាញាជនសម្ប-
 យុត្តត្ថោ ធានសាញាជនំ ជន្មំ បដិច្ច សាញាជ-
 នោ នវ សាញាជនសម្បយុត្តាច ជន្មា មនុស្សជនំ
 នហេតុប្បទូយា វិចិត្តាសាញាជនោ មនុស្ស បដិច្ច វិចិ-
 ត្តាសាញាជនោ ហោហត ។ សាញាជនត្ថោ សាញា-
 ជនសម្បយុត្តត្ថោ សាញាជនសម្បយុត្តត្ថោ ធាន-
 សាញាជនំ ជន្មំ បដិច្ច សាញាជនោ នវ សាញា-
 ជនសម្បយុត្តាច ជន្មា មនុស្សជនំ នហេតុប្បទូយា

នី ខន្ធា ភី ចំដ្ឋិសាញាជនៈភី អវិជ្ជាសាញាជនៈភី អាស្រ័យ ទ្វេ
 មនុស្ស ប្រកបដោយសាញាជនៈ តែមិនមែនជាសាញាជនៈផង ទ្វេ
 កាមភវសាញាជនៈផង ទ្វេមនុស្ស . . . ចក្កៈ ។

[៦៩] ភី ហេតុប្បទូយា ធានាៈ ។ ភី អាហារប្បទូយា
 ធានាៈ ។ ភី កាមភវប្បទូយា ធានាៈ ។ ភី បដិច្ច ចំដ្ឋិសាញាជនៈ មនុស្ស
 តែធានាៈ ។ ភី ភី មនុស្សប្បទូយា ធានាៈ ។ ភី អាហារប្បទូយា ធានា
 ៈ ។ ភី កាមភវប្បទូយា ធានាៈ ។ ។

[៧០] ភី កាសាញាជនៈ ចំដ្ឋិប្រកបដោយសាញាជនៈ អា-
 ស្រ័យ ទ្វេមនុស្ស ជាសាញាជនៈ ចំដ្ឋិប្រកបដោយសាញាជនៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនោះហេតុប្បទូយា នី អវិជ្ជាសាញាជនៈ អាស្រ័យ ទ្វេវិចិ-
 ត្តាសាញាជនៈ ។ ភី កាសាញាជនៈ ចំដ្ឋិប្រកបដោយសាញាជនៈ
 អាស្រ័យ ទ្វេមនុស្ស ប្រកបដោយសាញាជនៈ តែមិនមែនជាសាញាជនៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនោះហេតុប្បទូយា នី ហេតុៈ ដែលច្រឡំដោយ
 វិចិត្តា អាស្រ័យ ទ្វេមនុស្ស ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តា ។ ភី កា
 សាញាជនៈ ចំដ្ឋិប្រកបដោយសាញាជនៈ អាស្រ័យទ្វេមនុស្ស ជាសាញា-
 ជនៈ ចំដ្ឋិប្រកបដោយសាញាជនៈផង ទ្វេមនុស្ស ប្រកបដោយសាញាជនៈ
 តែមិនមែនជាសាញាជនៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនោះហេតុប្បទូយា

ហេតុក្សត្រយោន មន្ទយោ ។ សញ្ញាជនោនេសញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោន ឆន្ទា សញ្ញាជនសម្បយុត្តោន សញ្ញាជ-
 នសម្បយុត្តស្សន សញ្ញាជនសម្បយុត្តស្សនេនោន-
 សញ្ញាជនស្ស ន ធម្មស្ស ហេតុក្សត្រយោន មន្ទយោ
 កាមរាគសញ្ញាជន^(១) ធិដ្ឋិសញ្ញាជនស្ស អភិដ្ឋា-
 សញ្ញាជនស្ស សម្បយុត្តកាមរាគ ទទ្ធានំ ហេតុក្សត្រ-
 យោន មន្ទយោ ។

[៧០] សញ្ញាជនោនេសញ្ញាជនសម្បយុត្តោ-
 ន ឆន្ទា សញ្ញាជនស្សនេសញ្ញាជនសម្បយុត្តស្ស-
 ន ធម្មស្ស ហេតុក្សត្រយោន មន្ទយោ សញ្ញាជ-
 នោ អារត្ត សញ្ញាជនា ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ មូលំ កាតត្ថំ
 សញ្ញាជនោ អារត្ត សញ្ញាជនសម្បយុត្តោនេនោន-
 សញ្ញាជនា ទទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ មូលំ កាតត្ថំ
 សញ្ញាជនោ អារត្ត សញ្ញាជនា ន សញ្ញាជន-
 សម្បយុត្តោ ន ទទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ សញ្ញាជន-
 សម្បយុត្តោនេនោនសញ្ញាជនា ឆន្ទា សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តស្សនេនោនសញ្ញាជនស្ស ធម្មស្ស

១ ឬ. កាមរាគសញ្ញាជនា ។

ហេតុក្សត្រយោន ។ ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ តំវិប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ
 ជាច្រើន ខែនិ ជាសញ្ញាជនៈ តំវិប្រកបដោយសញ្ញាជនៈផង ខែ
 ធម៌ប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈផង ហេតុហេ-
 តុក្សត្រយោន គឺ កាមរាគសញ្ញាជនៈ ជាច្រើន ខែធិដ្ឋិសញ្ញាជនៈ ផង
 អភិសញ្ញាជនៈផង ខែឆន្ទាសម្បយុត្តក្នុងផង ដោយហេតុក្សត្រយោន ។

[៧១] ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ តំវិប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ជា
 ច្រើន ខែនិ ជាសញ្ញាជនៈ តំវិប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ដោយ
 កាមរាគក្សត្រយោន គឺ ក្នុងសញ្ញាជនៈ ប្រាជ្ញ ខ្ញុំក្នុងសញ្ញាជនៈ
 ចៀបកើតឡើង ។ មូល បណ្ឌិត ធម៌ធ្វើចុះ ក្នុងខន្ធ ប្រកបដោយ
 សញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ប្រាជ្ញ ខ្ញុំក្នុងសញ្ញាជនៈ
 ចៀបកើតឡើង ។ មូល បណ្ឌិត ធម៌ធ្វើចុះ ក្នុងសញ្ញាជនៈក្តី ក្នុងខន្ធ
 ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈក្តី ប្រាជ្ញ ខ្ញុំក្នុងសញ្ញាជនៈ ចៀបកើត
 ឡើង ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ
 ជាច្រើន ខែនិ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ

អាម្ពុលាប្បត្តយេន បទ្ទយោ សញ្ញាជនសម្បយុត្ត-
 ោវោនសញ្ញាជន ខន្ធ អាត្ត សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តោវោនសញ្ញាជន ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សញ្ញា-
 ជនសម្បយុត្តោវោនសញ្ញាជន ធម្មា សញ្ញា-
 ជនស្មោវោនសញ្ញាជនសម្បយុត្តស្មោ ធម្មស្មោ អា-
 ម្ពុលាប្បត្តយេន បទ្ទយោ សញ្ញាជនសម្បយុត្តោវោ-
 នសញ្ញាជន ខន្ធ អាត្ត សញ្ញាជន ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ ។ សញ្ញាជនសម្បយុត្តោវោនសញ្ញាជន
 ធម្មា សញ្ញាជនស្មោវោនសញ្ញាជនសម្បយុត្តស្មោ
 សញ្ញាជនសម្បយុត្តស្មោវោន សញ្ញាជនស្មោ
 ធម្មស្មោ អាម្ពុលាប្បត្តយេន បទ្ទយោ សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តោវោនសញ្ញាជន ខន្ធ អាត្ត សញ្ញាជន
 ន សញ្ញាជនសម្បយុត្ត ន ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។ សញ្ញា-
 ជនោវោនសញ្ញាជនសម្បយុត្តោ ន សញ្ញាជនសម្ប-
 យុត្តោវោនសញ្ញាជន ន ធម្មា សញ្ញាជនស្មោ-
 វោនសញ្ញាជនសម្បយុត្តស្មោ ធម្មស្មោ អាម្ពុលាប្បត្ត-
 យេន បទ្ទយោ ភីណិ ។

ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ភ្នកខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែ
មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ប្រាជ្ញ ខ្ញុំភ្នកខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញា-
ជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ។ ធម៌ ដែលប្រកប
ដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជា
សញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ
ភ្នកសញ្ញាជនៈ ប្រាជ្ញ ខ្ញុំភ្នកខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែ
មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយ
សញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ
ទាំងប្រកបដោយសញ្ញាជនៈផង នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ
តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈផង ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ភ្នកសញ្ញា-
ជនៈក្តី ភ្នកខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈក្តី ប្រាជ្ញ ខ្ញុំភ្នកខន្ធ
ដែលប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ។
ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញាជនៈក្តី ធម៌ ដែលប្រ-
កបដោយសញ្ញាជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញាជនៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ជាសញ្ញាជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ
គឺ ធានាៈ ។ ។

[illegible][illegible]

(៧២) ធម៌ ជាសក្ខីដ៏ដ្ឋាន តាំងប្រកបដោយសក្ខីដ៏ដ្ឋាន ជា
បច្ច័យ ខែធម៌ ជាសក្ខីដ៏ដ្ឋាន តាំងប្រកបដោយសក្ខីដ៏ដ្ឋាន ដោយ
អធិបតីបច្ច័យ បានដល់ការធម្មណាធិបតី គឺ មានព្រះ ពុទ្ធ ៗ ធម៌
ដែលប្រកបដោយសក្ខីដ៏ដ្ឋាន តែមិនមែនជាសក្ខីដ៏ដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ខែ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយសក្ខីដ៏ដ្ឋាន តែមិនមែនជាសក្ខីដ៏ដ្ឋាន ដោយ
អធិបតីបច្ច័យ បានដល់ការធម្មណាធិបតី និងសហជាតាធិបតី គឺ
មានព្រះ ពុទ្ធ ៗ ធម្មណាធិបតីក្តី សហជាតាធិបតីក្តី បណ្ឌិត ធម្ម
ត្រូវ ក្នុងបញ្ញាតាំង ពុទ្ធជនដ៏ល្អ ៗ ធម៌ ជាសក្ខីដ៏ដ្ឋាន តាំងប្រកប
ដោយសក្ខីដ៏ដ្ឋាន ធម៌ ដែលប្រកបដោយសក្ខីដ៏ដ្ឋាន តែមិនមែន
ជាសក្ខីដ៏ដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ជាសក្ខីដ៏ដ្ឋាន តាំងប្រកប
ដោយសក្ខីដ៏ដ្ឋាន ដោយអធិបតីបច្ច័យ បានដល់ការធម្មណាធិបតី គឺ
មានព្រះ ពុទ្ធ ៗ

[៧៣) គម្ពីរ ជាសាស្ត្រាជនៈ ព័ន្ធប្រកបដោយសាស្ត្រាជនៈ ជា
 បច្ច័យ ខែចម្ពិ ជាសាស្ត្រាជនៈ ព័ន្ធប្រកបដោយសាស្ត្រាជនៈ ដោយ
 អនុប្បត្តិ គឺ មានព្រះ ៧ ប៉ុន្មានការៈ ឆ្លង្វៀង្វាស់ ព័ន្ធប្រកប
 ចែក ក៏មិនមាន ដូចគ្នាមិនអាចប្រកបប្បត្តិយដែរ ។ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សាមគ្គីប្បត្តិ គឺ មានព្រះ ៧ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសាមគ្គី
 ប្បត្តិ គឺ មានព្រះ ៧ ។ ជាបច្ច័យ ដោយអនុប្បត្តិប្បត្តិ

អត្ថាមត្តោ នវំ វិស្សាយេ នវំ ឧបទិស្សាយេ នវំ
 រាសេវេនេ នវំ កក្កេ ភីណិ អាហារេ ភីណិ
 វត្ថុយេ ភីណិ ឈានេ ភីណិ មាត្តំ នវំ សម្ម-
 យុត្តំ នវំ អត្ថិយា នវំ ធម្មិយា នវំ វិភត្តេ នវំ
 វរ្ម័កាតេ នវំ ។

[៧៦] សុត្តោជនោនវំ សុត្តោជនសម្មយុត្តោ ធម្មត្ថោ សុត្តោជនស្ម័យេវ សុត្តោជនសម្មយុត្តស្ម័យេវ ធម្មស្ម័យេវ អនុលោម្មត្ថយេវ មច្ចុយោ សហោតម្ម្ម-
 ត្ថយេវ មច្ចុយោ ឧបទិស្សយម្មត្ថយេវ មច្ចុយោ ។
 សម្ពិទ្ធិ ។ វរ្មំ នវំ មត្តោ កោតត្ថា វិស្សាយេវ
 មនេស្ម មរ្ម័កេតត្ថា នាពាទណិកា ធម្មិ ។

[៧៧] ធម្មាទុយា នវំ ឧអាម្មណេ នវំ សត្វត្ថិ
 នវំ ធារាវិភត្តេ នវំ ។

ក្នុងអារាមនាម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងវិស្សយម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ក្នុង
 ឧបទិស្សយម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងការសេវិយម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧
 ក្នុងកម្មម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងអាហារម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងវត្ថុ-
 យម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងឈានម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងបុគ្គលម្បត្ថយ
 មានព័រៈ ៧ ក្នុងសម្មយុត្តម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងអត្ថម្បត្ថយ មាន
 ព័រៈ ៧ ក្នុងធម្មិយម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងវិភត្តម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ក្នុង
 វរ្ម័កម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ។

[៧៦] កថា កាសាញាជនៈ ចំនីប្រកថាដោយសុត្តោជនៈ ដោយ
 មច្ច័យ វិទេហិ វិសុត្តោជនៈ ចំនីប្រកថាដោយសុត្តោជនៈ ដោយ
 កាម្មណ្ឌម្បត្ថយ ជាមច្ច័យ ដោយសហោតម្បត្ថយ ជាមច្ច័យ ដោយ
 ឧបទិស្សយម្បត្ថយ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។ មត្តោចាំង ៧ មណ្ឌិត
 គម្បីភ្នំ ហ័រិនទេវៈ (មច្ច័យចាំងឡាយ) មណ្ឌិត គម្បីឡិប្រាស្រូល
 ក្នុងបទចាំង ៧ ឯខាងឧបាសៈ ខំទំទាទឡើយ ។

[៧៧] ក្នុងធម្មាទុម្បត្ថយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងឧអាម្មណម្បត្ថយ
 មានព័រៈ ៧ ក្នុងសត្វត្ថយចំនីរស់ ស្មុត្តិមានព័រៈ ៧ ក្នុងធារាវិភក្សម្បត្ថយ
 មានព័រៈ ៧ ។

លោក អសញ្ញាសត្វា អនាគត ។ សញ្ញាជនវិប្ប-
 យុត្តំ អសញ្ញាជនិយំ ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជនវិប្ប-
 យុត្តោ អសញ្ញាជនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ រោគុប្ប-
 ពូយោ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តំ អសញ្ញាជនិយំ ឯតំ ។ ច្ចុ-
 បដិច្ច តយោ ទន្ទា ទេ ទ។ ទ... ។ សញ្ញាជន-
 វិប្បយុត្តំ អសញ្ញាជនិយំ ធម្មំ ... ។ ទេ បញ្ញា តា-
 កន្ទា ។ វិចី ពុតំ ច្ចុឡានុឡោ លោកិយទុក្ខ-
 សនិសំ ចំណូលានរណំ ។

សញ្ញាជនវិប្បយុត្តសញ្ញាជនិយទុក្ខំ ធម្មំ ។

ឥន្ទទុក្ខំ

បដិច្ចវិញ

[៨១) តន្តំ ធម្មំ បដិច្ច តន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 រោគុប្បពូយោ សីលទូតបរាមាសំ តាយតន្តំ បដិច្ច
 អភិជ្ឈា តាយតន្តោ អភិជ្ឈា តាយតន្តំ បដិច្ច សីលទូ-
 តបរាមាសោ តាយតន្តោ ឥន្ទសន្ធាតិធិវេសំ តាយតន្តំ
 បដិច្ច អភិជ្ឈា តាយតន្តោ អភិជ្ឈា តាយតន្តំ បដិច្ច
 ឥន្ទសន្ធាតិធិវេសោ តាយតន្តោ ។ តន្តំ ធម្មំ បដិច្ច

ដកថដល់តួអសញ្ញាសត្វ ចំណូលានរណ ។ ធម្មិ ដែលប្រាស
 ចាកសញ្ញាជនៈ ពុំដឹងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ពាស្រ័យ ខ្ញុំ
 ធម្មិ ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ ពុំដឹងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញា-
 ជនៈ រើបេក្ខភឿន ព្រោះហេតុប្បពូយ ទន្ធា ពាស្រ័យ ខ្ញុំទន្ធា
 ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ ពុំដឹងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ខ្ញុំ
 ទន្ធា ។ ។ ។ ខ្ញុំធម្មិ ដែលប្រាសចាកសញ្ញាជនៈ ពុំដឹងជា
 ប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ។ ។ ។ បញ្ញា ពុំដឹង បណ្ឌិត
 គប្បីធ្វើដំណើរ ។ ទុកនោះ ដូចជាឥន្ទសន្ធាតិធិវេសោ គប្បីធ្វើដំណើរ
 ដែរ មិនមានការធ្វើឲ្យផ្សេង ។ គួរ ។

ដល់ សញ្ញាជនវិប្បយុត្តសញ្ញាជនិយទុក្ខំ ។

ឥន្ទទុក្ខំ

បដិច្ចវិញ

[៨២) តន្តធម្មិ (ធម្មិជាត្រៀវដោតត្រង់) ពាស្រ័យ ខ្ញុំតន្ត-
 ធម្មិ រើបេក្ខភឿន ព្រោះហេតុប្បពូយ គឺ អភិជ្ឈាតាយតន្តៈ ពាស្រ័យ
 ខ្ញុំសីលទូតបរាមាសតាយតន្តៈ សីលទូតបរាមាសតាយតន្តៈ ពាស្រ័យ
 ខ្ញុំអភិជ្ឈាតាយតន្តៈ អភិជ្ឈាតាយតន្តៈ ពាស្រ័យ ខ្ញុំឥន្ទសន្ធាតិធិវេស-
 តាយតន្តៈ (តាយតន្តៈ គឺសេចក្តីប្រកាន់ខ្ជាប់ ជានិច្ចរាបសំព័ន្ធ) ឥន្ទ-
 សន្ធាតិធិវេសតាយតន្តៈ ពាស្រ័យ ខ្ញុំអភិជ្ឈាតាយតន្តៈ (រើបេក្ខ
 ភឿន) ។ តន្តធម្មិ (ធម្មិ មិនមែនជាត្រៀវដោតត្រង់) ពាស្រ័យ

កត្តញ្ច បោគទុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច បោគន្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បព្វយា បោគន្តំ ឯកំ ទទ្ធិញ្ច កន្តោ ធម្ម
បដិច្ច តយោ ទទ្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ
... ។ កត្តញ្ច បោគទុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច តន្តោ ធម្ម
បោគន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បព្វយា បោគន្តំ
ឯកំ ទទ្ធិញ្ច សីលព្វតមកមាសកាយតទុញ្ច បដិច្ច
តយោ ទទ្ធិ មគ្គិកាយតន្តោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
ទ្វេ ទទ្វេ ... ធម្មំ ។ សន្តិច្ចំ ។ អាម្មណប្បព្វយា
អវិភាសញ្ចយា ។

[៨៤] ហេតុយា ធម្មំ អាម្មណ ធម្មំ អធិប-
តំយា ធម្មំ សព្វត្ថ ធម្មំ វិចារេ ឯកំ អាមាហ
ធម្មំ អវិភាស ធម្មំ ។

[៨៥] បោគន្តំ ធម្មំ បដិច្ច បោគន្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បព្វយា ហេតុកំ បោគន្តំ ឯកំ
ទទ្ធិ បដិច្ច តយោ ទទ្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ
ទទ្វេ ... ហេតុកប្បជ្ឈន្តិ យាវ អសញ្ញាសន្តា
វិចិត្តិកាយតន្តោ ទទ្ធិច្ចសហតតេ ទទ្វេ បដិច្ច
វិចិត្តិកាយតន្តោ ទទ្ធិច្ចសហតតេ ហេតោ ។

នោគទ្ធិមិ កាស្រ័យ ទ្វេនោគទ្ធិមិ ទ្វេនោគទ្ធិមិ ទ្វេនោគទ្ធិមិ
ព្រោនោហតប្បព្វយា ធម្មំ ទទ្ធិ ធម្មំ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច កាស្រ័យ ទ្វេ
ទទ្ធិ មិច្ឆាមិច្ឆាធម្មំ ទ្វេនោគទ្ធិមិ ទ្វេនោគទ្ធិមិ ... (ទ្វេ
នោគទ្ធិមិ) ។ នោគទ្ធិមិ កាស្រ័យ ទ្វេនោគទ្ធិមិ
ទ្វេនោគទ្ធិមិ ទ្វេនោគទ្ធិមិ ព្រោនោហតប្បព្វយា ធម្មំ ទទ្ធិ ធម្មំ
អភិវិចិត្តិកាយតន្តោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច កាស្រ័យ ទ្វេនោគទ្ធិមិ មិច្ឆាមិច្ឆា
ធម្មំ ទ្វេនោគទ្ធិមិ សីលព្វតមកមាសកាយតន្តោ ទ្វេនោគទ្ធិមិ ទ្វេនោគទ្ធិមិ ... (ទ្វេ
នោគទ្ធិមិ មិច្ឆាមិច្ឆា ធម្មំ) ទ្វេនោគទ្ធិមិ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។
ព្រោនោហតប្បព្វយា ព្រោនោហតប្បព្វយា ។

[៨៦] ក្នុងហេតុប្បព្វយា ហេតុកំ ក្នុងហេតុប្បព្វយា
ហេតុកំ ក្នុងអធិបតិប្បព្វយា ហេតុកំ ក្នុងប្បព្វយាចំអស់ សុទ្ធិក
ហេតុកំ ក្នុងវិចិត្តិកាយតន្តោ ហេតុកំ ក្នុងកាយតន្តោ ហេតុ
កំ ក្នុងអវិភាសញ្ចយា ហេតុកំ ។

[៨៧] នោគទ្ធិមិ កាស្រ័យ ទ្វេនោគទ្ធិមិ ទ្វេនោគទ្ធិមិ
ព្រោនោហតប្បព្វយា ធម្មំ ទទ្ធិ ធម្មំ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច កាស្រ័យ ទ្វេ
ទទ្ធិ មិច្ឆាមិច្ឆាធម្មំ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច ទ្វេនោគទ្ធិមិ ... ហេតុកប្បជ្ឈ-
ន្តិ ព្រោនោហតប្បព្វយា ហេតុកំ វិចិត្តិកាយតន្តោ ទទ្ធិច្ចសហតតេ
ទទ្ធិច្ចសហតតេ កាស្រ័យ ទ្វេនោគទ្ធិមិ វិចិត្តិកាយតន្តោ ទទ្ធិច្ចសហតតេ
ទទ្ធិច្ចសហតតេ (ទ្វេនោគទ្ធិមិ) ។

ចក្កំ សីលទ្ធករកមាសំ កាយតទ្ធករុ វត្ថុតុ បទ្ទយា
 អភិជ្ឈា កាយតទ្ធករុ បក្កំ ។ តទ្ធករុ វោតទ្ធករុ ធម្មំ
 អទ្ធករុ វោតទ្ធករុ ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្ធករុ
 វោតទ្ធករុ ឯតំ ទទ្ធករុ កទ្ធករុ ធម្មំ បទ្ទយា តយោ
 ទទ្ធករុ ចិត្តសមុដ្ឋានតុ រូបំ ទ្វេ ទទ្ធករុ ... កទ្ធករុ ធម្មំ
 វត្ថុតុ បទ្ទយា វោតទ្ធករុ ទទ្ធករុ ។ តទ្ធករុ វោតទ្ធករុ
 ធម្មំ បទ្ទយា តយោ ធម្មំ វោតទ្ធករុ ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បទ្ធករុ វោតទ្ធករុ ឯតំ ទទ្ធករុ សីលទ្ធករក-
 មាសំ កាយតទ្ធករុ បទ្ទយា តយោ ទទ្ធករុ អភិជ្ឈា-
 កាយតទ្ធករុ ធម្មំ ចិត្តសមុដ្ឋានតុ រូបំ ទ្វេ ទទ្ធករុ ...
 ចក្កំ សីលទ្ធករកមាសំ កាយតទ្ធករុ វត្ថុតុ បទ្ទយា
 អភិជ្ឈា កាយតទ្ធករុ ធម្មំ សម្បយុត្តកា ធម្មំ ទទ្ធករុ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ចក្កំ ។

[៩០] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិប-
 តិយា នវ អវិកតេ នវ ។

ទ្វិជ្ជាចក្កៈផងចុះ អភិធម្មកាយតទ្ធករុ ភីនីវ្រ្ក វីនីសីលទ្ធករកមា-
 សកាយតទ្ធករុផង វីនីវ្រ្កផង (វេបាភីនេវ្រ្ក) (បល្លាភ គប្បីវ្រ្ក) ទ្វិ-
 ជ្ជាចក្កៈផងចុះ ។ វោតទ្ធករុ ភីនីវ្រ្ក វីនីវ្រ្កផង វីនីវ្រ្កតទ្ធករុ
 ផង វេបាភីនេវ្រ្ក ព្រោះហេតុប្បទ្ធករុ គឺ ទទ្ធករុ ផង ចិត្តសមុដ្ឋានតុ
 ភីនីវ្រ្ក វីនីវ្រ្ក ធម្មំ មិនមែនជាតទ្ធករុផង វីនីវ្រ្កតទ្ធករុផង វីនីវ្រ្ក
 ... តទ្ធករុ មិនមែនជាតទ្ធករុ ភីនីវ្រ្ក វីនីវ្រ្កតទ្ធករុផង វីនីវ្រ្ក
 (វេបាភីនេវ្រ្ក) ។ តទ្ធករុ វោតទ្ធករុ ភីនីវ្រ្ក វីនីវ្រ្កតទ្ធករុ
 វីនីវ្រ្កតទ្ធករុផង វេបាភីនេវ្រ្ក ព្រោះហេតុប្បទ្ធករុ គឺ ទទ្ធករុ ផង
 អភិធម្មកាយតទ្ធករុ ចិត្តសមុដ្ឋានតុ ភីនីវ្រ្ក វីនីវ្រ្ក ធម្មំ មិនមែន
 ជាតទ្ធករុផង វីនីសីលទ្ធករកមាសកាយតទ្ធករុផង វីនីវ្រ្ក ធម្មំ ... (បល្លាភ
 គប្បីវ្រ្ក) ទ្វិជ្ជាចក្កៈផងចុះ អភិធម្មកាយតទ្ធករុ តទ្ធករុ តទ្ធករុ
 ភីនីវ្រ្ក វីនីសីលទ្ធករកមាសកាយតទ្ធករុផង វីនីវ្រ្កផង វេបាភីនេវ្រ្ក
 (បល្លាភ គប្បីវ្រ្ក) ទ្វិជ្ជាចក្កៈផងចុះ ។

[៩០] ក្នុងហេតុប្បទ្ធករុ មានវាវៈ ៩ ក្នុងការប្រឡាប្បទ្ធករុ
 មានវាវៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បទ្ធករុ មានវាវៈ ៩ ក្នុងអវិកតប្បទ្ធករុ
 មានវាវៈ ៩ ។

បញ្ញាវិវា

(៧៤) គេថា ឆ្មោ គង្គស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ គត្តា ហេតុ សម្បយុត្តកាធំ
 គត្តាធំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ គេថា ឆ្មោ
 លោកុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ គត្តា
 ហេតុ សម្បយុត្តកាធំ គត្តាធំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស
 រូបាធំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ គេថា ឆ្មោ
 កុស្ស ច លោកុស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោ គត្តា ហេតុ សម្បយុត្តកាធំ
 គត្តាធំ គត្តាធាន ចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស រូបាធំ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ គេថា ឆ្មោ លោ-
 កុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ លោ-
 កុស្ស ហេតុ សម្បយុត្តកាធំ គត្តាធំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 ធានក្ស រូបាធំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ចនិស្សិ ។
 គេថា ឆ្មោ គង្គស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ គេថា ឆ្មោ ហេតុ សម្បយុត្តកាធំ គត្តាធំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ គេថា ឆ្មោ គង្គស្ស
 ច លោកុស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ

បញ្ញាវិវា

(៧៥) គន្ធមិ ជាបច្ច័យ វៃគន្ធមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ពួកហេតុ ជាគន្ធមិ ជាបច្ច័យ វៃសម្បយុត្តកក្កន្ធមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។
 គន្ធមិ ជាបច្ច័យ វៃគន្ធមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកហេតុ
 ជាគន្ធមិ ជាបច្ច័យ វៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធមិ វៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស
 ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ គន្ធមិ ជាបច្ច័យ វៃគន្ធមិ វៃគន្ធមិ
 ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកហេតុ ជាគន្ធមិ ជាបច្ច័យ វៃពួក
 សម្បយុត្តកក្កន្ធមិ វៃគន្ធមិ វៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស ដោយ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ។ គេថា គន្ធមិ ជាបច្ច័យ វៃគន្ធមិ ដោយហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ពួកហេតុ មិនមែនជាគន្ធមិ ជាបច្ច័យ វៃពួកសម្បយុត្តកក្ក-
 ន្ធមិ វៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ចនិស្សិ ។ គេ-
 ថា គន្ធមិ ជាបច្ច័យ វៃគន្ធមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកហេតុ មិនមែន
 ជាគន្ធមិ ជាបច្ច័យ វៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ គេ-
 ថា គន្ធមិ ជាបច្ច័យ វៃគន្ធមិ វៃគន្ធមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ

ហេតុតា ហេតុ សម្បយុត្តកាចំ ទទ្ធានំ តត្ថានត្ថា
 ចិត្តសមុត្តាយនេត្ថ រូតាចំ ហេតុប្បន្នយេន មច្ចយោ ។
 តត្ថោ ឆ ហេតុតោ ច ធម្មា តត្ថស្ស ធម្មស្ស ហេ-
 តុប្បន្នយេន មច្ចយោ តត្ថា ឆ ហេតុតោ ច ហេតុ
 សម្បយុត្តកាចំ តត្ថានំ ហេតុប្បន្នយេន មច្ចយោ ។
 តត្ថោ ឆ ហេតុតោ ច ធម្មា ហេតុស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បន្នយេន មច្ចយោ តត្ថា ឆ ហេតុតោ ឆ ហេតុ
 សម្បយុត្តកាចំ ទទ្ធានំ ចិត្តសមុត្តាយនេត្ថ រូតាចំ
 ហេតុប្បន្នយេន មច្ចយោ ។ តត្ថោ ឆ ហេតុតោ ច
 ធម្មា តត្ថស្ស ឆ ហេតុតស្ស ឆ ធម្មស្ស ហេតុប្បន្ន-
 យេន មច្ចយោ តត្ថា ឆ ហេតុតោ ច ហេតុ សម្ប-
 យុត្តកាចំ ទទ្ធានំ តត្ថានត្ថា ចិត្តសមុត្តាយនេត្ថ រូតាចំ
 ហេតុប្បន្នយេន មច្ចយោ ។

(៧៦) តត្ថោ ធម្មា តត្ថស្ស ធម្មស្ស អាម្ព-
 ណប្បន្នយេន មច្ចយោ តត្ថោ អាម្ព តត្ថា ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ ។ មូលំ កាតត្ថំ តត្ថោ អាម្ព ហេតុតោ ទទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ មូលំ កាតត្ថំ តត្ថោ អាម្ព តត្ថា ឆ
 សម្បយុត្តកា ឆ ទទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ហេតុតោ ធម្មា
 ហេតុស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណប្បន្នយេន មច្ចយោ

គី ភូតហេតុ មិនមែនជានោះ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកក្កដន៍
 នៃភូតក្កដន៍ នៃភូតចិត្តសមុត្តាយនេត្ថ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ គន្ធមិ
 ត្តិ ហេតុគន្ធមិត្តិ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធមិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គី ភូត
 ហេតុ ជាគន្ធមិ ជាគន្ធមិ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកក្កដន៍
 ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ គន្ធមិត្តិ ហេតុគន្ធមិត្តិ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធមិ
 គន្ធមិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គី ភូតហេតុ ជាគន្ធមិ ជាគន្ធមិ
 ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកក្កដន៍ នៃភូតចិត្តសមុត្តាយនេត្ថ ដោយ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ គន្ធមិត្តិ ហេតុគន្ធមិត្តិ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធមិ
 នៃគន្ធមិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គី ភូតហេតុ ជាគន្ធមិ ជាគន្ធមិ
 គន្ធមិ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកក្កដន៍ នៃភូតក្កដន៍ នៃភូត
 ចិត្តសមុត្តាយនេត្ថ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៧៦) គន្ធមិ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធមិ ដោយហេតុប្ប-
 ច្ច័យ គី ភូតគន្ធមិ តត្ថោ តត្ថោ តត្ថោ តត្ថោ ។
 មូល បណ្ឌិត គប្បីធ្វើដំបូរ ភូតគន្ធមិ មិនមែនជានោះ តត្ថោ តត្ថោ
 តត្ថោ តត្ថោ ។ មូល បណ្ឌិត គប្បីធ្វើដំបូរ ភូតគន្ធមិ
 គី ភូតសម្បយុត្តកក្កដន៍ តត្ថោ តត្ថោ តត្ថោ តត្ថោ ។
 ហេតុគន្ធមិ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធមិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ

រោធំ . . . ភិវរំ . . . រោសាសីកាដ្ឋំ . . . តំ មច្ច-
 វេក្ខតិ មុត្យេ សុតំល្អានំ មច្ចវេក្ខតិ ឈាន វុដ្ឋហិក្ខា
 លានំ មច្ចវេក្ខតិ វារីយា មត្តា វុដ្ឋហិក្ខា មត្តំ មច្ច-
 វេក្ខតិ ផលំ មច្ចវេក្ខតិ ជិន្វានំ មច្ចវេក្ខតិ ជិន្វានំ
 កោត្រភស្ស កោតាស្ស មត្តស្ស ផលស្ស អាវុដ្ឋនាយ
 រោម្មណប្បដ្ឋាយន មច្ចយោ អវិយោ រោគាទ្ធ មហិទេ
 កិរិយាស . . . វិក្ខុដ្ឋិតេ តិរិយាស មច្ចវេក្ខតិ មុត្យេ
 . . . ចត្តំ . . . វត្ថុ រោគាទ្ធ ទទ្ធ អនិច្ចតោ . . .
 យេមមស្សិ ទម្បជ្ជតិ ជិន្វាន ចត្តុតា វ្វម មស្សតិ
 ជិន្វាយ រោគាទ្ធត្ថយា សង្កំ សុណាតិ រោគាទ្ធិ-
 យញ្ញាណន រោគទ្ធិត្ថសមន្តិស្ស ជិន្វំ ជិន្វាតិ
 រោគាសានញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស អា-
 តិញ្ញញ្ញាយតនំ រោសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស វូតា-
 យតនំ មត្តវិញ្ញាណស្ស រោដ្ឋញ្ញាយតនំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស រោគទ្ធា ទទ្ធា វុដ្ឋវិញ្ញាណស្ស រោគាទ្ធិ-
 យញ្ញាណស្ស មុត្យេនិវាសនុស្សវិញ្ញាណស្ស យថា-
 កម្មមកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អាវុដ្ឋនាយ
 រោម្មណប្បដ្ឋាយន មច្ចយោ រោគាទ្ធា ទទ្ធា

ភី ខ្លវិកា . . . ខ្លវិសិល . . . ខ្លវិវាចាសវកម្ម . . . មុត្តល
 ភិវារណា ខ្លវិសុលកម្មនា ភិវារណា ខ្លវិភក្កសុលកម្ម វិស
 មុសវុត្ថុកម្មនាយ មុត្ថិកាលមុន រោគា មហិយោន ហើយភិវា-
 រណា ខ្លវិយាន ភ្នកព្រះអរិយ រោគា មហិមត្ត ហើយភិវារណា
 ខ្លវិមត្ត ភិវារណា ខ្លវិវិល ភិវារណា ខ្លវិព្រះមិក្ខុន ឯព្រះមិក្ខុន
 ជាប់ជួយ វិវាចាសវកម្ម រោគាទ្ធា មត្ត ផល ជិន្វិកាភិវារណា ហើយ
 កាយ្យណប្បដ្ឋាយ ភ្នកព្រះអរិយ (ភិវារណា) ខ្លវិភក្កសុលកម្ម ជិន្វិមុន
 ជាតន្ត្រី វិសុលកម្មនាយ . . . ភិវារណា ខ្លវិភក្កសុលកម្ម
 វិសុលកម្មនាយ មុត្ថិកាលមុន . . . ខ្លវិវត្ថុ . . .
 ខ្លវិវត្ថុ ខ្លវិវត្ថុន មុត្ថិមុនជាតន្ត្រី ជាតន្ត្រីវិជ្ជ . . . រោម្មណស្ស
 ភិវារវិជ្ជ មុត្តល ហើយ ខ្លវិវត្ថុ ហើយវិជ្ជុតត្ថ រោម្មណស្ស
 ហើយវិជ្ជុសាគតា រោម្ម ខ្លវិវត្ថុ រោម្មណស្ស ភ្នកព្រះអរិយ ហើយវិជ្ជុ
 ជិន្វិមុនជាតន្ត្រី ហើយវិវាចាសវកម្ម រោគាសានញ្ញាយតនៈ
 (ជាប់ជួយ) វិវាចាសវកម្មនា អតិញ្ញញ្ញាយតនៈ (ជា-
 ប់ជួយ) វិវាចាសវកម្មនា វូតាយតនៈ (ជាប់ជួយ) វិវា-
 ចាសវកម្ម រោម្មញ្ញាយតនៈ (ជាប់ជួយ) វិវាចាសវកម្ម ភ្នកនា
 មុត្ថិមុនជាតន្ត្រី ជាប់ជួយ វិវាចាសវកម្ម ខ្លវិវត្ថុវិញ្ញាណ
 រោម្មណស្ស មុត្យេនិវាសនុស្សវិញ្ញាណ យថាមកញ្ញាណ
 ជិន្វិមុនជាតន្ត្រី ហើយវិវាចាសវកម្ម រោម្មណស្ស ហើយវិវាចាសវកម្ម

កង្កែប ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បត្តយេន បច្ចាយោ នាង
 ... សីលំ ... ឧទោសវត្ថុ តត្ថា តំ អស្សនេតិ
 អភិធន្តិ តំ អាត្ត ភាគា ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 ។ យេ ។ យោធនស្ស ឧប្បជ្ជតិ បុត្រ សុចិណ្ឌាង ...
 យោធន វុដ្ឋហិត្តា ឈានំ ... ឧត្ថំ ... វត្ថុ ...
 យោធន ឧត្ថំ អស្សនេតិ អភិធន្តិ តំ អាត្ត ភាគា
 ឧប្បជ្ជតិ ។ យេ ។ យោធនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ យោធន
 យោធន កង្កែប ធម្មស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស អាម្ព-
 ណាប្បត្តយេន បច្ចាយោ នាង ... សីលំ ... ឧទោ-
 សវត្ថុ តត្ថា តំ អស្សនេតិ អភិធន្តិ តំ អាត្ត
 តត្ថា ធម្មស្សយុត្តកា ធម្ម ឧត្ថា ឧប្បជ្ជតិ បុត្រ
 សុចិណ្ឌាង ... យោធន វុដ្ឋហិត្តា ឈានំ ... ឧត្ថំ
 ... វត្ថុ ... យោធន ឧត្ថំ អស្សនេតិ អភិធន្តិ
 តំ អាត្ត តត្ថា ធម្មស្សយុត្តកា ធម្ម ឧត្ថា ឧប្បជ្ជតិ ។
 តត្ថា ធម្ម យោធន ធម្មស្ស កង្កែប កង្កែប អាម្ព-
 ណាប្បត្តយេន បច្ចាយោ នីលំ អាត្ត តត្ថា ។

ជាច្រើន ខែកន្លងមក ដោយអាម្ពណាប្បត្តយេន គឺ ខ្ញុំបាន ... ខ្ញុំសីល
 ... ធ្វើ ខ្ញុំទាញសរសេរ ហើយត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះកុសលកម្ម
 ទោះ ពនៈ កើតឡើង ធិដ្ឋិ កើតឡើង ប្រាម្រាជ្ញា ខ្ញុំកុសលកម្មទោះ
 ។ យេ ។ យោធនស្ស កើតឡើង ដែលសន្សំទុកល្អហើយ ក្នុងកាល
 មុន ... ចេញ វិភិលាន (ហើយវិចារណា) ខ្ញុំលាន ... ខ្ញុំ
 ចក្ខុ ... ខ្ញុំវត្ថុ ... ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះកុសលកម្ម មិនមែនជា
 គន្លុះ ពនៈ កើតឡើង ប្រាម្រាជ្ញា ខ្ញុំទោះទោះ ។ យេ ។ យោធនស្ស
 កើតឡើង ។ យោធនធម៌ ជាច្រើន ខែកន្លងមក ខែនាគន្លងមក
 ផង ដោយអាម្ពណាប្បត្តយេន គឺ ខ្ញុំបាន ... ខ្ញុំសីល ...
 ធ្វើ ខ្ញុំទាញសរសេរ ហើយត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះកុសលកម្ម
 ទោះ ក្នុងកន្លែង ក្នុងសម្បយុត្តកន្លែង កើតឡើង ប្រាម្រាជ្ញា ខ្ញុំ
 កុសលកម្មទោះ ដែលខ្លួនសន្សំទុកល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ...
 ចេញ វិភិលាន (ហើយវិចារណា) ខ្ញុំលាន ... ខ្ញុំចក្ខុ ...
 ខ្ញុំវត្ថុ ... ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះកុសលកម្ម មិនមែនជាគន្លុះ ក្នុង
 កន្លែង ក្នុងសម្បយុត្តកន្លែង កើតឡើង ប្រាម្រាជ្ញា ខ្ញុំទោះទោះ ។
 គន្លងមក ខែកន្លងមក ជាច្រើន ខែកន្លងមក ដោយអាម្ពណាប្បត្តយេន
 វិ មានព្រះ ព្រះ ដែលបណ្ឌិត ប្រាម្រាជ្ញាធ្វើ ។

[៩៧] ចាតុរោ ធម្មោ តទ្ធស្ស ធម្មស្ស អធិប-
 តិច្ឆ្យន្តរោ មច្ឆរោ វិណិ វេទ្យន្តរោ សនិសា តទ្ធា-
 ណាម្បណា តាតត្វា ។ តោតត្វា ធម្មោ ចោ-
 តក្កស្ស ធម្មស្ស អធិបតិច្ឆ្យន្តរោ មច្ឆរោ វេទ្យ-
 ន្តរោ ធម្មណិមតិ សហជាតាធិបតិ ។ វេទ្យន្តរោ ធម្មណិមតិ ឆាន់
 ... សីលំ ... ។ ចោសថកម្មំ ... មុត្វេ ... ណាតា ...
 វរិយោ មច្ឆា ... ផលំ ... ជិត្វាជំ ... ជិត្វាជំ តោត្រ-
 កុស្ស តោតោស្ស មគ្គស្ស ផលស្ស អធិបតិច្ឆ្យ-
 យេន មច្ឆរោ មច្ឆុំ ... វត្ថុំ ... តោតត្វេ ទន្ធទេ កុំ
 តាត្វា វេទ្យន្តរោ អភិធម្មតិ វំ កុំ តត្វា វេទ្យ-
 ទុក្ខដ្ឋតិ ធិដ្ឋិ ធិដ្ឋតិ ។ សហជាតាធិបតិ
 ចោតត្វាធិបតិ សម្មយុត្តកាតំ ទទ្ធានំ ជិត្តសម្មដ្ឋា-
 ចោតត្វ រូកាតំ អធិបតិច្ឆ្យន្តរោ មច្ឆរោ ។ តោ-
 តាត្វា ធម្មោ តទ្ធស្ស ធម្មស្ស អធិបតិច្ឆ្យន្តរោ
 មច្ឆរោ វេទ្យន្តរោ ធម្មណិមតិ សហជាតាធិបតិ ។ វេទ្យ-
 ន្តរោ ធម្មណិមតិ ឆាន់ ... សីលំ ... ។ ចោសថកម្មំ
 ... មុត្វេ សុតិណ្ណាតំ ... ណាតា ... តត្ថុំ ...
 វត្ថុំ ... តោតត្វេ ទន្ធទេ កុំ តត្វា វំ វេទ្យន្តរោ

[៩៧] អនុធម៌ ជាប់ជួយ វិនិច្ឆ័យ ដោយអធិបតិច្ឆ្យន្តរោ
 គឺ ចាតុរោ ត្រូវបានគេដឹងថាជាប្បដ្ឋាន មានការប្រកាសជាវិចារ-
 រោ ដែលបណ្តា គប្បីធ្វើ ។ តោតត្វេ ជាប់ជួយ វិនិច្ឆ័យ
 ដោយអធិបតិច្ឆ្យន្តរោ បានដល់ការប្រកាសជាវិចារ វិនិច្ឆ័យ
 ការប្រកាសជាវិចារ គឺ ឡូតាន ... ឡូសីល ... ឡូទុក្ខស-
 ក្ខ ... គុណិកាសមុទ ... អភិធម្ម ... ត្រូវបានដោយ
 វិចារ ... ឡូផល ... ឡូត្រៃធិត្វា ... ត្រៃធិត្វា ជាប់ជួយ
 វិនិច្ឆ័យ វិចារ គុណិកាសមុទ វិនិច្ឆ័យ ដោយអធិបតិច្ឆ្យន្តរោ ឡូត្រៃ ...
 ឡូត្រៃ ... ធ្វើ ឡូត្រៃធិត្វា វិនិច្ឆ័យ ឡូត្រៃធិត្វា ដោយ
 ត្រៃធិត្វា វិចារ គុណិកាសមុទ វិនិច្ឆ័យ ត្រៃធិត្វា ឡូត្រៃ
 តោ ឡូត្រៃធិត្វា ។ វិនិច្ឆ័យ វិនិច្ឆ័យ គឺ អធិបតិ វិនិច្ឆ័យ
 គុណិកាសមុទ ជាប់ជួយ វិនិច្ឆ័យ ត្រៃធិត្វា វិនិច្ឆ័យ ត្រៃធិត្វា
 ដោយអធិបតិច្ឆ្យន្តរោ ។ តោតត្វេ ជាប់ជួយ វិនិច្ឆ័យ ដោយ
 អធិបតិច្ឆ្យន្តរោ បានដល់ការប្រកាសជាវិចារ វិនិច្ឆ័យ វិនិច្ឆ័យ
 ការប្រកាសជាវិចារ គឺ ឡូតាន ... ឡូសីល ... ឡូទុក្ខស-
 ក្ខ ... គុណិកាសមុទ ... អភិធម្ម ... ត្រូវបានដោយ
 វិចារ ... ឡូផល ... ឡូត្រៃធិត្វា ... ត្រៃធិត្វា ជាប់ជួយ
 វិនិច្ឆ័យ វិចារ គុណិកាសមុទ វិនិច្ឆ័យ ដោយអធិបតិច្ឆ្យន្តរោ ឡូត្រៃ ...
 ឡូត្រៃ ... ធ្វើ ឡូត្រៃធិត្វា វិនិច្ឆ័យ ឡូត្រៃធិត្វា ដោយ
 ត្រៃធិត្វា វិចារ គុណិកាសមុទ វិនិច្ឆ័យ ត្រៃធិត្វា ឡូត្រៃ

អតិច្ឆន្ទនិ តំ តុំ តត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជនិ ជិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជនិ ។ សហជាតានិបតិ លោកន្ទានិបតិ តន្ទានំ
 អតិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ លោកន្ទោ ធម្មា
 តត្ថស្ស ៨ លោកន្ទស្ស ៨ ធម្មស្ស អតិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វាស្សលានិបតិ សហជាតានិបតិ ។ វាស្ស-
 លានិបតិ តានំ . . . លោកន្ទោ ទាតុ តុំ តត្វា
 អស្សរេតិ អតិច្ឆន្ទនិ តំ តុំ តត្វា តត្វា ៨
 សម្បយុត្តតា ៨ ទត្វា ឧប្បជ្ជនិ ។ សហជាតានិបតិ
 លោកន្ទានិបតិ សម្បយុត្តតានំ ទត្វានំ តត្វាទត្វា ជិត្ត-
 សម្បត្តាទាទត្វា រូតានំ អតិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 តត្វោ ៨ លោកន្ទោ ៨ ធម្មា តត្ថស្ស ធម្មស្ស អតិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វាស្សលានិបតិ តីណិ ។

[៩៨] តត្វោ ធម្មា តត្ថស្ស ធម្មស្ស អនន្ត-
 រាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា តត្វា បច្ឆិ-
 មានំ បច្ឆិមានំ តត្វានំ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 តត្វោ ធម្មា លោកន្ទស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា តត្វា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ លោ-
 កន្ទានំ ទត្វានំ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តត្វា វិជ្ជា-
 នស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ តត្វោ ធម្មា

វិភាយ ចំពោះខ្លួននោះ រាគៈ កើតឡើង ជិដ្ឋិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ
 ខ្លួនខ្លួននោះ ឱ្យជាវិភាយ ។ ឯសហជាតានិបតិ គឺ អតិបតិ មិន
 មែនជាគន្លុះ ជាបច្ច័យ នៃភូគន្លុះ ដោយអតិបតិប្បច្ច័យ ។ លោកន្ទ-
 និបតិ ជាបច្ច័យ នៃគន្លុះផង ទៃលោកន្ទនិបតិ ដោយអតិបតិប្បច្ច័យ
 បានដល់វាស្សលានិបតិ ជិតសហជាតានិបតិ ។ វាស្សលានិបតិ គឺ
 ខ្លួនវាគ . . . បើ ខ្លួនវាគខ្លួន មិនមែនជាគន្លុះ ឱ្យជាវិភាយ
 ដោយក្រគរ វិភាយ ភូគន្លុះក្តី ភូគសម្បយុត្តកន្លុះក្តី កើតឡើង
 ព្រោះធ្វើ ខ្លួនខ្លួននោះ ឱ្យជាវិភាយ ។ ឯសហជាតានិបតិ គឺ
 អតិបតិ មិនមែនជាគន្លុះ ជាបច្ច័យ នៃភូគសម្បយុត្តកន្លុះផង នៃភូគ
 គន្លុះផង មែនជាភូគសម្បយុត្តកន្លុះផង ដោយអតិបតិប្បច្ច័យ ។ គន្លុះមិត្ត
 លោកន្ទនិបតិ ជាបច្ច័យ នៃគន្លុះមិត្ត ដោយអតិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
 វាស្សលានិបតិ គឺ វាគវិភាយ ។

[៩៩] គន្លុះមិត្ត ជាបច្ច័យ នៃគន្លុះមិត្ត ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ
 ភូគគន្លុះ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃភូគគន្លុះ ក្រោយៗ ដោយអនន្តរាប្ប-
 ច្ច័យ ។ គន្លុះមិត្ត ជាបច្ច័យ នៃលោកន្ទនិបតិ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ភូគ
 គន្លុះ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃភូគគន្លុះ មិនមែនជាគន្លុះ ក្រោយៗ ដោយអនន្ត-
 រាប្បច្ច័យ ភូគគន្លុះ ជាបច្ច័យ នៃវិជ្ជានិបតិ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។ គន្លុះមិត្ត

តទ្គស្ស ៣ ខោតទ្គស្ស ៣ ធម្មស្ស អនន្តរាប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ បុរិមា វុរិមា កន្លា បដ្ឋិហំ បដ្ឋិហំ តន្លា
 សាម្បយេត្តកាមតត្ថ ខន្លា អនន្តរាប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
 ខោតន្លោ ធម្មោ ខោតទ្គស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ តីណិ ទ្វេ អាវុដ្ឋោ កាតត្ថា បរិ-
 រោ ធន្តិ ។ កន្លា ៣ ខោតន្លោ ៣ ធម្មា តទ្គស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរាប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ តីណិ ឯកម្ម
 វុដ្ឋា កាតត្ថំ ធម្មោ ។ កន្លា ធម្មោ តទ្គស្ស
 ធម្មស្ស សមនន្តរាប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ៣ ។ សហ-
 យាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ៣ ។ អន្តរាប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ៣ ។ វិនិច្ឆ័យប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ៣ ។

(៩៩) កន្លោ ធម្មោ តទ្គស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្ស-
 យប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កាមុណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរ-
 បទិស្សយោ បកត្ថបទិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្ថបទិស្ស-
 យោ តន្លា តន្លា តីណិ ។ ខោតន្លោ ធម្មោ
 ខោតទ្គស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 កាមុណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរាប្បដ្ឋយោ បកត្ថបទិ-
 ស្សយោ ។ បេ ។ បកត្ថបទិស្សយោ សង្ខំ ឧបទិស្ស-
 យោ ខេត្តំ ធម្មំ ។ បេ ។ ហំ ជេស្សតិ ធីត្ថិ វណ្ណាតិ

ជាបច្ច័យ ខែតទ្គធម្មំ ខែតទ្គធម្មំ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយោ គឺ
 តទ្គធម្មំ បុរិម ជាបច្ច័យ ខែតទ្គធម្មំ ក្រោយៗគេ ខែតទ្គធម្មំ
 តទ្គធម្មំ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយោ ។ ខោតទ្គធម្មំ ជាបច្ច័យ ខែតទ្គធម្មំ
 ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយោ គឺ មានវិវាទ កាតត្ថិ កាតត្ថិ បណ្ឌិត
 ឧប្បិស្ថាន វិវាទបរិម មិនមាន ។ តទ្គធម្មំ ខោតទ្គធម្មំ ជា
 បច្ច័យ ខែតទ្គធម្មំ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយោ គឺ មានវិវាទ ក្រោយៗ
 បណ្ឌិត ឧប្បិស្ថាន ក្នុងវិវាទកាល ។ តទ្គធម្មំ ជាបច្ច័យ ខែតទ្គ-
 ធម្មំ ដោយសមនន្តរាប្បដ្ឋយោ គឺ មានវិវាទ ។ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាតប្បដ្ឋយោ គឺ មានវិវាទ ។ ជាបច្ច័យ ដោយអន្តរា-
 ប្បដ្ឋយោ គឺ មានវិវាទ ។ ជាបច្ច័យ ដោយវិនិច្ឆ័យប្បដ្ឋយោ
 គឺ មានវិវាទ ។

(៩៩) តទ្គធម្មំ ជាបច្ច័យ ខែតទ្គធម្មំ ដោយឧបទិស្សយប្ប-
 ដ្ឋយោ បានដល់កាមុណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរាប្បដ្ឋយោ និងបកត្ថបទិស្សយោ
 ។ បេ ។ បកត្ថបទិស្សយោ គឺ តទ្គធម្មំ (ជាបច្ច័យ) ខែតទ្គធម្មំ ។
 មានវិវាទ ។ ខោតទ្គធម្មំ ជាបច្ច័យ ខែតទ្គធម្មំ ដោយឧប-
 ទិស្សយប្បដ្ឋយោ បានដល់កាមុណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរាប្បដ្ឋយោ និង
 បកត្ថបទិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្ថបទិស្សយោ គឺ បុគ្គល ពេស្រ័យ
 ទូស្មា ហើយទ្ប ទូស្មា ។ បេ ។ ជំនឿ ទូស្មា ប្រការ ទូស្មា

សីលំ . . . ។ មេ ។ សេនាសនំ ឧបទិស្សយ តានំ
 មេតិ ។ មេ ។ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ សត្វា ។ មេ ។ សេនា-
 សនំ សម្បាយ ។ មេ ។ ផលសមាចត្តិយា ឧបទិស្ស-
 យប្បន្ទយេន បច្ចាយា ។ មេ ។ តោតត្ថោ ធម្មា កុដ្ឋស្ស
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បន្ទយេន បច្ចាយា កាមម្បស្ស-
 បទិស្សយា កន្ត្រូបទិស្សយា មគ្គតូបទិស្សយា
 ។ មេ ។ មគ្គតូបទិស្សយា សង្ឃំ ឧបទិស្សយ តានំ
 មេតិ ធម្មិ កត្តាតិ សីលំ . . . ។ មេ ។ សេនាសនំ
 ឧបទិស្សយ តានំ មាណំ ។ មេ ។ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ
 សត្វា ។ មេ ។ សេនាសនំ កុដ្ឋស្ស ។ មេ ។ បន្ទ-
 យា ឧបទិស្សយប្បន្ទយេន បច្ចាយា ។ មេ ។ តោតត្ថោ
 ធម្មា កុដ្ឋស្ស ។ មេ ។ តោតត្ថោ ធម្មា កុដ្ឋស្ស ឧបទិស្ស-
 យប្បន្ទយេន បច្ចាយា កាមម្បស្សបទិស្សយា កន្ត្រូ-
 បទិស្សយា មគ្គតូបទិស្សយា ។ មេ ។ មគ្គតូប-
 ទិស្សយា សង្ឃំ ឧបទិស្សយ មាណំ ធម្មិ ធម្មិ
 កត្តាតិ សីលំ . . . ។ មេ ។ សេនាសនំ ឧបទិស្សយ
 តានំ មាណំ ។ មេ ។ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ សត្វា ។ មេ ។
 សេនាសនំ កុដ្ឋាសំ សម្បយុត្តកាណត្វា កុដ្ឋាសំ ឧបទិស្ស-
 យប្បន្ទយេន បច្ចាយា ។ មេ ។ តោតត្ថោ ធម្មា ធម្មា

ត្រូវសីល . . . ។ មេ ។ បុគ្គល កាស្រ័យ ត្រូវសេនាសនៈ ហើយ
 ឲ្យ ត្រូវតាខ ។ មេ ។ បំបែក ត្រូវសង្ឃំ សត្វា ។ មេ ។ សេនាសនៈ
 (ជាច្រើន) ត្រូវសត្វា ។ មេ ។ ជាច្រើន ត្រូវសេនាសនៈ ដោយឧប-
 ទិស្សយប្បន្ទយ ។ តោតត្ថោ ជាច្រើន ត្រូវកុដ្ឋស្ស ដោយឧបទិស្ស-
 យប្បន្ទយ បាណសំកាមម្បស្សបទិស្សយ កន្ត្រូបទិស្សយ ធម្មិកតូប-
 ទិស្សយ ។ មេ ។ ធម្មិកតូបទិស្សយ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ត្រូវសត្វា
 ហើយដំឡើង ត្រូវតាខ ប្រកាសំ ត្រូវទិដ្ឋិ ត្រូវសីល . . . ។ មេ ។
 កាស្រ័យ ត្រូវសេនាសនៈ ហើយសម្រាប់ ត្រូវសត្វ ។ មេ ។ បំបែក
 ត្រូវសង្ឃំ សត្វា ។ មេ ។ សេនាសនៈ ជាច្រើន ត្រូវតាខ ។ មេ ។
 ត្រូវសត្វ ត្រូវតាខ ដោយឧបទិស្សយប្បន្ទយ ។ តោតត្ថោ ជាច្រើន
 ត្រូវកុដ្ឋស្ស ត្រូវតោតត្ថោ ត្រូវកុដ្ឋស្ស ដោយឧបទិស្សយប្បន្ទយ បាណសំ
 កាមម្បស្សបទិស្សយ កន្ត្រូបទិស្សយ ធម្មិកតូបទិស្សយ ។ មេ ។ ធម្មិ-
 កតូបទិស្សយ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ត្រូវសត្វ ហើយដំឡើង ត្រូវ
 តាខ ប្រកាសំ ត្រូវទិដ្ឋិ ត្រូវសីល . . . ។ មេ ។ កាស្រ័យ ត្រូវ
 សេនាសនៈ ហើយសម្រាប់ ត្រូវសត្វ ។ មេ ។ បំបែក ត្រូវសង្ឃំ
 សត្វា ។ មេ ។ សេនាសនៈ ជាច្រើន ត្រូវកុដ្ឋស្ស ត្រូវតោតត្ថោ
 ត្រូវកុដ្ឋស្ស ដោយឧបទិស្សយប្បន្ទយ ។ កុដ្ឋស្ស ត្រូវតោតត្ថោ

កន្លះស្ប ធម្មស្ប ចរណ៍ស្បយឃ្មត្ថយេន បព្វយោ
 រាម្មណ្ឌបរិស្សយោ អនុប្បបតិស្សយោ បកត្ថប-
 តិស្សយោ ។ បេ ។ បកត្ថបតិស្សយោ វិណិ រាម្ម-
 ណ្ឌយេន កកត្ថា ។

[១០០] គោតន្តោ ធម្មោ យោកន្តស្ប ធម្មស្ប
 បុរោសាធម្មត្ថយេន បព្វយោ អារម្មណបុរោសាតំ វត្ថុ-
 បុរោសាតំ ។ អារម្មណបុរោសាតំ ចត្តំ . . . វត្ថុ អនិច្ច-
 រោ . . . គោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ និព្វាន ធម្មតោ រូបំ
 មស្មតិ និព្វាយ សោគនាគុយា សន្តំ សុណាតិ
 រូបាយននំ ធម្មវិញ្ញាណស្ប ដោជ្ឈនាយននំ កាយ-
 វិញ្ញាណស្ប ។ វត្ថុបុរោសាតំ ធម្មតាយននំ ធម្មវិញ្ញា-
 ណស្ប កាយាយននំ កាយវិញ្ញាណស្ប វត្ថុ គោ-
 តន្តានំ ចន្ទានំ បុរោសាធម្មត្ថយេន បព្វយោ ។ គោ-
 តន្តោ ធម្មោ កន្លះស្ប ធម្មស្ប បុរោសាធម្មត្ថយេន
 បព្វយោ រាម្មណ្ឌបុរោសាតំ វត្ថុបុរោសាតំ ។ អារម្ម-
 ណបុរោសាតំ ចត្តំ . . . វត្ថុ អស្សនេតិ អភិធម្មតិ តិ
 អាត្ម រកោ ឧប្បជ្ឈតិ និព្វំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ គោម-
 នស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ វត្ថុបុរោសាតំ វត្ថុ តន្តានំ បុរោសា-
 ធម្មត្ថយេន បព្វយោ ។ គោតន្តោ ធម្មោ កន្លះស្ប ច

ជាប់ថ្វីយ ខែត្ថន្តមិ ដោយឧបតិស្សយឃ្មត្ថយ បាទដល់អារម្មណបុ-
 តិស្សីយ អនុប្បបតិស្សីយ និងបកត្ថបតិស្សីយ ។ បេ ។ បកត្ថបតិស្សីយ
 បាទដល់វារៈតាំង ព្យ ដែលបណ្ឌិត ធម្មវិច្ឆិ ដោយខ័យផ្ដូចជាអារម្ម-
 ណឃ្មត្ថយដែរ ។

[១០១] គោតន្តមិ ជាប់ថ្វីយ ខែត្ថន្តមិ ដោយបុរោសា-
 ធម្មត្ថយ បាទដល់អារម្មណបុរោសាតំ និងវត្ថុបុរោសាតំ ។ អារម្មណ-
 បុរោសាតំ គឺ ខ្ញុំចក្ក . . . ខ្ញុំវត្ថុ ហ៊ុននាឡើយ . . . គោមនស្ស
 ភើតឡើយ (បុគ្គល) ឃើញ ខ្ញុំរូប ដោយខ័ន្ធចក្ក ឬ ខ្ញុំសំឡេង
 ដោយខ័ន្ធសាគឺជា រូបាយននៈ (ជាប់ថ្វីយ) ខែត្ថន្ធវិញ្ញាណ ដោយខ្លា-
 យននៈ (ជាប់ថ្វីយ) ខែត្ថន្ធវិញ្ញាណ ។ ឯវត្ថុបុរោសាតំ គឺ ចក្ក-
 យននៈ (ជាប់ថ្វីយ) ខែត្ថន្ធវិញ្ញាណ កាយាយននៈ (ជាប់ថ្វីយ) ខែ
 តាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាប់ថ្វីយ ខែត្ថន្ធចក្ក និងខែត្ថន្ធជាគន្លឹះ ដោយ
 បុរោសាធម្មត្ថយ ។ គោតន្តមិ ជាប់ថ្វីយ ខែត្ថន្តមិ ដោយបុរោសា-
 ធម្មត្ថយ បាទដល់អារម្មណបុរោសាតំ និងវត្ថុបុរោសាតំ ។ អារម្មណ-
 បុរោសាតំ គឺ វត្ថុ បុគ្គល ខ្ញុំចក្ក . . . ប្រភគៈ វិភាយ ចំពោះ
 វត្ថុ ពនៈ ភើតឡើយ វិជ្ជំ ភើតឡើយ ប្រាម្រាស្ត ខ្ញុំវត្ថុនោះ
 ។ បេ ។ គោមនស្ស ភើតឡើយ ។ ឯវត្ថុបុរោសាតំ គឺ វត្ថុ ជា
 ប់ថ្វីយ ខែត្ថន្ធចក្ក ដោយបុរោសាធម្មត្ថយ ។ គោតន្តមិ ជាប់ថ្វីយ

គោត្តស្ស ឬ ធម្មស្ស ឬ វេទនាប្បដ្ឋយេន ឬ បដ្ឋយោ
 ការម្ពណ្ឌឬវេទនា វត្ថុឬវេទនា ។ ការម្ពណ្ឌឬវេទនា
 ពាក់ ។ វត្ថុ អស្សនេតិ អភិធម្មតិ តំ ការម្ព ពាក្យ
 ឧប្បជ្ឈតិ ធិដ្ឋ ។ បេ ។ គោត្តស្ស ឧប្បជ្ឈតិ កត្តា
 ធម្មយុត្តកា ធម្ម ឧត្តា ឧប្បជ្ឈតិ ។ វត្ថុឬវេទនា
 វត្ថុ កត្តាធម្មយុត្តកាធម្ម ឧត្តាធម្ម ឬវេទនាប្បដ្ឋ-
 យេន ឬ បដ្ឋយោ ។ បដ្ឋាសាតប្បដ្ឋយេន ឬ បដ្ឋយោ
 តិណិ ។ ការសាសនប្បដ្ឋយេន ឬ បដ្ឋយោ ល ។

[១០០] គោត្តោ ធម្មោ គោត្តស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បដ្ឋយេន ឬ បដ្ឋយោ សហជាតា បាបាធីណិកា ។
 សហជាតា គោត្តោ គោត្តោ សម្បយុត្តកាធម្ម ឧត្តាធម្ម
 ធិត្តសម្បដ្ឋាបាធម្ម រូបាធម្ម កម្មប្បដ្ឋយេន ឬ បដ្ឋយោ ។
 បាបាធីណិកា គោត្តោ គោត្តោ វិហាកាធម្ម ឧត្តាធម្ម
 ករដ្ឋតា ធម្ម រូបាធម្ម កម្មប្បដ្ឋយេន ឬ បដ្ឋយោ ។ គោ-
 ត្តោ ធម្មោ គោត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន ឬ បដ្ឋ-
 យោ គោត្តោ គោត្តោ សម្បយុត្តកាធម្ម ឧត្តាធម្ម
 ប្បដ្ឋយេន ឬ បដ្ឋយោ ។ គោត្តោ ធម្មោ គោត្តស្ស ធម្ម

នៃកន្លែងដ៏ វិនិច្ឆ័យនៃកន្លែងដ៏ ដោយបុរោហិតប្បដ្ឋយេន បុរោហិត-
 ណបុរោហិត ធិត្តវត្ថុឬវេទនា ។ ការម្ពណ្ឌឬវេទនា គឺ បុគ្គល ឬ វត្ថុ
 ... គ្រួសារ កែតយ ជំនាន់ក្មេង ប្រាជ្ញ ឬ វត្ថុនានា ពន្ធៈ
 កើតឡើង ធិដ្ឋ ... ។ បេ ។ គោត្តស្ស កើតឡើង ឆ្លុះឆ្លងក្នុង
 ឆ្លុះឆ្លងឬក្នុងកន្លែង កើតឡើង ។ វត្ថុឬវេទនា គឺ វត្ថុ ជាច្រើន
 នៃកន្លែងដ៏ នៃកន្លែងឬកន្លែងដ៏ ដោយបុរោហិតប្បដ្ឋយេន ។
 ជាច្រើន ដោយបុរោហិតប្បដ្ឋយេន គឺ បាបាធីណិកា ។ ជាច្រើន
 ដោយការសាសនប្បដ្ឋយេន គឺ បាបាធីណិកា ។

[១០១] គោត្តស្ស ជាច្រើន នៃគោត្តស្ស ដោយកម្មប្ប-
 ដ្ឋយេន បុរោហិតសហជាតា ធិត្តវត្ថុនានា ។ សហជាតា គឺ
 គោត្តោ ធិត្តវត្ថុនានា ជាច្រើន នៃកន្លែងឬកន្លែងដ៏ នៃកន្លែង
 ធិត្តសម្បដ្ឋាបាធម្ម ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន ។ បាបាធីណិកា គឺ គោត្ត-
 នា ធិត្តវត្ថុនានា ជាច្រើន នៃកន្លែងឬកន្លែងដ៏ នៃកន្លែងឬកន្លែង
 ដ៏ ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន ។ គោត្តស្ស ជាច្រើន នៃកន្លែងដ៏ ដោយ
 កម្មប្បដ្ឋយេន គឺ គោត្តោ ធិត្តវត្ថុនានា ជាច្រើន នៃកន្លែងឬកន្លែង
 កន្លែង ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន ។ គោត្តស្ស ជាច្រើន នៃកន្លែងដ៏

វិញ្ញេយ្យប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ សហជាតំ បញ្ចជាតំ ។
សង្ខតំ ។

[១៤៣] កថោ ធម្មោ ឥន្ទស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្ប-
ដ្ឋយេន បច្ចុយោ ឯតំ បដិច្ចសនិសំ ។ កថោ ធម្មោ
លោកុស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ សហ-
ជាតំ បញ្ចជាតំ ។ សហជាតា កថា សម្បយុត្តកាធំ
មន្តរំ ចិត្តសម្មាសាធិនំ រូបាធំ អត្ថិប្បដ្ឋយេន
បច្ចុយោ ។ បញ្ចជាតា កថា បុរោជានស្ស និមស្ស
តាយស្ស អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ។ កថោ ធម្មោ
កុស្ស ច លោកុស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បដ្ឋាយេន
បច្ចុយោ ឯតំ បដិច្ចសនិសំ ។ លោកថោ ធម្មោ លោ-
កុស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ សហជាតំ
បុរោជាតំ បញ្ចជាតំ អាហារំ វត្ថុយំ ។ សង្ខតំ ។ លោ-
កថោ ធម្មោ ឥន្ទស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ
សហជាតំ បុរោជាតំ ។ សហជាតា លោកថោ មន្តរំ
កថាធំ អត្ថិប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ។ បុរោជាតំ ធម្មំ . . . វត្ថុ
វស្សាធម្មំ អភិទន្ធិតំ តំ វារក្ខំ វគោ ឧប្បជ្ឈតិ ធិដ្ឋិ
ឧប្បជ្ឈតិ ។ វេ ។ វត្ថុ កថាធំ អត្ថិប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ។
លោកថោ ធម្មោ ឥន្ទស្ស ច លោកុស្ស ច ធម្មស្ស

ដោយវិញ្ញេយ្យប្បដ្ឋយ បានដល់សហជាត និងបញ្ចជាត ។ សេចក្តី
បំប្រញ ។

[១៤៣] ឥន្ទបិ ជាបច្ច័យ វៃឥន្ទធម៌ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយ គឺ
មានរា: ១ ប្រវែលស្ថានីយិបដិច្ចការវៃ ។ ឥន្ទធម៌ ជាបច្ច័យ
វៃនោឥន្ទធម៌ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយ បានដល់សហជាត និងបញ្ចជាត ។
សហជាត គឺ ភ្នកឥន្ទ: ជាបច្ច័យ វៃភ្នកសម្បយុត្តកក្កដធិ វៃភ្នក
ចិត្តសម្មាសាធិនំ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយ ។ ឯបញ្ចជាត គឺ ភ្នកឥន្ទ: ជា
បច្ច័យ វៃភាយាទវៃដលកើតបុទ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយ ។ ឥន្ទធម៌ ជាបច្ច័យ
វៃឥន្ទធម៌ធី វៃនោឥន្ទធម៌ធី ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយ គឺ មានរា: ១
ប្រវែលស្ថានីយិបដិច្ចការវៃ ។ លោកុស្ទធម៌ ជាបច្ច័យ វៃនោឥន្ទ-
ធម៌ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយ បានដល់សហជាត បុរោជាន បញ្ចជាត អា-
ហារ និងវត្ថុយំ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ លោកុស្ទធម៌ ជាបច្ច័យ
វៃឥន្ទធម៌ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយ បានដល់សហជាត និងបុរោជាត ។
សហជាត គឺ ភ្នកឥន្ទ មិនមែនជាឥន្ទ: ជាបច្ច័យ វៃភ្នកឥន្ទ:
ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយ ។ បុរោជាន គឺ ម្លូចក្ក . . . ក្រេតកា វិភាយ
ចំពោះក្ក ភកៈ កើតឡើង ចំន្នំ កើតឡើង ប្រោប្រោក្ខ ម្លូចក្ក
នោះ ។ វេ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ វៃភ្នកឥន្ទ: ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយ ។
លោកុស្ទធម៌ ជាបច្ច័យ វៃឥន្ទធម៌ធី វៃនោឥន្ទធម៌ធី

អត្ថិធម្មត្ថយេន បទ្ធាយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។
 សហជាតោ យោគតោ ឋានោ ខត្តោ វិនិច្ឆ័យំ ខត្តានំ
 កត្តានព្វំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វំ ប្រានំ អត្ថិធម្មត្ថយេន
 បទ្ធាយោ ។ បុរេជាតំ ឧត្តំ ... វត្ថុ អស្សានតិ
 អភិធម្មតិ តំ អារត្ត កត្តា ធម៌ សម្មយុត្តកា ធម៌ ខត្តា
 ឧប្បជ្ឈនិ វត្ថុ កត្តានំ សម្មយុត្តកានព្វំ ខត្តានំ
 អត្ថិធម្មត្ថយេន បទ្ធាយោ ។ កត្តោ ធម៌ យោគតោ ធម៌ ធម្មា
 កត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិធម្មត្ថយេន បទ្ធាយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ ។ សហជាតោ សីលក្ខតបរាសា កាយ-
 កត្តា ធម៌ សម្មយុត្តកា ធម៌ ខត្តា អភិធម្មត្ថយេន កត្តស្ស
 អត្ថិធម្មត្ថយេន បទ្ធាយោ ឧត្តំ ។ សហជាតោ សី-
 លក្ខតបរាសា កាយកត្តោ ធម៌ វត្ថុ ធម៌ អភិធម្មត្ថយេន
 កត្តស្ស អត្ថិធម្មត្ថយេន បទ្ធាយោ ឧត្តំ ។ កត្តោ ធម៌
 យោគតោ ធម៌ ធម្មា យោគកត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិធម្មត្ថ-
 យេន បទ្ធាយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អា-
 ហារំ វត្ថុនិយំ ។ សហជាតោ យោគតោ ឋានោ ខត្តោ
 កត្តា ធម៌ វិនិច្ឆ័យំ ខត្តានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វំ ប្រានំ
 អត្ថិធម្មត្ថយេន បទ្ធាយោ (ឮ ខត្ត ... សហជាតោ កត្តា
 ធម៌ វត្ថុ ធម៌ យោគតានំ ខត្តានំ អត្ថិធម្មត្ថយេន បទ្ធាយោ

ដោយអត្ថិធម្មត្ថយេន បានដល់សហជាតំ ខិតបុរេជាតំ ។ សហជាតំ
 គឺ ខន្ធ មិនមែនជាគន្ធា ជាប់ច្រើន ២១១ ព្វ ផង ខែពួកគន្ធាផង
 ខែពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រផង ដោយអត្ថិធម្មត្ថយេន ។ ឯបុរេជាតំ គឺ ឧបកុ
 ... ក្រេកអរ រីករាយ ចំរើនវត្ថុ ពួកគន្ធាក្តី ពួកសម្បយុត្តកត្តក្តី
 កើតឡើង ព្រោះប្រាសាទ ឧបកុនោះ វត្ថុ ជាប់ច្រើន ខែពួកគន្ធាផង
 ខែពួកសម្បយុត្តកត្តផង ដោយអត្ថិធម្មត្ថយេន ។ គន្ធាមិត្ត នៅគន្ធាមិត្ត
 ជាប់ច្រើន ខែគន្ធាមិត្ត ដោយអត្ថិធម្មត្ថយេន បានដល់សហជាតំ ខិតបុរេ-
 ជាតំ ។ សហជាតំ គឺ សីលក្ខតបរាសាយគន្ធាផង សម្បយុត្ត-
 កត្តផង ជាប់ច្រើន ខែអភិធម្មត្ថយេនគន្ធា ដោយអត្ថិធម្មត្ថយេន (បណ្ឌិត
 ធម្មវិញ្ញាណ) ឲ្យជាចក្កៈផងពុទ្ធ ។ សហជាតំ គឺ សីលក្ខតបរាសាយ-
 គន្ធាផង វត្ថុផង ជាប់ច្រើន ខែអភិធម្មត្ថយេនគន្ធា ដោយអត្ថិធម្មត្ថយេន
 (បណ្ឌិត ធម្មវិញ្ញាណ) ឲ្យជាចក្កៈផងពុទ្ធ ។ គន្ធាមិត្ត នៅគន្ធាមិត្ត
 ជាប់ច្រើន ខែគន្ធាមិត្ត ដោយអត្ថិធម្មត្ថយេន បានដល់សហជាតំ បុរេ-
 ជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ខិតវត្ថុនិយំ ។ សហជាតំ គឺ ខន្ធ មិនមែនជាគន្ធាក្តី
 ពួកគន្ធាក្តី ជាប់ច្រើន ខែខន្ធ ព្វ ផង ខែពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រផង
 ដោយអត្ថិធម្មត្ថយេន ខន្ធ ឯ ... សហជាតំ គឺ ពួកគន្ធា
 ផង វត្ថុផង ជាប់ច្រើន ខែពួកខន្ធ មិនមែនជាគន្ធា ដោយអត្ថិធម្មត្ថយេន

សហជាត គឺ ភ្នកគន្លងផង ភ្នកបញ្ចក្កគន្លង ជាច្រើន ខែភ្នកចិញ្ចុ-
 សប្បដ្ឋក្ក ដោយអត្ថប្បដ្ឋ ។ បញ្ចាជាត គឺ ភ្នកគន្លងផង ភ្នក
 សម្បយុក្កកក្កផង ជាច្រើន ខែបុរាណកាយនេះ ដោយ អត្ថប្បដ្ឋ
 បញ្ចាជាត គឺ ភ្នកគន្លងផង ភ្នកខ្លីត្រីកាយផង ជាច្រើន ខែកាយនេះ
 ដោយអត្ថប្បដ្ឋ បញ្ចាជាត គឺ ភ្នកគន្លងផង ប្រដិន្ត្រៃយផង
 ជាច្រើន ខែភ្នកដ្ឋក្ក ដោយអត្ថប្បដ្ឋ ។ ភ្នកដ្ឋក្ក ខែភ្នកដ្ឋ
 ក្តីជាច្រើន ខែភ្នកដ្ឋផង ខែភ្នកដ្ឋផង ដោយអត្ថប្បដ្ឋ បា-
 ដល់សហជាត ទិវបុរាណ ។ សហជាត គឺ ភ្នក ១ មិនមែនជាគន្លង
 ផង មើលភ្នកបកបកសាយគន្លងផង ជាច្រើន ខែភ្នក ១ ផង ខែ
 អត្ថប្បកាយគន្លងផង ខែភ្នកចិញ្ចុសប្បដ្ឋក្កផង ដោយអត្ថប្បដ្ឋ
 (បណ្ឌិត ភប្បិច្ច) ឲ្យជាចក្កផងចុះ ។ សហជាត គឺ សីលភ្នក-
 បកសាយគន្លងផង ក្នុងផង ជាច្រើន ខែអត្ថប្បកាយគន្លងផង ខែ
 ភ្នកសម្បយុក្កកក្កផង ដោយអត្ថប្បដ្ឋ (បណ្ឌិត ភប្បិច្ច) ឲ្យជា
 ចក្កផងចុះ ។

សហជាត គឺ ភ្នកគន្លងផង ភ្នកបញ្ចក្កគន្លង ជាច្រើន ខែភ្នកចិញ្ចុ-
 សប្បដ្ឋក្ក ដោយអត្ថប្បដ្ឋ ។ បញ្ចាជាត គឺ ភ្នកគន្លងផង ភ្នក
 សម្បយុក្កកក្កផង ជាច្រើន ខែបុរាណកាយនេះ ដោយ អត្ថប្បដ្ឋ
 បញ្ចាជាត គឺ ភ្នកគន្លងផង ភ្នកខ្លីត្រីកាយផង ជាច្រើន ខែកាយនេះ
 ដោយអត្ថប្បដ្ឋ បញ្ចាជាត គឺ ភ្នកគន្លងផង ប្រដិន្ត្រៃយផង
 ជាច្រើន ខែភ្នកដ្ឋក្ក ដោយអត្ថប្បដ្ឋ ។ ភ្នកដ្ឋក្ក ខែភ្នកដ្ឋ
 ក្តីជាច្រើន ខែភ្នកដ្ឋផង ខែភ្នកដ្ឋផង ដោយអត្ថប្បដ្ឋ បា-
 ដល់សហជាត ទិវបុរាណ ។ សហជាត គឺ ភ្នក ១ មិនមែនជាគន្លង
 ផង មើលភ្នកបកបកសាយគន្លងផង ជាច្រើន ខែភ្នក ១ ផង ខែ
 អត្ថប្បកាយគន្លងផង ខែភ្នកចិញ្ចុសប្បដ្ឋក្កផង ដោយអត្ថប្បដ្ឋ
 (បណ្ឌិត ភប្បិច្ច) ឲ្យជាចក្កផងចុះ ។ សហជាត គឺ សីលភ្នក-
 បកសាយគន្លងផង ក្នុងផង ជាច្រើន ខែអត្ថប្បកាយគន្លងផង ខែ
 ភ្នកសម្បយុក្កកក្កផង ដោយអត្ថប្បដ្ឋ (បណ្ឌិត ភប្បិច្ច) ឲ្យជា
 ចក្កផងចុះ ។

[១០២] ភ្នកហេតុប្បដ្ឋ មាន៣ៈ ៧ ភ្នកកាយសាចប្បដ្ឋ មាន
 ៣ៈ ៧ ភ្នកច្រើនចំនួនអស់ សុទ្ធតែមាន៣ៈ ៧ ភ្នកឧបទ័ស្សប្បដ្ឋ
 មាន៣ៈ ៧ ភ្នកចុះដោយប្បដ្ឋ មាន៣ៈ ៧ ភ្នកបញ្ចាជាតប្បដ្ឋ

[១០២] ហេតុយោ ឯវ វរាធិយោ ឯវ សត្វត្ថ
 ឯវ ឧបទ័ស្សយេ ឯវ ចុរាជានេ ឯវ បញ្ចាជាតេ

តីណំ វាសេវាទេ ធនំ គាថេ តីណំ វិចារេតា ឯតំ
វាសេវា តីណំ វត្ថុយេ តីណំ ឈានេ តីណំ បត្តេ
ធនំ សម្មយេត្តេ ធនំ វិប្បយេត្តេ បក្ខំ អត្ថិយា ធនំ
ធម្មិយា ធនំ វិភាតេ ធនំ អវិភាតេ ធនំ ។

[១០៥] គត្តោ ធម្មោ គុដ្ឋស្ស ធម្មស្ស អា-
រម្មណប្បត្តយេន បដ្ឋយោ សហជាតប្បត្តយេន បដ្ឋ-
យោ ឧបទិស្សយប្បត្តយេន បដ្ឋយោ ។ គត្តោ
ធម្មោ លោកុដ្ឋស្ស ធម្មស្ស វាសេវាប្បត្តយេន បដ្ឋ-
យោ សហជាតប្បត្តយេន បដ្ឋយោ ឧបទិស្សយប្បត្ត-
យេន បដ្ឋយោ បច្ឆាជាតប្បត្តយេន បដ្ឋយោ ។ គត្តោ ធម្មោ គុដ្ឋស្ស ធន លោកុដ្ឋស្ស ធន ធម្មស្ស អា-
រម្មណប្បត្តយេន បដ្ឋយោ សហជាតប្បត្តយេន បដ្ឋ-
យោ ឧបទិស្សយប្បត្តយេន បដ្ឋយោ ។ លោកត្តោ
ធម្មោ លោកុដ្ឋស្ស ធម្មស្ស វាសេវាប្បត្តយេន បដ្ឋ-
យោ សហជាតប្បត្តយេន បដ្ឋយោ ឧបទិស្សយប្បត្ត-
យេន បដ្ឋយោ បុរេជាតប្បត្តយេន បដ្ឋយោ បច្ឆាជា-
តប្បត្តយេន បដ្ឋយោ កុដ្ឋប្បត្តយេន បដ្ឋយោ អា-
រម្មណប្បត្តយេន បដ្ឋយោ វត្ថុយេប្បត្តយេន បដ្ឋយោ ។

មានព្រះ ពុទ្ធក៏សេវាប្បត្តិយ មានព្រះ ៩ ក្នុងក្រុមប្បត្តិយ មាន
ព្រះ ពុទ្ធក៏វិចារប្បត្តិយ មានព្រះ ១ ក្នុងអាហារប្បត្តិយ មានព្រះ ពុទ្ធ
ក៏វត្ថុយប្បត្តិយ មានព្រះ ពុទ្ធក៏ឈានប្បត្តិយ មានព្រះ ពុទ្ធ
ក៏បត្តិប្បត្តិយ មានព្រះ ៩ ក្នុងសម្មយុត្តប្បត្តិយ មានព្រះ ៩ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បត្តិយ មានព្រះ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បត្តិយ មានព្រះ ៩ ក្នុងឧត្តិប្បត្តិយ
មានព្រះ ៩ ក្នុងវិភាតប្បត្តិយ មានព្រះ ៩ ក្នុងអវិភាតប្បត្តិយ មានព្រះ ៩ ។

[១០៥] គុដ្ឋធម្មិ ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យធម្មិ ដោយការម្សេងប្បត្តិយ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បត្តិយ ។
គុដ្ឋធម្មិ ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យធម្មិ ដោយការម្សេងប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ
ដោយសហជាតប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ
ដោយបច្ឆាជាតប្បត្តិយ ។ គុដ្ឋធម្មិ ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យធម្មិ វិនិច្ឆ័យ
គុដ្ឋធម្មិ ដោយការម្សេងប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បត្តិយ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បត្តិយ ។ លោកុដ្ឋធម្មិ ជាបច្ច័យ វិនិ-
ច្ឆ័យធម្មិ ដោយការម្សេងប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បត្តិយ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បត្តិយ
ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយកុដ្ឋប្បត្តិយ ជា
បច្ច័យ ដោយអាហារប្បត្តិយ ជាបច្ច័យ ដោយវត្ថុយប្បត្តិយ ។

[illegible]

(១០៦) ដោតយ៉ា ដំ ឆ្មារដ្ឋលោក ដំ សព្វគ្គ
ដំ ដោតវិចិត្រ ដំ ។

នោគន្ធមិ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធមិ ដោយការម្ស្រាងប្បវ្វ័យ ជាបច្ច័យ
ដោយសហជាតប្បវ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បវ្វ័យ ជា
បច្ច័យ ដោយបុរោគប្បវ្វ័យ ។ នោគន្ធមិ ជាបច្ច័យ នៃគន្ធមិ
ផង នៃនោគន្ធមិផង ដោយការម្ស្រាងប្បវ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បវ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បវ្វ័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរោគប្បវ្វ័យ ។ គន្ធមិក្ខី នោគន្ធមិក្ខី ជាបច្ច័យ នៃគន្ធមិ
និមិ ដោយការម្ស្រាងប្បវ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បវ្វ័យ ជា
បច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បវ្វ័យ ។ គន្ធមិក្ខី នោគន្ធមិក្ខី ជា
បច្ច័យ នៃនោគន្ធមិ ដោយការម្ស្រាងប្បវ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយស
ហជាតប្បវ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បវ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
បុរោគប្បវ្វ័យ ។ គន្ធមិក្ខី នោគន្ធមិក្ខី ជាបច្ច័យ នៃគន្ធមិផង
នៃនោគន្ធមិផង ដោយការម្ស្រាងប្បវ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត
ប្បវ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បវ្វ័យ ។

(១៨៦) ក្នុងនាមកុម្មុយ៉ុយ មានករៈ ៧ ក្នុងនាមកុម្មុយ៉ុយ
 មានករៈ ៧ ក្នុងបច្ច័យចាំប្រឹក្សា សុទ្ធតែមានករៈ ៧ ក្នុងនាមកុម្មុយ៉ុយ
 មានករៈ ៧ ។

[១០៩] ហេតុប្បដ្ឋយា នវាមាស្ថេណា នវ ។
 សង្ខតំ ។ . . . នសមនន្តរេ នវ ឧដក្ខន្ធសញ្ញោ តំណី
 ឧដក្ខន្ធសញ្ញោ នវ សព្វត្ថ នវ ឧដក្ខេ នវ នសម្មា-
 បេត្តេ តំណី នវប្បយុត្តេ នវ លោកតិយោ នវ លោ-
 កិតោ នវ ។

[១១០] នហេតុប្បដ្ឋយា ការម្មណោ នវ . . .
 វាជិមតំយោ នវ អនុលោមចនាធិ វាជិម្ពណ្ណាធិ ការ-
 តត្វាធិ . . . អវិតតោ នវ ។

ឥន្ទ្រវត្ថុ ធិប្បិក ។

គុណនិយម្យកំ

បដិច្ចវិវាទ

[១១១] គុណនិយម ធម៌ បដិច្ច គុណនិយម ធម៌
 ធម្មជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា គុណនិយម ដក ១០ . . . ។
 សង្ខតំ ។ យថា ចុឡន្តរុក្ខោ លោកិយធុតំ ឯវ
 វិភជិតតំ ធិន្ទ្រវត្ថុនា ។

ឥន្ទ្រវត្ថុ ធិប្បិក ។

[១១២] ក្នុងការប្រកាសប្បដ្ឋយា មានវាៈ ៧ ព្រោះហេតុប្ប-
 ដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . ក្នុងនសមនន្តរេប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧
 ក្នុងឧដក្ខន្ធសញ្ញោប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧ ក្នុងឧដក្ខន្ធសញ្ញោប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧
 ក្នុងប្បយុត្តេប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧ ក្នុងលោកតិយោប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧
 ក្នុងលោកិតោប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧ ក្នុងលោកិតោប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧ ។

[១១៣] ក្នុងការប្រកាសប្បដ្ឋយា មានវាៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 . . . ក្នុងអនុលោមចនាធិប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧ អនុលោមចនាធិប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧
 ធម្មជ្ឈតិ ធម្មជ្ឈតិ . . . ក្នុងធម្មជ្ឈតិប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧ ។

ចប់ ឥន្ទ្រវត្ថុ ។

គុណនិយម្យកំ

បដិច្ចវិវាទ

[១១៤] គុណនិយម (ធម៌ ដែលគួរដក) ហេតុនិយម
 ធម្មជ្ឈតិ ធម្មជ្ឈតិ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ឧដក ១ ជាគុណ-
 និយម . . . ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ លោកិយទុក្ខៈ ក្នុងចូឡន្តរុក្ខោ
 យ៉ាងណា បណ្តែត ធម្មជ្ឈតិ យ៉ាងនោះចុះ មិនមានការច្រើន
 ផ្សេង ។ គ្មាន ។

ចប់ គុណនិយម ។

កត្តសម្បយុត្តទកំ

បដិច្ចវិហ

(១១១) កត្តសម្បយុត្ត ធម្មំ បដិច្ច កត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូហា កត្តសម្បយុត្ត ឋានំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ចត្វា ទ្វេ ខន្ធ . . . ។

កត្តសម្បយុត្ត ធម្មំ បដិច្ច កត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូហា កត្តសម្បយុត្ត ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោភសភាគាត ខន្ធ បដិច្ច លោភោ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វ រូបំ លោមនស្សសភាគាត ខន្ធ បដិច្ច បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វ រូបំ ។

កត្តសម្បយុត្ត ធម្មំ បដិច្ច កត្តសម្បយុត្តោ ក កត្តវិប្បយុត្តោ ម ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូហា កត្តសម្បយុត្ត ឋានំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ចត្វា ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ . . . ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោភសភាគាត ឋានំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ចត្វា លោភោ ម ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ . . . លោមនស្សសភាគាត ឋានំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ចត្វា បដិយេត្វ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ . . . ។ កត្តវិប្បយុត្ត ធម្មំ បដិច្ច

កត្តសម្បយុត្តទកំ

បដិច្ចវិហ

(១១២) កត្តសម្បយុត្តធម្មំ (ធម្មំ ដែលប្រកបដោយគន្លះ) អាស្រ័យ ខ្ញុំកត្តសម្បយុត្តធម្មំ វេចក៏តាម្បីនី ក្រោមហេតុប្បទ័យ គឺ ខន្ធ កា អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ជា កត្តសម្បយុត្ត ខ្ញុំខន្ធ ២ . . . ។

កត្តវិប្បយុត្តធម្មំ អាស្រ័យ ខ្ញុំកត្តសម្បយុត្តធម្មំ វេចក៏តាម្បីនី ក្រោមហេតុប្បទ័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វ អាស្រ័យ ខ្ញុំចិត្តសមុដ្ឋានេត្វ កត្ត លោភត្ថំ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្តិ អាស្រ័យ ខ្ញុំចិត្តកត្ត ដែលប្រាសពាក្យធិដ្ឋិត ដែលប្រកបដោយលោភ បដិយេត្តិ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្តិ អាស្រ័យ ខ្ញុំចិត្តកត្ត ដែលប្រកបដោយលោមនស្ស ។ កត្តកត្តសម្បយុត្តធម្មំ កត្តកត្តវិប្បយុត្តធម្មំ អាស្រ័យ ខ្ញុំកត្តសម្បយុត្តធម្មំ វេចក៏តាម្បីនី ក្រោមហេតុប្បទ័យ គឺ ខន្ធ កា ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វ ធនំ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយគន្លះ ខ្ញុំខន្ធ ២ . . . ខន្ធ កា ធនំ លោភធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វធនំ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ដែលប្រាសពាក្យធិដ្ឋិតដែលប្រកបដោយលោភ ខ្ញុំខន្ធ ២ . . . ខន្ធ កា ធនំ បដិយេត្តិ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វធនំ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយលោមនស្ស ខ្ញុំខន្ធ ២ . . . ។ កត្តវិប្បយុត្តធម្មំ អាស្រ័យ

ឧប្បជ្ជតិ លោកុប្បក្ខយោ កត្តសម្មយុត្តង្គ ទ។ទ្ធ ធម្មោ
 បយោក្ខតេ ធម្មោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ធិដ្ឋិតត-
 វិប្បយុត្តលោកសមាគតេ ទ។ទ្ធ ធម្មោ លោកញ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ធម្មោ ធម្មសមាគតេ ទ។ទ្ធ ធម្មោ
 បដិច្ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កត្តសម្មយុត្តង្គ
 កត្តវិប្បយុត្តង្គ ធម្មំ បដិច្ច កត្តសម្មយុត្តង្គ ធម្មំ កត្ត-
 វិប្បយុត្តង្គ ធម្មំ ធម្មំ ឧប្បជ្ជន្តិ លោកុប្បក្ខយោ ធិដ្ឋិតត-
 វិប្បយុត្តលោកសមាគតំ ឯកំ ទទ្ធក្ខ លោកញ បដិច្ច
 តយោ ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ទ។ទ្ធ... ធម្មោ
 ធម្មសមាគតំ ឯកំ ទទ្ធក្ខ បដិច្ច បដិច្ច តយោ
 ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ទ។ទ្ធ... ។

[១១១] កត្តសម្មយុត្តង្គ ធម្មំ បដិច្ច កត្តសម្ម-
 យុត្តង្គ ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ លោកុប្បក្ខយោ កត្តសម្ម-
 យុត្តង្គ ឯកំ ទទ្ធក្ខ បដិច្ច តយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទ។ទ្ធ... ។
 កត្តសម្មយុត្តង្គ ធម្មំ បដិច្ច កត្តវិប្បយុត្តង្គ ធម្មំ
 ឧប្បជ្ជតិ លោកុប្បក្ខយោ ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោកស-
 មាគតេ ទ។ទ្ធ បដិច្ច លោកេ ធម្មសមាគតេ ទ។ទ្ធ បដិច្ច
 បដិច្ច បដិច្ច ។ កត្តសម្មយុត្តង្គ ធម្មំ បដិច្ច
 កត្តសម្មយុត្តង្គ ធម្មំ កត្តវិប្បយុត្តង្គ ធម្មំ ធម្មំ ឧប្បជ្ជន្តិ

វេទក៏ត្រូវ ព្រោះហេតុដូច្នេះ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានំ អាស្រ័យ
 នូវភូតទទ្ធក្ខ ដែលប្រកបដោយនិរុទ្ធានំ នូវភូតទទ្ធក្ខនំ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 ំ អាស្រ័យ នូវភូតទទ្ធក្ខ ដែលប្រាសចាកខ្លះនៃប្រកបដោយលោក-
 ្មនំ នូវលោកៈនំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ អាស្រ័យ នូវភូតទទ្ធក្ខ ដែល
 ប្រកបដោយនិរុទ្ធានំ នូវបដិច្ចៈនំ ។ កត្តសម្មយុត្តង្គធម្មំ
 ភូតទទ្ធក្ខនំ អាស្រ័យ នូវកត្តសម្មយុត្តង្គធម្មំ នូវកត្តវិប្ប-
 យុត្តង្គធម្មំ វេទក៏ត្រូវ ព្រោះហេតុដូច្នេះ គឺ ទទ្ធក្ខ ធម្មំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ អាស្រ័យ នូវទទ្ធក្ខ ដែលប្រាសចាកខ្លះ នៃប្រ-
 កបដោយលោកៈនំ នូវលោកៈនំ នូវទទ្ធក្ខ ៦ ... ទទ្ធក្ខ ធម្មំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ អាស្រ័យ នូវទទ្ធក្ខ ដែលប្រកបដោយនិរុទ្ធានំ
 នំ នូវបដិច្ចៈនំ នូវទទ្ធក្ខ ៦ ... ។

[១១២] កត្តសម្មយុត្តង្គធម្មំ អាស្រ័យ នូវកត្តសម្មយុត្តង្គធម្មំ វេទ-
 ក៏ត្រូវ ព្រោះហេតុដូច្នេះ គឺ ទទ្ធក្ខ អាស្រ័យ នូវទទ្ធក្ខ ១
 ដែលប្រកបដោយនិរុទ្ធានំ នូវទទ្ធក្ខ ៦ ... ។ កត្តវិប្បយុត្តង្គធម្មំ អាស្រ័យ
 នូវកត្តសម្មយុត្តង្គធម្មំ វេទក៏ត្រូវ ព្រោះហេតុដូច្នេះ គឺ លោកៈ
 អាស្រ័យ នូវភូតទទ្ធក្ខ ដែលប្រាសចាកខ្លះនៃប្រកបដោយលោកៈ បដិច្ចៈ
 អាស្រ័យ នូវភូតទទ្ធក្ខ ដែលប្រកបដោយនិរុទ្ធានំ ។ កត្តសម្មយុត្ត-
 ង្គធម្មំ ភូតទទ្ធក្ខនំ អាស្រ័យ នូវកត្តសម្មយុត្តង្គធម្មំ វេទក៏ត្រូវ

ព្រោះអារម្មណ៍ច្បង ឆ្លើយតបវិញយុត្តលោកសហគតំ ឯតំ
 ចង្កំ បដិច្ច តយោ ចន្ទា លោកោ ធ ទ្វេ ឧទ្ទេ ...
 លោមនស្សសហគតំ ឯតំ ចង្កំ បដិច្ច តយោ ចន្ទា
 បដិយេត្យ ម្លេ ឧទ្ទេ ... ។ តន្តវិញយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 កន្តវិញយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណ៍ច្បង
 កន្តវិញយុត្តំ ឯតំ ចង្កំ បដិច្ច តយោ ចន្ទា ធ ឧទ្ទេ ...
 បដិសន្ធិត្ថលោ វត្ថុំ បដិច្ច ចន្ទា ។ តន្តវិញយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច កន្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណ៍-
 ច្បង ឆ្លើយតបវិញយុត្តំ លោកំ បដិច្ច សម្បយុត្តោ
 ចន្ទា បដិយេ បដិច្ច សម្បយុត្តោ ចន្ទា ។ តន្តសម្ប-
 យុត្តោ តន្តវិញយុត្តោ ធម្មំ បដិច្ច តន្តសម្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណ៍ច្បង ឆ្លើយតបវិញយុត្ត-
 លោកសហគតំ ឯតំ ចង្កំ លោកោ បដិច្ច តយោ
 ចន្ទា ធ ឧទ្ទេ ... លោមនស្សសហគតំ ឯតំ ចង្កំ
 បដិយេត្យ បដិច្ច តយោ ចន្ទា ធ ឧទ្ទេ ... ។
 សន្និដ្ឋំ ។

[១០២] ហេតុយា នវ អារម្មណ៍ ធ អភិបតិយា
 នវ អនន្តរ ធ សមនន្តរ ធ សហជាតេ នវ

ព្រោះអារម្មណ៍ច្បង គឺ ខន្ធ ព ផន លោកៈផន អស្រ័យ
 ខ្លវខន្ធ ដែលប្រាសចាកខ្លវនៃប្រកបដោយលោកៈ ខ្លវខន្ធ ២ ...
 ខន្ធ ព ផន បដិយេផន អស្រ័យ ខ្លវខន្ធ ដែលប្រកបដោយ
 លោមនស្ស ខ្លវខន្ធ ២ ... ។ តន្តវិញយុត្តំ អស្រ័យ ខ្លវខន្ធប្ប-
 យុត្តំ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណ៍ច្បង គឺ ខន្ធ ព អស្រ័យ
 ខ្លវខន្ធ ដែលប្រាសចាកខន្ធ ខ្លវខន្ធ ២ ... តួកខន្ធ អស្រ័យ
 ខ្លវតុ ក្នុងលោកៈបដិសន្ធិ ។ តន្តសម្បយុត្តំ អស្រ័យ ខ្លវតន្ត-
 វិញយុត្តំ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណ៍ច្បង គឺ តួកសម្ប-
 យុត្តកត្ត អស្រ័យ ម្លេលោកៈ ដែលប្រាសចាកខ្លវ តួកសម្បយុត្ត-
 កត្ត អស្រ័យ ខ្លវដើមៈ ។ តន្តសម្បយុត្តំ អស្រ័យ ខ្លវតន្ត-
 សម្បយុត្តំផន ខ្លវតន្តវិញយុត្តំផន ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្ម-
 ណ៍ច្បង គឺ ខន្ធ ព អស្រ័យ ខ្លវខន្ធ ដែលប្រាសចាកខ្លវ
 នៃប្រកបដោយលោកៈផន ខ្លវលោកៈផន ខ្លវខន្ធ ២ ... ខន្ធ ព
 អស្រ័យ ខ្លវខន្ធ ដែលប្រកបដោយលោមនស្សផន ខ្លវបដិយេផន
 ខ្លវខន្ធ ២ ... ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។

[១០២] ក្នុងហេតុច្បង មាន៣ៈ ក្នុងអារម្មណ៍ច្បង
 មាន៣ៈ ក្នុងអភិបតិយ្យច្បង មាន៣ៈ ក្នុងអនន្តរច្បង មាន៣ៈ ក្នុងសមនន្តរច្បង
 មាន៣ៈ ក្នុងសហជាតិច្បង មាន៣ៈ ។

អន្តរាស្សយេ ធិស្សយេ ធិ ឧបធិស្សយេ ធិ ធម្មជាតេ
 ធិ អសោវនេ ធិ កុស្តេ ធិ វិហារេ ធិ ឯកំ អារាហេ
 ធិ វិជ្ជាយ ធិ ឈានេ ធិ ចក្កេ ធិ សម្ម-
 យុត្តេ ធិ វិប្បយុត្តេ ធិ អត្ថយោ ធិ ធម្មិយា ធិ
 វិភាតេ ធិ អវិភាតេ ធិ ។

[១១៣] កន្ថវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កន្ថវិប្ប-
 យុត្តោ ចាត្ថោ ឧប្បជ្ឈតិ នរោត្តម្បវរោ អរោត្តម្ប
 កន្ថវិប្បយុត្តំ ឯកំ ខត្តំ បដិច្ច កាយោ ខត្តោ ចិត្តសម្ម-
 ជ្ជានញ្ច រូបំ ទេ ឧទ្ធទ្ធ... អរោត្តម្បវរោ ធិសត្ថិ យោ
 អសត្ថាសត្ថា វិចិត្តិក្កាសហាតេ ឧទ្ធទ្ធសហាតេ ទទ្ធទ្ធ
 បដិច្ច វិចិត្តិក្កាសហាតេ ឧទ្ធទ្ធសហាតេ រោហោ ។

[១១៤] នរោត្តមោ ឯកំ ឧទាម្មណោ តិណំ
 ឧអធិបតិយា ធិ ឧអធិបតិយា តិណំ ឧសមធិបតិ
 តិណំ ឧអត្ថាមត្ថោ តិណំ ឧឧបធិស្សយេ តិណំ

កន្ថិកាមត្ថាប្បច្ច័យ មានវាៈ ៦ កន្ថិនិស្សយប្បច្ច័យ មានវាៈ ៩
 កន្ថិឧបធិស្សយប្បច្ច័យ មានវាៈ ៦ កន្ថិចុរាសិកប្បច្ច័យ មានវាៈ ៦
 កន្ថិកាសោវនប្បច្ច័យ មានវាៈ ៦ កន្ថិកុស្តប្បច្ច័យ មានវាៈ ៩ កន្ថិវិហា-
 ប្បច្ច័យ មានវាៈ ៩ កន្ថិចក្កប្បច្ច័យ មានវាៈ ៩ កន្ថិវិជ្ជាប្ប-
 ច្ច័យ មានវាៈ ៩ កន្ថិវិឈានប្បច្ច័យ មានវាៈ ៩ កន្ថិវិចក្កប្ប-
 ច្ច័យ មានវាៈ ៩ កន្ថិវិសម្មយុត្តប្បច្ច័យ មានវាៈ ៦ កន្ថិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវាៈ ៩ កន្ថិវិកុស្តប្បច្ច័យ មានវាៈ ៩ កន្ថិវិឧបធិស្សយប្បច្ច័យ មានវាៈ ៦
 កន្ថិវិនិកប្បច្ច័យ មានវាៈ ៦ កន្ថិវិនិកប្បច្ច័យ មានវាៈ ៩ ។

[១១៥] កន្ថិវិប្បយុត្តកថា ពស្រ័យ ប្បវត្តន្តិប្បយុត្តកថា
 ចេតនាធម្មិកំ ព្រាហ្មណ៍ប្បច្ច័យ អំ ទទ្ធទ្ធ ធិ ចិត្តសម្មជ្ជានប្បច្ច័យ
 ពស្រ័យ ទ្រវត្ត ១ ដែលព្រាហ្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាពហុកុៈ ទ្រវត្ត ២
 ... អរោត្តម្បវរោ ធិសត្ថិ យោ ឧទ្ធទ្ធសហាតេ រោហោ ដែលព្រាហ្ម
 ដោយវិចិត្តិក្កា ព្រាហ្មដោយទទ្ធទ្ធ ពស្រ័យ ទ្រវត្ត ១ ដែលព្រាហ្ម
 ដោយវិចិត្តិក្កា ព្រាហ្មដោយទទ្ធទ្ធ ។

[១១៦] កន្ថិវិប្បយុត្តកថា មានវាៈ ៩ កន្ថិវិប្បយុត្តកថា
 មានវាៈ ៩ កន្ថិវិប្បយុត្តកថា មានវាៈ ៩ កន្ថិវិប្បយុត្តកថា
 មានវាៈ ៩ កន្ថិវិប្បយុត្តកថា មានវាៈ ៩ កន្ថិវិប្បយុត្តកថា
 មានវាៈ ៩ កន្ថិវិប្បយុត្តកថា មានវាៈ ៩ កន្ថិវិប្បយុត្តកថា
 មានវាៈ ៩ កន្ថិវិប្បយុត្តកថា មានវាៈ ៩ កន្ថិវិប្បយុត្តកថា

ឧបុរេជាតេ សាត្ត ។ ឧបុរេជាតេ វិគជេន្តេន អរូបិ
 រមេមំ កាតតំ រូបំ យេត្ត លត្តតិ មជ្ឈា កាតតំ មដិ-
 យេត្ត អរូមេ ធម្មិ ។ ឧបច្ឆាជាតេ នវំ នរាសេវនេ នវំ
 នតម្មេ ធម្មាវំ នវិចាតេ នវំ នរាហារេ ឯកំ នវទ្រិ-
 យេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្ម-
 យេត្ត ភីណិ នវិប្បយុត្ត ច ចោធម្មិយា ភីណិ
 ចោវិគតេ ភីណិ ។

[១១៥] មោធស្សច្ចយា នអាម្មណេ ភីណិ . . .
 នអធិបតីយា នវំ ឯវំ កណេតតំ សុទ្ធិត្ថំ . . . ចោវិ-
 គតេ ភីណិ ។

[១១៦] នមោធស្សច្ចយា អាម្មណេ ឯកំ . . .
 អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតករោបិ ឯវំ កាតតេ ។

ក្នុងឧបុរេជាតប្បច្ច័យ មានព្រះ ៧ ។ បណ្ឌិត កាលវិចារវិលក ក្នុង
 ឧបុរេជាតប្បច្ច័យ ឥឡូវធ្វើ ឲ្យជាអប្បដាបបេ រូប បណ្ឌិត បាន ក្នុង
 ចីណា បណ្ឌិត ឥឡូវធ្វើ ក្នុងចំនោះ ក្នុងកាលជាធានីក្រោយ ឯចង្កេះ
 មិនមាន ក្នុងអរូបេ ។ ក្នុងឧបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានព្រះ ៧ ក្នុង
 ឧកាសេវនប្បច្ច័យ មានព្រះ ៧ ក្នុងឧក្ខប្បច្ច័យ មានព្រះ ៦ ក្នុងវិចា-
 តប្បច្ច័យ មានព្រះ ៧ ក្នុងនរាហារប្បច្ច័យ មានព្រះ ១ ក្នុងនវទ្រិយប្បច្ច័យ
 មានព្រះ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានព្រះ ១ ក្នុងនមត្តប្បច្ច័យ មានព្រះ ១
 ក្នុងនសម្មយុត្តប្បច្ច័យ មានព្រះ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព្រះ ៦
 ក្នុងនាធម្មិយា មានព្រះ ៣ ក្នុងនាវិគតប្បច្ច័យ មានព្រះ ៣ ។

[១១៧] ក្នុងនអាម្មណប្បច្ច័យ មានព្រះ ៣ ក្រោះហត្ថប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនអធិបតីប្បច្ច័យ មានព្រះ ៧ បណ្ឌិត ឥឡូវរាប់ យ៉ាងនេះឯង
 សេចក្តីបំប្រែង . . . ក្នុងនាវិគតប្បច្ច័យ មានព្រះ ៣ ។

[១១៨] ក្នុងនាម្មណប្បច្ច័យ មានព្រះ ១ ក្រោះនេហត្ថប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនវិគតប្បច្ច័យ មានព្រះ ១ ។ ឯសហជាតករោ បណ្ឌិត
 ឥឡូវធ្វើ យ៉ាងនេះដែរ ។

ឯសហជាតករោ បណ្ឌិត ឥឡូវធ្វើ យ៉ាងនេះចុះ ។

ប្រយោជន៍;

(១១៧) គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ពិនិត្យ វិនិត្យ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ មានការ ឆ្ង ប្រហែលគ្នាទីតិ
បដិច្ចការវិវា ។ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ពិនិត្យ វិនិត្យ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ពិនិត្យ វិនិត្យ ១ ដែលប្រាស
ចាកគន្ថៈ . . . វិនិត្យ ពិនិត្យ វិនិត្យ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ទើប
គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ពិនិត្យ វិនិត្យ វិនិត្យ ហេតុ ១ . . . គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ដែលប្រាស
ចាកគន្ថៈ ពិនិត្យ វិនិត្យ ។ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ពិនិត្យ វិនិត្យ
សម្បយុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ គន្ថសម្បយុត្ត
គន្ថ ពិនិត្យ វិនិត្យ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ពិនិត្យ វិនិត្យ
ដែលប្រាសចាកវិនិត្យ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ពិនិត្យ វិនិត្យ ។
គន្ថសម្បយុត្តធម៌ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ពិនិត្យ វិនិត្យ គន្ថសម្បយុត្ត
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ គន្ថសម្បយុត្ត
ពិនិត្យ វិនិត្យ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ពិនិត្យ វិនិត្យ គន្ថសម្ប
យុត្តធម៌ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ពិនិត្យ វិនិត្យ ដែលប្រាស
ចាកវិនិត្យ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ពិនិត្យ វិនិត្យ
បដិយៈ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ ពិនិត្យ វិនិត្យ

វត្ថុ មច្ចុយោ លោមនស្សសហគតោ ទន្ធិ ធម៌-
 មច្ចុ ។ កន្ទុសម្បយុត្តោ កន្ទវិម្ពយុត្តោ ធម្មំ បច្ចុ-
 យោ កន្ទុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ លោកុប្បជ្ឈយា កន្ទុសម្ប-
 យុត្តំ ឯតំ ទន្ធិ វត្ថុ បច្ចុយោ តាយា ឧប្បា ឬ ទន្ធិ . . . វិជ្ជិតតវិម្ពយុត្តុលោកសហគតំ
 ឯតំ ឧប្បា វត្ថុ លោកតា បច្ចុយោ តាយា ទន្ធិ
 ឬ ឧប្បា . . . លោមនស្សសហគតំ ឯតំ ទន្ធិ វត្ថុ-
 មច្ចុ មច្ចុយោ តាយា ទន្ធិ ឬ ឧប្បា . . . ។
 កន្ទុសម្បយុត្តោ កន្ទវិម្ពយុត្តោ ធម្មំ បច្ចុយោ កន្ទុ-
 វិម្ពយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ លោកុប្បជ្ឈយា កន្ទុសម្ប-
 យុត្តំ ឧប្បា ធម៌ មហាភូត ធម៌ បច្ចុយោ វិត្តសមុដ្ឋា-
 នំ រូបំ វិជ្ជិតតវិម្ពយុត្តុលោកសហគតោ ទន្ធិ ធម៌ លោ-
 កតា បច្ចុយោ វិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ លោមនស្សសហគ-
 តោ ទន្ធិ ធម៌ មច្ចុយោ វិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 វិជ្ជិតតវិម្ពយុត្តុលោកសហគតោ ទន្ធិ ធម៌ វត្ថុ បច្ចុ-
 យោ លោកោ លោមនស្សសហគតោ ទន្ធិ ធម៌ វត្ថុ
 មច្ចុយោ មច្ចុយំ ។ កន្ទុសម្បយុត្តោ កន្ទវិម្ពយុត្តោ
 ធម្មំ បច្ចុយោ កន្ទុសម្បយុត្តោ ធម៌ កន្ទវិម្ពយុត្តោ ធម៌ ធម្មា

ភូតទន្ធិ ដែលប្រកបដោយរោមនស្សផង មជ្ឈិមផង ភីនវិជ្ជក
 នីវរក ។ កន្ទុសម្បយុត្តធម៌ ភីនវិជ្ជក នឹងកន្ទុសម្បយុត្តធម៌ផង
 នឹងកន្ទុវិម្ពយុត្តធម៌ផង រើបរិភោជ្ឈនិ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ទន្ធិ ធម៌
 ភីនវិជ្ជក នឹងទន្ធិ ធម៌ នឹងវិជ្ជកផង ដែលប្រកបដោយកន្ទុ នឹង
 ទន្ធិ ធម៌ . . . ទន្ធិ ធម៌ ភីនវិជ្ជក នឹងទន្ធិ ដែលប្រកបដោយលោក-
 ក្រព្រាសចាកវិជ្ជផង នឹងវិជ្ជកផង នឹងលោកផង នឹងទន្ធិ ធម៌ . . . ទន្ធិ ធម៌
 ភីនវិជ្ជក នឹងទន្ធិ ដែលប្រកបដោយរោមនស្សផង នឹងវិជ្ជកផង នឹង
 មជ្ឈិមផង នឹងទន្ធិ ធម៌ . . . ។ កន្ទុវិម្ពយុត្តធម៌ ភីនវិជ្ជក នឹង
 កន្ទុសម្បយុត្តធម៌ផង នឹងកន្ទុវិម្ពយុត្តធម៌ផង រើបរិភោជ្ឈនិ ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន ភីនវិជ្ជក នឹងកន្ទុសម្បយុត្តក
 ផង នឹងកន្ទុសមុដ្ឋាន ចិត្តសមុដ្ឋាន ភីនវិជ្ជក នឹងកន្ទុទន្ធិ ដែល
 ប្រកបដោយលោកក្រព្រាសចាកវិជ្ជផង នឹងលោកផង ចិត្តសមុដ្ឋាន
 ភីនវិជ្ជក នឹងកន្ទុទន្ធិ ដែលប្រកបដោយរោមនស្សផង នឹងមជ្ឈិមផង
 លោក ភីនវិជ្ជក នឹងកន្ទុទន្ធិ ដែលប្រកបដោយលោកក្រព្រាសចាក
 វិជ្ជផង នឹងវិជ្ជកផង មជ្ឈិម ភីនវិជ្ជក នឹងកន្ទុទន្ធិ ដែលប្រកបដោយ
 រោមនស្សផង នឹងវិជ្ជកផង ។ កន្ទុសម្បយុត្តធម៌ ភូតកន្ទុវិម្ពយុត្ត-
 ធម៌ ភីនវិជ្ជក នឹងកន្ទុសម្បយុត្តធម៌ផង នឹងកន្ទុវិម្ពយុត្តធម៌ផង

ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ តទ្ធសម្បយ្យន្តំ ឯតំ ខន្ធភ្ន
 វត្ថុ បច្ចយោ កាយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ្វេ . . . តទ្ធសម្ប-
 យ្យេត្តេ ខន្ធា ឥ មហាភូតេ ឥ បច្ចយោ ចិត្តសម្មជ្ជាជន្នំ រូបំ
 ធិដ្ឋិតតវិប្បយ្យន្តរោគសហាគតំ ឯតំ ខន្ធភ្ន លោកញា
 បច្ចយោ កាយោ ខន្ធា ចិត្តសម្មជ្ជាជន្នំ រូបំ ទ្វេ ខន្ធទ្វេ
 . . . ឆោបទស្សនសហាគតំ ឯតំ ខន្ធភ្ន បដិយេត្វ បច្ច-
 យោ កាយោ ខន្ធា ចិត្តសម្មជ្ជាជន្នំ រូបំ ទ្វេ ខន្ធទ្វេ
 . . . ធិដ្ឋិតតវិប្បយ្យន្តរោគសហាគតំ ឯតំ ខន្ធភ្ន វត្ថុ-
 ញ បច្ចយោ កាយោ ខន្ធា លោកាយោ ឥ ទ្វេ ខន្ធទ្វេ . . .
 ឆោបទស្សនសហាគតំ ឯតំ ខន្ធភ្ន វត្ថុញ បច្ចយោ
 កាយោ ខន្ធា បដិយេត្វ ទ្វេ ខន្ធទ្វេ . . . ។ សន្តីតំ ។

[១១៨] ហេតុយា ធិ ហេតុលោ ធិ អធិប-

តិយា ធិ អនន្តរោ ធិ សមនន្តរោ ធិ សព្វត្ថំ ធិ

វិចារក ឯតំ អាហារោ ធិ អវគតេ ធិ ។

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ អី ខន្ធភ្ន ពឹងផ្អែក ខឹងខន្ធទ ១
 ដែលប្រកបដោយនន្តរៈផង ខឹងវត្ថុផង ខឹងខន្ធទ ២ . . . ចិត្តសម្មជ្ជាជន្នប
 ពឹងផ្អែក ខឹងភូតនន្តសម្បយ្យកក្កដន ខឹងភូតមហាភូតផង ខន្ធភ្ន
 ផង ចិត្តសម្មជ្ជាជន្នបផង ពឹងផ្អែក ខឹងខន្ធទ ១ ដែលប្រកបដោយរោគៈ
 ត្រៃប្រាសទាន់ដឹងផង ខឹងរោគៈផង ខឹងខន្ធទ ២ . . . ខន្ធភ្ន ផង
 ចិត្តសម្មជ្ជាជន្នបផង ពឹងផ្អែក ខឹងខន្ធទ ១ ដែលប្រកបដោយរោគស្យផង
 ខឹងបដិយេៈផង ខឹងខន្ធទ ២ . . . ខន្ធភ្ន ផង រោគៈផង ពឹងផ្អែក
 ខឹងខន្ធទ ១ ដែលប្រកបដោយរោគៈត្រៃប្រាសទាន់ដឹងផង ខឹងវត្ថុផង
 ខឹងខន្ធទ ២ . . . ខន្ធភ្ន ផង បដិយេៈផង ពឹងផ្អែក ខឹងខន្ធទ ១ ដែល
 ប្រកបដោយរោគស្យផង ខឹងវត្ថុផង ខឹងខន្ធទ ២ . . . ។ សេចក្តី
 បំប្លែង ។

[១១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានការៈ៧ ក្នុងការប្បដ្ឋយ
 មានការៈ៧ ក្នុងកតិបតិប្បដ្ឋយ មានការៈ៧ ក្នុងអនន្តប្បដ្ឋយ មាន
 ការៈ៧ ក្នុងសមនន្តប្បដ្ឋយ មានការៈ៧ ក្នុងចម្ងាយទាំងអស់ សុទ្ធត្រៃ
 មានការៈ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានការៈ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មាន
 ការៈ៧ ក្នុងអវគតប្បដ្ឋយ មានការៈ៧ ។

កន្លែងប្បយុត្តទុក សំសង្ក្រាន្ត

[១២១] ហេតុប្បយុត្តយា ធម្មាធម្មណោ ភីណិ ...
បរិវេណិយា ធម្មា ឯវំ កណ្តោត្ថំ ។

[១២២] ហេតុប្បយុត្តយា ធម្មាធម្មណោ ឯវំ ...
បរិវេណិយា ឯវំ ។

និស្សយន្តិកេបិ បទ្ការេវាសនិសោ ។

សំសង្ក្រាន្ត

[១២៣] កន្លែងប្បយុត្ត ធម្មំ សំសង្ក្រាន្ត កន្លែង
ប្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បយុត្តយា កន្លែង
ប្បយុត្ត ឯវំ ឧប្ប សំសង្ក្រាន្ត កណ្តោ ឧប្ប ទ្វេ
ឧប្ប ... ។ កន្លែងប្បយុត្ត ធម្មំ សំសង្ក្រាន្ត កន្លែងប្ប
យុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បយុត្តយា និដ្ឋិតកវិប្ប
យុត្តលោកសហគត៍^(១) ឧប្ប សំសង្ក្រាន្ត លោកោ លោ
កោស្សសហគត៍ ឧប្ប សំសង្ក្រាន្ត បដិយំ ។ កន្លែង
ប្បយុត្ត ធម្មំ សំសង្ក្រាន្ត កន្លែងប្បយុត្តា ឧ កន្លែងប្ប
យុត្តា ឧ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បយុត្តយា និដ្ឋិតកវិប្ប
យុត្តលោកសហគត៍ ឯវំ ឧប្ប សំសង្ក្រាន្ត កណ្តោ ឧប្ប
លោកោ ឧ ទ្វេ ឧប្ប ... ។ ឧប្បជ្ជន្តិ ឧប្បយុត្ត ឯវំ
ឧប្ប សំសង្ក្រាន្ត កណ្តោ ឧប្ប បដិយន្ត ទ្វេ ឧប្ប ... ។

កន្លែងប្បយុត្តទុក សំសង្ក្រាន្ត

[១២៤] កន្លែងប្បយុត្តយុត្តយា ហេតុកៈ ព្រោះហេតុ
ប្បយុត្តយា ... កន្លែងប្បយុត្តយុត្តយា ហេតុកៈ ឧប្បជ្ជន្តិ ឧប្បជ្ជន្តិ
យ៉ាងនេះទុក ។

[១២៥] កន្លែងប្បយុត្តយុត្តយា ហេតុកៈ ព្រោះហេតុប្ប
យុត្តយា ... កន្លែងប្បយុត្តយុត្តយា ហេតុកៈ ឧប្បជ្ជន្តិ ។

និស្សយន្តិកេ ក៏ប្រើហេតុនិងបដិយន្ត ។

សំសង្ក្រាន្ត

[១២៦] កន្លែងប្បយុត្តធម្មិ ប្រឡំ នឹងកន្លែងប្បយុត្តធម្មិ រវាង
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បយុត្តយា គឺ ឧប្ប ព្រឡំ នឹងឧប្ប ដែល
ប្រកបដោយគន្លឹះ នឹងឧប្ប ... ។ កន្លែងប្បយុត្តធម្មិ ប្រឡំ នឹងកន្លែង
ប្បយុត្តធម្មិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បយុត្តយា គឺ លោកៈ ប្រឡំ
នឹងពួកឧប្ប ដែលប្រកបដោយលោកៈក៏ព្រាសបាត់ទៅ បដិយៈ ប្រឡំ
នឹងពួកឧប្ប ដែលប្រកបដោយលោកៈ ។ កន្លែងប្បយុត្តធម្មិ ក៏
កន្លែងប្បយុត្តធម្មិ ប្រឡំ នឹងកន្លែងប្បយុត្តធម្មិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បយុត្តយា គឺ ឧប្ប ធម្មិ លោកៈ ធម្មិ ប្រឡំ នឹងឧប្ប ដែលប្រកប
ដោយលោកៈក៏ព្រាសបាត់ទៅ នឹងឧប្ប ... ឧប្ប ធម្មិ បដិយៈ
ធម្មិ ប្រឡំ នឹងឧប្ប ដែលប្រកបដោយលោកៈ នឹងឧប្ប ... ។

១ ម. និដ្ឋិតកវិប្បយុត្ត លោកសហគត៍ ។

ចិត្តសមុដ្ឋានា ។ ព្រហ្មនំ ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ
 វិជ្ជិតតវិញ្ញយុត្តនោភសហគរោ ហេតុ លោកស្ស
 ចិត្តសមុដ្ឋានាធានា ព្រហ្មនំ ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ
 លោកស្សសហគរោ ហេតុ បដិយស្ស ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នាធានា ព្រហ្មនំ ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ។ កុដ្ឋសម្ប-
 យុត្តា ធម្មោ កុដ្ឋសម្បយុត្តស្ស ធម្ម កុដ្ឋវិញ្ញយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ កុដ្ឋសម្ប-
 យុត្តា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ទច្ចានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នាធានា ព្រហ្មនំ ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ វិជ្ជិតតវិញ្ញ-
 យុត្តលោកសហគរោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ទច្ចានំ
 លោកស្ស ធម្ម ចិត្តសមុដ្ឋានាធានា ព្រហ្មនំ ហេតុប្បដ្ឋា-
 យេន បច្ចុយោ លោកស្សសហគរោ ហេតុ សម្ប-
 យុត្តកានំ ទច្ចានំ បដិយស្ស ធម្ម ចិត្តសមុដ្ឋានាធានា
 ព្រហ្មនំ ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ ។ កុដ្ឋវិញ្ញយុត្តា
 ធម្មោ កុដ្ឋវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយេន កុដ្ឋ-
 យោ កុដ្ឋវិញ្ញយុត្តា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ទច្ចានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានាធានា ព្រហ្មនំ ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចុយោ

ជាប់ជួយ វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋានប្ប ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ហេតុ ដែល
 ប្រកបដោយលោភវៃព្រាសចាកខ្ញុំ ជាប់ជួយ វៃលោភវៃ វៃភ្នក
 ចិត្តសមុដ្ឋានប្បផង ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ហេតុ ដែលប្រកបដោយខាម-
 សប្ប ជាប់ជួយ វៃបដិយផង វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋានប្បផង ដោយ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ ។ កុដ្ឋសម្បយុត្តធម៌ ជាប់ជួយ វៃកុដ្ឋសម្បយុត្តធម៌
 ផង វៃកុដ្ឋវិញ្ញយុត្តធម៌ផង ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ភ្នកកុដ្ឋសម្បយុត្ត-
 ហេតុ ជាប់ជួយ វៃភ្នកសម្បយុត្តកុដ្ឋផង វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋានប្បផង
 ហេតុ ជាប់ជួយ វៃភ្នកសម្បយុត្តកុដ្ឋផង វៃលោភវៃ វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 ប្បផង ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ហេតុ ដែលប្រកបដោយលោភវៃព្រាសចាកខ្ញុំ
 ជាប់ជួយ វៃភ្នកសម្បយុត្តកុដ្ឋផង វៃលោភវៃ វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 ប្បផង ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ហេតុ ដែលប្រកបដោយខាមសប្ប ជា-
 ប់ជួយ វៃភ្នកសម្បយុត្តកុដ្ឋផង វៃបដិយផង វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 ប្បផង ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។ កុដ្ឋវិញ្ញយុត្តធម៌ ជាប់ជួយ វៃកុដ្ឋវិញ្ញ-
 យុត្តធម៌ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ភ្នកកុដ្ឋវិញ្ញយុត្តហេតុ ជាប់ជួយ
 វៃភ្នកសម្បយុត្តកុដ្ឋផង វៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋានប្បផង ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ

ពិជ្ជិតតវិប្បយុត្តោ លោកោ វិគ្គុសមុដ្ឋាតាធំ រូបាធំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ មជ្ជិមំ វិគ្គុសមុដ្ឋាតាធំ
 រូបាធំ ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ មជ្ជិសង្ខំ ។ កត្ត-
 វិប្បយុត្តោ នឃ្មោ កត្តសម្បយុត្តស្ស នឃ្មស្ស ហេ-
 តុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ពិជ្ជិតតវិប្បយុត្តោ លោកោ
 សម្បយុត្តតាធំ ទទ្ធាធំ ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ
 មជ្ជិមំ សម្បយុត្តតាធំ ទទ្ធាធំ ហេតុប្បដ្ឋយេន
 មច្ចយោ ។ កត្តវិប្បយុត្តោ នឃ្មោ កត្តសម្បយុត្តស្ស
 ម កត្តវិប្បយុត្តស្ស ម នឃ្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន
 មច្ចយោ ពិជ្ជិតតវិប្បយុត្តោ លោកោ សម្បយុត្តតាធំ
 ទទ្ធាធំ វិគ្គុសមុដ្ឋាតាធំ រូបាធំ ហេតុប្បដ្ឋយេន
 មច្ចយោ មជ្ជិមំ សម្បយុត្តតាធំ ទទ្ធាធំ វិគ្គុសមុដ្ឋា-
 យានត្វ រូបាធំ ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ។ កត្តសម្ប-
 យុត្តោ ម កត្តវិប្បយុត្តោ ម នឃ្មោ កត្តសម្បយុត្តស្ស
 នឃ្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ពិជ្ជិតតវិប្បយុត្ត-
 លោកសហគតោ ហេតុ ម លោកោ ម សម្បយុត្តតាធំ
 ទទ្ធាធំ ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ហេតុនស្សសហ-
 គតោ ហេតុ ម មជ្ជិមត្វ សម្បយុត្តតាធំ ទទ្ធាធំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ។ កត្តសម្បយុត្តោ ម

លោកៈ ដែលប្រាសចាកវិជ្ជា ជាច្រើន ខែត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានបួន ដោយ
ហេតុប្បដ្ឋយ បដិបេ ជាច្រើន ខែត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានបួន ដោយហេតុ-
ប្បដ្ឋយ គឺ បដិសម្ព ។ ឆន្ទវិញ្ញយក្កដមិ ជាច្រើន ខែត្ថកសម្ប-
យក្កដមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ លោកៈ ដែលប្រាសចាកវិជ្ជា ជា
ច្រើន ខែត្ថកសម្បយក្កកក្ក ដោយហេតុប្បដ្ឋយ បដិបេ ជាច្រើន
ខែត្ថកសម្បយក្កកក្ក ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ ឆន្ទវិញ្ញយក្កដមិ ជាច្រើន
ខែត្ថកសម្បយក្កដមិ ខែត្ថវិញ្ញយក្កដមិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ
គឺ លោកៈ ដែលប្រាសចាកវិជ្ជា ជាច្រើន ខែត្ថកសម្បយក្កកក្កដមិ
ខែត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានបួន ដោយហេតុប្បដ្ឋយ បដិបេ ជាច្រើន ខែ
ត្ថកសម្បយក្កកក្កដមិ ខែត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានបួន ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។
ឆន្ទវិញ្ញយក្កដមិ ឆន្ទវិញ្ញយក្កដមិ ជាច្រើន ខែត្ថកសម្បយក្កដមិ
ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ហេតុ ដែលប្រកបដោយលោកៈ ខែត្ថក
ចាកវិជ្ជា លោកៈ ជាច្រើន ខែត្ថកសម្បយក្កកក្ក ដោយហេតុ
ប្បដ្ឋយ ហេតុ ដែលប្រកបដោយទោមនស្សផល បដិបេ ជា
ច្រើន ខែត្ថកសម្បយក្កកក្ក ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ ឆន្ទវិញ្ញយក្កដមិ

និព្វានោ រោគនាមាទិយោ អាត្មំ សុណាតិ រោគោយ-
 យន្តោរោគោ តន្តវិប្បយុត្តន្តិកុសមន្តំស្ស និព្វំ នាមាតិ
 រោគោ ភព្វនក្ខាយននំ វិញ្ញាណក្ខាយននស្ស អាត្ម-
 ក្ខាយននំ វេទិសញ្ញាណសញ្ញាយននស្ស វុទ្ធិយននំ
 កាលុវិញ្ញាណស្ស វេទិជ្ជក្ខាយននំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 រោម្មណប្បទូរេន មច្ចុយោ តន្តវិប្បយុត្តា ទន្ធា ឥន្ទ-
 វិជ្ជក្ខាយននំ វេទនាបរិយញ្ញាណស្ស បុរុជនំកសា-
 បុស្សវិញ្ញាណស្ស យេវាតម្មមគ្គក្ខាយននស្ស អនាគ-
 តំសញ្ញាណស្ស អាត្មនាយ រោម្មណប្បទូរេន មច្ច-
 យោ ។ តន្តវិប្បយុត្តា នេម្មា តន្តសម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស អាម្មណប្បទូរេន មច្ចុយោ ចានំ ...
 ភិលំ ... ឧតោសនីតាម្មំ ... តំ មស្ម្ថានតំ អភិ-
 ធម្មតំ តំ រោម្ម តន្តសម្បយុត្តា រោគ ទម្បជ្ជនំ និព្វំ
 ... រោមនស្សំ ទម្បជ្ជនំ ។ តន្តវិប្បយុត្តា នេម្មា
 តន្តសម្បយុត្តស្ស ឧ តន្តវិប្បយុត្តស្ស ក ធម្មស្ស
 រោម្មណប្បទូរេន មច្ចុយោ មក្កំ ... វត្ថុ ...
 តន្តវិប្បយុត្ត ទន្ធា ឧ រោគកត្វ មជ្ជិយក្ខ អាម្ម
 និព្វំតតវិប្បយុត្តលោកសហគតា ទន្ធា ឧ រោគក ឧ
 រោមនស្សសហគតា ទន្ធា ឧ មជ្ជិយក្ខ ទម្បជ្ជន្តំ

ពុ ខ្លវិប្បន្តំ វេទនាវិញ្ញាណកត្វ ជីវំ ម្លចិត្ត យេវបុគ្គលម្នាក់
 ប្រាប្រៀនដោយគន្ធិវិប្បយុត្តន្តំ វេទនាបរិយញ្ញាណ អាម្មណ-
 ប្បទូរេន (ជាបច្ច័យ) វិញ្ញាណក្ខាយននៈ អាត្មក្ខាយននៈ
 (ជាបច្ច័យ) វេទនាសញ្ញាណសញ្ញាយននៈ វុទ្ធិយននៈ (ជាបច្ច័យ) វេ-
 ទន្ធិក្ខាយន វេទិជ្ជក្ខាយននៈ ជាបច្ច័យ វេទនាវិញ្ញាណ វេទនា-
 បុស្សវិញ្ញាណ ក្ខន្ធគន្ធសម្បយុត្តន្ត ជាបច្ច័យ វេទនិយាតិចារណ ខ្ល
 ឥន្ទវិញ្ញាណ វេទនាបរិយញ្ញាណ បុរុជនំកសាបុស្សវិញ្ញាណ យេវា-
 សម្បគតក្ខណ ឧតិអនាគតំសញ្ញាណ វេទនាម្មណប្បទូរេន ។ តន្ត-
 វិប្បយុត្តនមិ ជាបច្ច័យ វេទនាសម្បយុត្តនមិ ដោយអាម្មណប្បទូរេន តំ
 បុគ្គល (១) ខ្លវិប្បន ... ខ្លវិសីល ... ខ្លវិវិប្បាសវេទនា ...
 ប្រេកកា វិភវយ ធីតិកុសលកម្មនា គន្ធសម្បយុត្តន្តនៈ កើតឡើង
 ប្រាប្រាញ ខ្លវិក្ខណជាតតាឧទានជាតើមនា វិជ្ជំ ... រោមនស្ស
 កើតឡើង ។ តន្តវិប្បយុត្តនមិ ជាបច្ច័យ វេទនាសម្បយុត្តនមិជីវំ
 វេទនាវិប្បយុត្តនជីវំ ដោយអាម្មណប្បទូរេន តំ ខ្លវិចក្ក ... ខ្លវិកុ
 ... ក្ខន្ធគន្ធម ដែលប្រកបដោយរោគវិក្ខប្រាសចក្ខុវិជ្ជិតំ រោគកត្វ
 ក្ខន្ធគន្ធម ដែលប្រកបដោយរោមនស្សក្តី មជ្ជិយក្តី ប្រាជ្ញ ខ្លវិក្ខ
 តន្តវិប្បយុត្តនជីវំ ខ្លវិលោកនជីវំ ខ្លវិមជ្ជិយជីវំ វេទនាវិជ្ជិតំ ។

[illegible]

២០៣៣) ក្នុងសម្បយុត្តា ដង្កា ក្នុងសម្ប-
 យុត្តស្ស ឧប្បស្ស អតិបត្តិប្បដូយេន មត្តយោ អាគ្គ-
 សោតិបត្តិ សរោជាតាតិបត្តិ ។ អាគ្គណាតិបត្តិ ក្នុង-
 សម្បយុត្ត មន្ត វេទ កាត្វា ក្នុងសម្បយុត្តា មត្ត-
 យុត្តស្ស ។ សរោជាតាតិបត្តិ ក្នុងសម្បយុត្តាតិបត្តិ
 សម្បយុត្តសាតិ ទុត្វាតិ អតិបត្តិប្បដូយេន មត្តយោ ។

គម្ពីរសម្បយុត្តមិក្ខី គម្ពីរប្បយុត្តមិក្ខី ជាដើម ដែលនូវសម្បយុត្តមិ
 កាលយកប្រាសាទនេះ គឺ នូវគម្ពីរប្បយុត្តមិ កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រាជ្ញ ខ្ញុំក្នុងខ្លួន ដែលប្រកបដោយរោគនៃប្រាសាទខ្ញុំផង ខ្ញុំ
 រោគរាង ខ្ញុំក្នុងខ្លួន ដែលប្រកបដោយរោគនៃស្បែក ខ្ញុំបង្កើត ។
 ម្តេច ចង្អុល ត្រូវស្បែកនេះ ក្នុងគម្ពីរប្បយុត្តមិ កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រាជ្ញ ខ្ញុំក្នុងខ្លួន ដែលប្រកបដោយរោគនៃប្រាសាទខ្ញុំផង ខ្ញុំ
 រោគរាង ខ្ញុំក្នុងខ្លួន ដែលប្រកបដោយរោគនៃស្បែក ខ្ញុំបង្កើត
 ផង ។ ម្តេច ចង្អុល ត្រូវស្បែកនេះ ក្នុងខ្លួន ដែលប្រកបដោយ
 រោគនៃប្រាសាទខ្ញុំផង រោគ ខ្ញុំក្នុងខ្លួន ដែលប្រកបដោយ
 រោគនៃស្បែក ចង្អុល កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញ ខ្ញុំក្នុងខ្លួន ដែល
 ប្រកបដោយរោគនៃប្រាសាទខ្ញុំផង ខ្ញុំរោគរាង ខ្ញុំក្នុងខ្លួន
 ដែលប្រកបដោយរោគនៃស្បែក ខ្ញុំបង្កើត ។

១២១) នគរសម្បជញ្ញកូន ជាប់ជ្រុង ខែនគរសម្បជញ្ញកូន
 ជាប់រោងចក្រប្រឡាយ មានផ្លូវជាតិលេខ៧ ទិសប.ជ.ត.ជ.ប.ជ. ។
 រាជធានីភ្នំពេញ ៧ ភូមិនគរសម្បជញ្ញកូន តើបង្កើត ប្រឡាយ ខ្ពស់
 នគរសម្បជញ្ញកូន ទី១ជាងគេ ។ ខណៈពេលនោះ គឺ នគរសម្ប
 ជញ្ញកូន ជាប់ជ្រុង ខែនគរសម្បជញ្ញកូន ដោយអគ្គបញ្ជីប្រឡាយ ។

កត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ កត្តវិញ្ញយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិ-
 រតិវ្យាប្បយោន មច្ចុយោ អាម្ពណានិមត្តិ សហជាតា-
 និមត្តិ ។ អាម្ពណានិមត្តិ កត្តសម្បយុត្តោ ទទ្ធុ កុំ-
 តម្ភោ ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តោ លោកោ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហ-
 ជាតានិមត្តិ កត្តសម្បយុត្តានិមត្តិ ចិត្តសមុដ្ឋាធានត្ថ-
 នំ អធិរតិវ្យាប្បយោន មច្ចុយោ ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តោ លោ-
 កសហតតានិមត្តិ លោកស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋាធានត្ថ-
 រូបាណំ អធិរតិវ្យាប្បយោន មច្ចុយោ ធាមនស្សសហ-
 តតានិមត្តិ អធិរយស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋាធានត្ថ-
 រូបាណំ អធិរតិវ្យាប្បយោន មច្ចុយោ ។ កត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ
 កត្តសម្បយុត្តស្ស ក កត្តវិញ្ញយុត្តស្ស ច ធម្មស្ស
 អធិរតិវ្យាប្បយោន មច្ចុយោ អាម្ពណានិមត្តិ សហជា-
 តានិមត្តិ ។ អាម្ពណានិមត្តិ កត្តសម្បយុត្តោ ទទ្ធុ
 កុំ តម្ភោ ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តោ លោកសហតតា ទទ្ធុ ច
 លោកោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតានិមត្តិ ធិដ្ឋិតតវិញ្ញ-
 យុត្តោ លោកសហតតានិមត្តិ សម្បយុត្តោ ទទ្ធុ ច
 លោកស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋាធានត្ថ-
 រូបាណំ អធិរតិវ្យាប្បយោន មច្ចុយោ ធាមនស្សសហតតានិមត្តិ សម្បយុត្ត-
 កាណំ ទទ្ធុ អធិរយស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋាធានត្ថ-
 រូបាណំ

កត្តសម្បយុត្តោ ជាបច្ច័យ ខែត្តវិញ្ញយុត្តោនិ ដោយអធិរតិវ្យាប្បយោន
 បានដល់អាម្ពណានិមត្តិ និងសហជាតានិមត្តិ ។ អាម្ពណានិមត្តិ គឺ
 លោកៈ ដែលប្រាសចាកចិត្ត កើតឡើង ព្រោះច្រើន ឲ្យពួកកត្តសម្ប-
 យុត្តក្នុង ឲ្យជាវិភាគ ។ ឯសហជាតានិមត្តិ គឺ កត្តសម្បយុត្តានិមត្តិ
 ជាបច្ច័យ ខែត្តកត្តសមុដ្ឋានុប ដោយអធិរតិវ្យាប្បយោន ធិដ្ឋិតតវិញ្ញ-
 យុត្តលោកសហតតានិមត្តិ ជាបច្ច័យ ខែលោកៈផង ខែត្តកត្តសមុដ្ឋា-
 នុបផង ដោយអធិរតិវ្យាប្បយោន ធាមនស្សសហតតានិមត្តិ ជាបច្ច័យ
 ខែអធិរយៈផង ខែត្តកត្តសមុដ្ឋានុបផង ដោយអធិរតិវ្យាប្បយោន ។ កត្ត-
 សម្បយុត្តោនិ ជាបច្ច័យ ខែកត្តសម្បយុត្តោនិ ខែត្តវិញ្ញយុត្តោនិ
 ផង ដោយអធិរតិវ្យាប្បយោន បានដល់អាម្ពណានិមត្តិ និងសហជាតា-
 និមត្តិ ។ អាម្ពណានិមត្តិ គឺ ពួកវិជ្ជិតតវិញ្ញយុត្តលោកសហតតាក្នុង
 ផង លោកៈផង កើតឡើង ព្រោះច្រើន ឲ្យពួកកត្តសម្បយុត្តក្នុង ឲ្យជា
 វិភាគ ។ ឯសហជាតានិមត្តិ គឺ វិជ្ជិតតវិញ្ញយុត្តលោកសហតតា-
 និមត្តិ ជាបច្ច័យ ខែកត្តសម្បយុត្តក្នុងផង ខែលោកៈផង ខែត្តកត្តសមុដ្ឋា-
 នុបផង ដោយអធិរតិវ្យាប្បយោន ធាមនស្សសហតតានិមត្តិ ជាបច្ច័យ
 ខែកត្តសម្បយុត្តក្នុងផង ខែអធិរយៈផង ខែត្តកត្តសមុដ្ឋានុបផង

អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ គន្ថវិប្បយុត្តា ធម្មា
 គន្ថវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ការប្បណាទិបតិ សហជាតាទិបតិ ។ អារម្មណាទិបតិ
 រោធំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ . . . តំ កុំ កត្វា
 បច្ចវេត្តតិ ឬទ្ធ សុចិណ្ឌាទិ កុំ កត្វា បច្ចវេត្តតិ
 លោកា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កុំ កត្វា បច្ចវេត្តតិ
 រោយោ មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ កុំ កត្វា បច្ចវេត្តតិ ដលំ
 កុំ កត្វា បច្ចវេត្តតិ និព្វានំ កុំ កត្វា បច្ចវេត្តតិ
 និព្វានំ គោត្រកុស្ស វោទានស្ស ធម្មស្ស ជលស្ស
 អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ . . . វត្ថុ . . . គន្ថវិប្ប-
 យុត្តេ ទានុ ច លោភត្វា កុំ កត្វា វាស្សនេតិ អភិ-
 ទន្ធតិ តំ កុំ កត្វា គន្ថវិប្បយុត្តា វោទា ឧប្បជ្ជតិ ។
 សហជាតាទិបតិ គន្ថវិប្បយុត្តាទិបតិ សម្បយុត្តកាទំ
 មត្តាទំ ធិត្តសមុដ្ឋាទានត្វា រូបាទំ អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ គន្ថវិប្បយុត្តា ធម្មា គន្ថសម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការប្បណាទិបតិ
 រោធំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ . . . ឬទ្ធ សុ-
 ចិណ្ឌាទិ . . . លោកា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ . . . ចក្កំ . . .

ដោយអធិបតីប្បច្ចយេ ។ គន្ថវិប្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃគន្ថវិប្បយុត្តធម៌
 ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់ការប្បណាទិបតិ និសីទជាតាទិបតិ ។
 ការប្បណាទិបតិ គឺ បុគ្គល ខ្ញុំវាទ . . . ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំឧបា-
 សថកម្ម . . . វិចារណា ព្រោះឆ្ល័យ ខ្ញុំឧបាទានជាដើមនោះ ឲ្យ
 ជាវិចារណា វិចារណា ព្រោះឆ្ល័យ (ខ្ញុំពួកកុសល) ដែលខ្លួនសម្លៀ
 ហើយ ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំជាវិចារណា ចេញ អំពីឈាន ហើយធ្វើ
 ខ្ញុំលោម ឲ្យជាវិចារណា ហើយវិចារណា ពួកត្រូវរើយ ចេញ រំពៃ
 មគ្គ ហើយធ្វើ ខ្ញុំវេទ ឲ្យជាវិចារណា ហើយវិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំវេទ
 ឲ្យជាវិចារណា ហើយវិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំប្រវេទិកាន ឲ្យជាវិចារណា
 ហើយវិចារណា ព្រោះឆ្ល័យ ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកុស្ស រោទាន មគ្គ
 និសីទ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ខ្ញុំវេទ . . . ខ្ញុំវេទ . . . បុគ្គល ធ្វើ
 ខ្ញុំពួកគន្ថវិប្បយុត្តធម៌ ប្បណាទិបតិ ឲ្យជាវិចារណា ហើយព្រះគរ
 វិចារណា គន្ថវិប្បយុត្តកថា តើត្រូវធ្វើ ព្រោះឆ្ល័យ ខ្ញុំឧបាទានជាដើមនោះ
 ឲ្យជាវិចារណា ។ ឧបោសថកាទិបតិ គឺ គន្ថវិប្បយុត្តា-
 ទិបតិ ជាបច្ច័យ នៃគន្ថសម្បយុត្តធម៌ គន្ថសម្បយុត្តធម៌
 ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។ គន្ថវិប្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃគន្ថសម្បយុត្ត-
 ធម៌ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់ការប្បណាទិបតិ គឺ ខ្ញុំវាទ . . .
 ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំឧបាសថកម្ម . . . ដែលខ្លួនសម្លៀហើយ ក្នុងកាល
 មុន . . . ចេញ អំពីឈាន វិចារណា ខ្ញុំវេទ . . . ខ្ញុំវេទ . . .

វត្ថុ ... កន្លែងវិញយុត្តោ ខន្ធទេ ច លោកញ កុំ កត្វា
 អស្សាទេវិ អភិធម្មតំ តំ កុំ កត្វា កន្លែងវិញយុត្តោ
 វារោ ឧប្បជ្ឈតិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ។ កន្លែងវិញយុត្តោ ជន្មោ
 កន្លែងវិញយុត្តស្ស ច កន្លែងវិញយុត្តស្ស ច ធម្មស្ស
 អភិធម្មតំ ធម្មយេន បច្ចយោ អាម្មណាធិបតិ ចត្តំ ...
 វត្ថុ ... កន្លែងវិញយុត្តោ ខន្ធទេ ច លោកញ កុំ កត្វា
 និដ្ឋិតវិញយុត្តលោកសហគតោ ខន្ធទេ ច លោកោ
 ច ឧប្បជ្ឈតិ ។ កន្លែងវិញយុត្តោ ច កន្លែងវិញយុត្តោ ច
 ជន្មោ កន្លែងវិញយុត្តស្ស ធម្មស្ស អភិធម្មតំ ធម្មយេន
 បច្ចយោ លោកោធិបតិ និដ្ឋិតវិញយុត្តលោកស-
 ហគតោ ខន្ធទេ ច លោកញ កុំ កត្វា កន្លែងវិញ-
 យុត្តោ ខន្ធទេ ឧប្បជ្ឈតិ ។ មូលំ បុច្ឆិតតំ^(១) និដ្ឋិតវិញ-
 យុត្តលោកសហគតោ ខន្ធទេ ច លោកញ កុំ
 កត្វា និដ្ឋិតវិញយុត្តោ លោកោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ មូលំ
 បុច្ឆិតតំ និដ្ឋិតវិញយុត្តលោកសហគតោ ខន្ធទេ ច
 លោកញ កុំ កត្វា និដ្ឋិតវិញយុត្តលោកសហគតោ
 ខន្ធទេ ច លោកោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

១ ឬ, វិញ បុច្ឆិតតំ ។

ខុវិត្ត ... បុគ្គល ព្រះគោ វិភាយ ព្រោះធ្វើ ខ្ញុំពួកខ្ញុំវិញយុត្តកន្ល-
 ង ខ្ញុំលោកោធិ ឱ្យជាវិភាយោ កន្លែងវិញយុត្តកន្លង កើតឡើង ចំនៀ
 កើតឡើង ព្រោះធ្វើ ខ្ញុំកម្មហេតុជាដើមនោះ ឱ្យជាវិភាយោ ។
 កន្លែងវិញយុត្តកន្លង ជាបច្ច័យ នៃកន្លែងវិញយុត្តកន្លង ខ្ញុំពួកខ្ញុំវិញយុត្តកន្លង
 ង ដោយអភិធម្មតំ បុច្ច័យ បុច្ច័យ បុច្ច័យ បុច្ច័យ អភិធម្មតំ ធម្មយេន បច្ចយោ លោកោធិបតិ គឺ ខ្ញុំពួក ...
 ខ្ញុំពួក ... ចំនៀកវិញយុត្តលោកសហគតកន្លង លោកោធិ កើត
 ឡើង ព្រោះធ្វើ ខ្ញុំពួកខ្ញុំវិញយុត្តកន្លង ខ្ញុំលោកោធិ ឱ្យជាវិ-
 ភាយោ ។ កន្លែងវិញយុត្តកន្លង កន្លែងវិញយុត្តកន្លង ជាបច្ច័យ នៃ
 កន្លែងវិញយុត្តកន្លង ដោយអភិធម្មតំ បុច្ច័យ បុច្ច័យ បុច្ច័យ អភិធម្មតំ ធម្មយេន បច្ចយោ លោកោធិបតិ គឺ
 ពួកខ្ញុំពួកខ្ញុំវិញយុត្តកន្លង កើតឡើង ព្រោះធ្វើ ខ្ញុំពួកខ្ញុំវិញយុត្តលោ-
 កសហគតកន្លង ខ្ញុំលោកោធិ ឱ្យជាវិភាយោ ។ មូល បណ្ឌិត
 ត្រូវស្រាវជ្រាវ ចំនៀកវិញយុត្តលោកោធិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ ខ្ញុំពួក
 ចំនៀកវិញយុត្តលោកសហគតកន្លង ខ្ញុំលោកោធិ ឱ្យជាវិភាយោ ។
 មូល បណ្ឌិត ត្រូវស្រាវជ្រាវ ពួកចំនៀកវិញយុត្តលោកសហគតកន្លង
 លោកោធិ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ ខ្ញុំពួកចំនៀកវិញយុត្តលោកសហ-
 គតកន្លង ខ្ញុំលោកោធិ ឱ្យជាវិភាយោ ។

[១៣២] កន្ទសម្បយុត្តោ ធម្មោ កន្ទសម្ប-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តាប្បច្ចយេន វចនយោ បុរិមា
 បុរិមា កន្ទសម្បយុត្តា ទទ្ធា បដិមា បដិមា កន្ទ-
 សម្បយុត្តានំ ទទ្ធានំ អនន្តាប្បច្ចយេន វចនយោ ។
 ម្ចលំ មុច្ឆិតតំ បុរិមា បុរិមា ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោក-
 សហគតា ទទ្ធា បដិមស្ស បដិមស្ស ធិដ្ឋិតតវិប្ប-
 យុត្តស្ស លោកស្ស អនន្តាប្បច្ចយេន វចនយោ បុរិមា
 បុរិមា ឆោមនស្សសហគតា ទទ្ធា បដិមស្ស បដិ-
 មស្ស បដិមស្ស អនន្តាប្បច្ចយេន វចនយោ កន្ទ-
 សម្បយុត្តា ទទ្ធា វដ្ឋានស្ស អនន្តាប្បច្ចយេន វចន-
 យោ ។ ម្ចលំ មុច្ឆិតតំ បុរិមា បុរិមា ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្ត-
 លោកសហគតា ទទ្ធា បដិមា បដិមា ធិដ្ឋិតត-
 វិប្បយុត្តលោកសហគតានំ ទទ្ធានំ លោកស្ស ធម្ម
 អនន្តាប្បច្ចយេន វចនយោ បុរិមា បុរិមា ឆោមនស្ស-
 សហគតា ទទ្ធា បដិមា បដិមា ឆោមនស្សសហ-
 គតានំ ទទ្ធានំ បដិមស្ស ធម្ម អនន្តាប្បច្ចយេន វចន-
 យោ ។ កន្ទវិប្បយុត្តោ ធម្មោ កន្ទវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស

[១៣២] ឥន្ទសម្បយុត្តរុកេ ជាបច្ច័យៈ វៃឥន្ទសម្បយុត្តរុកេ
 ដោយអនន្តាប្បច្ចយេ គឺ ពួកឥន្ទសម្បយុត្តរុកេ មុន ។ ជាបច្ច័យ វៃពួក
 ឥន្ទសម្បយុត្តរុកេ ក្រោយៗ ដោយអនន្តាប្បច្ចយេ ។ ម្ចល បណ្ឌិត
 ប្រសូនេន្ទៈ ពួកធិដ្ឋិតវិប្បយុត្តលោកសហគតុក្ខ មុន ។ ជាបច្ច័យ
 វៃធិដ្ឋិតវិប្បយុត្តលោកៈ ក្រោយៗ ដោយអនន្តាប្បច្ចយេ ពួកឆោមនស្ស-
 សហគតុក្ខ មុន ។ ជាបច្ច័យ វៃឆោមនៈ ក្រោយៗ ដោយអនន្តាប្បច្ចយេ
 ពួកឥន្ទសម្បយុត្តរុកេ ជាបច្ច័យ វៃវដ្ឋានៈ ដោយអនន្តាប្បច្ចយេ ។
 ម្ចល បណ្ឌិត ប្រសូនេន្ទៈ ពួកធិដ្ឋិតវិប្បយុត្តលោកសហគតុក្ខ
 មុន ។ ជាបច្ច័យ វៃពួកធិដ្ឋិតវិប្បយុត្តលោកសហគតុក្ខ ក្រោយៗផង
 វៃលោកៈផង ដោយអនន្តាប្បច្ចយេ ពួកឆោមនស្សសហគតុក្ខ មុន ។
 ជាបច្ច័យ វៃពួកឆោមនស្សសហគតុក្ខ ក្រោយៗផង វៃឆោមនៈផង
 ដោយអនន្តាប្បច្ចយេ ។ ឥន្ទវិប្បយុត្តរុកេ ជាបច្ច័យ វៃឥន្ទវិប្បយុត្តរុកេ

អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា ធិដ្ឋិតត-
 វិវ្យយុត្តោ លោកោ ធិដ្ឋិមស្ស បដ្ឋិមស្ស ធិដ្ឋិតត-
 វិវ្យយុត្តស្ស លោកស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 បុរិមំ បុរិមំ ធមោមនស្សសពាតតំ វដិយំ ធិដ្ឋិមស្ស
 ធិដ្ឋិមស្ស បដិមស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 បុរិមា បុរិមា កន្តវិវ្យយុត្តោ ឧទ្ធា បដ្ឋិមា បដ្ឋិមា
 កន្តវិវ្យយុត្តានំ ឧទ្ធានំ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 អនុលោមំ តោត្រកុស្ស ឧលសាមាបត្តិយា អនន្តរាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចុយោ ។ កន្តវិវ្យយុត្តោ ឧទ្ធា កន្តសម្ម-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា
 បុរិមា ធិដ្ឋិតតវិវ្យយុត្តោ លោកោ ធិដ្ឋិមា ធិដ្ឋិមា
 ធិដ្ឋិតតវិវ្យយុត្តានំ ឧទ្ធានំ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 បុរិមំ បុរិមំ វដិយំ ធិដ្ឋិមា បដ្ឋិមា ធមោមនស្សស-
 ពាតតានំ ឧទ្ធានំ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អាវុដ្ឋិតា
 កន្តសម្មយុត្តានំ ឧទ្ធានំ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។
 កន្តវិវ្យយុត្តោ ឧទ្ធា កន្តសម្មយុត្តស្ស ធម្ម កន្តវិវ្យ-
 យុត្តស្ស ធម្ម ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ

ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេន គឺ ធិដ្ឋិតតវិវ្យយុត្តលោកោ មុន ។ ជាប់ច្ចយេ នៃ
 ធិដ្ឋិតតវិវ្យយុត្តលោកោ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេ តោមនស្ស-
 សពាតតាវដិយោ មុន ។ ជាប់ច្ចយេ នៃវដិយោ ក្រោយ ។ ដោយអនន្ត-
 រាប្បច្ចយេ កន្តកន្តវិវ្យយុត្តកន្ត មុន ។ ជាប់ច្ចយេ នៃកន្តកន្តវិវ្យយុត្តកន្ត
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេ អនុលោម ជាប់ច្ចយេ នៃតោត្រកុ
 និធិវលសាមាបត្តិ ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេ ។ កន្តវិវ្យយុត្តធម្ម ជាប់ច្ចយេ
 នៃកន្តសម្មយុត្តធម្ម ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេ គឺ ធិដ្ឋិតតវិវ្យយុត្តលោកោ
 មុន ។ ជាប់ច្ចយេ នៃកន្តធិដ្ឋិតតវិវ្យយុត្តកន្ត ក្រោយ ។ ដោយអនន្ត-
 រាប្បច្ចយេ វដិយោ មុន ។ ជាប់ច្ចយេ នៃកន្តតោមនស្សសពាតតកន្ត
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេ អាវុដ្ឋាន ជាប់ច្ចយេ នៃកន្តកន្តសម្ម-
 យុត្តកន្ត ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេ ។ កន្តវិវ្យយុត្តធម្ម ជាប់ច្ចយេ នៃ
 កន្តសម្មយុត្តធម្មនិធិ នៃកន្តវិវ្យយុត្តធម្មនិធិ ដោយអនន្តរាប្បច្ចយេ គឺ

បុរិសា បុរិសា និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ លោកៈ បដិមា
 បដិមា និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ សហគតានំ ទត្ថានំ
 លោកៈ ស្ស ឆ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិមំ បុរិមំ
 អនិមំ បដិមា និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ សហគតានំ
 ទត្ថានំ បដិមស្ស ឆ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 រាជ្ជតា និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ សហគតានំ ទត្ថានំ
 លោកៈ ស្ស ឆ លោកៈ សហគតានំ ទត្ថានំ បដិ-
 មស្ស ឆ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឥន្ទ្រ-
 សប្បយុត្តក្កៈ ឆ ឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ ឆ ឆត្វា ឥន្ទ្រវិប្ប-
 យុត្តក្កៈ ឆ ឆត្វា អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិសា
 បុរិសា និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ សហគតានំ ទត្ថានំ លោ-
 កៈ ឆ បដិមា និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ
 សហគតានំ ទត្ថានំ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិសា
 បុរិសា លោកៈ សហគតានំ ទត្ថានំ បដិមា បដិ-
 មា និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ សហគតានំ ទត្ថានំ អនន្ត-
 រាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ មុត្តតង្គំ បុរិសា បុរិសា
 និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ សហគតានំ ទត្ថានំ លោកៈ ឆ
 បដិមស្ស បដិមស្ស និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ ស្ស

និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ មុន ១ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ
 សហគតានំ ក្រោយ ១ ផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ បដិមា
 មុន ១ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ សហគតានំ ក្រោយ ១ ផង នៃ
 បដិមាផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ អាវុត្តៈ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ
 ឬ ឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ ផង នៃលោកៈផង នៃឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ
 សហគតានំ ក្នុងផង នៃបដិមាផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។ ឥន្ទ្រសប្បយុត្តក្កៈ
 ឆ ឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រសប្បយុត្តក្កៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ
 ផង ឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ សហគតានំ មុន ១ ផង លោកៈផង ជា
 បច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ សហគតានំ ក្រោយ ១ ដោយ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ មុន ១ ផង បដិមាផង ជា
 បច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ សហគតានំ ក្រោយ ១ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។
 មូល បច្ច័យ ក្រសួងផង ឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ សហគតានំ
 មុន ១ ផង លោកៈផង ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវិប្បយុត្តក្កៈ លោកៈ ក្រោយ ១

អនន្តរាម្បច្ចយេន មច្ចយោ ឬរិមា ឬរិមា គោមនស្ស-
 សហគតា ទន្ធា ច មជ្ឈិមេត្ថ មជ្ឈិមស្ស មជ្ឈិមស្ស
 មជ្ឈិមស្ស អនន្តរាម្បច្ចយេន មច្ចយោ ជំដ្ឋិតតវិច្ឆ្យ-
 យុត្តលោកសហគតា ទន្ធា ច លោក ច គោមនស្ស-
 សហគតា ទន្ធា ច មជ្ឈិមេត្ថ វិជ្ជានស្ស អនន្តរាម្ប-
 ច្ចយេន មច្ចយោ ។ ម្យល់ មុច្ឆិតត្វំ ឬរិមា ឬរិមា
 ជំដ្ឋិតតវិច្ឆ្យយុត្តលោកសហគតា ទន្ធា ច លោក
 ច មជ្ឈិមាតំ មជ្ឈិមាតំ ជំដ្ឋិតតវិច្ឆ្យយុត្តលោកសហ-
 គតាតំ ទន្ធាតំ លោកស្ស ច អនន្តរាម្បច្ចយេន មច្ច-
 យោ ឬរិមា ឬរិមា គោមនស្សសហគតា ទន្ធា ច
 មជ្ឈិមេត្ថ មជ្ឈិមាតំ មជ្ឈិមាតំ គោមនស្សសហគតាតំ
 ទន្ធាតំ មជ្ឈិមស្ស ច អនន្តរាម្បច្ចយេន មច្ចយោ ។
 តន្តសម្បយុត្តា ធម្មា តន្តសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 សមនន្តរាម្បច្ចយេន មច្ចយោ ។ សហជាតម្បច្ចយេន
 មច្ចយោ អញ្ញនញ្ញម្បច្ចយេន មច្ចយោ ជិស្សយម្ប-
 ច្ចយេន មច្ចយោ ។

ដោយអនន្តរាម្បច្ចយ ពួកគោមនស្សសហគតាន្ត មុនៗក្តី បដិឃៈក្តី
 ជាបច្ច័យ ខែបដិឃៈ ក្រោយៗ ដោយអនន្តរាម្បច្ចយ ពួកវិជ្ជិតត-
 វិច្ឆ្យយុត្តលោកសហគតាន្តក្តី លោកក្តី ពួកគោមនស្សសហគតាន្តក្តី
 បដិឃៈក្តី ជាបច្ច័យ ខែវិជ្ជិតត្វំ ដោយអនន្តរាម្បច្ចយ ។ មូល
 បល្លាត ត្រូវស្វែងផងចុះ ពួកជំដ្ឋិតតវិច្ឆ្យយុត្តលោកសហគតាន្ត មុនៗ
 ក្តី លោកក្តី ជាបច្ច័យ ខែពួកជំដ្ឋិតតវិច្ឆ្យយុត្តលោកសហគតាន្ត
 ក្រោយៗផង ខែលោកផង ដោយអនន្តរាម្បច្ចយ ពួកគោមនស្សស-
 ហគតាន្ត មុនៗក្តី បដិឃៈក្តី ជាបច្ច័យ ខែពួកគោមនស្សសហគតាន្ត
 ក្រោយៗផង ខែបដិឃៈផង ដោយអនន្តរាម្បច្ចយ ។ តន្តសម្បយុត្ត-
 ធម៌ ជាបច្ច័យ ខែតន្តសម្បយុត្តធម៌ ដោយសមនន្តរាម្បច្ចយ ។ ជា
 បច្ច័យ ដោយសហជាតម្បច្ចយ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញនញ្ញម្បច្ចយ ជា
 បច្ច័យ ដោយជិស្សយម្បច្ចយ ។

តាមរយៈ ទុក្ខំ ឧត្តំ វាជនំ ... ។ សេនាសនំ ឧប-
 បិស្សាយ តានំ ធម៌ ។ មេ ។ សោយន្តំ ឧប្បាទតិ
 តាលំ ហនតិ ។ មេ ។ សង្ឃំ កិច្ចតិ សទ្ធា ។ មេ ។
 បញ្ញា កថា ។ មេ ។ មគ្គោ សេនាសនំ សទ្ធាយ
 ។ មេ ។ បញ្ញាយ កតស្ស វោសស្ស ភោហស្ស ហ-
 នស្ស មគ្គោយ ឧបបិស្សយប្បទ្វយេន បទ្វយោ ។
 តទ្ធវិប្បយុត្តោ ធម្មោ កុដ្ឋសធម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 ឧបបិស្សយប្បទ្វយេន បទ្វយោ ភាគ្នាធម្មស្សយោ
 វេនន្តរាធម្មស្សយោ វេនតុបបិស្សយោ ។ មេ ។ វេនតុ-
 បបិស្សយោ សង្ឃំ ឧបបិស្សាយ តានំ ជេឃ្មតំ ធិដ្ឋិ
 តត្ថាភតិ សីលំ ... ។ មេ ។ វត្ថុំ កតំ ។ មេ ។ ចានំ
 មគ្គំ ... ។ សេនាសនំ ឧបបិស្សាយ តាលំ ហនតិ
 ។ មេ ។ សង្ឃំ កិច្ចតិ សទ្ធា ។ មេ ។ សេនាសនំ
 កតស្ស វោសស្ស ភោហស្ស ហនស្ស ធិដ្ឋិយោ
 មគ្គោយ ឧបបិស្សយប្បទ្វយេន បទ្វយោ ។ តទ្ធវិប្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ កុដ្ឋសធម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស ធម្មស្ស
 ឧបបិស្សយប្បទ្វយេន បទ្វយោ តីលំ
 សង្ឃំ ឧបបិស្សាយ តានំ ជេឃ្មតំ សីលំ ... ។ មេ ។

កាយកុត្ត វង្ស វិនិសោធន ... ឲ្យ ខ្ញុំទាន ព្រោះអាស្រ័យ
 ខ្ញុំសេនាសនៈ ។ បេ ។ ញ៉ាងសមបក្កិ ឲ្យគេឡើង សម្លាប់ ខ្ញុំ
 សត្វ ។ បេ ។ បំបែក ខ្ញុំសង្ឃី សត្វ ។ បេ ។ បញ្ញា កតៈ ។ បេ ។
 សេចក្តីប្រាថ្នា សេនាសនៈ ជាប់ជួយ ខែសត្វ ។ បេ ។ ខែបញ្ញា
 កតៈ រោសៈ រោហៈ មានៈ វិនិសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧប-
 ទិស្សយប្បច្ច័យ ។ គន្ថវិប្បយុត្តន្តមិ ជាប់ជួយ ខែគន្ថសម្បយុត្តន្តមិ
 ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់រាមេណ្ឌូបទិស្សយ អន្តរាបទិស្សយ
 ចិន្តបកក្ខបទិស្សយ ។ បេ ។ ឧបកក្ខបទិស្សយ គឺ បុគ្គល ដំឡើង ខ្ញុំ
 មានៈ ព្រោះអាស្រ័យ ខ្ញុំសត្វ ប្រការខ្ញុំ ខ្ញុំវិនិ ខ្ញុំសីល ... ។ បេ ។
 ខ្ញុំបញ្ញា កតៈ ។ បេ ។ មានៈ វិនិសេចក្តីប្រាថ្នា ... សម្លាប់ ខ្ញុំសត្វ
 ព្រោះអាស្រ័យ ខ្ញុំសេនាសនៈ ។ បេ ។ បំបែក ខ្ញុំសង្ឃី សត្វ
 ។ បេ ។ សេនាសនៈ ជាប់ជួយ ខែកតៈ រោសៈ រោហៈ មានៈ វិនិ
 វិនិសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។ គន្ថវិប្បយុត្តន្តមិ ជា
 ប់ជួយ ខែគន្ថសម្បយុត្តន្តមិ ដល់ ខែគន្ថវិប្បយុត្តន្តមិ ដល់ ដោយឧបទិ-
 ស្សយប្បច្ច័យ គឺ (ឧបទិស្សយ) ក៏ យ៉ាង គឺ បុគ្គល ដំឡើង
 ខ្ញុំមានៈ ព្រោះអាស្រ័យ ខ្ញុំសត្វ ខ្ញុំសីល ... ។ បេ ។

បញ្ញា កង គោស មោហ មាន មគ្គនំ កាមីតា
 សុចំ . . . គោសានំ ឧបទិស្សយេ នាលំ ហនិ
 ។ បេ ។ សង្ឃំ វិនិច្ឆនំ សទ្ធា ។ បេ ។ បញ្ញា កតា
 គោសា មោហា មាន មគ្គនា សេនាសនំ និដ្ឋិ-
 តតវិញ្ញយុត្តលោកសហគតានំ ។ ចន្ទានំ លោកស្ស
 ធម៌ គោមនស្សសហគតានំ ។ ចន្ទានំ មជ្ជិមស្ស ធម៌
 ឧបទិស្សយេប្បទ្វយេន មទ្ធកាយ ។ កន្ថសម្បយុត្តា
 ធម៌ កន្ថវិញ្ញយុត្តា ធម៌ ធម្មា កន្ថសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយេប្បទ្វយេន មទ្ធកាយ អាម្ពល្លាបទិស្សយោ
 អនន្តរមទិស្សយោ មគ្គត្ថមទិស្សយោ ។ បេ ។ មគ្គ-
 ត្ថមទិស្សយោ និដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តលោកសហគតា ។ ចន្ទា
 ធម៌ លោហា ធម៌ គោមនស្សសហគតា ។ ចន្ទា ធម៌ មជ្ជិ-
 មញ្ញ កន្ថសម្បយុត្តានំ ។ ចន្ទានំ ឧបទិស្សយេប្បទ្វ-
 យេន មទ្ធកាយ ។ ម្ល មុត្តិកត្ថំ^(១) និដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្ត-
 លោកសហគតា ។ ចន្ទា ធម៌ លោហា ធម៌ គោមនស្ស-
 សហគតា ។ ចន្ទា ធម៌ មជ្ជិមញ្ញ កន្ថវិញ្ញយុត្តានំ ។ ចន្ទានំ
 និដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តស្ស លោកស្ស ធម៌ មជ្ជិមស្ស ធម៌ ឧប-
 ទិស្សយេប្បទ្វយេន មទ្ធកាយ ។ ម្ល មុត្តិកត្ថំ និដ្ឋិ-
 តតវិញ្ញយុត្តលោកសហគតា ។ ចន្ទា ធម៌ លោហា ធម៌

១. ម. កាស្ក័ន្តំ វិស្សតិ ។

ម្ល បញ្ញា កង គោស មោហ មាន សេចក្តីប្រាជ្ញា និងតាយិតសុខ
 . . . សម្លាប់ ខ្លួនសត្វ ព្រោះអាស្រ័យ ខ្លួនសេនាសនៈ ។ បេ ។ មជ្ជិម
 ខ្លួនសង្ឃី សទ្ធា ។ បេ ។ បញ្ញា កង គោស មោហ មាន សេចក្តី
 ប្រាជ្ញា សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ ខែក្នុងនិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តលោកសហគតានុកូ
 ផល ខែលោកផល ខែក្នុងគោមនស្សសហគតានុកូផល ខែមជ្ជិម
 ដោយឧបទិស្សយេប្បទ្វយេន ។ គន្ថសម្បយុត្តធម៌ក្តី គន្ថវិញ្ញយុត្តធម៌ក្តី
 ជាបច្ច័យ ខែគន្ថសម្បយុត្តធម៌ ដោយឧបទិស្សយេប្បទ្វយេន បានដល់
 អាម្ពល្លាបទិស្សយេន អនន្តរមទិស្សយេន និងមគ្គមទិស្សយេន ។ បេ ។ ធម៌
 មគ្គមទិស្សយេន គឺ ក្នុងនិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តលោកសហគតានុកូផល លោកផល
 ក្នុងគោមនស្សសហគតានុកូផល មជ្ជិមផល ជាបច្ច័យ ខែក្នុងគន្ថសម្ប-
 យុត្តានុកូ ដោយឧបទិស្សយេប្បទ្វយេន ។ ម្ល មល្លិក ក្រសែស្វេនិច្ឆ័យ ក្នុង
 និដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តលោកសហគតានុកូផល លោកក្តី ក្នុងគោមនស្សសហគតា-
 នុកូផល មជ្ជិមក្តី ជាបច្ច័យ ខែក្នុងគន្ថវិញ្ញយុត្តានុកូផល ខែនិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្ត
 លោកផល ខែមជ្ជិមផល ដោយឧបទិស្សយេប្បទ្វយេន ។ ម្ល មល្លិក
 ក្រសែស្វេនិច្ឆ័យ ក្នុងនិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តលោកសហគតានុកូផល លោកក្តី

អភិធម្មវិចារ អនុលោមទុក្ខញ្ញាតំ

នោមនស្សសហគតា ទន្ធាន បដិយន្ត ធិដ្ឋិតតវិស្ស-
យុត្តុលោភសហគតា ទន្ធានំ លោកស្ស ច នោម-
នស្សសហគតា ទន្ធានំ បដិយស្ស ច ទបចិស្ស-
យច្បូន្ទយេន បទ្ទយោ ។

[១៣២] តន្តវិស្សយុត្តោ នោម នន្តវិស្សយុត្តស្ស
នម្មស្ស បុរោជាតច្បូន្ទយេន បទ្ទយោ អារម្មណបុរោជា-
តំ វត្ថុបុរោជាតំ ។ អារម្មណបុរោជាតំ ចត្តំ . . . វត្ថុ
អនិច្ចតោ . . . វិចស្សនំ អស្សនេតិ អភិធម្មតិ តំ
អារម្ម តន្តវិស្សយុត្តោ នោម ទម្បជ្ជិតំ វិចិត្តិត្តា . . .
ទន្ធានំ . . . នោមនស្ស ទម្បជ្ជិតំ ធិត្វេន ចត្តុយ រូបំ
វស្សនំ ធិត្វាយ វសោគនាមុយា សន្ធិំ សុណាតំ វិចា-
យេនំ ចត្តវិញ្ញាណស្ស ដោន្តនាយេនំ កាយវិញ្ញា-
ណស្ស ។ វត្ថុបុរោជាតំ ចត្តាយេនំ ចត្តវិញ្ញាណស្ស
កាយាយេនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ តន្តវិស្សយុត្តា ទន្ធា-
នំ ធិដ្ឋិតតវិស្សយុត្តស្ស លោកស្ស ច បដិយស្ស
ច បុរោជាតច្បូន្ទយេន បទ្ទយោ ។ តន្តវិស្សយុត្តោ
នោម តន្តសម្មយុត្តស្ស នម្មស្ស បុរោជាតច្បូន្ទយេន
បទ្ទយោ អារម្មណបុរោជាតំ វត្ថុបុរោជាតំ ។ អារម្ម-
ណបុរោជាតំ ចត្តំ . . . វត្ថុ អស្សនេតិ អភិធម្មតិ

អភិធម្មវិចារ អនុលោមទុក្ខញ្ញាតំ

តន្តនោមនស្សសហគតុត្តតិ បដិយត្ថំ ជាបច្ច័យ នៃតន្តវិស្សយុត្ត-
យុត្តុលោភសហគតុត្តជនំ នៃលោកៈផនំ នៃលោកៈតាមនស្សសហគ-
តុត្តជនំ នៃបដិយៈផនំ ដោយទបចិស្សយច្បូន្ទយេន ។

[១៣២] តន្តវិស្សយុត្តនិ ជាបច្ច័យ នៃតន្តវិស្សយុត្តនិ ដោយ
បុរោជាតច្បូន្ទយេន បានដល់អារម្មណបុរោជាតំ ធិត្តវត្ថុបុរោជាតំ ។ អារម្មណ-
បុរោជាតំ គឺ ចុត្តល ឃើញ ខ្លីបង្អស់ . . . ខ្លីវត្ថុ តាមវត្ថុវត្ថុណាៈ
. . . ក្រេតអារ រីករាយ តន្តវិស្សយុត្តនៈ កើតឡើង ក្រោយព្រាង
ខ្លាចក្នុងដើមនោះ ឆ្លងក្នុង . . . ទន្ធានំ . . . នោមនស្ស កើតឡើង
ចុត្តល ឃើញ ខ្លីបង្អស់ ដោយវត្ថុចក្ខុ ឬ ខ្លីបង្អស់ ដោយវត្ថុវត្ថុណាៈ
ប្រាយនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃតន្តវិញ្ញាណ ដោយនាយនៈ (ជាបច្ច័យ)
នៃកាយវិញ្ញាណ ។ តន្តវត្ថុបុរោជាតំ គឺ ចត្តាយនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃតន្ត-
វិញ្ញាណ តាយាយនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ)
នៃតន្តតន្តវិស្សយុត្តនៈ នៃតន្តវិស្សយុត្តុលោកៈផនំ នៃបដិយៈផនំ
ដោយបុរោជាតច្បូន្ទយេន ។ តន្តវិស្សយុត្តនិ ជាបច្ច័យ នៃតន្តវិស្សយុត្តនិ
ដោយបុរោជាតច្បូន្ទយេន បានដល់អារម្មណបុរោជាតំ ធិត្តវត្ថុបុរោជាតំ ។
អារម្មណបុរោជាតំ គឺ ចុត្តល ក្រេតអារ រីករាយ ធិត្តចក្ខុ . . . ធិត្តវត្ថុ

តំ អាវត្ត កន្ថសម្បយុត្តោ នោ ឧប្បជ្ជតិ និដ្ឋិ . . .
 ។ បេ ។ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ
 កន្ថសម្បយុត្តានំ ទដ្ឋានំ បុរេជានប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។
 កន្ថវិប្បយុត្តោ នោ ឧប្បជ្ជតិ កន្ថសម្បយុត្តស្ស ន កន្ថវិប្ប-
 យុត្តស្ស ន ធម្មស្ស បុរេជានប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 ពោធិណបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អាវត្តនាបុរេជានំ
 ធម្មំ . . . វត្ថុ អាវត្ត និដ្ឋិតតវិប្បយុត្តោ លោកសហ-
 កតា ទដ្ឋានំ ន លោកោ ន នោមនស្សសហកតា
 ទដ្ឋានំ ន បដិយេត្វ ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ និដ្ឋិ-
 តតវិប្បយុត្តោ លោកសហកតានំ ទដ្ឋានំ លោកស្ស ន
 នោមនស្សសហកតានំ ទដ្ឋានំ បដិយេត្វ ន បុរេ-
 ជានប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[១៣៩] កន្ថសម្បយុត្តោ នោ ឧប្បជ្ជតិ កន្ថវិប្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស បដ្ឋានំ បុរេជានប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឯតំ ។ កន្ថ-
 វិប្បយុត្តោ នោ ឧប្បជ្ជតិ កន្ថសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស បដ្ឋានំ
 បុរេជានប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឯតំ ។ កន្ថសម្បយុត្តោ ន
 កន្ថវិប្បយុត្តោ ន ឧប្បជ្ជតិ កន្ថវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស

កន្ថសម្បយុត្តកថា ភើតាវ្យិទ្ធ ព្រោះព្រាហ្ម ខ្ញុំធម្មជាតិមានចក្ខុជាដើម
 នោះ វិដ្ឋិ . . . ។ បេ ។ នោមនស្ស ភើតាវ្យិទ្ធ ។ ឯវត្ថុបុរេជានំ គឺ
 វត្ថុ ជាប់ច្បាប់ នៃក្នុងកន្ថសម្បយុត្តកថា ដោយបុរេជានប្បដ្ឋយេន ។ កន្ថ-
 វិប្បយុត្តកថា ជាប់ច្បាប់ នៃកន្ថសម្បយុត្តកថាផង នៃកន្ថវិប្បយុត្តកថាផង
 ដោយបុរេជានប្បដ្ឋយេន បានដល់ការប្រណិព្វានជាដើម និងវត្ថុបុរេជានំ ។
 ពោធិណបុរេជានំ គឺ ពួកវិជ្ជិតវិប្បយុត្តោ លោកសហកតក្នុងក្តី លោក-
 ក្តី ពួកនោមនស្សសហកតក្នុងក្តី បដិយេត្តិ ភើតាវ្យិទ្ធ ព្រោះព្រាហ្ម
 ខ្ញុំចក្ខុ . . . ខ្ញុំវត្ថុ ។ ឯវត្ថុបុរេជានំ គឺ វត្ថុ ជាប់ច្បាប់ នៃក្នុងកន្ថ-
 តតវិប្បយុត្តោ លោកសហកតក្នុងក្តីផង នៃលោកោផង នៃក្នុងកន្ថសម្ប-
 សហកតក្នុងក្តីផង នៃបដិយេត្តិ ដោយបុរេជានប្បដ្ឋយេន ។

[១៤០] កន្ថសម្បយុត្តកថា ជាប់ច្បាប់ នៃកន្ថវិប្បយុត្តកថា
 ដោយបុរេជានប្បដ្ឋយេន គឺ មានវារៈ ១ ។ កន្ថវិប្បយុត្តកថា ជាប់ច្បាប់
 នៃកន្ថវិប្បយុត្តកថា ដោយបុរេជានប្បដ្ឋយេន គឺ មានវារៈ ១ ។ កន្ថ-
 សម្បយុត្តកថា កន្ថវិប្បយុត្តកថា ជាប់ច្បាប់ នៃកន្ថវិប្បយុត្តកថា

កាដក្កា ៥ រូបាចំ កម្មប្បទ្វយេន បទ្វយោ ។ កុដ្ឋស-
 ម្បយុត្តោ ធម្មោ កុដ្ឋសម្បយុត្តស្ស ៥ កុដ្ឋិប្បយុត្តស្ស
 ៥ ធម្មស្ស កម្មប្បទ្វយេន បទ្វយោ កុដ្ឋសម្បយុត្តា
 ធម្មតោ សម្បយុត្តកាចំ មទ្វាចំ ចិត្តសមុដ្ឋាធនត្វ
 រូបាចំ កម្មប្បទ្វយេន បទ្វយោ ចិត្តកតិវ្បយុត្តលោក-
 សហគតា ធម្មតោ សម្បយុត្តកាចំ មទ្វាចំ លោកស្ស
 ៥ ចិត្តសមុដ្ឋាធនត្វ រូបាចំ កម្មប្បទ្វយេន បទ្វយោ
 ធម្មតោ សម្បយុត្តកាចំ មទ្វាចំ ធម្មតោ សម្បយុត្តកាចំ មទ្វាចំ
 រាជិយស្ស ៥ ចិត្តសមុដ្ឋាធនត្វ រូបាចំ កម្មប្បទ្វយេ-
 ន បទ្វយោ ។ កុដ្ឋិប្បយុត្តោ ធម្មោ កុដ្ឋិប្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បទ្វយេន បទ្វយោ សហគតា ធម្មតោ
 មណិកា ។ សហគតា កុដ្ឋិប្បយុត្តា ធម្មតោ សម្ប-
 យុត្តកាចំ មទ្វាចំ ចិត្តសមុដ្ឋាធនត្វ រូបាចំ កម្ម-
 ប្បទ្វយេន បទ្វយោ ។ ធម្មតោ កុដ្ឋិប្បយុត្តា
 ធម្មតោ វិហាកាចំ មទ្វាចំ កាដក្កា ៥ រូបាចំ កម្ម-
 ប្បទ្វយេន បទ្វយោ ។

(១៣៨) កុដ្ឋិប្បយុត្តោ ធម្មោ កុដ្ឋិប្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស វិហាកប្បទ្វយេន បទ្វយោ ឯកំ ។

ខៃត្តកកដក្កាប្បដនំ ដោយកម្មប្បទ្វយេន ។ កុដ្ឋសម្បយុត្តរាម ជាបទ្វយេន
 ខៃត្តសម្បយុត្តរាមដនំ ខៃត្តវិប្បយុត្តរាមដនំ ដោយកម្មប្បទ្វយេន គឺ
 កុដ្ឋសម្បយុត្តរាមតោ ជាបទ្វយេន ខៃត្តសម្បយុត្តកកដក្កា ខៃត្តក
 ចិត្តសមុដ្ឋាធនត្វ ដោយកម្មប្បទ្វយេន ចិត្តកតិវ្បយុត្តលោកសហគត-
 រាមតោ ជាបទ្វយេន ខៃត្តសម្បយុត្តកកដក្កា ខៃត្តលោកដនំ ខៃត្តក
 ចិត្តសមុដ្ឋាធនត្វ ដោយកម្មប្បទ្វយេន ខៃត្តសម្បយុត្តរាមតោ ជា
 បទ្វយេន ខៃត្តសម្បយុត្តកកដក្កា ខៃត្តរាមដនំ ខៃត្តកចិត្តសមុដ្ឋាធនត្វ
 ដនំ ដោយកម្មប្បទ្វយេន ។ កុដ្ឋិប្បយុត្តរាម ជាបទ្វយេន ខៃត្តវិប្បយុត្ត-
 រាម ដោយកម្មប្បទ្វយេន បាទដល់សហគតា និងវិហាកាឯកៈ ។
 សហគតា គឺ កុដ្ឋិប្បយុត្តរាមតោ ជាបទ្វយេន ខៃត្តសម្បយុត្តកកដក្កា
 ដនំ ខៃត្តកចិត្តសមុដ្ឋាធនត្វ ដោយកម្មប្បទ្វយេន ។ ឯវិហាកាឯកៈ
 គឺ កុដ្ឋិប្បយុត្តរាមតោ ជាបទ្វយេន ខៃត្តវិហាកកដក្កា ខៃត្តកកដក្កាប្ប-
 ដនំ ដោយកម្មប្បទ្វយេន ។

(១៣៩) កុដ្ឋិប្បយុត្តរាម ជាបទ្វយេន ខៃត្តវិប្បយុត្តរាម ដោយ
 វិហាកប្បទ្វយេន គឺ វិហាកាឯកៈ ។

[illegible][illegible]

(១៣៩) ឧត្តសម្បយុក្កធម៌ ជាបច្ច័យ ខែឧត្តសម្បយុក្កធម៌
ដោយភាពាប្បច្ច័យ គឺ មានករណៈ ៤ ។ ជាបច្ច័យ ដោយកម្រិត-
ប្បច្ច័យ គឺ មានករណៈ ៤ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឈាឧប្បច្ច័យ គឺ
មានករណៈ ៤ ។ ជាបច្ច័យ ដោយបន្តប្បច្ច័យ គឺ មានករណៈ ៤ ។ ជា
បច្ច័យ ដោយសម្បយុក្កប្បច្ច័យ គឺ មានករណៈ ៤ ។

(១២០) គន្ថសម្បយុត្តន្តមិ ជាបច្ច័យ ខែនន្ទវិប្បយុត្តន្តមិ ដោយ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាទដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។ សេចក្តីបំប្រញ
បណ្តឹង ត្រូវចែកផងចុះ ។ គន្ថវិប្បយុត្តន្តមិ ជាបច្ច័យ ខែនន្ទវិប្បយុត្ត-
ន្តមិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាទដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ចា-
ជាត ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ គន្ថវិប្បយុត្តន្តមិ ជាបច្ច័យ ខែនន្ទសម្ប-
យុត្តន្តមិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាទដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
ខែពួកគន្ថសម្បយុត្តក្នុង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ គន្ថវិប្បយុត្តន្តមិ ជា
បច្ច័យ ខែគន្ថសម្បយុត្តន្តនិងផង ខែនន្ទវិប្បយុត្តន្តនិងផង ដោយវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ បាទដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែពួកវិជ្ជុតវិប្បយុត្ត-
លោកសហជាតក្នុងផង ខែលោកផង ខែពួកខាងឧស្សហនគក្នុង
ផង ខែបដិរាជផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ គន្ថសម្បយុត្តន្តមិក្ត

អត្ថិយ្យចូយេន មច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ
 តំ ពាហារំ វិន្ទ្រិយំ ។ សន្និក្កំ វិភជិតំ ។ ឥន្ទវិប្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ ឥន្ទសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិយ្យចូ-
 យេន មច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ
 ទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តោ លោកោ សម្បយុត្តកាធំ ទទ្វាធំ
 អត្ថិយ្យចូយេន មច្ចយោ ធម្មេនស្សសរោគតំ ចដ្ឋយំ
 សម្បយុត្តកាធំ ទទ្វាធំ អត្ថិយ្យចូយេន មច្ចយោ ។
 បុរេជាតំ ឥត្ថំ ... វត្ថុ អស្មនេតិ អតេន្ទតំ តំ ហ-
 រត្ថ ឥន្ទសម្បយុត្តោ ពរោ ... ទិដ្ឋិ ... ធម្មេនស្ស
 ទម្បជ្ជតំ វត្ថុ ឥន្ទសម្បយុត្តកាធំ ទទ្វាធំ អត្ថិយ្យចូ-
 យេន មច្ចយោ ។ ឥន្ទវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឥន្ទសម្ប-
 យុត្តស្ស ធម្ម ឥន្ទវិប្បយុត្តស្ស ធម្ម ធម្មស្ស អត្ថិយ្យចូ-
 យេន មច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ
 ទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តោ លោកោ សម្បយុត្តកាធំ ទទ្វាធំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាបាធខ រូបាធំ អត្ថិយ្យចូយេន មច្ចយោ

ដោយអត្ថិយ្យចូយ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ឆាជាត ពាហារ
 និងវិន្ទ្រិយ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ចល្លិក ត្រូវចែកជំពូក ។ ឥន្ទវិប្ប-
 យុត្តនមិ ជាច្រើន វៃឥន្ទសម្បយុត្តនមិ ដោយអត្ថិយ្យចូយ បាន
 ដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោក
 ជាច្រើន វៃឥន្ទសម្បយុត្តកក្ក ដោយអត្ថិយ្យចូយ ទោមនស្សស-
 រោគកម្មនិយៈ ជាច្រើន វៃឥន្ទសម្បយុត្តកក្ក ដោយអត្ថិយ្យចូយ ។
 ឯបុរេជាត គឺ បុគ្គល ព្រឹកអរ រីករយ ទីផ្សំ ... និងវត្ថុ ឥន្ទ-
 សម្បយុត្តកខៈ ... ទិដ្ឋិ ... ទោមនស្ស កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា
 នកក្ក មានចក្ខុជាដើមនោះ វត្ថុ ជាច្រើន វៃឥន្ទឥន្ទសម្បយុត្តកក្ក
 ដោយអត្ថិយ្យចូយ ។ ឥន្ទវិប្បយុត្តនមិ ជាច្រើន វៃឥន្ទសម្បយុត្តនមិ
 ផង វៃឥន្ទវិប្បយុត្តនមិផង ដោយអត្ថិយ្យចូយ បានដល់សហជាត
 និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តលោក ជាច្រើន
 វៃឥន្ទសម្បយុត្តកក្កផង វៃឥន្ទចិត្តសមុដ្ឋាបាធខផង ដោយអត្ថិយ្យចូយ

សមាសាមា កន្តសម្បយុត្តា ខន្ធ ម បញ្ចាសា ម
 មិត្តសម្បដ្ឋានា ម រូបា ម អត្ថប្បដ្ឋយេ ម បដ្ឋយោ សមា
 យាមា មិត្តតតិប្បយុត្តលោកសមាមា ខន្ធ ម
 លោក ម មិត្តសម្បដ្ឋានា ម រូបា ម អត្ថប្បដ្ឋយេ ម
 បដ្ឋយោ សមាមា ម នោមនស្សសមាមា ខន្ធ ម
 បដ្ឋយេ មិត្តសម្បដ្ឋានា ម រូបា ម អត្ថប្បដ្ឋយេ ម បដ្ឋ
 យោ មិត្តតតិប្បយុត្តលោកសមាមា ខន្ធ ម វត្ថ ម
 លោកស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេ ម បដ្ឋយោ នោមនស្សសមា
 មា ខន្ធ ម វត្ថ ម បដ្ឋយេ អត្ថប្បដ្ឋយេ ម
 បដ្ឋយោ ម បញ្ចាសា មិត្តតតិប្បយុត្តលោកសមា
 មា ខន្ធ ម លោក ម នោមនស្សសមាមា ខន្ធ
 ម បដ្ឋយេ បុរោសស្ស វិសស្ស កាយស្ស អត្ថប្ប
 ដ្ឋយេ ម បដ្ឋយោ បញ្ចាសា កន្តសម្បយុត្តា ខន្ធ ម
 កតយ្យ្យោ មាមា ម វិសស្ស កាយស្ស
 អត្ថប្បដ្ឋយេ ម បដ្ឋយោ បញ្ចាសា កន្តសម្បយុត្តា
 ខន្ធ ម រូបដិវិទ្រ្ជយេ កតយ្យ្យោ ម អត្ថប្បដ្ឋយេ ម
 បដ្ឋយោ ម កន្តសម្បយុត្តា ម កន្តវិប្បយុត្តា ម
 ម កន្តសម្បយុត្តស្ស ម កន្តវិប្បយុត្តស្ស ម មន្តស្ស
 អត្ថប្បដ្ឋយេ ម បដ្ឋយោ សមាមា ម បុរោស ម

សហជាត គឺ ពួកគន្ថសម្បជ្ឈកក្កន្តផន្ត ពួកមហាក្កកផន្ត ជាច្រើន ខែ
ពួកចិត្តសម្បជ្ឈន្តរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ សហជាត គឺ ពួកចិត្តកិច្ច-
យុត្តរណគសហគកក្កន្តផន្ត រណគផន្ត ជាច្រើន ខែពួកចិត្តសម្បជ្ឈ-
ន្តរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ សហជាត គឺ ពួកទាមនស្សសហគកក្កន្ត
ផន្ត ធម៌រណផន្ត ជាច្រើន ខែពួកចិត្តសម្បជ្ឈន្តរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
ពួកចិត្តកិច្ចយុត្តរណគសហគកក្កន្តផន្ត រណផន្ត ជាច្រើន ខែរណគៈ
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ពួកទាមនស្សសហគកក្កន្តផន្ត រណផន្ត ជាច្រើន ខែ
ធម៌រណៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ៗ ឯច្បាប់ជាត គឺ ពួកចិត្តកិច្ចយុត្តរណ-
គសហគកក្កន្តផន្ត រណគផន្ត ពួកទាមនស្សសហគកក្កន្តផន្ត ធម៌រណៈ
ផន្ត ជាច្រើន ខែកាយនេះ ដែលតើកមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បញ្ច-
ជាត គឺ ពួកគន្ថសម្បជ្ឈកក្កន្តផន្ត គត្យវិញ្ញិកហរណផន្ត ជាច្រើន ខែ
កាយនេះ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បញ្ចជាត គឺ ពួកគន្ថសម្បជ្ឈកក្កន្តផន្ត
ប្រតិវិទ្យន្តផន្ត ជាច្រើន ខែពួកកត្តក្ករូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ៗ គន្ថ-
សម្បជ្ឈកត្តមិគ្គី គន្ថវិញ្ញន្តមិគ្គី ជាច្រើន ខែគន្ថសម្បជ្ឈកត្តមិគ្គី ខែ
គន្ថវិញ្ញន្តមិគ្គី ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បាវដល់សហជាត នៃបុរេជាត។

សហជាតោ ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តក្កោកសហតតោ ឋិតោ
 មនោ ច លោកោ ធិ តិណ្ឌង្គំ ទទ្ធានំ ធិត្ថសមុដ្ឋានា-
 មន្យ រូបាណំ អត្ថិញ្ញត្ថយេន មច្ចយោ ទ្វេ ទទ្ធា . . .
 សហជាតោ ឆោមនស្សសហតតោ ឋិតោ មនោ ម
 មនិយេន្យ តិណ្ឌង្គំ ទទ្ធានំ ធិត្ថសមុដ្ឋានាមន្យ រូបាណំ
 អត្ថិញ្ញត្ថយេន មច្ចយោ ទ្វេ ទទ្ធា . . . សហជាតោ
 ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តក្កោកសហតតោ ឋិតោ មនោ ធិ តត្ថ
 ធិ តិណ្ឌង្គំ ទទ្ធានំ លោកស្ស ធិ អត្ថិញ្ញត្ថយេន មច្ច-
 យោ ទ្វេ ទទ្ធា . . . សហជាតោ ឆោមនស្សសហតតោ
 ឋិតោ មនោ ធិ តត្ថ ធិ តិណ្ឌង្គំ ទទ្ធានំ មនិយេន្យ
 ធិ អត្ថិញ្ញត្ថយេន មច្ចយោ ទ្វេ ទទ្ធា . . . ។

[១២២] ហេតុយា នវ វាចន្តរណ នវ វាចេ-
 មតិយោ នវ វាចន្តរ នវ សាមចន្តរ នវ សហជាត
 នវ អនាមត្តា ន វិស្សយេ នវ ទមវិស្សយេ នវ
 ច្យាជាតេ តីណិ បញ្ញាជាតេ តីណិ អាសេវិយេ នវ
 ករេន្ធ ចន្តាវិ វិចារេន ឋិតិ អបារេ ចន្តាវិ វិទ្រិយេ
 ចន្តាវិ ឈារេ ចន្តាវិ មត្តេ ចន្តាវិ សម្មយុត្ត ធិ

សហជាត ធិ ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តក្កោកសហតតក្នុង ១ ផង លោកផង
 ជាប់ច្រើន ខែទទ្ធា ផង ខែត្ថកតិក្កសមុដ្ឋានរួចផង ដោយអត្ថិញ្ញច្រើន
 ទទ្ធា . . . សហជាត ធិ ឆោមនស្សសហតតក្នុង ១ ផង មនិយេន្យ
 ជាប់ច្រើន ខែទទ្ធា ផង ខែត្ថកតិក្កសមុដ្ឋានរួចផង ដោយអត្ថិញ្ញច្រើន
 ទទ្ធា . . . សហជាត ធិ ធិដ្ឋិតតវិញ្ញយុត្តក្កោកសហតតក្នុង ១ ផង
 វត្ថុផង ជាប់ច្រើន ខែទទ្ធា ផង ខែលោកផង ដោយអត្ថិញ្ញច្រើន
 ទទ្ធា . . . សហជាត ធិ ឆោមនស្សសហតតក្នុង ១ ផង វត្ថុ
 ផង ជាប់ច្រើន ខែទទ្ធា ផង ខែមនិយេន្យ ដោយអត្ថិញ្ញច្រើន
 ទទ្ធា . . . ។

[១២២] ក្នុងវាចន្តរណ មានការ ៧ ក្នុងការប្រយោជ្ញច្រើន មាន
 ការ ៧ ក្នុងអតិបត្តិប្រយ័ត្ន មានការ ៧ ក្នុងអនុប្បយ័ត្ន មានការ ៧
 ក្នុងសមនុប្បយ័ត្ន មានការ ៧ ក្នុងសហជាតប្បយ័ត្ន មានការ ៧
 ក្នុងអក្ខរក្ខប្បយ័ត្ន មានការ ៦ ក្នុងវិស្សយប្បយ័ត្ន មានការ ៧ ក្នុង
 ឧបសម្បយប្បយ័ត្ន មានការ ៧ ក្នុងច្យាជាតប្បយ័ត្ន មានការ ៣ ក្នុង
 បញ្ញាជាតប្បយ័ត្ន មានការ ៣ ក្នុងអាសេវប្បយ័ត្ន មានការ ៧ ក្នុង
 ករេន្ធប្បយ័ត្ន មានការ ៦ ក្នុងវិចារប្បយ័ត្ន មានការ ១ ក្នុងអបារប្បយ័ត្ន
 មានការ ៦ ក្នុងវិទ្រិយប្បយ័ត្ន មានការ ៦ ក្នុងឈារប្បយ័ត្ន មាន
 ការ ៦ ក្នុងមត្តេប្បយ័ត្ន មានការ ៦ ក្នុងសម្មយុត្តប្បយ័ត្ន មានការ ៦

[illegible]

ជាប់ជួយ ខែគន្ថសម្បយុក្កធម៌ ដោយការប្រណិប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ ដោយ
សហជាតប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ
ដោយចរាជាតប្បដ្ឋយ ។ គន្ថវិប្បយុក្កធម៌ ជាប់ជួយ ខែគន្ថសម្បយុក្ក-
ធម៌ផង ខែគន្ថវិប្បយុក្កធម៌ផង ដោយការប្រណិប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ
ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ
ដោយចរាជាតប្បដ្ឋយ ។ គន្ថសម្បយុក្កធម៌ក្តី គន្ថវិប្បយុក្កធម៌
ក្តី ជាប់ជួយ ខែគន្ថសម្បយុក្កធម៌ ដោយការប្រណិប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ
ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ ។
គន្ថសម្បយុក្កធម៌ក្តី គន្ថវិប្បយុក្កធម៌ក្តី ជាប់ជួយ ខែគន្ថវិប្បយុក្ក-
ធម៌ ដោយការប្រណិប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជា
ប់ជួយ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ ដោយចរាជាតប្បដ្ឋយ ។
គន្ថសម្បយុក្កធម៌ក្តី គន្ថវិប្បយុក្កធម៌ក្តី ជាប់ជួយ ខែគន្ថសម្ប-
យុក្កធម៌ផង ខែគន្ថវិប្បយុក្កធម៌ផង ដោយការប្រណិប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ
ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាប់ជួយ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ ។

សិលទូតមរាសិ កាយេនន្តំ បដិច្ច អភិជ្ឈកាយ-
 បរា អភិជ្ឈកាយេនន្តំ បដិច្ច សិលទូតមរាសា-
 កាយេនន្តំ ឥសំសព្វាភិវេសំ កាយេនន្តំ បដិច្ច អ-
 ភិជ្ឈកាយេនន្តំ អភិជ្ឈកាយេនន្តំ បដិច្ច ឥសំសព្វា-
 ភិវេសេន កាយេនន្តំ ។ កន្ថៈក្បវកន្ថនិយម្យា ធម្មំ
 អដិច្ច កន្ថនិយោជេវោននន្តំ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
 តុប្បទូយេន កន្ថ បដិច្ច សម្មយុត្តកា ទទ្ធា ចិត្ត-
 សម្មន្តានញ្ច រូតំ ។ កន្ថៈក្បវកន្ថនិយម្យា ធម្មំ បដិច្ច
 កន្ថៈក្បវកន្ថនិយោជ កន្ថនិយោជេវោននន្តំ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយេន ។

បដិច្ចវារោនិ សហជាតវារោនិ បច្ចុយវារោនិ
 ចិស្សយវារោនិ សំសដ្ឋវារោនិ សម្មយុត្ត-
 វារោនិ កន្ថធុកសធិសា ចិញ្ចាតកវណា ។

បញ្ញាវិវា

[១៤៣] កន្ថៈក្បវកន្ថនិយោជ ធម្មោ កន្ថស្ស-
 ជេវកន្ថនិយស្សជ ធម្មស្ស ហេតុប្បទូយេន បច្ចុយោ
 កន្ថា ហេតុ សម្មយុត្តកាចំ កន្ថានំ ហេតុប្បទូយេន
 បច្ចុយោ ។ ដវំ ចវំ បញ្ញា វិញ្ញាវេតញ្ច ។

អភិជ្ឈកាយេនន្តំ កាស្រ័យ ខ្លវសិលទូតមរាសកាយេនន្តំ សិលទូតម-
 រាសកាយេនន្តំ កាស្រ័យ ខ្លវអភិជ្ឈកាយេនន្តំ អភិជ្ឈកាយេនន្តំ
 កាស្រ័យ ខ្លវឥសំសព្វាភិវេសកាយេនន្តំ ឥសំសព្វាភិវេសកាយេនន្តំ
 កាស្រ័យ ខ្លវអភិជ្ឈកាយេនន្តំ ។ ធម៌ ជាតន្ថនិយៈតាំងជាតន្ថនៈ
 កាស្រ័យ ខ្លវធម៌ ជាតន្ថៈតាំងជាតន្ថនិយៈ វេចកេតិកឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយេន គឺ ភូតសម្មយុត្តកកន្ថជេន ចិត្តសម្មន្តានញ្ចជេន កា-
 ស្រ័យ ខ្លវភូតន្ថនៈ ។ ធម៌ ជាតន្ថៈតាំងជាតន្ថនិយៈជេន ធម៌ ជាតន្ថ-
 និយៈតាំងជាតន្ថនៈជេន កាស្រ័យ ខ្លវធម៌ ជាតន្ថៈតាំងជាតន្ថនិយៈ
 វេចកេតិកឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយេន ។

បដិច្ចវារៈក្តី សហជាតវារៈក្តី បច្ចុយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី
 សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្មយុត្តវារៈក្តី ដូចន្តាននីតន្ថន្តុកវេន មិន
 មានការធ្វើទ្វិរឡើង ។ គ្នាវេ ។

បញ្ញាវិវា

[១៤៤] ធម៌ ជាតន្ថៈតាំងជាតន្ថនិយៈ ជាបច្ច័យ វេចកេ
 ជាតន្ថៈតាំងជាតន្ថនិយៈ ដោយហេតុប្បទូយេន គឺ ភូតន្ថៈហេតុ ជាបច្ច័យ
 វេចកេសម្មយុត្តកន្ថនៈ ដោយហេតុប្បទូយេន ។ បញ្ញាតាំង វេ
 បណ្ឌិត គប្បីទ្វិរភូត យ៉ាងនេះផងចុះ ។

(១២៩) តទ្ធាចេវតត្ថងិយោច ធម្មោ តត្ថស្ស-
 ចេវតត្ថងិយស្សត ធម្មស្ស អាម្មណប្បទ្វយេន បទ្វ-
 យោ តត្ថ អាម្ម តត្ថា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ មូល បុច្ឆិតតំ
 តាម អាម្ម តត្ថងិយោចេវោចតត្ថា តត្ថា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
 មូល បុច្ឆិតតំ តត្ថ អាម្ម តត្ថា ច សម្មយត្តតា ច
 តត្ថា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ តត្ថងិយោចេវោចតត្ថោ ធម្មោ
 តត្ថងិយស្សៈចេវោចតត្ថស្ស ធម្មស្ស អាម្មណ-
 ប្បទ្វយេន បទ្វយោ ឆានំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថ-
 តាម្មំ . . . តំ បទ្វវត្តតំ បទ្វេ សុចំណ្លាតំ . . . លាភំ
 . . . អរិយា តោត្រតុំ បទ្វវត្តន្តំ វេទានំ បទ្វវត្តន្តំ
 បរិវេន កិលេសេ . . . វត្តម្ហំ កិលេសេ បទ្វវត្តន្តំ
 បទ្វេ សមុបាសំណ្ឌ កិលេសេ ជាតន្តំ ធម្មំ . . . វត្ថុ . . .
 តត្ថងិយោចេវោចតត្ថោ តត្ថោ អចិន្តោ . . . ធម្ម-
 ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតំ និព្វាន ធម្មតា រូបំ អស្មតំ និព្វាយ
 សោតនាគុយា សាធំ សុណាតិ ។ សត្វំ វិញាវេតតំ ។
 អាវជ្ជនាយ អាម្មណប្បទ្វយេន បទ្វយោ ។ តត្ថ-
 ងិយោចេវោចតត្ថោ ធម្មោ តត្ថស្សចេវ តត្ថងិយស្ស-
 ច ធម្មស្ស អាម្មណប្បទ្វយេន បទ្វយោ ឆានំ . . .

(១២៩) ធម៌ ជាតន្តៈតាំងជាតន្តៈនិយៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ជា
 តន្តៈតាំងជាតន្តៈនិយៈ ដោយការប្បណប្បច្ច័យ គឺ តួតន្តៈ កើតឡើង
 ព្រោះប្រាជ្ញា ឡើងតន្តៈ ។ មូល បណ្ឌិត ត្រូវស្វាវេនិច្ចៈ តួត
 តន្តៈ ជាតន្តៈនិយៈតាំងជាតន្តៈ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ឡើងតន្តៈ ។
 មូល បណ្ឌិត ត្រូវស្វាវេនិច្ចៈ តួតតន្តៈក្តី តួតសម្បយ្យកត្តន្តក្តី កើត
 ឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ឡើងតន្តៈ ។ ធម៌ ជាតន្តៈនិយៈតាំងជាតន្តៈ
 ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ជាតន្តៈនិយៈតាំងជាតន្តៈ ដោយការប្បណប្បច្ច័យ
 គឺ បុគ្គល ឡើង . . . ឡើង . . . ឡើងបោសថកម្ម . . .
 ពិចារណា ឡើងធម្មតាធម្មតាដើមនោះ (ឡើងកុលបេ) ដែលខ្លួន
 សន្សំហើយ ក្នុងកាលបុរេ . . . ឡើង . . . តួតព្រះអរិយៈ
 ពិចារណា ឡើងត្រតុំ ពិចារណា ឡើងវេទានៈ ឡើងកិលេស ដែល
 ខ្លួនលះបង់ហើយ . . . ពិចារណា ឡើងកិលេស ដែលខ្លួនសង្កត់
 សង្កត់ហើយ ដឹង ឡើងកិលេស ដែលគ្មានការឡើងហើយ ក្នុងកាល
 មុន ឡើង . . . ឡើង . . . ឡើងតន្តៈ ជាតន្តៈនិយៈតាំងជាតន្តៈ
 តាមអនិច្ចលក្ខណៈ . . . ធម្មធម្មស្ស កើតឡើង បុគ្គល ឃើញ ឡើង
 ដោយចិត្តបក្ស ឬ ឡើងឡើង ដោយចិត្តសាតតាម ។ ច្បាប់និកាស
 បណ្ឌិត ឃើញនិស្សាវេនិច្ចៈ ។ ជាបច្ច័យ ខែការស្រាវជ្រាវ ដោយ
 ការប្បណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាតន្តៈនិយៈតាំងជាតន្តៈ ជាបច្ច័យ ខែ
 ធម៌ ជាតន្តៈតាំងជាតន្តៈនិយៈ ដោយការប្បណប្បច្ច័យ គឺ ឡើង . . .

ធម្មតន្តសម្បយុត្តក្កៈ
បដិច្ចវិញ្ញា

[១៩០] កន្លះភ្នំ កន្លះសម្បយុត្តក្ក ធម្ម បដិច្ច
កន្លះភ្នំ កន្លះសម្បយុត្តក្ក ធម្ម ឧប្បជ្ឈតិ ពោតុ-
ប្បត្តយា សីលត្ថបទមាសំ កាយកន្លំ បដិច្ច អភិជ្ឈា-
កាយកន្លំ អភិជ្ឈា កាយកន្លំ បដិច្ច សីលត្ថបទ-
មាសំ កាយកន្លំ ឥន្ទសញ្ញាភិច្ចិវសំ កាយកន្លំ ប-
ដិច្ច អភិជ្ឈា កាយកន្លំ អភិជ្ឈា កាយកន្លំ បដិច្ច
ឥន្ទសញ្ញាភិច្ចិវសំ កាយកន្លំ ។ កន្លះភ្នំ កន្លះ-
សម្បយុត្តក្ក ធម្ម បដិច្ច កន្លះសម្បយុត្តក្ក ភ្នំ ធម្ម
កន្លំ ធម្ម ឧប្បជ្ឈតិ ពោតុប្បត្តយា កន្លំ បដិច្ច
សម្បយុត្តកា ឧត្តា ។ កន្លះភ្នំ កន្លះសម្បយុត្តក្ក ធម្ម
បដិច្ច កន្លំ ភ្នំ កន្លះសម្បយុត្តក្ក ធម្ម កន្លះសម្បយុត្តក្ក-
ភ្នំ ធម្ម ឧប្បជ្ឈតិ ពោតុប្បត្តយា សី-
លត្ថបទមាសំ កាយកន្លំ បដិច្ច អភិជ្ឈា កាយកន្លំ
សម្បយុត្តកា ឧ ឧត្តា ធម្ម ។ កន្លះសម្បយុត្តក្ក ភ្នំ
ធម្ម បដិច្ច កន្លះសម្បយុត្តក្ក ភ្នំ ធម្ម កន្លំ ធម្ម
ឧប្បជ្ឈតិ ពោតុប្បត្តយា កន្លះសម្បយុត្តក្ក ភ្នំ
ធម្ម ឧត្តា ឧត្តា ឧត្តា បដិច្ច កាយ ឧត្តា

ធម្មតន្តសម្បយុត្តក្កៈ
បដិច្ចវិញ្ញា

[១៩១] ធម្ម ជាតន្តៈ តាំងជាតន្តសម្បយុត្ត អស្រ័យ ឧប្បជ្ឈ
ជាតន្តៈ តាំងជាតន្តសម្បយុត្ត ទើបភិក្ខុធម៌ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
អភិជ្ឈកាយកន្លំ អស្រ័យ ឧប្បសីលត្ថបទមាសំ កាយកន្លំ សីលត្ថ-
បទមាសំ កាយកន្លំ អស្រ័យ ឧប្បភិជ្ឈកាយកន្លំ អភិជ្ឈកាយកន្លំ
អស្រ័យ ឧប្បឥន្ទសញ្ញាភិច្ចិវសំ កាយកន្លំ ឥន្ទសញ្ញាភិច្ចិវសំ កាយកន្លំ
អស្រ័យ ឧប្បអភិជ្ឈកាយកន្លំ ។ ធម្ម ជាតន្តសម្បយុត្ត តាំងជាត-
ន្តៈ អស្រ័យ ឧប្បជ្ឈ ជាតន្តៈ តាំងជាតន្តសម្បយុត្ត ទើបភិក្ខុធម៌
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ត្ថកសម្បយុត្តកក្ក អស្រ័យ ឧប្បត្ថកក្ក ។
ធម្ម ជាតន្តៈ តាំងជាតន្តសម្បយុត្ត ជាតន្តសម្បយុត្ត តាំងជាតន្តៈ
ធម្ម អស្រ័យ ឧប្បជ្ឈ ជាតន្តៈ តាំងជាតន្តសម្បយុត្ត ទើបភិក្ខុធម៌
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ អភិជ្ឈកាយកន្លំ ធម្ម ត្ថកសម្បយុត្តកក្ក ធម្ម
អស្រ័យ ឧប្បសីលត្ថបទមាសំ កាយកន្លំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈ ឧប្បជ្ឈ
ធម្ម ។ ធម្ម ជាតន្តសម្បយុត្ត តាំងជាតន្តៈ អស្រ័យ ឧប្បជ្ឈ
ជាតន្តសម្បយុត្ត តាំងជាតន្តៈ ទើបភិក្ខុធម៌ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
គឺ ឧត្ត អស្រ័យ ឧប្បឧត្ត ជាតន្តសម្បយុត្ត តាំងជាតន្តៈ

កន្លែងទេវកន្ទសម្បយុត្តកថា កន្ទសម្បយុត្តកថាទេវគោ-
 លកន្ទោ ឆ ធម្មា កន្ទសម្បទេវកន្ទសម្បយុត្តកថា
 កន្ទសម្បយុត្តកថាទេវគោលកន្ទសម្ប ឆ ធម្មសម្ប ហេតុ-
 ប្បដ្ឋាន បដ្ឋាន កន្ទាទេវកន្ទសម្បយុត្តកថា កន្ទ-
 សម្បយុត្តកថាទេវគោលកន្ទា ឆ ហេតុ សម្បយុត្តកថា
 ទន្ទា កន្ទាទេវ ហេតុប្បដ្ឋាន បដ្ឋាន ។

[១២៨] កន្ទាទេវកន្ទសម្បយុត្តកថា ធម្មា
 កន្ទសម្បទេវកន្ទសម្បយុត្តកថា ធម្មសម្ប ហេតុប្ប-
 ដ្ឋាន បដ្ឋាន កន្ទ ហេតុ កន្ទា ធម្មដ្ឋាន ។
 ម្ចាស់ កាតត្ថំ កន្ទ ហេតុ កន្ទសម្បយុត្តកថាទេវគោ-
 លកន្ទា ទន្ទា ធម្មដ្ឋាន ។ ម្ចាស់ កាតត្ថំ កន្ទ ហេតុ
 កន្ទា ឆ កន្ទសម្បយុត្តកថា ឆ ទន្ទា ធម្មដ្ឋាន ។
 កន្ទសម្បយុត្តកថាទេវគោលកន្ទា ធម្មា កន្ទសម្ប-
 យុត្តកថាទេវគោលកន្ទសម្ប ធម្មសម្ប ហេតុប្ប-
 ដ្ឋាន បដ្ឋាន កន្ទសម្បយុត្តកថាទេវគោ-
 លកន្ទោ ឆ កន្ទ ហេតុ កន្ទា ធម្មដ្ឋាន ។
 ម្ចាស់ កាតត្ថំ កន្ទសម្បយុត្ត-
 កថាទេវគោលកន្ទ ឆ កន្ទ ហេតុ កន្ទា ធម្មដ្ឋាន ។

ធម្ម ជាតន្តៈតាំងជាតន្តសម្បយុត្តកថា ជាតន្តសម្បយុត្តកថាជាតន្តៈក្តី
 ជាបដ្ឋាន ។ ធម្ម ជាតន្តៈតាំងជាតន្តសម្បយុត្តកថា ជាតន្តសម្បយុត្ត
 តាំងជាតន្តៈក្តី ដោយហេតុប្បដ្ឋាន គឺ ពួកហេតុ ជាតន្តៈតាំង
 ជាតន្តសម្បយុត្តកថា ជាតន្តសម្បយុត្តកថាជាតន្តៈក្តី ជាបដ្ឋាន ។ ធម្ម
 សម្បយុត្តកថា ។ ធម្ម កន្ទៈតាំង ដោយហេតុប្បដ្ឋាន ។

[១២៩] ធម្ម ជាតន្តៈតាំងជាតន្តសម្បយុត្ត ជាបដ្ឋាន ។ ធម្ម
 ជាតន្តៈតាំងជាតន្តសម្បយុត្ត ដោយហេតុប្បដ្ឋាន គឺ ពួកតន្តៈ
 កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ឡើងតន្តៈ ។ ម្ចាស់ បដ្ឋាន ក្រុមផ្ទៃផ្ទៃ
 តន្តៈ ជាតន្តសម្បយុត្តតាំងជាតន្តៈ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា
 ឡើងតន្តៈ ។ ម្ចាស់ បដ្ឋាន ក្រុមផ្ទៃផ្ទៃ តន្តៈ ជាតន្តៈ
 ជាតន្តសម្បយុត្តតាំង កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ឡើងតន្តៈ ។ ធម្ម ជា
 តន្តសម្បយុត្តតាំងជាតន្តៈ ជាបដ្ឋាន ។ ធម្ម ជាតន្តសម្បយុត្តតាំង
 ជាតន្តៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋាន គឺ ពួកតន្តៈ ជាតន្តសម្បយុត្តតាំង
 ជាតន្តៈ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ឡើងតន្តៈ ។ ធម្ម ជា
 តន្តសម្បយុត្តតាំងជាតន្តៈ ជាបដ្ឋាន ។ ធម្ម ជាតន្តសម្បយុត្តតាំង
 ជាតន្តៈ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ឡើងតន្តៈ ។ ធម្ម ជាតន្តសម្បយុត្ត
 តាំងជាតន្តៈ ។ ម្ចាស់ បដ្ឋាន ក្រុមផ្ទៃផ្ទៃ តន្តៈ កើត
 ឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ឡើងតន្តៈ ជាតន្តសម្បយុត្តតាំងជាតន្តៈ ។

អរូបំយេវ បច្ចុយំ ។ ឯកោកស្ស តីណំ តីណំ
 កាតត្វា ។ អាខ្មណត្វា សហជានត្វា ឧបនិស្ស-
 យេត្វា នវស្សចំ បរិវត្តេតត្វំ ។ ឯវំ បញ្ញាភវេមិ សត្វំ
 កាតត្វំ ។

ឧបាយកលកោដ្ឋកទុក្ខំ ឆិដ្ឋំ ។

គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយទុក្ខំ
 បដិច្ចវិវា

[១៨៧] គន្ថវិប្បយុត្ត គន្ថនិយំ ឆដ្ឋំ បដិច្ច គន្ថ-
 វិប្បយុត្តោ គន្ថនិយោ នរោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូហា
 គន្ថវិប្បយុត្ត គន្ថនិយំ ឯកំ ទុក្ខំ បដិច្ច កាលោ ទទ្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានត្វា រូបំ ទ្វេ ទាន្ត... បដិសន្ធិត្តាលោ
 ឯកំ បមាភូតំ... ។ យេ ។ យេជា ចូឡន្តៈទុកេ លោ-
 កនិយទុក្ខំ ឯវំ វិគ្គាហេតត្វំ ជំន្នាធាតុរណំ ។

គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយទុក្ខំ ឆិដ្ឋំ ។

ឧបាយកលកោដ្ឋកទុក្ខំ
 បដិច្ចវិវា

[១៨៨] ឧបាយ ឆដ្ឋំ បដិច្ច... យោគំ ឆដ្ឋំ បដិច្ច

អរូបៈ កិមាទបច្ច័យវិសេ ។ (បញ្ញាភវៈ) បី ។ ខែបច្ច័យប្បយ ។
 បណ្ឌិត ត្រូវភ្នំជន្មចុះ ។ កាល្មណប្បប្បិយក្តី សហជានប្បប្បិយក្តី
 ឧបនិស្សយប្បប្បិយក្តី បណ្ឌិត ត្រូវបន្តិលក្នុងវិវា ចាំង ៩ ជន្មចុះ ។
 បច្ច័យចាំងកសំ បណ្ឌិត ត្រូវធ្វើ ក្នុងបញ្ញាភវៈ យ៉ាងនេះជន្មចុះ ។

ឯ ឧបាយកលកោដ្ឋកទុក្ខៈ ។

គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយទុក្ខំ
 បដិច្ចវិវា

[១៨៧] គន្ថវិប្បយុត្តនិ (ឆដ្ឋំ វេលាប្រាសាទកន្ថៈ) និង
 គន្ថនិយនិ (ឆដ្ឋំវេលាប្រាសាទកន្ថៈ) កាស្រីយ ឆ្លូវគន្ថវិប្បយុត្តនិ
 និងគន្ថនិយនិ រទេបកនៈច្បាំង ប្រារាហេតុប្បប្បិយ គឺ ទទ្ធា ឆដ្ឋ
 ចិត្តសមុដ្ឋានប្បប្បិយ កាស្រីយ ឆ្លូវទទ្ធា វេលាគន្ថវិប្បយុត្តនិជាគន្ថ-
 និយៈ ឆ្លូវទទ្ធា ។ ។ ក្នុងបដិសន្ធិត្តាលោ មហាភូត ១... ។ យេ ។
 លោកនិយទុក្ខៈ ក្នុងចូឡន្តៈទុក្ខៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត ត្រូវឱ្យនិស្សា យ៉ាង
 នោះចុះ មិនមានការធ្វើឱ្យជ្រួល ។ គ្មាន ។

ឯ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយទុក្ខៈ ។

ឧបាយកលកោដ្ឋកទុក្ខំ
 បដិច្ចវិវា

[១៨៨] កាស្រីយ ឆ្លូវឧបាយនិ ... យោគនិ កាស្រីយ

នោនីវណ្ណំ ឯកំ ទទ្ធកា វិវាណាញ បដិច្ច តយោ
 ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។ វិវាណាញ
 នោនីវណ្ណាញ ធម្មំ បដិច្ច វិវាណា ត នោនីវណ្ណា
 ត ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា នោនីវណ្ណំ ឯកំ
 ទទ្ធកា តាមជ្ឈន្តិវណ្ណាញ បដិច្ច តយោ ទទ្ធា វិជ-
 ជិត្តវិវណ្ណំ ឧទ្ធច្ចវិវណ្ណំ អវិជ្ជាវិវណ្ណំ ទ្វេ ខន្ធេ . . .
 កក្កំ ។ សន្តិកំ ។

[១២៤] ហេតុនា ធនំ នាម្មណោ ធនំ អធិប-
 តីយា ធនំ អនន្តរេ ធនំ សមនន្តរេ ធនំ សត្វត្ថ ធនំ
 វិលាតេ ឯកំ អាហារេ ធនំ អវិភាវេ ធនំ ។

[១២៥] វិវណ្ណំ ធម្មំ បដិច្ច វិវាណោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា វិជិត្តាវិវណ្ណំ បដិច្ច អ-
 វិជ្ជាវិវណ្ណំ ឧទ្ធច្ចវិវណ្ណំ បដិច្ច អវិជ្ជាវិវណ្ណំ ។ នោ-
 នីវណ្ណំ ធម្មំ បដិច្ច នោនីវណ្ណោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ
 នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុតំ នោនីវណ្ណំ ឯកំ ទទ្ធកំ
 បដិច្ច តយោ ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ
 . . . អហេតុកម្មជិសន្តិ យាវ អសញ្ញាសត្តា ។ នោ-
 នីវណ្ណំ ធម្មំ បដិច្ច វិវាណោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ

តិ ទទ្ធកា ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានញ តាស្រ័យ នូវនាវិវណ្ណក្នុង ទ ធនំ
 នូវវិវណ្ណាធនំ នូវទទ្ធល ២ . . . ។ វិវាណាធមិត្តំ នោនីវណ្ណាធមិត្តំ អា-
 ស្រ័យ នូវវិវណ្ណាធមិត្តំ នូវនាវិវណ្ណាធមិត្តំ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ តិ ទទ្ធកា ចិត្តវិវណ្ណា ទទ្ធច្ចវិវណ្ណា វិជិត្តា-
 នីវណ្ណា តាស្រ័យ នូវនាវិវណ្ណក្នុង ទ ធនំ នូវតាមជ្ឈន្តិវណ្ណាធនំ នូវ
 ទទ្ធល ២ . . . (បណ្ឌិត ព្រះភិក្ខុ) ឱ្យជាចក្កៈផងចុះ ។ សេចក្តីបំប្រែ ។

[១២៦] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧ ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ
 មានព្រះ ៧ ក្កនិច្ចេតិប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧ ក្កនិបន្តប្បដ្ឋយ មាន
 ព្រះ ៧ ក្កនិសមនន្តប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧ ក្កនិច្ចេតិប្បដ្ឋយ មាន
 ព្រះ ៧ ក្កនិវិជិតប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧ ក្កនិសាហាប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧
 ក្កនិវិភាវប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧ ។

[១២៧] វិវណ្ណាធមិ តាស្រ័យ នូវវិវណ្ណាធមិ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ តិ អវិជ្ជាវិវណ្ណា តាស្រ័យ នូវវិជិត្តាវិវណ្ណា
 អវិជ្ជាវិវណ្ណា តាស្រ័យ នូវទទ្ធលវិវណ្ណា ។ នោនីវណ្ណាធមិ អា-
 ស្រ័យ នូវនាវិវណ្ណាធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ តិ
 ទទ្ធកា ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានញ តាស្រ័យ នូវនាវិវណ្ណក្នុង ទ ធនំ
 អហេតុតាស្រ័យ នូវទទ្ធល ២ . . . តំវិជិត្តាវិវណ្ណាធមិ វិជិត្តាវិវណ្ណា
 អសញ្ញាសត្វ ។ វិវណ្ណាធមិ តាស្រ័យ នូវនាវិវណ្ណាធមិ ទើបកើតឡើង

នាហេតុប្បដូយា វិចិត្តក្ខន្ធាសាធាតេ ឧទ្ធចូសនាតតេ
 ទានេ មជ្ជេ អវិជ្ជាវិវរណំ ។ វិវរណាញ យោវិវ-
 ណាញ មជ្ជំ មជ្ជេ វិវរណា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នាហេ-
 តុប្បដូយា វិចិត្តក្ខន្ធាវិវរណាញ សម្បយុត្តតេ ម ទានេ
 មជ្ជេ អវិជ្ជាវិវរណំ ឧទ្ធចូសនាតតេ សម្បយុត្តតេ
 ម ទានេ មជ្ជេ អវិជ្ជាវិវរណំ ។

[១៦២] វិវរណំ មជ្ជំ មជ្ជេ យោវិវរណា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នាហេតុប្បដូយា វិវរណា មជ្ជេ វិចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ។ យោវិវរណំ មជ្ជំ មជ្ជេ យោវិវរណា
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នាហេតុប្បដូយា យោវិវរណា ទានេ
 មជ្ជេ វិចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ យោ អសញ្ញាសន្តា ។ វិវ-
 រណាញ យោវិវរណាញ មជ្ជំ មជ្ជេ យោវិវរណា
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នាហេតុប្បដូយា វិវរណា ម
 សម្បយុត្តតេ ម ទានេ មជ្ជេ វិចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 សន្តិកំ ។ នអធិបតីប្បដូយា នអនន្តប្បដូយា នស
 អនន្តប្បដូយា នអញ្ញាប្បដូយា នឧបទិស្សយ
 ប្បដូយា ។

ព្រោះនាហេតុប្បដូយ គឺ អវិជ្ជាវិវរណៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំត្រួតខ្លួន ដែល
 ច្រកបាដាយវិចិត្តា ច្រកបាដាយឧទ្ធចូសៈ ។ វិវរណាធមិ អាស្រ័យ
 ខ្ញុំវិវរណាធម៌ផង ខ្ញុំយោវិវរណាធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនាហេតុ-
 ប្បដូយ គឺ អវិជ្ជាវិវរណៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំវិចិត្តាវិវរណៈផង ខ្ញុំត្រួត
 សម្បយុត្តកក្កដផង អវិជ្ជាវិវរណៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំឧទ្ធចូសនាតតេផង ខ្ញុំ
 ពួកសម្បយុត្តកក្កដផង ។

[១៦២] យោវិវរណាធមិ អាស្រ័យ ខ្ញុំវិវរណាធមិ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនាហេតុប្បដូយ គឺ វិចិត្តសមុដ្ឋាន អាស្រ័យ ខ្ញុំត្រួត
 វិវរណៈ ។ យោវិវរណាធមិ អាស្រ័យ ខ្ញុំយោវិវរណាធមិ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនាហេតុប្បដូយ គឺ វិចិត្តសមុដ្ឋាន អាស្រ័យ ខ្ញុំ
 ត្រួតយោវិវរណាត្រួត ហេតុផលត្រួតអសញ្ញាសន្តា ។ យោវិវរណាធមិ អា-
 ស្រ័យ ខ្ញុំវិវរណាធម៌ផង ខ្ញុំយោវិវរណាធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នាហេតុប្បដូយ គឺ វិចិត្តសមុដ្ឋាន អាស្រ័យ ខ្ញុំត្រួតវិវរណៈផង
 ខ្ញុំត្រួតសម្បយុត្តកក្កដផង ។ សេចក្តីបំប្លែង ។ ព្រោះនាហេតុប្បដូយ
 ព្រោះនាហេតុប្បដូយ ព្រោះនាហេតុប្បដូយ ព្រោះនាហេតុប្បដូយ
 ព្រោះនាហេតុប្បដូយ ព្រោះនាហេតុប្បដូយ ។

ទ្វេ ទទ្វេ ... ដំរីវណោ ធម៌ សម្បយុត្តកេ ធម៌ ទទ្វេ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ដំរីវណោ ធម៌ មហាក្ខតេ ធម៌
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ដំរីវណាញ ខោដំរីវណាញ
 ធម៌ បដិច្ច ដំរីវណោ ធម៌ ខោដំរីវណោ ធម៌ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តំ ធម្មវេជាកប្បជ្ឈយា អរូបេ ខោដំរីវណំ ឯកំ
 ទទ្វេញ កាមជ្ឈន្តំដំរីវណាញ បដិច្ច តយោ ទទ្វា ជីវ-
 មិទ្ធដំរីវណំ ឧទ្ធច្ចដំរីវណំ អវិជ្ជាដំរីវណំ ធម៌កំ ។
 សង្ខតំ ។

[១៦៤] ឧបេក្ខយា ធម្មាវំ ឧភារម្មណោ តីណិ
 ឧអធិបតិយា ធរំ ឧអនន្តរេ តីណិ ឧសមនន្តរេ តីណិ
 ឧអញ្ញាមញ្ញោ តីណិ ឧឧបនិស្សយេ តីណិ ឧបុរេជាកេ
 ធរំ ឧបន្នាជាកេ ធរំ ឧអាសវនេ ធរំ ឧកក្ខេ តីណិ
 ឧវិទាកេ ធរំ ឧអាហារេ ឯកំ ឧសង្ខ្រិយេ ឯកំ ឧ-
 យារេ ឯកំ ឧមត្តេ ឯកំ ឧសម្បយុត្តេ តីណិ ឧវិច្ឆ-
 យុត្តេ ធរំ ខោឧត្ថិយា តីណិ ខោវិគតេ តីណិ ។

[១៦៥] បេក្ខប្បជ្ឈយា ឧភារម្មណោ តីណិ...
 ឧអធិបតិយា ធរំ ។ សង្ខតំ ។

ខូទទ្ធល ២ ... ចិត្តសមុដ្ឋានេ កាស្រីយ ខូត្ថកនិរណៈផលំ ខូ
 ត្ថកសម្បយុត្តកក្កនផលំ ចិត្តសមុដ្ឋានេ កាស្រីយ ខូត្ថកនិរណៈផលំ
 ខូត្ថកមហាក្ខតផលំ ។ និរណធម៌ក្តិ ខោនិរណធម៌ក្តិ កាស្រីយ
 ខូនិរណធម៌ផលំ ខូខោនិរណធម៌ផលំ វេចកេត្តេ ព្រោនេបុរេជាកេ-
 តប្បជ្ឈយ តី ទទ្ធិ ពា ជីវមិទ្ធិនិរណៈ ឧទ្ធច្ចនិរណៈ ធម៌អវិជ្ជានិរណៈ
 កាស្រីយ ខូខោនិរណក្កន្ត ១ ផលំ ខូកាមជ្ឈន្តនិរណៈផលំ ក្នុងអរូប
 (បន្តិក ត្រូវធ្វើ) ឱវាចក្កៈផលំចុះ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[១៦៤] ក្នុងឧបេក្ខប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៤ ក្នុងឧភារម្មណប្បជ្ឈយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងឧអធិបតិប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧអនន្តប្បជ្ឈយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងឧសមនន្តប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧអញ្ញាមញ្ញប្បជ្ឈយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងឧឧបនិស្សយប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបុរេជាកប្បជ្ឈយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបន្នាជាកប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧអាសវនប្បជ្ឈយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងឧកក្ខប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧវិទាកប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងឧអាហារប្បជ្ឈយ មានវារៈ ១ ក្នុងឧសង្ខ្រិយប្បជ្ឈយ មានវារៈ ១ ក្នុង
 ឧយារប្បជ្ឈយ មានវារៈ ១ ក្នុងឧមត្តប្បជ្ឈយ មានវារៈ ១ ក្នុងឧសម្ប-
 យុត្តប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧវិច្ឆយុត្តប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧខោឧត្ថិ-
 ប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧខោវិគតប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៣ ។

[១៦៥] ក្នុងឧបេក្ខប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៣ ព្រោនេបេក្ខប្ប-
 ជ្ឈយ ... ក្នុងឧអធិបតិប្បជ្ឈយ មានវារៈ ៧ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(១៦៦) នោតុប្បទ្វយា នោតុប្បទ្វយា ធម្មាវិ...
មន្តេ ភិណ្ឌំ អវិគាតេ ធម្មាវិ ។

សហជាតវកេមិ ឯវិ វិគាតេតា ។

បច្ចយវិហា

(១៦៧) វិវរណំ ធម្មំ បច្ចយា វិវរណា ធម្មា
ទុប្បជ្ជតិ មោតុប្បទ្វយា ភិណ្ឌំ ។ នោវិវរណំ ធម្មំ
បច្ចយា នោវិវរណា ធម្មា ទុប្បជ្ជតិ មោតុប្បទ្វយា
នោវិវរណំ ឯតំ ទន្ធិ បច្ចយា តាយា ទន្ធិ ធម្ម-
សមុដ្ឋានេវា រូបំ យាវ អដ្ឋង្គិកា មហាភូតា វត្ថុ
បច្ចយា នោវិវរណា ទន្ធិ ។ នោវិវរណំ ធម្មំ បច្ច-
យា វិវរណា ធម្មា ទុប្បជ្ជតិ មោតុប្បទ្វយា នោ-
វិវរណា ទន្ធិ បច្ចយា វិវរណា វត្ថុ បច្ចយា
វិវរណា ។ នោវិវរណំ ធម្មំ បច្ចយា វិវរណា ធម្មា
នោវិវរណា ធម្មា ទុប្បជ្ជតិ មោតុប្បទ្វយា នោ-
វិវរណំ ឯតំ ទន្ធិ បច្ចយា តាយា ទន្ធិ វិវរណា
ធម្មា ធម្មសមុដ្ឋានេវា រូបំ ទន្ធិ ទន្ធិ... វត្ថុ បច្ចយា
វិវរណា ធម្មា សម្បយុត្តិកា ធម្មា ទន្ធិ ។ វិវរណាតា
នោវិវរណាតា ធម្មំ បច្ចយា វិវរណា ធម្មា

(១៦៦) ភិវរណាប្បទ្វយា នោតុប្បទ្វយា ៤ ព្រោះនោតុប្បទ្វយា
... ភិវរណាប្បទ្វយា នោតុប្បទ្វយា ៤ ព្រោះនោតុប្បទ្វយា ៤ ។
ឯសហជាតវកេមិ បណ្ឌិត ត្រូវធ្វើឱ្យស្គាល់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

បច្ចយវិហា

(១៦៧) វិវរណាធម្មំ ភិវរណាធម្មំ វិវរណាធម្មំ វិវរណាធម្មំ
ទ្រើត ព្រោះនោតុប្បទ្វយា គឺ មោតុប្បទ្វយា ៤ ។ នោវិវរណាធម្មំ ភិវរណាធម្មំ
វិវរណាធម្មំ វិវរណាធម្មំ វិវរណាធម្មំ ព្រោះនោតុប្បទ្វយា គឺ មោតុប្បទ្វយា
៤ ។ ធម្មសមុដ្ឋានេវា រូបំ យាវ អដ្ឋង្គិកា មហាភូតា វត្ថុ
បច្ចយា នោវិវរណា ទន្ធិ ។ នោវិវរណំ ធម្មំ បច្ច-
យា វិវរណា ធម្មា ទុប្បជ្ជតិ មោតុប្បទ្វយា នោ-
វិវរណា ទន្ធិ បច្ចយា វិវរណា វត្ថុ បច្ចយា
វិវរណា ។ នោវិវរណំ ធម្មំ បច្ចយា វិវរណា ធម្មា
នោវិវរណា ធម្មា ទុប្បជ្ជតិ មោតុប្បទ្វយា នោ-
វិវរណំ ឯតំ ទន្ធិ បច្ចយា តាយា ទន្ធិ វិវរណា
ធម្មា ធម្មសមុដ្ឋានេវា រូបំ ទន្ធិ ទន្ធិ... វត្ថុ បច្ចយា
វិវរណា ធម្មា សម្បយុត្តិកា ធម្មា ទន្ធិ ។ វិវរណាតា
នោវិវរណាតា ធម្មំ បច្ចយា វិវរណា ធម្មា

ទុម្បជ្ជតិ ហេតុម្បជ្ជយា កាមច្ចន្ធនិវរណាញ សម្បយុត្ត-
 កា ច ទទ្ធិ មច្ចយា វិនិមិត្តនិវរណំ ទុម្បជ្ជនិវរណំ
 អវិជ្ជានិវរណំ ចក្កំ កាមច្ចន្ធនិវរណាញ វត្ថុញ មច្ច-
 យា វិនិមិត្តនិវរណំ អវិជ្ជានិវរណំ ចក្កំ ។ និវរ-
 ណាញ នោនិវរណាញ ចម្ពំ មច្ចយា នោនិវរណា
 ចម្ពោ ទុម្បជ្ជតិ ហេតុម្បជ្ជយា នោនិវរណំ ឯកំ
 មច្ចញ និវរណា ច មច្ចយា កយោ ទទ្ធិ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ ភូមំ ទ្វេ ទទ្ធិ . . . និវរណា ច វត្ថុញ
 មច្ចយា សម្បយុត្តកា ទទ្ធិ និវរណា ច សម្បយុត្ត-
 កា ច ទទ្ធិ មច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ ភូមំ និវរណា
 ច មហាភូតំ ច មច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ ភូមំ ។ និ-
 វរណាញ នោនិវរណាញ ចម្ពំ មច្ចយា និវរណា ច
 នោនិវរណា ច ម្ពោ ទុម្បជ្ជន្តំ ហេតុម្បជ្ជយា នោ-
 និវរណំ ឯកំ ទទ្ធិញ កាមច្ចន្ធនិវរណាញ មច្ចយា
 កយោ ទទ្ធិ វិនិមិត្តនិវរណំ ទុម្បជ្ជនិវរណំ អវិជ្ជានិវរ-
 ណំ ទ្វេ ទទ្ធិ . . . ចក្កំ កាមច្ចន្ធនិវរណាញ វត្ថុញ
 មច្ចយា វិនិមិត្តនិវរណំ ទុម្បជ្ជនិវរណំ អវិជ្ជានិវរណំ
 សម្បយុត្តកា ច ទទ្ធិ ចក្កំ ។ សម្ពិច្ចំ ។

វេហតិកាឡិដ៍ ព្រោះហេតុម្បជ្ជយ គឺ វិនិមិត្តនិវរណៈ ទុម្បជ្ជនិវរណៈ
 វិនិមិត្តនិវរណៈ ពឹងផ្អែក ទាំងកាមច្ចន្ធនិវរណៈផង ទាំងភូតសម្បយុត្ត-
 កក្កដផង បណ្ឌិត ត្រូវធ្វើ ឲ្យជាចក្កៈផងចុះ វិនិមិត្តនិវរណៈ ទាំង
 អវិជ្ជានិវរណៈ ពឹងផ្អែក ទាំងកាមច្ចន្ធនិវរណៈផង វិនិមិត្តផង បណ្ឌិត
 ត្រូវធ្វើ ឲ្យជាចក្កៈផងចុះ ។ នោនិវរណាចម្ពំ ពឹងផ្អែក ទាំងនិវរណ-
 ចម្ពំផង ទាំងនោនិវរណាចម្ពំផង វេហតិកាឡិដ៍ ព្រោះហេតុម្បជ្ជយ គឺ
 ទទ្ធិញ ផង ចិត្តសមុដ្ឋានម្យផង ពឹងផ្អែក ទាំងនោនិវរណាក្នុងទ ផង ទាំង
 ទាំងភូតនិវរណៈផង ទាំងទទ្ធិ ២ . . . ភូតសម្បយុត្តកក្កដ ពឹងផ្អែក
 ទាំងភូតនិវរណៈផង ទាំងវត្ថុផង ចិត្តសមុដ្ឋានម្យ ពឹងផ្អែក ទាំងភូតនិវរ-
 ណាផង ទាំងភូតសម្បយុត្តកក្កដផង ចិត្តសមុដ្ឋានម្យ ពឹងផ្អែក ទាំង
 ភូតនិវរណៈផង ទាំងភូតសម្បយុត្តកក្កដ ។ និវរណាចម្ពិក្ខំ នោនិវរណ-
 ចម្ពិក្ខំ ពឹងផ្អែក ទាំងនិវរណាចម្ពំផង ទាំងនោនិវរណាចម្ពំផង វេហ-
 តិកាឡិដ៍ ព្រោះហេតុម្បជ្ជយ គឺ ទទ្ធិញ វិនិមិត្តនិវរណៈ ទុម្បជ្ជ-
 និវរណៈ ទាំងអវិជ្ជានិវរណៈ ពឹងផ្អែក ទាំងនោនិវរណាក្នុងទ ផង ទាំង
 កាមច្ចន្ធនិវរណៈផង ទាំងទទ្ធិ ២ . . . បណ្ឌិត ត្រូវធ្វើ ឲ្យជា
 ចក្កៈផងចុះ វិនិមិត្តនិវរណៈ ទុម្បជ្ជនិវរណៈ អវិជ្ជានិវរណៈ ទាំងភូត
 សម្បយុត្តកក្កដ ពឹងផ្អែក ទាំងកាមច្ចន្ធនិវរណៈផង ទាំងវត្ថុផង បណ្ឌិត
 ត្រូវធ្វើ ឲ្យជាចក្កៈផងចុះ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។

[១៧១] ឧបេតុយា ឧត្តារំ ឧកាឡណា តិណំ
 ឧរាជេបតិយា ឧវំ ឧអនន្តរា តិណំ ឧសមនន្តរា តិណំ
 ឧអត្តាមត្តោ តិណំ ឧឧបនិស្សយេ តិណំ ឧបុរេ-
 ជានេ ឧវំ ឧបត្តាជានេ ឧវំ ឧរាសេវនេ ឧវំ ឧ-
 កេរេ តិណំ ឧវិចានេ ឧវំ ឧអាហារេ ឯតំ ឧ-
 ភត្តិយេ ឯតំ ឧណានេ ឯតំ ឧមក្ខេ ឯតំ ឧ-
 សម្បយុត្តេ តិណំ ឧវិច្ឆយុត្តេ ឧវំ ឧោធិត្តិយា តិណំ
 ចោវិគតេ តិណំ ។

[១៧២] ឧបេតុយា ឧកាឡណា តិណំ ...
 ឧរាជេបតិយា ឧវំ ។ សង្ខតំ ។

[១៧៣] ឧបេតុយា ឧកាឡណា ឧត្តារំ ...
 អនន្តរា ឧត្តារំ សមនន្តរា ឧត្តារំ បក្កេ តិណំ អវិ-
 គតេ ឧត្តារំ ។

[១៧៤] ក្នុងនៈហតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៤ ក្នុងនៈការប្បណប្ប-
 ដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្នុងនៈអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៨ ក្នុងនៈអនន្តរាប្បដ្ឋយ
 មានវាវៈ ៧ ក្នុងនៈសមនន្តរាប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្នុងនៈអត្តាមត្តាប្ប-
 ដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្នុងនៈឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្នុងនៈបុរេ-
 ជានប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៨ ក្នុងនៈបត្តាជានប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៨ ក្នុង
 នៈការសេវនប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៨ ក្នុងនៈកេរេប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្នុង
 នៈវិចានប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៨ ក្នុងនៈអាហារប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៩ ក្នុង
 នៈភត្តិយប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ១ ក្នុងនៈណានប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ១ ក្នុងនៈមក្ខ-
 ប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ១ ក្នុងនៈសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្នុងនៈវិច្ឆយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៨ ក្នុងនៈោធិត្តិប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្នុងនៈចោវិគតប្បដ្ឋយ
 មានវាវៈ ៧ ។

[១៧៥] ក្នុងនៈការប្បណប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្រោមហតុប្ប-
 ដ្ឋយ ... ក្នុងនៈអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៨ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[១៧៦] ក្នុងនៈការប្បណប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៤ ក្រោមហតុប្បដ្ឋយ
 ... ក្នុងនៈអនន្តរាប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៤ ក្នុងនៈសមនន្តរាប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៤
 ក្នុងនៈអត្តាមត្តាប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ក្នុងនៈឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៤ ។

សិល្បជីវិកា

[១៧៣] ជីវណំ នង្គុ សំសង្ខេបោ ជីវណោ
នង្គោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បជ្ជយា កាចច្ចង្គជីវណំ សំ-
សង្ខេបំ ជីវណំ ឧប្បជ្ជតិ អវិជ្ជាជីវណំ
កត្តំ សង្ខេបំ ជីវណំ វិជ្ជាភេតង្គំ ។

[១៧៤] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ សត្វត្ថ
នវ វិភាគេ ឯតំ អវិភគេ នវ ។

[១៧៥] ជីវណំ នង្គុ សំសង្ខេបោ ជីវណោ
នង្គោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បជ្ជយា វិចិត្តាជីវណំ
សំសង្ខេបំ អវិជ្ជាជីវណំ ឧប្បជ្ជតិ សំសង្ខេបំ អវិជ្ជា-
ជីវណំ ។ សង្ខត្តំ ។

[១៧៦] ហេតុយា នត្ថាវំ ឧបនិមិត្តយា នវ
ឧប្បនិមិត្តេ នវ ឧប្បនិមិត្តេ នវ ឧបនិមិត្តេ នវ
ឧបនិមិត្តេ នវ ឧបនិមិត្តេ នវ ឧបនិមិត្តេ នវ
ឧបនិមិត្តេ នវ ឧបនិមិត្តេ នវ ឧបនិមិត្តេ នវ ។

ឯតំ ឥតរេ ធម្មេ កណ្ណានិ
សម្បយុត្តកំណេ កាតត្វា ។

សិល្បជីវិកា

[១៧៧] ជីវណេនបិ លាយទ្បំ និវិជ្ជនិវណេនបិ ទេវភិក្ខុវ្រឹត
ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ គឺ ជីវណេនបិ លាយទ្បំ និវិជ្ជនិវណេនបិ ទេវភិក្ខុវ្រឹត
ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ គឺ ជីវណេនបិ លាយទ្បំ និវិជ្ជនិវណេនបិ ទេវភិក្ខុវ្រឹត
ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ គឺ ជីវណេនបិ លាយទ្បំ និវិជ្ជនិវណេនបិ ទេវភិក្ខុវ្រឹត

[១៧៨] ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានការ ៧ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ
មានការ ៧ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានការ ៧ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ
មានការ ៧ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានការ ៧ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ

[១៧៩] ជីវណេនបិ លាយទ្បំ និវិជ្ជនិវណេនបិ ទេវភិក្ខុវ្រឹត
ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ គឺ ជីវណេនបិ លាយទ្បំ និវិជ្ជនិវណេនបិ ទេវភិក្ខុវ្រឹត
ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ គឺ ជីវណេនបិ លាយទ្បំ និវិជ្ជនិវណេនបិ ទេវភិក្ខុវ្រឹត

[១៨០] ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានការ ៨ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ
មានការ ៨ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានការ ៨ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ
មានការ ៨ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានការ ៨ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ
មានការ ៨ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានការ ៨ ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ

ការបំភិយានី ដ៏ទាំងនេះ គឺ សម្បយុត្តកំណេ

បណ្ឌិត ត្រូវធ្វើ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

បញ្ញាវិវា

[១៧៧] និរោធានុ ធាន្មា និរោធាស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ និរោធា ហេតុ សម្ប-
 យុត្តកានំ និរោធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ។
 និរោធា ធាន្មា នោនិរោធាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្ប-
 ដ្ឋយេន មច្ចយោ និរោធា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ
 ទដ្ឋានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានេត្វ រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន
 មច្ចយោ ។ និរោធា ធាន្មា និរោធាស្ស ៦ នោនិ-
 រោធាស្ស ៨ ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ និរ-
 ោធា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ និរោធានេត្វ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានេត្វ រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ។
 នោនិរោធា ធាន្មា នោនិរោធាស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ នោនិរោធា ហេតុ សម្បយុត្ត-
 កានំ ទដ្ឋានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានេត្វ រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋ-
 យេន មច្ចយោ បដិសន្ធិ ។

បញ្ញាវិវា

[១៧៧] និរោធានុ ជាបច្ច័យ នៃនិរោធានុ ដោយហេ-
 តុប្បដ្ឋយេន គឺ ភូតនិរោធាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកនិរោ-
 ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។ និរោធានុ ជាបច្ច័យ នៃនោនិរោធានុ
 ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ ភូតនិរោធាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្ត-
 កន្ធម្មនិ នៃភូតចិត្តសមុដ្ឋានានេត្វ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។ និរោ-
 ធានុ ជាបច្ច័យ នៃនិរោធានុនិ នៃនោនិរោធានុនិ ដោយហេ-
 តុប្បដ្ឋយេន គឺ ភូតនិរោធាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកន្ធម្មនិ
 នៃភូតនិរោធានុ នៃភូតចិត្តសមុដ្ឋានានេត្វ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។
 នោនិរោធានុ ជាបច្ច័យ នៃនោនិរោធានុ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ
 ភូតនោនិរោធាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកន្ធម្មនិ នៃចិត្តសមុដ្ឋា-
 នេត្វនិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន បដិសន្ធិ ។

[១៧៨] ធីវរណា ធម្មោ ធីវរណាស្ស ធម្មស្ស
 អាម្ពលាប្បច្ចយេន បច្ចយេន ធីវរណា អាត្ថ ធីវ-
 ណា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ម្ចល់ បុច្ឆិតត្វំ ធីវរណា អាត្ថ
 ឆោធីវរណា ទទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ម្ចល់ បុច្ឆិតត្វំ ធីវ-
 ណោ អាត្ថ ធីវរណា ច សប្បយុត្តកា ច ទទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ឆោធីវរណា ធម្មោ ឆោធីវរណាស្ស
 ធម្មស្ស អាម្ពលាប្បច្ចយេន បច្ចយេន ឆោធីវរណា ... សីលំ
 ... ឧបោសថកម្មំ ... តំ បច្ចវេក្ខតិ តំ វស្សានេតិ
 វតិកទុតិ តំ អាត្ថ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈន្តិ វោមធស្សំ ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ បុព្វេ សុចំណ្ឌិ ... ឈាតា វុដ្ឋហិតា ឈាធី
 ... វរិយោ មត្តា វុដ្ឋហិតា មត្តំ ... ផលំ ... ធិត្វាធី
 ... ធិត្វាធី តោត្រកុស្ស វោមធស្ស បត្តស្ស ផលស្ស
 វាវុដ្ឋនាយ អាម្ពលាប្បច្ចយេន បច្ចយេន វរិយោ ឆោ-
 ធីវរណា វតិកេ តំលេសេ^(១) បច្ចវេក្ខន្តិ វិត្តម្ពិតេ
 តំលេសេ ... បុព្វេ សុធម្មាធិណ្ឌ ... ធម្មំ ... វិត្ត
 ឆោធីវរណា ទទ្ធា អធិត្វាតា ... វោមធស្សំ ឧប្បជ្ឈន្តិ

១ ឧ. ឆោធីវរណំ បរិទេសិយសំ ។

[១៧៩] ធីវរណា ជាបច្ច័យ វៃឆោធីវរណា ដោយការម្ស្រា-
 ប្បច្ច័យ គឺ ភូតធីវរណា កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតធីវរណា ។
 មូល ចណ្ឌិក គប្បីស្ម័គ្រផងចុះ ភូតឆោធីវរណា កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតធីវរណា ។ មូល ចណ្ឌិក គប្បីស្ម័គ្រផងចុះ ភូតធីវរណា
 ក្តី ភូតឆោធីវរណា កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតធីវរណា ។
 ឆោធីវរណា ជាបច្ច័យ វៃឆោធីវរណា ដោយការម្ស្រា-
 ប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ខ្ញុំវាចា ... ខ្ញុំសីល ... ខ្ញុំវេទនាសង្ខារ
 ... ធិតារណា ខ្ញុំកុសលកម្មនោះ ត្រេកតា រីកលយ និងកុសល-
 កម្មនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វោមធស្ស កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា
 ខ្ញុំកុសលកម្មនោះ ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងកាលបុរេ ... បុគ្គល
 ចេញ វតីលាមខ ខ្ញុំឈាន ... ភូតព្រះអរិយៈ ចេញ វតីមគ្គ
 ខ្ញុំវគ្គ ... ខ្ញុំផល ... ខ្ញុំធិត្វាច ... ធិត្វាច ជាបច្ច័យ វៃ
 តោត្រកុ វេទនា មគ្គ ផល និងអាវុដ្ឋន្តៈ ដោយការម្ស្រា-
 ប្បច្ច័យ ភូតព្រះអរិយៈ ធិតារណា ខ្ញុំភូតឆោធីវរណាក្តីលេស ដែលខ្លួន
 លេងហើយ ខ្ញុំភូតគិលេស ដែលខ្លួនសន្សំសន្តិហើយ ... (ខ្ញុំ
 កង់អំពើ) ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងកាលបុរេ ... ខ្ញុំវគ្គ ... ខ្ញុំវគ្គ
 ខ្ញុំភូតឆោធីវរណាក្នុង ជាបច្ច័យ កើតឡើង ... វោមធស្ស កើតឡើង

ធម្មតំ . . . វត្ថុ . . . ឆោដិវរណា ទន្ធមស្សនេតិ អភិ.
 ធម្មតំ តំ វារត្តំ ឆិវរណា ធម សម្មយុត្តតា ធម ទន្ធម
 ឧប្បជ្ជតិ ។ ឆិវរណា ធម ឆោដិវរណា ធម ធម្មា ឆិវរ-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តិណិ
 អាវត្ត កាតញ្ច ។

[១៧៩] ឆិវរណា ធម្មា ឆិវរណស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតីប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អាម្ពណាធិបតី ឆិវរណា
 កុំ កត្វា ឆិវរណា ឧប្បជ្ជតិ ។ តិណិ អាម្ពណាស-
 រិសំ ។ ឆោដិវរណា ធម្មា ឆោដិវរណស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតីប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អាម្ពណាធិបតី សហ-
 ជាតាធិបតី ។ អាម្ពណាធិបតី ឆាធិ . . . ភិវរណ . . .
 ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា បដ្ឋវត្ថុតិ
 អស្សនេតិ អភិធម្មតំ តំ កុំ កត្វា វារត្តា ឧប្បជ្ជតិ
 ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វ សុតិណ្ឌាធិ . . . ឈរតា . . .
 វរិយោ មត្តា វដ្ឋហិត្វា មត្តំ . . . ផលំ . . . ធិត្វាធិ . . .
 ធិត្វាធិ តោត្រកុស្ស រោតាធស្ស មត្តស្ស ផលស្ស
 អធិបតីប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ធម្មតំ . . . វត្ថុ . . . ឆោ-
 ដិវរណា ទន្ធម កុំ កត្វា អស្សនេតិ អភិធម្មតំ
 តំ កុំ កត្វា វារត្តា ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ ។

នូវចក្ខុ . . . នូវភ្នែក . . . នូវនាធិវរណកុម្ម ត្រេកអរ រីករាយ ពួក
 ឆិវរណាផង ពួកសម្មយុត្តកុម្មផង កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា នូវហត្ថ
 នោះ ។ ឆិវរណាចិត្តំ ឆោដិវរណាចិត្តំ ជាបច្ច័យ នៃឆិវរណាធម៌
 ដោយអាម្ពណាប្បដ្ឋយេន គឺ វារត្ត បណ្ឌិត ធម្មប្រាជ្ញាធ្វើផងចុះ ។

[១៨០] ឆិវរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឆិវរណាធម៌ ដោយអធិបតី-
 ប្បដ្ឋយេន បាទផលំអាម្ពណាធិបតី គឺ ពួកឆិវរណា កើតឡើង ព្រោះ
 ធ្វើ នូវពួកឆិវរណា ឲ្យជាទីគោរព ។ វារត្តវារត្ត ប្រវេណាគ្នាខឹង
 ការម្នាលប្បដ្ឋយេន ។ ឆោដិវរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឆោដិវរណាធម៌
 ដោយអធិបតីប្បដ្ឋយេន បាទផលំអាម្ពណាធិបតី ធិសហជាតាធិបតី ។
 ការម្នាលធិបតី គឺ បុគ្គល នូវវាទ . . . នូវសីល . . . ធ្វើ នូវឧបោ-
 សថកម្ម ហើយធ្វើ នូវវារត្តនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយនិពាណា
 ត្រេកអរ រីករាយ កត្តា កើតឡើង ធិដ្ឋំ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវ
 តំរើតា ឲ្យជាទីគោរព នូវពួកអំរិ ដែលចូលសន្សំហើយ ក្នុងតាល
 មុខ . . . អភិវរណ . . . ពួកប្រាជ្ញនោះ ឆោដ្ឋ អភិមត្ត នូវមត្ត . . .
 នូវផល . . . នូវ ព្រាហ្ម . . . ធិត្វាធិ ជាបច្ច័យ នៃតាត្រកុ វេ-
 លា មត្ត ធិសីល ដោយអធិបតីប្បដ្ឋយេន នូវចក្ខុ . . . នូវភ្នែក . . .
 ត្រេកអរ រីករាយ ព្រោះធ្វើ នូវពួកនាធិវរណកុម្ម ឲ្យជាទីគោរព កត្តា
 កើតឡើង ធិដ្ឋំ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ នូវហត្ថនោះ ឲ្យជាទីគោរព ។

សហជាតាធិបតី គោតិវណាធិបតី សម្បយុត្តតាធិ
 បដ្ឋានំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទនា រូបាធិ អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចយេន ។ គោតិវណា ធម្មោ ចិត្តវណស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយេន អារម្មណាធិបតី សហជា-
 តាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី តាធិ . . . សីលំ . . .
 ឧបោសាធិកម្មំ . . . បុព្វេ . . . ឈាតា . . . ចតុតំ . . . វត្ថុ
 . . . គោតិវណា ទាទ្ធ តុំ តត្វា អស្សនេតិ អតិ-
 បដ្ឋានំ តំ តុំ តត្វា កតោ ឧប្បជ្ឈតិ ធិដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ។ សហជាតាធិបតី គោតិវណាធិបតី សម្បយុត្ត-
 តាធិ ចិត្តវណាធិ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយេន ។ គោ-
 តិវណា ធម្មោ ចិត្តវណស្ស ធម្មោ ចិត្តវណស្ស ច
 ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយេន អារម្មណាធិបតី
 សហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី តាធិ . . . សី-
 លំ . . . ឧបោសាធិកម្មំ . . . បុព្វេ . . . ឈាតា . . . ចតុតំ
 . . . វត្ថុ . . . គោតិវណា ទាទ្ធ តុំ តត្វា អស្សនេតិ
 អតិបដ្ឋានំ តំ តុំ តត្វា ចិត្តវណា ច សម្បយុត្តតា
 ធិ ទាទ្ធ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សហជាតាធិបតី គោតិវណា-
 ធិបតី សម្បយុត្តតាធិ ទាទ្ធ ចិត្តវណាធិ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋាបាទនា រូបាធិ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយេន ។

ឯសហជាតាធិបតី គី គោតិវណាធិបតី ជាច្បើយ ខែត្ថកសម្ប-
 យុត្តកក្កដ ខែត្ថកចិត្តសមុដ្ឋាទ្ធកដ ដោយអធិបតីប្បច្ចើយ ។ គោ-
 តិវណាធិបតី ជាច្បើយ ខែត្ថវណាធិបតី ដោយអធិបតីប្បច្ចើយ បានដល់
 អារម្មណាធិបតី ខិតសហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី គី ទូរទាន
 . . . ទូរសីល . . . ទូរឧបោសថកម្ម . . . ភូតិភាវមុន . . . អតិ
 ឈាទ . . . ទូរចក្ក . . . ទូរវត្ថុ . . . ព្រេកអរ រីករាយ ព្រោះ
 ធ្វើ ទូរពួកគោតិវណាក្នុង ឱ្យជាទីគោរព កតៈ ភើតឡើង ទិដ្ឋិ ភើត
 ឡើង ព្រោះធ្វើ ទូរហេតុនោះ ឱ្យជាទីគោរព ។ ឯសហជាតាធិបតី
 គី គោតិវណាធិបតី ជាច្បើយ ខែត្ថកសម្បយុត្តកក្កដវណា ដោយ
 អធិបតីប្បច្ចើយ ។ គោតិវណាធិបតី ជាច្បើយ ខែត្ថវណាធិបតី
 ខែត្ថវណាធិបតី ដោយអធិបតីប្បច្ចើយ បានដល់អារម្មណាធិបតី
 ខិតសហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី គី ទូរទាន . . . ទូរ
 សីល . . . ទូរឧបោសថកម្ម . . . ភូតិភាវមុន . . . អតិឈាទ . . .
 ទូរចក្ក . . . ទូរវត្ថុ . . . បុគ្គល ព្រេកអរ រីករាយ ព្រោះធ្វើ ទូរ
 ពួកគោតិវណាក្នុង ឱ្យជាទីគោរព ពួកវណាភិ ពួកសម្បយុត្តកក្កដ
 ភិ ភើតឡើង ព្រោះធ្វើ ទូរហេតុនោះ ឱ្យជាទីគោរព ។ ឯសហ-
 ជាតាធិបតី គី គោតិវណាធិបតី ជាច្បើយ ខែត្ថកសម្បយុត្តកក្កដ
 ខែត្ថកវណាធិបតី ខែត្ថកចិត្តសមុដ្ឋាទ្ធកដ ដោយអធិបតីប្បច្ចើយ ។

និវេណាន ច ខោនិវេណា ច ធម្មា និវេណាស្ស
ធម្មស្ស អនិច្ចតប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ អាមម្មណាធិបតិ
តិណំ កោមម្មណាធិបតិយេវ ។

[១៨១] និវេណាន ធម្មា និវេណាស្ស ធម្មស្ស
អនុត្តរធម្មដ្ឋយេន មច្ចយោ បុរិមា បុរិមា និវេណា មច្ចិ-
រោនំ មច្ចិរោនំ និវេណានំ អនុត្តរធម្មដ្ឋយេន មច្ច-
យោ ។ មូលំ មុច្ចិកត្ថំ បុរិមា បុរិមា និវេណា
មច្ចិរោនំ មច្ចិរោនំ ខោនិវេណានំ ទត្ថានំ អនុត្តរធម្មដ្ឋ-
យេន មច្ចយោ និវេណា វុដ្ឋាធស្ស អនុត្តរធម្មដ្ឋយេន
មច្ចយោ ។ មូលំ មុច្ចិកត្ថំ ។ បុរិមា បុរិមា និវេណា
មច្ចិរោនំ មច្ចិរោនំ និវេណានំ សម្មយុត្តតានត្ថ
ទត្ថានំ អនុត្តរធម្មដ្ឋយេន មច្ចយោ ។ ខោនិវេណា
ធម្មា ខោនិវេណាស្ស ធម្មស្ស អនុត្តរធម្មដ្ឋយេន
មច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ខោនិវេណា ទត្ថា មច្ចិរោនំ
មច្ចិរោនំ ខោនិវេណានំ ទត្ថានំ អនុត្តរធម្មដ្ឋយេន មច្ច-
យោ និវេណា វុដ្ឋហន្តស្ស វេសន្តាតាសន្តាយតំ
និលសមាមត្តិយា អនុត្តរធម្មដ្ឋយេន មច្ចយោ ។ មូលា-
នំ មុច្ចិកត្ថានំ ។ បុរិមា បុរិមា ខោនិវេណា ទត្ថា មច្ចិ-
រោនំ មច្ចិរោនំ និវេណានំ អនុត្តរធម្មដ្ឋយេន មច្ចយោ

និវេណាធម៌ក្តី ខោនិវេណាធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ ខែនិវេណាធម៌ ដោយ
អនិច្ចតប្បដ្ឋយ បានដល់អាមម្មណាធិបតិ វេតាំង ព្យ គឺ អាមម្មណា-
ធិបតិហ្នឹងឯង ។

[១៨២] និវេណាធម៌ ជាបច្ច័យ ខែនិវេណាធម៌ ដោយអនុ-
ត្តរធម៌ គឺ ភូតនិវេណា មុនៗ ជាបច្ច័យ ខែភូតនិវេណា ក្រោយៗ
ដោយអនុត្តរធម៌ ។ មូល បណ្ឌិត ធម្មស្សវេទិក្ខុ ភូតនិវេណា
មុនៗ ជាបច្ច័យ ខែភូតនិវេណាភូត ក្រោយៗ ដោយអនុត្តរធម៌
ភូតនិវេណា ជាបច្ច័យ ខែវុដ្ឋាន ដោយអនុត្តរធម៌ ។ មូល
បណ្ឌិត ធម្មស្សវេទិក្ខុ ។ ភូតនិវេណា មុនៗ ជាបច្ច័យ ខែភូតនិវេ-
ណា ក្រោយៗ ខែភូតសម្មាសម្ពុត្តកក្កដ ដោយអនុត្តរធម៌ ។
ខោនិវេណាធម៌ ជាបច្ច័យ ខែខោនិវេណាធម៌ ដោយអនុត្តរធម៌ គឺ
ភូតនិវេណាភូត មុនៗ ជាបច្ច័យ ខែភូតនិវេណាភូត ក្រោយៗ
ដោយអនុត្តរធម៌ ខេសន្តាតាសន្តាយតំ ដល់បុគ្គល កាល
ចេញ កំរិតិកេន ជាបច្ច័យ ខែនិលសមាមត្តិ ដោយអនុត្តរធម៌ ។
មូលព័ន្ធយោ បណ្ឌិត ធម្មស្សវេទិក្ខុ ។ ភូតនិវេណាភូត
មុនៗ ជាបច្ច័យ ខែភូតនិវេណា ក្រោយៗ ដោយអនុត្តរធម៌

អាវដ្ឋាន ជីវណាមំ អនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ ។
 បុរិវា បុរិវា នោជីវណា ទដ្ឋា បដ្ឋិមាមំ បដ្ឋិមាមំ
 ជីវណាមំ សម្មយុត្តកាណេត្ថ ទដ្ឋាមំ អនន្តរឃ្មត្ថ-
 យេន បច្ចយោ អាវដ្ឋាន ជីវណាមំ សម្មយុត្តកា-
 ណេត្ថ ទដ្ឋាមំ អនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ ។ ជីវណា
 ម នោជីវណេត ម នន្តា ជីវណាស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ជីវណា
 ម សម្មយុត្តកា ម ទដ្ឋា បដ្ឋិមាមំ បដ្ឋិមាមំ ជីវ-
 ណាមំ អនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ ។ បុរិមា បុរិ-
 មនាមំ ។ បុរិមា បុរិមា ជីវណា ម សម្មយុត្តកា
 ម ទដ្ឋា បដ្ឋិមាមំ បដ្ឋិមាមំ នោជីវណាមំ ទដ្ឋាមំ
 អនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ ជីវណា ម សម្មយុត្តកា
 ម ទដ្ឋា វដ្ឋានស្ស អនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ ។
 បុរិមា បុរិមា ជីវណា ម សម្មយុត្តកា ម ទដ្ឋា
 បដ្ឋិមាមំ បដ្ឋិមាមំ ជីវណាណេត្ថ សម្មយុត្តកាណេត្ថ
 ទដ្ឋាមំ អនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ ។ ជីវណា
 ធម្មោ ជីវណាស្ស ធម្មស្ស សអនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ច-
 យោ សមាសាគម្ពយេន បច្ចយោ អត្ថាបត្តាប្បត្ថយេន
 បច្ចយោ និស្សយប្បត្ថយេន បច្ចយោ ។

អាវដ្ឋាន ជាបច្ច័យ នៃភូតនិរោធា ដោយអនន្តរឃ្មត្ថយ ។ ភូត
 នោនិរោធាក្នុង មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃភូតនិរោធា ក្រោយៗផង
 នៃភូតសម្មយុត្តកក្នុងផង ដោយអនន្តរឃ្មត្ថយ អាវដ្ឋាន ជាបច្ច័យ
 នៃភូតនិរោធាក្នុងផង នៃភូតសម្មយុត្តកក្នុងផង ដោយអនន្តរឃ្មត្ថយ ។
 និរោធាមីក្តី នោនិរោធាមីក្តី ជាបច្ច័យ នៃនិរោធាមី ដោយ
 អនន្តរឃ្មត្ថយ គឺ ភូតនិរោធាក្នុង មុន ។ ភូតសម្មយុត្តកក្នុងផង
 ជាបច្ច័យ នៃភូតនិរោធា ក្រោយៗ ដោយអនន្តរឃ្មត្ថយ ។ ម្តង
 ចំណែក ចណ្ឌិត ធម្មស្ថានផង ។ ភូតនិរោធា មុន ក្តី ភូត
 សម្មយុត្តកក្នុងក្តី ជាបច្ច័យ នៃភូតនោនិរោធាក្នុង ក្រោយៗ ដោយ
 អនន្តរឃ្មត្ថយ ភូតនិរោធាក្នុង ភូតសម្មយុត្តកក្នុងក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
 វដ្ឋាន ដោយអនន្តរឃ្មត្ថយ ។ ភូតនិរោធា មុន ក្តី ភូតសម្ម-
 យុត្តកក្នុងក្តី ជាបច្ច័យ នៃភូតនិរោធា ក្រោយៗផង នៃភូតសម្ម-
 យុត្តកក្នុងផង ដោយអនន្តរឃ្មត្ថយ ។ និរោធាមី ជាបច្ច័យ នៃ
 និរោធាមី ដោយសអនន្តរឃ្មត្ថយ ជាបច្ច័យ ដោយសមាសាគម្ពយ័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយអត្ថាបត្តាប្បត្តយ័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បត្តយ័យ ។

[១៧១] ជីវកាលោ ធម្មោ ជីវកាលាស្ស ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយប្បត្ថយេន មត្តយោ ករម្មណ្ឌបទិស្សយោ
 អនន្តរុបទិស្សយោ មគត្តុបទិស្សយោ ។ បេ ។ មគត្តុ-
 បទិស្សយោ ជីវកាលាចំ តិណំ ។ ចោជីវកាលោ
 ធម្មោ ចោជីវកាលាស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បត្ថ-
 យេន មត្តយោ ករម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរុបទិស្ស-
 យោ មគត្តុបទិស្សយោ ។ បេ ។ មគត្តុបទិស្សយោ
 សង្ឃំ ឧបទិស្សយ ឆានំ ធម៌ សីលំ . . . ឧបោស-
 វកម្មំ . . . ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ . . . មគ្គំ
 . . . វរិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឆានំ វិប្ប-
 តិ ធិដ្ឋិ តត្ថាតិ សីលំ ។ បេ ។ មញ្ញំ . . . ភតិ
 លោភំ មោហិ មាធំ ធិដ្ឋិ បន្តំ កាយិកា សុខំ
 កាយិកំ ធុត្តំ . . . សេចាសនំ ឧបទិស្សយ ឆានំ
 ធម៌ ។ បេ ។ សង្ឃំ កិច្ចតិ សុត្វា ។ បេ ។ សេចា-
 សនំ សុត្វាយ ។ បេ ។ មញ្ញាយ ភតិស្ស ។ បេ ។ មគ្គ-
 តាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ធុត្តស្ស
 មគ្គស្ស ឧបសមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បត្ថយេន
 មត្តយោ ។ ចោជីវកាលោ ធម្មោ ជីវកាលាស្ស ធម្មស្ស

[១៧២] ជីវកាលោ ជាបច្ច័យ នៃជីវកាលោ ដោយឧបទិស្ស-
 យប្បត្តិយ បានដល់ការប្រឡូកបទិស្សិយ អនន្តរុបទិស្សិយ និងមគត្តុ-
 បទិស្សិយ ។ បេ ។ ឯមគត្តុបទិស្សិយ គឺ ត្រូវនិវេទនៈ ឆាននិវេ ។
 ចោជីវកាលោ ជាបច្ច័យ នៃចោជីវកាលោ ដោយឧបទិស្សយប្ប-
 ត្តិយ បានដល់ការប្រឡូកបទិស្សិយ អនន្តរុបទិស្សិយ និងមគត្តុបទិស្សិយ
 ។ បេ ។ ឯមគត្តុបទិស្សិយ គឺ បុគ្គល កស្រីយ ទូរសុត្វា ហើយទូរ
 ទូរតាន ទូរសីល . . . ទូរវេទាសវគ្គ . . . ញ៉ាជិលាយ ឡើងត្រឡប់
 ញ៉ាជិលាយ . . . ញ៉ាជិលាយ . . . ញ៉ាជិលាយ . . . ញ៉ាជិលាយ
 បុគ្គ ឡើងត្រឡប់ វេទនា ទូរតាន ប្រកាន់ ទូរជិដ្ឋិ ទូរសីល ។ បេ ។
 ទូរសុត្វា . . . ទូរវេទនា ទោសៈ វេទនា មនៈ ធិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា
 កាយិកសុខ និងកាយិកសុខ . . . កស្រីយ ទូរសេចាសនៈ ហើយទូរ
 ទូរតាន ។ បេ ។ បំបែក ទូរសង្ឃំ សុត្វា ។ បេ ។ សេចាសនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃសុត្វា ។ បេ ។ នៃមញ្ញា នៃភតៈ ។ បេ ។ នៃ
 សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកសុខ មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បត្តិយ ។ ចោជីវកាលោ ជាបច្ច័យ នៃជីវកាលោ

ឧបទិស្សយប្បដូរយេន មន្ទយោ អាមុណ្ឌបទិស្ស-
 យោ អនន្តបទិស្សយោ មគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។
 មគត្តបទិស្សយោ សន្តំ ឧបទិស្សយោ មាណី ជប្បេតិ
 ជំដ្ឋំ កណ្តាតិ សីលំ . . . ។ មេ ។ សេនាសនំ
 ឧបទិស្សយោ មាណី មាណី ។ មេ ។ សន្តំ កិល្លតិ
 សន្តា ។ មេ ។ សេនាសនំ ភកស្ស ។ មេ ។ មគតា-
 យេ ឧបទិស្សយប្បដូរយេន មន្ទយោ ។ មោទិវរណា
 ជន្មា វិវរណស្ស ជ មោទិវរណស្ស ត ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយប្បដូរយេន មន្ទយោ អាមុណ្ឌបទិស្សយោ
 អនន្តបទិស្សយោ មគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។ មគ-
 ត្តបទិស្សយោ សន្តំ ឧបទិស្សយោ មាណី ជប្បេតិ
 ជំដ្ឋំ កណ្តាតិ សីលំ . . . ។ មេ ។ សេនាសនំ ឧប-
 ទិស្សយោ មាណី មាណី ។ មេ ។ សន្តំ កិល្លតិ សន្តា
 ។ មេ ។ សេនាសនំ វិវរណាជន្មា សម្បយុត្តភាជន្មា
 មន្ទនំ ឧបទិស្សយប្បដូរយេន មន្ទយោ ។ វិវរណា
 ជ មោទិវរណា ជ ជន្មា វិវរណស្ស ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយប្បដូរយេន មន្ទយោ អាមុណ្ឌបទិស្ស-
 យោ អនន្តបទិស្សយោ មគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។

ដោយឧបទិស្សយប្បដូរយេន មន្ទយោ អាមុណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តបទិស្សយោ
 និងមគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។ មគត្តបទិស្សយោ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ
 ទ្រុសត្វ ហើយជំរឿន ទ្រុសត្វ ប្រកាន់ ទ្រុសត្វ ទ្រុសត្វ . . .
 ។ មេ ។ បុគ្គល អាស្រ័យ ទ្រុសត្វសត្វ ហើយសម្លាប់ ទ្រុសត្វ
 ។ មេ ។ បិសេក ទ្រុសត្វ សត្វ ។ មេ ។ សេនាសនៈ ជាប់ជួយ
 ខែនតៈ ។ មេ ។ ជាប់ជួយ ខែនត្តិប្រាជ្ញា ដោយឧបទិស្សយប្ប-
 ដូរយេន ។ មោទិវរណាជន្មា ជាប់ជួយ ខែនត្តិប្រាជ្ញា ខែនត្តិប្រាជ្ញា
 ជន្មា ដោយឧបទិស្សយប្បដូរយេន មន្ទយោ អាមុណ្ឌបទិស្សយោ អ-
 នន្តបទិស្សយោ និងមគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។ មគត្តបទិស្សយោ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យ ទ្រុសត្វ ហើយជំរឿន ទ្រុសត្វ ប្រកាន់ ទ្រុ-
 សត្វ ទ្រុសត្វ . . . ។ មេ ។ បុគ្គល អាស្រ័យ ទ្រុសត្វសត្វ
 ហើយសម្លាប់ ទ្រុសត្វ ។ មេ ។ បិសេក ទ្រុសត្វ សត្វ ។ មេ ។
 សេនាសនៈ ជាប់ជួយ ខែនត្តិប្រាជ្ញា ខែនត្តិប្រាជ្ញា ខែនត្តិប្រាជ្ញា
 ជន្មា ដោយឧបទិស្សយប្បដូរយេន ។ វិវរណាជន្មា មោទិវរណ-
 ជន្មា ជាប់ជួយ ខែនត្តិប្រាជ្ញា ដោយឧបទិស្សយប្បដូរយេន មន្ទយោ
 អាមុណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តបទិស្សយោ និងមគត្តបទិស្សយោ ។ មេ ។

មកត្រូវបានស្បៀង ដ៏វិសាល ឬ សម្បយុត្តកា ឬ
មក ដ៏វិសាល ឬ ឧបទ័ស្សយន្ត្រយោន ឬ បន្ទាយ
តំណ ។

[១៨២] ចោទីវិសាល ឆ្មោះ ចោទីវិសាលស្បៀង
ធម្មស្បៀង ប្រដាប់ធម្មត្រយោន ឬ បន្ទាយ អាម្មណប្រដាប់
កុម្មុយដាត ។ អាម្មណប្រដាប់ កុម្មុ . . . កុម្មុ
ក្រិច្ចតោ . . . ចោមនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ តំណ ។
ប្រដាប់ អាម្មណសនិស្ស កុសលាកុសលស្បៀង វិក-
រិកត្រ ។

[១៨៣] ដ៏វិសាល ឆ្មោះ ដ៏វិសាលស្បៀង ធម្មស្បៀង
ប្រដាប់ធម្មត្រយោន ឬ បន្ទាយ តំណ ។ អាសេវន-
ប្បត្រយោន ឬ បន្ទាយ នវ ។

[១៨៤] ចោទីវិសាល ឆ្មោះ ចោទីវិសាលស្បៀង
ធម្មស្បៀង កម្មប្បត្រយោន ឬ បន្ទាយ សហជាតា ចា-
តាទណ្ឌកា ។ សហជាតា ចោទីវិសាល ធម្មតា
សម្បយុត្តកា ឬ ម្ខាង ធម្មសម្មដ្ឋានានុ ឬ ម្ខាង
កម្មប្បត្រយោន ឬ បន្ទាយ ។ ចាតាទណ្ឌកា ចោទីវិ-
សាល ធម្មតា វិសាល ឬ ម្ខាង កម្មត្រា ឬ ម្ខាង
កម្មប្បត្រយោន ឬ បន្ទាយ ។ ម្ខាង ឬ ម្ខាង ។

ឯកក្ខន្ធមិស្សិយ គឺ ក្នុងវិសាលដ៏ ក្នុងសម្បយុត្តកក្ខន្ធដ៏ ជាច្រើន
នៃក្នុងវិសាល ដោយឧបទ័ស្សយន្ត្រយោន គឺ មានព្រះ ៣ ។

[១៨៥] ចោទីវិសាល ជាច្រើន នៃចោទីវិសាល ដោយ
ដោយប្រដាប់ធម្មត្រយោន ប្រដាប់អាម្មណប្រដាប់ ឬ ធម្មត្រយោន ។
អាម្មណប្រដាប់ គឺ កុម្មុ . . . កុម្មុ ជាមិនច្បាស់ . . . ចោម-
នស្ស កើតឡើង ។ មានព្រះ ៣ ។ ប្រដាប់ធម្មត្រយោន ប្រដាប់
នៃអាម្មណប្បត្រយោន ឬ កុម្មុ (មានព្រះ) នៃកុសលនិស្ស
អនុសេវនិស្ស ។

[១៨៦] ដ៏វិសាល ជាច្រើន នៃដ៏វិសាល ដោយប្រដាប់
ធម្មត្រយោន គឺ មានព្រះ ៣ ។ ជាច្រើន ដោយប្រដាប់ធម្មត្រយោន គឺ
មានព្រះ ៤ ។

[១៨៧] ចោទីវិសាល ជាច្រើន នៃចោទីវិសាល ដោយ
កម្មប្បត្រយោន ប្រដាប់សហជាតា ឬ នៃនាគាទណ្ឌកា ។ សហជាតា គឺ
ចោទីវិសាល ជាច្រើន នៃក្នុងសម្បយុត្តកក្ខន្ធដ៏ នៃក្នុងកុ-
សម្មដ្ឋានបុរិស ដោយកម្មប្បត្រយោន ។ ឯនាគាទណ្ឌកា គឺ ចោ-
ទីវិសាល ជាច្រើន នៃក្នុងកុម្មុកក្ខន្ធដ៏ នៃក្នុងកុសលបុរិស
ដោយកម្មប្បត្រយោន ។ ម្ខាង ឬ ម្ខាង កុម្មុស្វរេនិស្ស ។

និរណទុកេ បញ្ញាវិរា

នោនិវរណា ចេតនា សម្បយុត្តកាចំ និវរណាចំ
តាប្បប្បដូយេន បដូយោ ។ នោនិវរណា ចេតនា
សម្បយុត្តកាចំ ទដ្ឋាចំ និវរណាទដ្ឋា ចិត្តសមុដ្ឋា-
ហេតុញ្ច រូបាចំ កម្មប្បដូយេន បដូយោ ។

[១៨៥] នោនិវរណា ធម្មោ នោនិវរណាស្ស
ធម្មស្ស វិភាកប្បដូយេន បដូយោ ឯតំ ។ អាហរ-
កម្មដូយេន បដូយោ ភ័ន្តិយប្បដូយេន បដូយោ
រាគប្បដូយេន បដូយោ មគ្គប្បដូយេន បដូយោ
សម្បយុត្តប្បដូយេន បដូយោ ។

[១៨៦] និវរណា ធម្មោ នោនិវរណាស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បដូយេន បដូយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
ឯវំ អារសេសា ចត្តាវិ បច្ឆា តាតត្វា ។

[១៨៧] និវរណា ធម្មោ និវរណាស្ស ធម្មស្ស
អត្ថប្បដូយេន បដូយោ កាមច្ចទ្ធនិវរណំ វិនិមិត្ត-
និវរណាស្ស ទុក្ខទ្ធនិវរណាស្ស អវិជ្ជានិវរណាស្ស
អត្ថប្បដូយេន បដូយោ ចត្តិ ។ និវរណា ធម្មោ
នោនិវរណាស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បដូយេន បដូយោ
សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ ឯវំ និវរណាម្យាទ

និរណទុកេ បញ្ញាវិរា

នោនិវរណាចេតនា ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកនិវរណៈ ដោយកម្មប្ប-
ច័យ ។ នោនិវរណាចេតនា ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកទុក្ខផល
នៃភូតនិវរណៈផល នៃភូតចិត្តសមុដ្ឋាទុក្ខផល ដោយកម្មប្បច័យ ។

[១៨៥] នោនិវរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនោនិវរណាធម៌ ដោយ
វិភាកប្បច័យ គឺ មានវិភាគ ១ ។ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារកម្មច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយភ័ន្តិយកម្មច័យ ជាបច្ច័យ ដោយរាគកម្មច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយមគ្គកម្មច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តកម្មច័យ ។

[១៨៦] និវរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនោនិវរណាធម៌ ដោយ
វិប្បយុត្តកម្មច័យ បានផលសហជាតិ និងបច្ឆាជាតិ ។ ប្រសាទាន ៤
និវរណ បណ្ឌិត. ឥប្បិវដ្ឋិ យ៉ាងនេះចុះ ។

[១៨៧] និវរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិវរណាធម៌ ដោយអត្ថ-
កម្មច័យ គឺ កាមច្ចទ្ធនិវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃវិនិមិត្តនិវរណៈ ទុក្ខច្ចទ្ធ-
និវរណៈ និងអវិជ្ជានិវរណៈ ដោយអត្ថកម្មច័យ បណ្ឌិត. ឥប្បិវដ្ឋិ ឲ្យ
ជាចក្កៈផលចុះ ។ និវរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនោនិវរណាធម៌ ដោយ
អត្ថកម្មច័យ បានផលសហជាតិ និងបច្ឆាជាតិ ។ ក្នុងនិវរណមូល

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

តិណំ ។ ចោធិវរណា ធម្មោ ចោធិវរណស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ
 បច្ចាមាវ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សន្តិភ្នំ ។ ចោធិវ-
 រណា ធម្មោ ធិវរណស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សន្តិភ្នំ ។ ចោ-
 ធិវរណា ធម្មោ ធិវរណស្ស ធម្មោ ចោធិវរណស្ស ធម្ម-
 ស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជា-
 តំ ។ សន្តិភ្នំ ។ ធិវរណា ធម្មោ ចោធិវរណា ធម្មោ
 ធិវរណស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតំ កាមច្ឆន្ទធិវរណក្ខ-
 សប្បយុត្តតា ធម្មោ ចិន្ទិមិទ្ធិវរណស្ស ឧទ្ធច្ឆន្ទិ-
 វរណស្ស អវិជ្ជាធិវរណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កាមច្ឆន្ទធិវរណក្ខ អត្ថ ធម្មោ ចិន្ទិមិទ្ធិវរណស្ស អវិជ្ជា-
 ធិវរណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ធិវរណា
 ធម្មោ ចោធិវរណា ធម្មោ ចោធិវរណស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ចា-
 ជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតា ចោធិវរ-
 ណា ឧបេកា ឧបេកា ធម្មោ ធិវរណា ធម្មោ តិណ្ឌិទ្ធិ ទុដ្ឋានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាបាទក្ខ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

នាគរាវៈ ព្យ យ៉ាងនេះឯង ។ ចោធិវរណាធម្មិ ជាបច្ច័យ ខែចោធិវរ-
 ណាធម្មិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចាជាត
 អាហារ ឱនឥន្ទ្រិយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ចោធិវរណាធម្មិ ជា
 បច្ច័យ ខែចោធិវរណាធម្មិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ឱនបុរេ-
 ជាត ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ចោធិវរណាធម្មិ ជាបច្ច័យ ខែចោធិវរណ-
 ធម្មិធម្មិ ខែចោធិវរណាធម្មិធម្មិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត
 ឱនបុរេជាត ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ធិវរណាធម្មិក្ខិ ចោធិវរណាធម្មិ
 ក្ខិ ជាបច្ច័យ ខែចោធិវរណាធម្មិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត
 ឱនបុរេជាត ។ សហជាត គឺ កាមច្ឆន្ទធិវរណាធម្មិ ភូតសម្បយុត្ត-
 កត្តន្ទធម្មិ ជាបច្ច័យ ខែចិន្ទិមិទ្ធិវរណា ឧទ្ធច្ឆន្ទធិវរណា ឱនអវិជ្ជាធិវ-
 រណា ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ កាមច្ឆន្ទធិវរណាភិ ភិក្ខុ ជាបច្ច័យ ខែ
 ចិន្ទិមិទ្ធិវរណា ឱនអវិជ្ជាធិវរណា ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ធិវរណា-
 ធម្មិក្ខិ ចោធិវរណាធម្មិក្ខិ ជាបច្ច័យ ខែចោធិវរណាធម្មិ ដោយអត្ថិប្ប-
 ច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចាជាត អាហារ ឱនឥន្ទ្រិយ ។
 សហជាត គឺ ខន្ធ ។ ចោធិវរណាធម្មិ ភូតធិវរណាធម្មិ ជា
 បច្ច័យ ខែខន្ធ ព្យ ធម្ម ខែភូតចិត្តសមុដ្ឋាបាទក្ខធម្មិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ

ទ្វេ ទទ្វា . . . កោមជ្ឈន្តនិវរណាញ វត្ថុ ច ដឹងមិទ្ធនិវរ-
 ណាស្ស ឧទ្ធច្ឆន្តនិវរណាស្ស អវិជ្ជានិវរណាស្ស ច សម្ម-
 យុត្តកាធាតុ ទទ្វាទិ អត្ថិយ្យច្ចយេន មត្តយោ ចក្កំ ។

[១៨៥] ហេតុយា នត្តារំ អារម្មណេ នវ អនិម-

តិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហធាតេ
 នវ អត្តាបាត្តេ នវ ចិស្សយេ នវ ឧបចិស្សយេ នវ
 បុរោជាតេ តីណិ ចត្តាជានេ តីណិ រោសនេ នវ
 គម្មេ តីណិ វិចារេ ឯកំ អហារេ តីណិ វត្ថុនិយ
 តីណិ ឈានេ តីណិ បាត្ត តីណិ សម្មយុត្តេ នវ
 វិប្បយុត្តេ មក្ខ អត្ថិយា នវ ធម្មិយា នវ វិគតេ
 នវ អវិគតេ នវ ។

ខន្ធ ៦ . . . កាមច្ឆន្តនិវរណៈក្តី វត្ថុក្តី ជាច្រើន ខែវិចិត្តនិវរណៈ
 ផង ខែឧទ្ធច្ឆន្តនិវរណៈផង ខែអវិជ្ជានិវរណៈផង ខែតួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធ
 ផង ដោយអត្ថិយ្យច្ចយ (បណ្ឌិត ភរ្យៈធ្វើ) ឲ្យជាចក្កៈផងចុះ ។

[១៨៨] ក្នុងហត្ថប្បវច្ចយ មានព្រះ ៤ ក្នុងអនុលោមប្បវច្ចយ
 មានព្រះ ៩ ក្នុងវេទិកប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងអនន្តរេប្បវច្ចយ មាន
 ព្រះ ៩ ក្នុងសមនន្តរេប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងសហធាតុប្បវច្ចយ មាន
 ព្រះ ៩ ក្នុងវត្ថុនិយប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងវិចារេប្បវច្ចយ មាន
 ព្រះ ៩ ក្នុងឯកាបាត្តប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងឧបចិស្សយប្បវច្ចយ មាន
 ព្រះ ៩ ក្នុងបុរោជាតិប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងចត្តាជានិប្បវច្ចយ មាន
 ព្រះ ៩ ក្នុងរោសនិប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងគម្មប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងវិគតប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩
 ក្នុងអហារប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងវត្ថុនិយប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុង
 ឈានប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងបាត្តប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងសម្ម-
 យុត្តប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុង
 អត្ថិយ្យច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងធម្មិយ្យច្ចយ មានព្រះ ៩ ក្នុងវិគតប្បវច្ចយ
 មានព្រះ ៩ ក្នុងអវិគតប្បវច្ចយ មានព្រះ ៩ ។

នោនិវរណា ធម្មា និវរណស្ស ច នោនិវរណស្ស
 ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ សហ-
 ជាតប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋានយេន មច្ចុ-
 យោ ញាតាតប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ។ និវរណា ច
 នោនិវរណា ច ធម្មា និវរណស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ សហជាតប្បដ្ឋានយេន មច្ចុ-
 យោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ។ និវរណា
 ច នោនិវរណា ច ធម្មា នោនិវរណស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ សហជាតប្បដ្ឋានយេន
 មច្ចុយោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ មច្ចាជាត-
 ប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ។ និវរណា ច នោនិវរណា ច
 ធម្មា និវរណស្ស ច នោនិវរណស្ស ច ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ សហជាតប្បដ្ឋានយេន
 មច្ចុយោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ។

[១៧០] នាហត្ថយា នវ នវារម្មណេ នវ ចអ-
 និបតិយា នវ សត្វត្ថ នវ ចោវិតតេ នវ នោអវិតតេ
 នវ ។

[១៧១] នាហត្ថប្បដ្ឋាយា នអារម្មណេ ធម្មាវិ ។

នោនិវរណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិវរណាធម៌ផង នៃនោនិវរណាធម៌ផង ដោយ
 ការម្នាលប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយម្ចាស់តប្បដ្ឋាយ ។ និវរណាធម៌
 ក្តី នោនិវរណាធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនិវរណាធម៌ ដោយការម្នាលប្បដ្ឋាយ
 ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្ប-
 ដ្ឋាយ ។ និវរណាធម៌ក្តី នោនិវរណាធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនោនិវរណាធម៌
 ដោយការម្នាលប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ
 ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយម្ចាស់តប្បដ្ឋាយ ។ និវរ-
 ណាធម៌ក្តី នោនិវរណាធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនិវរណាធម៌ផង នៃនោនិវរ-
 ណាធម៌ផង ដោយការម្នាលប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាយ
 ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋាយ ។

[១៧២] ក្នុងនាហត្ថប្បដ្ឋាយ នាហត្ថ. ៧ ក្នុងនាអារម្មណប្បដ្ឋាយ
 នាហត្ថ. ៧ ក្នុងនាឧបទិស្សប្បដ្ឋាយ នាហត្ថ. ៧ ក្នុងបច្ច័យចាំនិវរណ សុទ្ធតែ
 នាហត្ថ. ៧ ក្នុងនាញាតាតប្បដ្ឋាយ នាហត្ថ. ៧ ក្នុងនាញាតប្បដ្ឋាយ នា
 នាហត្ថ. ៧ ។

[១៧៣] ក្នុងនាអារម្មណប្បដ្ឋាយ នាហត្ថ. ៦ ក្នុងនាហត្ថប្បដ្ឋាយ ។

អភិធម្មបិដក គុណបទប្បវត្តន៍
 វិវរណសម្បយុត្តទក្កំ
 បដិច្ចវិភា

[១៧២] វិវរណសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច វិវរណ-
 សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បទូយា វិវរណ-
 សម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទន្ធិ ទន្ធិ
 . . . ។ វិវរណសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច វិវរណវិប្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បទូយា វិវរណសម្ប-
 យុត្ត ទន្ធិ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ វិវរណ-
 សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច វិវរណសម្បយុត្តោ ធម្មំ វិវរ-
 ណវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បទូយា វិវរ-
 ណសម្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ទន្ធិ ទន្ធិ . . . ។ វិវរណវិប្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច វិវរណវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្ប-
 ទូយា វិវរណវិប្បយុត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទន្ធិ ទន្ធិ . . . បដិសន្ធិ យោ
 អជ្ឈន្តិកោ មហាក្កតា ។ វិវរណសម្បយុត្តកា វិវរ-
 ណវិប្បយុត្តកា ធម្មំ បដិច្ច វិវរណវិប្បយុត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បទូយា វិវរណសម្បយុត្ត ទន្ធិ ធម្មោ
 មហាក្កតោ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្និទ្ធិ ។

អភិធម្មបិដក គុណបទប្បវត្តន៍
 វិវរណសម្បយុត្តទក្កំ
 បដិច្ចវិភា

[១៧២] វិវរណសម្បយុត្តធម៌ អាស្រ័យ ខ្លួនវិវរណសម្បយុត្ត-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ទន្ធិ កាស្រ័យ ខ្លួនទន្ធិ
 ជាវិវរណសម្បយុត្ត ខ្លួនទន្ធិ ២ . . . ។ វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ អាស្រ័យ
 ខ្លួនវិវរណសម្បយុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ អាស្រ័យ ខ្លួនចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ វិវរណសម្ប-
 យុត្តធម៌ក្តី វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ក្តី អាស្រ័យ ខ្លួនវិវរណសម្បយុត្តធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ទន្ធិ កាស្រ័យ ខ្លួនទន្ធិ
 ជាវិវរណសម្បយុត្តធម៌ ខ្លួនចិត្តសមុដ្ឋានំ ខ្លួនទន្ធិ ២ . . . ។
 វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ អាស្រ័យ ខ្លួនវិវរណវិប្បយុត្តធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បទូយ គឺ ទន្ធិ កាស្រ័យ ខ្លួនទន្ធិ ២ ជាវិវរណវិប្បយុត្ត ខ្លួនទន្ធិ ២ . . . បដិសន្ធិ មាធន្ត
 ផលវត្ថុមហាក្កតាវត្ថុ ។ វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ អាស្រ័យ ខ្លួនវិវរណ-
 សម្បយុត្តធម៌ផល ខ្លួនវិវរណវិប្បយុត្តធម៌ផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បទូយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានំ អាស្រ័យ ខ្លួនចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ផល ។ សេចក្តីបំប្រែ ។

(១៧៤) ហេតុប្បទូយា នអារម្មណេ ភីណំ ...
នកងិមតិយា ឫ ធម្មវេទិនេ ចត្តារិ នគម្ពេ ។ ធ
នវិចិត្រេ ឬ ធម្មស្វរ្យត្ថេ ភីណំ ឃីញ្ញប្បត្តេ ។ ធ
លោកុយា ភីណំ លោកិនេ ភីណំ ។

(១៩៩) ឧបោស្ថប្បត្តយា ខាងលើ ៖ ឧ ។ ពេ ។
... មក្តី ឯតំ ។ ប ។ ... អវិភតោ ឧ ។
សមាជិតវា ឈិ ឯតំ តាតតោ ។

ប្រតិបត្តិការ

(២១១) វិវរណាភិប្បយុត្តំ នង្គំ បច្ចយា វិវរណា-
 ភិប្បយុត្តា ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។
 វិវរណាភិប្បយុត្តំ នង្គំ បច្ចយា វិវរណាភិប្បយុត្តា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិវរណាភិប្បយុត្តំ ឯកំ ខុដ្ឋ
 បច្ចយា គយោ ខន្ធា វិគ្គុសមុដ្ឋាធន្ធិ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ
 ... បដិសន្ធិ ឯកំ មហាភូតំ វត្ថុំ បច្ចយា វិវរណា-
 ភិប្បយុត្តា ខន្ធា ។ វិវរណាភិប្បយុត្តំ នង្គំ បច្ចយា
 វិវរណាភិប្បយុត្តា ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

[១៧៨] ក្នុងនាមស្ថាប័ន មានរាងៈ ៣ ប្រភេទស្ថាប័ន
 ១... ក្នុងនាមស្ថាប័ន មានរាងៈ ៥ ក្នុងនាមស្ថាប័ន មាន
 រាងៈ ៤ ក្នុងនាមស្ថាប័ន មានរាងៈ ២ ក្នុងនាមស្ថាប័ន មានរាងៈ ៥
 ក្នុងនាមស្ថាប័ន មានរាងៈ ៣ ក្នុងនាមស្ថាប័ន មានរាងៈ ២
 ក្នុងនាមស្ថាប័ន មានរាងៈ ៣ ក្នុងនាមស្ថាប័ន មានរាងៈ ៣ ។

(១៧៧) ក្នុងការប្រណិច្ចាច្ច័យ មានព្រះ ៦ ព្រះនាមព្រះគម្ពីរ
 ១ ថេរ ១ ... ក្នុងវិទ្យាគម្ពីរ មានព្រះ ១ ២ ថេរ ១ ... ក្នុង
 វិទ្យាគម្ពីរ មានព្រះ ៦ ។

ឯកសារជាតិ, បណ្ណិត (ស្រុក) (ឆ្នាំ: ១៩៩៩)

បច្ចុប្បន្ន៖

[២១១] វិវរណសម្បយុត្តម្ភំ ពឹងផ្អែក ខឹងវិវរណសម្បយុត្ត-
 ម្ភំ ទើបកើតឡើង គ្រោងហេតុប្បជ្ឈយ គឺ មានការព្យា ។ វិវរណ-
 វិប្បយុត្តម្ភំ ពឹងផ្អែក ខឹងវិវរណវិប្បយុត្តម្ភំ ទើបកើតឡើង គ្រោង
 ហេតុប្បជ្ឈយ គឺ ខន្ធព្យា ធន ចក្កសមុប្បាទប្រធាន ពឹងផ្អែក ខឹងខន្ធ ១
 ជាវិវរណវិប្បយុត្ត ខឹងខន្ធ ២ . . . មនសាទិ ពួកវិវរណវិប្បយុត្តក្នុង
 ពឹងផ្អែក ខឹងមហាភ្លាង ខឹងវត្ថុ ។ វិវរណសម្បយុត្តម្ភំ ពឹង-
 ផ្អែក ខឹងវិវរណវិប្បយុត្តម្ភំ ទើបកើតឡើង គ្រោងហេតុប្បជ្ឈយ

[២០០] ហេតុណា ធរ អាមាស្មណ ចត្តាវិ អធិប-
តិយា ធរ អនុប្បត្តិ ចត្តាវិ ។ មេ ។ វិទាតេ ឯកំ
អវិទាតេ ធរ ។

[២០១] វិវាណសម្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា វិវា-
ណសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា វិច្ច-
តំប្រាសហតតេ ឧទ្ធចូសហតតេ ។ មេ ។ បច្ចយា អ-
វិជ្ជាវិវាណំ ។ វិវាណវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា វិវាណ-
វិប្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេ-
តុតំ វិវាណវិប្បយុត្តំ ឯកំ ទទ្ធិ បច្ចយា តាយា
ទទ្ធា ចិត្តសមុត្តាបក្ស រូបំ យាវ អសន្តាសត្តា ចត្តា-
យតំ បច្ចយា ចត្តាវិជ្ជាណំ តាយាយតំ បច្ច-
យា តាយាវិជ្ជាណំ វត្ថុំ បច្ចយា អហេតុតា វិវា-
ណវិប្បយុត្តា ទទ្ធា ។ វិវាណវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បច្ចយា
វិវាណសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា
វត្ថុំ បច្ចយា វិច្ចតំប្រាសហតតេ ឧទ្ធចូសហតតេ
អហេតា ។ វិវាណសម្បយុត្តត្ថ វិវាណវិប្បយុត្តត្ថ
ធម្មំ បច្ចយា វិវាណសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

[២០២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៨ ក្នុងអាមាស្មណប្បដ្ឋយា
មានព័រៈ ៦ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៨ ក្នុងអនុប្បត្តិប្បដ្ឋយា មាន
ព័រៈ ៦ ។ មេ ។ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ១ ក្នុងអវិទាប្បដ្ឋយា មាន
ព័រៈ ៨ ។

[២០៣] វិវាណសម្បយុត្តធម៌ ពិនិវ្រ្តក វិនិវ្រ្តក វិវាណសម្បយុត្ត-
ធម៌ វេចកើតឡើង ព្រោះនោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ អវិជ្ជាវិវាណៈ ពិនិវ្រ្តក
វិនិវ្រ្តក ដែលប្រកបដោយវិចិត្រ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ វិវាណ-
វិប្បយុត្តធម៌ ពិនិវ្រ្តក វិនិវ្រ្តកវិប្បយុត្តធម៌ វេចកើតឡើង ព្រោះ
នោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ទទ្ធា វិនិវ្រ្តក ចិត្តសមុត្តាប្បដ្ឋយា ពិនិវ្រ្តក វិនិ-
វ្រ្តក ។ ហេតុនេះ វិវាណវិប្បយុត្ត ដកបដ្ឋវត្ថុអសន្តាសត្ត
ចិត្តវិជ្ជាណ ពិនិវ្រ្តក វិនិវ្រ្តក វាយាវិជ្ជាណ ពិនិវ្រ្តក វិនិ-
វ្រ្តក វាយាវិជ្ជាណ ពិនិវ្រ្តក ពិនិវ្រ្តក ពិនិវ្រ្តក ពិនិវ្រ្តក ។
វិវាណសម្បយុត្តធម៌ ពិនិវ្រ្តក វិនិវ្រ្តកវិប្បយុត្តធម៌ វេចកើតឡើង
ព្រោះនោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ហេតុៈ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រ ប្រកប
ដោយឧទ្ធច្ចៈ ពិនិវ្រ្តក វិនិវ្រ្តក ។ វិវាណសម្បយុត្តធម៌ ពិនិវ្រ្តក
វិនិវ្រ្តកវិប្បយុត្តធម៌ ពិនិវ្រ្តកវិប្បយុត្តធម៌ វេចកើតឡើង

[២០២] វិវិកាសម្បយុត្តំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ វិវិ-
 កាសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធមោតុប្បច្ចយា
 វិវិកាសមាគតេ ឧទ្ធចូសហគតេ មេត្ត សំសដ្ឋោ
 វិវិកាសមាគតោ ឧទ្ធចូសហគតោ មោហោ ។
 វិវិកាសម្បយុត្តំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ ... ។

[២០៣] ធមោតុប្បច្ចយា ទ្វេ ឧសនិបតិយា ទ្វេ ឧ-
 ប្បយាតេ ទ្វេ ឧត្ថេ ទ្វេ ឧវិទាតេ ទ្វេ ឧលាធន
 ឯតំ ឧបាត្ត ឯតំ ឧវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

ឯវិ ឥតេ ទ្វេ កណ្តាធម៌

សម្បយុត្តាធម៌ កាតត្វា ។

បញ្ញាវិវា

[២០៤] វិវិកាសម្បយុត្តា ធម្មោ វិវិកា-
 សម្បយុត្តស្រ ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិវិកាសម្បយុត្តា ហេតុ សម្បយុត្តកាតំ ទដ្ឋានំ
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អូណតិ មុច្ឆិតវាទិ ។
 វិវិកាសម្បយុត្តា ហេតុ ចិត្តសម្បដ្ឋានំ រូបាតំ
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិវិកាសម្បយុត្តា ហេតុ

[២០៥] វិវិកាសម្បយុត្តធម៌ លាយឡំ វិវិកាសម្ប-
 យុត្តធម៌ ទើបតែឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ មោហា ដែល
 ប្រកបដោយវិចិត្រា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ លាយឡំ វិវិកាសម្ប ដែល
 ប្រកបដោយវិចិត្រា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ លាយឡំ វិវិកាសម្ប-
 វិប្បយុត្តធម៌ ... ។

[២០៦] ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មាន៣៖ ២ ក្នុងឧសនិបតិយប្បច្ចយ
 មាន៣៖ ២ ក្នុងឧប្បយាតេប្បច្ចយ មាន៣៖ ២ ក្នុងឧត្ថេប្បច្ចយ មាន
 ៣៖ ២ ក្នុងឧវិទាតេប្បច្ចយ មាន៣៖ ២ ក្នុងឧលាធនប្បច្ចយ មាន៣៖ ២
 ក្នុងឧបាត្តប្បច្ចយ មាន៣៖ ២ ក្នុងឧវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មាន៣៖ ២ ។

សារាប័នៈ វិវិ ២ ប្រាសាទេតិ សម្បយុត្តកាតិ

បណ្ឌិត ភយ្យ័ន្ទ្រ ប៉ាន់នេច្ចៈ ។

បញ្ញាវិវៈ

[២០៧] វិវិកាសម្បយុត្តធម៌ ជាច្រើន វិវិកាសម្ប-
 យុត្តធម៌ ដោយហេតុប្បច្ចយ គឺ ពួកវិវិកាសម្បយុត្តហេតុ ជា
 ច្រើន វិវិកាសម្បយុត្តកុដ្ឋ ដោយហេតុប្បច្ចយ ។ មូលជាន់ខ្ពស់
 បណ្ឌិត ភយ្យ័ស្រឡា ។ ពួកវិវិកាសម្បយុត្តហេតុ ជាច្រើន វិវិ-
 កាសម្បយុត្តកុដ្ឋ ដោយហេតុប្បច្ចយ ។ ពួកវិវិកាសម្បយុត្តហេតុ

សម្បយុត្តកាធំ ទទួល ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ រួមទាំង
 ហេតុប្បទូរយេន បច្ឆាយោ ។ វិវរណវិប្បយុត្តកា ធម្មោ
 វិវរណវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បទូរយេន បច្ឆ-
 យោ វិវរណវិប្បយុត្តកា ហេតុ សម្បយុត្តកាធំ ទទួល
 ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ រួមទាំង ហេតុប្បទូរយេន បច្ឆាយោ
 បដិសន្ធិ ។

[២០៩] វិវរណសម្បយុត្តកា ធម្មោ វិវរណសម្ប-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស ការប្បណិប្បទូរយេន បច្ឆាយោ ពិត
 រស្មីលេច រាត្រីឆ្លង តំ អារក្ស រកោ ធំដុំ វិចិត្រា
 ទទួល គោមធន្យំ ទទួល ធំដុំ អារក្សលេច រាត្រី-
 ឆ្លង តំ អារក្ស រកោ ធំដុំ វិចិត្រា ទទួល គោម-
 ធន្យំ ទទួល វិចិត្រា អារក្ស វិចិត្រា ធំដុំ ទទួល
 គោមធន្យំ ទទួល អារក្ស ទទួល ទទួល ធំដុំ . . .
 វិចិត្រា ទទួល គោមធន្យំ អារក្ស គោមធន្យំ
 ទទួល ធំដុំ . . . វិចិត្រា . . . ទទួល ទទួល ។
 វិវរណសម្បយុត្តកា ធម្មោ វិវរណវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស

ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កដនី នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាធានបដនី ដោយ
 ហេតុបច្ច័យ ។ វិវរណវិប្បយុត្តកមិ ជាបច្ច័យ នៃវិវរណវិប្បយុត្តកមិ
 ដោយហេតុបច្ច័យ គឺ ពួកវិវរណវិប្បយុត្តកា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
 យុត្តកក្កដនី នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាធានបដនី ដោយហេតុបច្ច័យ គឺ ជា
 បដិសន្ធិ ។

[២១០] វិវរណសម្បយុត្តកមិ ជាបច្ច័យ នៃវិវរណសម្បយុត្ត-
 កមិ ដោយហេតុបច្ច័យ គឺ បុគ្គល គ្រូករ រីករយ ចំពោះពត៌-
 កត៌ ធំដុំ វិចិត្រា ទទួល គោមធន្យ គេតាឡើង ព្រោះព្រាហ្ម ឬ
 ហេតុនោះ គ្រូករ រីករយ ចំពោះធំដុំ ពត៌ ធំដុំ វិចិត្រា ទទួល
 គោមធន្យ គេតាឡើង ព្រោះព្រាហ្ម ឬហេតុនោះ វិចិត្រា ធំដុំ ទទួល
 គោមធន្យ គេតាឡើង ព្រោះព្រាហ្ម ឬវិចិត្រា ទទួល គេតាឡើង
 ព្រោះព្រាហ្ម ឬទទួល ធំដុំ . . . វិចិត្រា គេតាឡើង គោមធន្យ គេតា
 ឡើង ព្រោះព្រាហ្ម ឬគោមធន្យ ធំដុំ . . . វិចិត្រា . . . ទទួល
 គេតាឡើង ។ វិវរណសម្បយុត្តកមិ ជាបច្ច័យ នៃវិវរណវិប្បយុត្តកមិ

អារម្មណប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ អវិយា វិវរណាសប្ប-
 យុត្តោ រហ័នេ កំលេសេ^(១) បច្ចវេត្តន្តំ វិក្កាម្ហិតេ
 កំលេសេ បច្ចវេត្តន្តំ បុព្វេ សុត្តន្តិយោ កំលេសេ
 វាចន្តំ វិវរណាសប្បយុត្តោ ទេវេ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ
 អនិច្ចតោ វិសេស្តន្តំ ចេវោធម៌យត្តោលោម វិវរណ-
 សប្បយុត្តិចត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាបាតំ វិវរណាសប្ប-
 យុត្តោ ទត្ថា វិវរណាសប្បយុត្តោ ចេវោធម៌យត្តោលោ-
 សប្ប បុព្វេវិវរណាសប្បយុត្តិចត្តោលោស្ស យេចាត្តាប្បបទត្តា-
 លោស្ស អនិច្ចតំសត្តោលោស្ស អវិជ្ជាបាយ អារម្មណ-
 ប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។ វិវរណាសប្បយុត្តោ ជាថ្មា វិ-
 វរណាសប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ
 មាត់ ... សីលំ ... ទេវាសដកម្មំ ... តំ បច្ចវេត្តន្តំ
 បុព្វេ សុត្តន្តិយោ ... លោម វិជ្ជាបាយ លោម ...
 អវិយា បត្តា វិជ្ជាបាយ បត្តំ ... ផលំ បច្ចវេត្តន្តំ
 វិជ្ជាបាយ ... វិជ្ជាបាយ កោត្រត្តស្ស អវិជ្ជាបាយ ធុត្តស្ស
 ផលស្ស អារម្មណប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ
 ចត្តំ ... វត្តំ វិវរណាសប្បយុត្តោ ទេវេ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ

១៥. វិវរណាសប្បដ្ឋានំ បរិច្ឆេទិយសំ ។

ដោយអារម្មណប្បដ្ឋានំ គំ ភូត្រាភាយៈ វិចារណា ភូត្រាភាយស
 ជាវិវរណាសប្បយុត្ត ដែលខ្លួនលះហើយ វិចារណា ភូត្រាភាយស
 ដែលខ្លួនសន្តិកំសន្តិកំហើយ គំ ភូត្រាភាយស ដែលខ្លួនសន្តិកំហើយ
 ក្នុងកាលមុន ឃើញ ភូត្រាភាយសប្បយុត្តក្នុង ជាមុខទៀត ជាទុក្ខ
 ជាគត្តា គំ ភូត្រា ខែបុគ្គលប្រកបដោយវិវរណាសប្បយុត្តក្នុង
 ដោយចេវោធម៌យត្តោលោ ភូត្រាភាយសប្បយុត្តក្នុង ជាច្រើន ខែការ
 វិចារណា ភូត្រាភាយស ចេវោធម៌យត្តោលោ បុព្វេវិវរណាសប្ប-
 យុត្តោ យេចាត្តាប្បបទត្តោ វិវរណាសប្បយុត្តោ ដោយអារម្មណ-
 ប្បដ្ឋានំ ។ វិវរណាសប្បយុត្តក្នុង ជាច្រើន ខែវិវរណាសប្បយុត្តក្នុង
 ដោយអារម្មណប្បដ្ឋានំ គំ ភូត្រា ... ភូសីល ... ភូទេវោ-
 សត្តក្នុង ... វិចារណា ភូត្រាភាយស (ភូត្រាភាយស) ដែលខ្លួនសន្តិ-
 កំហើយ ក្នុងកាលមុន ... ឃើញ វិចារណា ភូត្រាភាយ ...
 ភូត្រាភាយស ឃើញ អភិមត្ត ភូត្រាភាយ ... វិចារណា ភូត្រាភាយ
 ភូត្រាភាយស ... ភូត្រាភាយស ជាច្រើន ខែវិចារណា ភូត្រាភាយ-
 ភូត្រា វេទានៈ មត្ត វិចារណា ដោយអារម្មណប្បដ្ឋានំ ភូត្រាភាយ ...
 ឃើញច្បាស់ ភូត្រា ភូត្រាភាយសប្បយុត្តក្នុង ជាមុខទៀត ជាទុក្ខ

អនត្តកោ វិបស្សនី ធិត្វន ធម្មាណា រូបំ បស្សនី យាវ
 រាវជ្ជនាយ ។ និរោសប្បយុត្តរក ធម្មោ និរោសប្ប-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស ភាវន្តណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តានំ
 ... សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ ... បុព្វេ ... យាតា
 ... ធម្មំ ... ភិក្ខុ ... និរោសប្បយុត្តរក ទានុ អស្សា-
 មេតិ អភិធម្មតំ តំ ភាវន្ត ធម្មោ ធិត្វំ វិចិត្តច្ឆា ឧប្បត្ថំ
 វេរាធម្មំ ឧប្បជ្ជតំ ។

[២៣៖] និរោសប្បយុត្តរក ធម្មោ និរោស-
 ប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អភិធម្មត្ថវច្ចយេន បច្ចយោ
 រាវជ្ជណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ ភាវន្តណាធិបតិ
 រាតំ តុំ តត្ថា អស្សាមេតិ អភិធម្មតំ តំ តុំ តត្ថា ក-
 តោ ធិត្វំ ឧប្បជ្ជតំ ។ សហជាតាធិបតិ និរោសប្ប-
 យុត្តាធិបតិ និរោសប្បយុត្តាធិបតិ ទទ្ទានំ អភិធម្មត្ថវច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ និរោសប្បយុត្តរក ធម្មោ និរោ-
 សប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អភិធម្មត្ថវច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតាធិបតិ និរោសប្បយុត្តាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 តានំ រូបានំ អភិធម្មត្ថវច្ចយេន បច្ចយោ ។ មូលំ បុគ្គ-
 តត្ថំ និរោសប្បយុត្តាធិបតិ សម្បយុត្តតានំ ទទ្ទានំ

ជាអនត្តក ឃើញ រូប ដោយទិព្វចក្ខុ ដកហាត់ហង្សដួង ។ និរោស-
 ប្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិរោសប្បយុត្តធម៌ ដោយការប្រយោជន៍
 គឺ ឡូតាត ... ឡូសីកា ... ឡូឡាសាវត្ថុ ... ឡូតាត
 មុន ... អំពីឈាត ... ឡូតាត ... ឡូតាត ... ឡូតាត
 ប្រភេទ រីករាយ ចំពោះភូមិនិរោសប្បយុត្តក្នុង ពន្លឺ ទិព្វ វិចិត្តច្ឆា
 ឧប្បត្ថិៈ រោមធម្ម ភើតឡើង ប្រារព្ធប្រាជ្ញា ឡូតាត ។

[២៣០] និរោសប្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិរោសប្បយុត្ត-
 ធម៌ ដោយអភិធម្មត្ថវច្ចយេន បច្ចយោ រាវជ្ជណាធិបតិ ធិត្វំ សហជាតាធិ-
 បតិ ។ ភាវន្តណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ប្រភេទ រីករាយ ប្រារព្ធប្រាជ្ញា ឡូ-
 តាត ឡូតាត ពន្លឺ ទិព្វ ភើតឡើង ប្រារព្ធប្រាជ្ញា ឡូតាត
 ខាងឡើង ។ ធិត្វំ សហជាតាធិបតិ គឺ និរោសប្បយុត្តាធិ-
 បតិ ជាបច្ច័យ នៃភូមិនិរោសប្បយុត្តក្នុង ដោយអភិធម្មត្ថវច្ចយេន ។
 និរោសប្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិរោសប្បយុត្តធម៌ ដោយអភិធម្មត្ថ-
 វច្ចយេន បច្ចយោ ។ និរោសប្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃភូមិនិរោសប្បយុត្តក្នុង
 ដោយអភិធម្មត្ថវច្ចយេន ។ ឡូតាត បុគ្គល ប្រភេទ រីករាយ
 ឡើង និរោសប្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃភូមិនិរោសប្បយុត្តក្នុង

ចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស រូបាចំ អធិបតីប្បច្ចយេន មច្ចយោ ។
 វិវរណវិប្បយុត្តោ ធម្មោ វិវរណវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតីប្បច្ចយេន មច្ចយោ អាម្ពណាធិបតី សហជា-
 តាធិបតី ។ អាម្ពណាធិបតី ឆានំ . . . សីលំ . . .
 ឧបោសថកម្មំ . . . តំ តុំ តត្វា មច្ចវេត្តតិ បុរោ
 សុភិណ្ឌំ . . . ឈាតា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ . . . អរិយា
 មច្ឆា វុដ្ឋហិត្វា មត្តិ តុំ តត្វា . . . ផលំ . . . មិច្ឆាចំ
 . . . មិច្ឆាចំ តេត្រកុស្ស វេយាធស្ស មត្តស្ស ផលស្ស
 អធិបតីប្បច្ចយេន មច្ចយោ ។ សហជាតាធិបតី វិវ-
 រណវិប្បយុត្តាធិបតី សម្បយុត្តកាចំ ទត្វាចំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋាធានក្ស រូបាចំ អធិបតីប្បច្ចយេន មច្ចយោ ។
 វិវរណវិប្បយុត្តោ ធម្មោ វិវរណសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតីប្បច្ចយេន មច្ចយោ អាម្ពណាធិបតី ឆានំ . . .
 ។ យេវ មុត្តំ . . . ឈានំ . . . មត្តំ . . . វត្ថុ . . . វិវ-
 រណវិប្បយុត្តោ ទាទ្ធ តុំ តត្វា អស្សនេតិ អភិធម្មតិ
 តំ តុំ តត្វា រកោ មិច្ឆំ ឧប្បជ្ជតិ ។

ខែត្តកចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស ដោយអធិបតីប្បច្ចយេន ។ វិវរណវិប្បយុត្តធម៌
 ជាបច្ច័យ ខែវិវរណវិប្បយុត្តធម៌ ដោយអធិបតីប្បច្ចយេន បានដល់ការម្ម-
 ណាធិបតី វិនិសហជាតាធិបតី ។ អាម្ពណាធិបតី គឺ បុគ្គល ខ្ញុំខាន
 . . . ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំឧបោសថកម្ម . . . ធ្វើ ខ្ញុំវេយាធនា ឲ្យ
 ជាទីគោរព ហើយពិចារណា (ខ្ញុំភ្នែកនាំទៅ) ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុង
 កាលមុន . . . ចេញ អំពីឈាន ខ្ញុំវេយាធន . . . ភ្នែកប្រែវិញ៖
 ចេញ អំពីមត្ត ធ្វើ ខ្ញុំវេត្ត ឲ្យជាទីគោរព . . . ខ្ញុំផល . . . ខ្ញុំ
 ព្រះមិច្ឆាចំ . . . ព្រះមិច្ឆាចំ ជាបច្ច័យ ខែតេត្រកុស្ស វេយាធន មត្ត
 វិនិសហ ដោយអធិបតីប្បច្ចយេន ។ វិវរណវិប្ប-
 យុត្តាធិបតី ជាបច្ច័យ ខែត្តកសម្បយុត្តកុក្កុដ្ឋនី ខែត្តកចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស
 ផនី ដោយអធិបតីប្បច្ចយេន ។ វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ ខែវិវរណ-
 សម្បយុត្តធម៌ ដោយអធិបតីប្បច្ចយេន បានដល់ការម្មណាធិបតី គឺ ខ្ញុំ
 ខាន . . . ។ យេវ ភ្នែកកាលមុន . . . ខ្ញុំវេយាធន . . . ខ្ញុំវេត្ត . . .
 ខ្ញុំវេត្ត . . . ធ្វើ ខ្ញុំភ្នែកវិវរណវិប្បយុត្តកុក្កុដ្ឋ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រួត-
 រក រីករាយ រកៈ ចំដុំ តើកឡើង ប្រារព្ធធ្វើ ខ្ញុំវេយាធនា ឲ្យជា
 ទីគោរព ។

[២១១] វិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ឆេត្តា វិវរណ-
 សម្បយុត្តក្កៈ ឆេត្តស្ស អនន្តរច្ចុយេន បច្ចុយោ
 បុរិមា បុរិមា វិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ទន្ធា បន្តិមា បន្តិ-
 មា វិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ទន្ធា អនន្តរច្ចុយេន
 បច្ចុយោ ។ មូលំ បុត្តិតតំ(១) វិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ទន្ធា
 វិវរណសម្បយុត្តក្កៈ អនន្តរច្ចុយេន បច្ចុយោ នន បុរិមា បុរិ-
 មា នន ។ មូលំ បុត្តិតតំ បុរិមា បុរិមា វិវរណវិប្ប-
 យុត្តក្កៈ ទន្ធា បន្តិមា បន្តិមា វិវរណវិប្បយុត្តក្កៈ
 ទន្ធា អនន្តរច្ចុយេន បច្ចុយោ អនុលោមំ មលស-
 មាតត្ថយា អនន្តរច្ចុយេន បច្ចុយោ ។ វិវរណវិប្ប-
 យុត្តក្កៈ ឆេត្តា វិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ឆេត្តស្ស អនន្ត-
 រច្ចុយេន បច្ចុយោ រាវជ្ជនា វិវរណសម្បយុត្តក្កៈ
 ទន្ធា អនន្តរច្ចុយេន បច្ចុយោ ។ វិវរណសម្ប-
 យុត្តក្កៈ ឆេត្តា វិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ឆេត្តស្ស សម-
 នន្តរច្ចុយេន បច្ចុយោ ។ សហជាតច្ចុយេន បច្ចុ-
 យោ អន្តរាគម្ពច្ចុយេន បច្ចុយោ និស្សយច្ចុយេន
 បច្ចុយោ ។

[២១២] វិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ជាច្ច័យ នៃវិវរណសម្បយុត្ត-
 ក្កៈ ដោយអនន្តរច្ចុយេន គឺ ភូមិវិវរណសម្បយុត្តក្កៈ មុន ។ ជាច្ច័យ
 នៃភូមិវិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរច្ចុយេន ។ មូល
 បណ្ឌិត ឆប្បិស្ថេនិច្ចៈ ភូមិវិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ជាច្ច័យ នៃវិវរណៈ
 ដោយអនន្តរច្ចុយេន (ឧទ្ធករ) មុន ។ ឆេត្តា ក្នុងវិវរណ ។
 មូល បណ្ឌិត ឆប្បិស្ថេនិច្ចៈ ភូមិវិវរណវិប្បយុត្តក្កៈ មុន ។ ជា
 ច្ច័យ នៃភូមិវិវរណវិប្បយុត្តក្កៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរច្ចុយេន គឺ
 អនុលោមញ្ញត្តា ជាច្ច័យ នៃវិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ដោយអនន្តរច្ចុយេន ។
 វិវរណវិប្បយុត្តក្កៈ ជាច្ច័យ នៃវិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ដោយអនន្ត-
 រច្ចុយេន គឺ រាវជ្ជនា ជាច្ច័យ នៃភូមិវិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ដោយ
 អនន្តរច្ចុយេន ។ វិវរណសម្បយុត្តក្កៈ ជាច្ច័យ នៃវិវរណសម្ប-
 យុត្តក្កៈ ដោយសមនន្តរច្ចុយេន ។ ជាច្ច័យ ដោយសហជាតច្ចុយេន
 ជាច្ច័យ ដោយអន្តរាគម្ពច្ចុយេន ជាច្ច័យ ដោយនិស្សយច្ចុយេន ។

[២១២] វិវរណសម្បយុក្កា ធម្មោ វិវរណសម្ប-
 យុក្កស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ វរ-
 ណ្ណន្ទបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ មគត្តបទិស្ស-
 យោ ។ យេ ។ មគត្តបទិស្សយោ វត្ថុ ឧបទិស្សយ
 វាលំ ហនតិ ។ យេ ។ សង្ឃំ ភិក្ខុតំ ដោសំ ...
 ហេតំ ឆានំ ធិន្នី ... មគ្គំ ឧបទិស្សយ ឆាលំ
 ហេតិ ។ យេ ។ សង្ឃំ ភិក្ខុតំ វគោ ។ យេ ។ មគ្គជា
 វគស្ស ។ យេ ។ មគ្គជាយ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន មច្ច-
 យោ ។ វិវរណសម្បយុក្កា ធម្មោ វិវរណវិប្បយុក្កស្ស
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ វរណ្ណន្ទប-
 ទិស្សយោ មគត្តបទិស្សយោ ។ យេ ។ មគត្តប-
 ទិស្សយោ វត្ថុ ឧបទិស្សយ ឆានំ ធីតិ សិលំ ...
 ឧបោសថកថ្មំ ឈានំ វិបស្សនំ មគ្គំ អភិញ្ញំ ... ស-
 មាបត្តិ ឧប្បាធមតិ ដោសំ ... មគ្គំ ឧបទិស្សយ
 ឆានំ ធីតិ ។ យេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាធមតិ វគោ
 ។ យេ ។ មគ្គជា សទ្ធាយ ។ យេ ។ មគ្គាយ តា-
 យិកស្ស សុខស្ស តាយិកស្ស ឧត្តស្ស មគ្គស្ស
 មលសមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន មច្ចយោ ។

[២១២] វិវរណសម្បយុក្កធម៌ ជាបច្ច័យ វិវរណសម្បយុក្ក-
 ធម៌ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បានដល់ការម្សាន្តបទិស្សយ អនន្តរូ-
 បទិស្សយ និងមគត្តបទិស្សយ ។ យេ ។ ឯមគត្តបទិស្សយ គឺ បុគ្គល
 កាស្រីយ ឆ្លុំវាតៈ ហើយសម្លាប់ ឆ្លុំសត្វ ។ យេ ។ បំរែក ឆ្លុំសត្វ
 ឆ្លុំវាតៈ ... ឆ្លុំវាតៈ មានៈ និងទិដ្ឋិ ... កាស្រីយ ឆ្លុំសត្វ
 ប្រាជ្ញ ហើយសម្លាប់ ឆ្លុំសត្វ ។ យេ ។ បំរែក ឆ្លុំ សត្វ វាតៈ ។ យេ ។
 សេចក្តីប្រាជ្ញ (ជាបច្ច័យ) វិវរណៈ ។ យេ ។ ជាបច្ច័យ វិវរណសត្វប្រា-
 ជ្ញ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ។ វិវរណសម្បយុក្កធម៌ ជាបច្ច័យ វិវ-
 រណវិប្បយុក្កធម៌ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បានដល់អនន្តរូបទិស្សយ
 និងមគត្តបទិស្សយ ។ យេ ។ ឯមគត្តបទិស្សយ គឺ បុគ្គល កាស្រីយ ឆ្លុំ
 វាតៈ ហើយឱ្យ ឆ្លុំវាតៈ ឆ្លុំសត្វ ... ឆ្លុំវាតៈសមាបត្តិ ញ្ញាត
 ឈាន វិបស្សនា មគ្គ និងអភិញ្ញា ... ញ្ញាតសមាបត្តិ ឱ្យកើតឡើង
 ឆ្លុំវាតៈ ... កាស្រីយ ឆ្លុំសត្វប្រាជ្ញ ហើយឱ្យ ឆ្លុំវាតៈ
 ។ យេ ។ ញ្ញាតសមាបត្តិ ឱ្យកើតឡើង វាតៈ ។ យេ ។ សេចក្តីប្រាជ្ញ
 (ជាបច្ច័យ) វិវរណៈ ។ យេ ។ ជាបច្ច័យ វិវរណៈ កាយិកសុខ
 កាយិកសុខ មគ្គ និងវិវរណសមាបត្តិ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន ។

និរោធិវិប្បយុត្តន្ត្រៈ ធម្មោ និរោធិវិប្បយុត្តន្ត្រៈ ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ រាជ្ជស្ថាបទិស្សយោ
 អនន្តរូបទិស្សយោ បរកត្តរូបទិស្សយោ ។ រេ ។ បរកត្ត-
 រូបទិស្សយោ សង្ខំ ឧបទិស្សយោ ឆានំ ធនតំ សីលំ ...
 ។ រេ ។ បត្តំ ... ភក្កំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាធនតំ
 សីលំ ... ។ រេ ។ បត្តំ ... ។ រេ ។ សេវាសង្ខំ
 ឧបទិស្សយោ ឆានំ ធនតំ ។ រេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បា-
 ធនតំ សង្ខំ ។ រេ ។ សេវាសង្ខំ សង្ខាយ ។ រេ ។
 បញ្ញាយ បត្តស្ស វេលសមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ និរោធិវិប្បយុត្តន្ត្រៈ ធម្មោ និរ-
 ោធសម្បយុត្តន្ត្រៈ ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ រាជ្ជស្ថាបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ
 បរកត្តរូបទិស្សយោ ។ រេ ។ បរកត្តរូបទិស្សយោ សង្ខំ
 ឧបទិស្សយោ ឆានំ ជេយ្យតំ ធម្មិ កត្តាភិ សីលំ ...
 ។ រេ ។ បត្តំ ... កាយិកំ ... ។ រេ ។ សេវាសង្ខំ
 ឧបទិស្សយោ ចាលា ហនតិ ។ រេ ។ សង្ខំ ភិក្ខុតិ
 សង្ខា ។ រេ ។ សេវាសង្ខំ ភក្កស្ស វោសស្ស
 វោសាស្ស វោសស្ស ធម្មិយា បត្តនាយ ឧបទិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

និរោធិវិប្បយុត្តន្ត្រៈ ជាបច្ច័យ នៃនិរោធិវិប្បយុត្តន្ត្រៈ ដោយឧបទិស្ស-
 យប្បច្ច័យ បាទដល់រាជ្ជស្ថាបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ និងបរកត្ត-
 រូបទិស្សយោ ។ រេ ។ បរកត្តរូបទិស្សយោ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្លួនស្នា
 ហើយឲ្យ ខ្លួនខាង ខ្លួនសីល ... ។ រេ ។ ប្រាជ្ញមគ្គ ... ប្រាជ្ញមគ្គ
 ... ប្រាជ្ញសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ខ្លួនសីល ... ។ រេ ។ ខ្លួនបញ្ញា ...
 ។ រេ ។ បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្លួនសេវាសង្ខំ ហើយឲ្យ ខ្លួនខាង ។ រេ ។
 ប្រាជ្ញសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សង្ខា ។ រេ ។ សេវាសង្ខំ (ជាបច្ច័យ)
 នៃសង្ខា ។ រេ ។ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ញា មគ្គ និងវេលសមាបត្តិ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។ និរោធិវិប្បយុត្តន្ត្រៈ ជាបច្ច័យ នៃនិរោធសម្ប-
 យុត្តន្ត្រៈ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បាទដល់រាជ្ជស្ថាបទិស្សយោ អនន្ត-
 រូបទិស្សយោ និងបរកត្តរូបទិស្សយោ ។ រេ ។ បរកត្តរូបទិស្សយោ គឺ បុគ្គល អា-
 ស្រ័យ ខ្លួនសង្ខា ហើយដំឡើង ខ្លួនខាង ប្រកាន់ ខ្លួនខ្លួន ខ្លួនសីល ...
 ។ រេ ។ ខ្លួនបញ្ញា ... កាយិកៈ ... ។ រេ ។ អាស្រ័យ ខ្លួនសេវា-
 សង្ខំ ហើយសមាបត្តិ ខ្លួនសង្ខា ។ រេ ។ បរិបេក ខ្លួនសង្ខំ សង្ខា ។ រេ ។
 សេវាសង្ខំ ជាបច្ច័យ នៃភក្កៈ វោសៈ វោសា វោសៈ ធម្មិ ធម្មិ និង
 សេវាសង្ខំ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២១៣] វិវេកាវិច្ឆយុយុត្តោ ធម្មោ វិវេកាវិច្ឆយុយុត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អារម្មណបុរេជានំ ធម្មំ . . . វត្ថុំ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ វិសស្សតិ វិនិច្ឆយ ធម្មតោ រូបំ ធម្មតិ វិនិច្ឆយ សោតតាតុយា ភវនំ សុណាតិ វុបាយតនំ ធម្មវិញ្ញាណស្ស វេទនា-
 យតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស ។ វត្ថុបុរេជានំ ធម្ម-
 យតនំ ធម្មវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស វត្ថុ វិវេកាវិច្ឆយុយុត្តានំ ទទ្ធានំ បុរេជានប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិវេកាវិច្ឆយុយុត្តោ ធម្មោ វិវេកា-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អារម្មណបុរេជានំ
 ធម្មំ . . . វត្ថុំ អសង្ខមេតិ វតិទន្តតិ តំ អារត្ត វត្តោ
 មោសា មោហា ។ វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ វិវេកាសម្ប-
 យុត្តានំ ទទ្ធានំ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១៤] វិវេកាសម្បយុត្តោ ធម្មោ វិវេកាវិច្ឆយុ-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទេ ។
 អារម្មវិនិច្ឆយេន បច្ចយោ ទេ ។

[២១៥] វិវេកាវិច្ឆយុយុត្តមិ ជាបច្ច័យ នៃវិវេកាវិច្ឆយុយុត្ត-
 មិ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាន នឹងវត្ថុបុរេ-
 ជាន ។ អារម្មណបុរេជាន គឺ ទូចក្ក . . . ឃើញច្បាស់ ឡើង
 ជាខ្លីទៀត ជាទុក្ខ ជាអនត្តា ឃើញ ឡើយ ដោយវិទូចក្ក ឬ
 ឡើងទៀត ដោយវិទូសាតតាតុ វុបាយភនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ក-
 វិញ្ញាណ វេទនាវុបាយភនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ។ វត្ថុ-
 បុរេជាន គឺ ចក្កាយភនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ កាយាយភនៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃឆន្ទវិវេកាវិច្ឆយុយុត្ត-
 ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។ វិវេកាវិច្ឆយុយុត្តមិ ជាបច្ច័យ នៃវិវេកា-
 សម្បយុត្តមិ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាន នឹង
 វត្ថុបុរេជាន ។ អារម្មណបុរេជាន គឺ ទូចក្ក . . . ព្រឹក្សា វិក-
 លយ ជំរំរាន់ក្នុង ព័ន្ធ ភោសា មោហា (រឹតឡើង) ព្រោះប្រាជ្ញា
 ឡើយក្នុងនោះ ។ វត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃឆន្ទវិវេកា-
 សម្បយុត្តក្នុង ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

[២១៦] វិវេកាសម្បយុត្តមិ ជាបច្ច័យ នៃវិវេកាវិច្ឆយុយុត្ត-
 មិ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ គឺ មានព័រៈ ២ ។ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ភាសវិនិច្ឆយ គឺ មានព័រៈ ២ ។

វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ បញ្ចក្ខណៈ

[២១៥] វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ ធម្មោ វិវរណ-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដូរយេន បដូរយោ
 វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ ធម្មោ សម្បយុត្តន្ត្រោ ទទ្ទានំ
 កម្មប្បដូរយេន បដូរយោ ។ មូលានំ កាគត្វានំ ។
 សហជាតា ជាតាទណ៌កា ។ សហជាតា វិវរណ-
 សម្បយុត្តន្ត្រៈ ធម្មោ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ កម្មប្ប-
 ដូរយេន បដូរយោ ។ ជាតាទណ៌កា វិវរណសម្ប-
 យុត្តន្ត្រៈ ធម្មោ វិភាគានំ ទទ្ទានំ កាគត្វានំ រូបានំ
 កម្មប្បដូរយេន បដូរយោ ។ វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ ធម្ម-
 ោ សម្បយុត្តន្ត្រោ ទទ្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
 កម្មប្បដូរយេន បដូរយោ ។ វិវរណវិប្បយុត្តន្ត្រៈ ធម្មោ
 វិវរណវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដូរយេន បដូរយោ
 សហជាតា ជាតាទណ៌កា ។ សង្កតំ ។ វិចារកប្ប-
 ដូរយេន បដូរយោ ឯកំ ។

[២១៦] វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ ធម្មោ វិវរណ-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បដូរយេន បដូរយោ ។
 ភីន្ទ្រិយប្បដូរយេន បដូរយោ ណាមប្បដូរយេន បដូរយោ
 ចក្កប្បដូរយេន បដូរយោ សម្បយុត្តប្បដូរយេន បដូរយោ
 ។ ឲ្យ ។

វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ បញ្ចក្ខណៈ

[២១៧] វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ ជាបច្ច័យ នៃវិវរណសម្បយុត្ត-
 ន្ត្រៈ ដោយកម្មប្បដូរយេន គឺ វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ ជាបច្ច័យ នៃភូត
 សម្បយុត្តន្ត្រៈ ដោយកម្មប្បដូរយេន ។ មូលទាំងឡាយ បណ្ឌិតគប្បី
 ធ្វើដំណើរ ។ បាវនាសហជាតា និងនាមាទណ៌កា ។ សហជាតា
 គឺ វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ ជាបច្ច័យ នៃភូតចិត្តសមុដ្ឋានប្រដូរ ដោយ
 កម្មប្បដូរយេន ។ និងនាមាទណ៌កា គឺ វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ ជា
 បច្ច័យ នៃភូតវិភាគក្នុងដំណើរ នៃភូតកម្មប្បដូរយេន ដោយកម្មប្បដូរយេន ។
 វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តន្ត្រៈ ក្នុងដំណើរ នៃភូតចិត្ត-
 សមុដ្ឋានប្រដូរ ដោយកម្មប្បដូរយេន ។ វិវរណវិប្បយុត្តន្ត្រៈ ជាបច្ច័យ
 នៃវិវរណវិប្បយុត្តន្ត្រៈ ដោយកម្មប្បដូរយេន បាវនាសហជាតា និងនាមា
 ទណ៌កា ។ សេចក្តីបំប្លែង ។ ជាបច្ច័យ ដោយវិភាគប្បដូរយេន គឺ
 មានពីរ ១ ។

[២១៨] វិវរណសម្បយុត្តន្ត្រៈ ជាបច្ច័យ នៃវិវរណសម្ប-
 យុត្តន្ត្រៈ ដោយអាហារប្បដូរយេន ។ ជាបច្ច័យ ដោយភីន្ទ្រិយប្បដូរយេន
 ជាបច្ច័យ ដោយណាមប្បដូរយេន ជាបច្ច័យ ដោយចក្កប្បដូរយេន ជាបច្ច័យ
 ដោយសម្បយុត្តប្បដូរយេន គឺ មានពីរ ២ ។

[២០៧] វិវាណសម្បយុត្តោ ធម្មោ វិវាណ-
 វិជ្ជយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ
 សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សង្ខតំ ។ វិវាណវិជ្ជយុត្តោ
 ធម្មោ វិវាណវិជ្ជយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋ-
 ានយេន មច្ចុយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
 សង្ខតំ ។ វិវាណវិជ្ជយុត្តោ ធម្មោ វិវាណសម្ប-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស វិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ បុរេ-
 ជាតំ វត្ថុ វិវាណសម្បយុត្តានំ ទទ្ធានំ វិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋ-
 ានយេន មច្ចុយោ ។

[២០៨] វិវាណសម្បយុត្តោ ធម្មោ វិវាណ-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស វត្ថុប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ វិវា-
 ណសម្បយុត្តោ ឋានោ ទទ្ធានំ វត្ថុនំ ទទ្ធានំ វត្ថុ-
 ប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ។ វិវាណសម្បយុត្តោ ធម្មោ
 វិវាណវិជ្ជយុត្តស្ស ធម្មស្ស វត្ថុប្បដ្ឋានយេន មច្ចុយោ
 សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា វិវា-
 ណសម្បយុត្តោ ទទ្ធានំ វត្ថុសម្បដ្ឋានានំ វត្ថុនំ វត្ថុប្ប-
 ដ្ឋានយេន មច្ចុយោ ។ បច្ឆាជាតា វិវាណសម្បយុត្តោ
 ទទ្ធានំ បុរេជាតស្ស វេទស្ស កាយស្ស វត្ថុប្បដ្ឋ-
 ានយេន មច្ចុយោ ។ វិវាណសម្បយុត្តោ ធម្មោ

[២០៩] វិវាណសម្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិវាណវិជ្ជយុត្ត-
 ធម៌ ដោយវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋាន បានដល់សហជាតំ និងបច្ឆាជាត ។ សេចក្តី
 បំប្រួញ ។ វិវាណវិជ្ជយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិវាណវិជ្ជយុត្តធម៌
 ដោយវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋាន បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ឆាជាត ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ វិវាណវិជ្ជយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិវាណសម្បយុត្ត-
 ធម៌ ដោយវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋាន បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ
 ភ្នកវិវាណសម្បយុត្តក្ខន្ធ ដោយវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋាន ។

[២១០] វិវាណសម្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិវាណសម្ប-
 យុត្តធម៌ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋាន គឺ ទទ្ធានំ ជាវិវាណសម្បយុត្ត ជា
 បច្ច័យ នៃទទ្ធានំ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋាន ។ វិវាណសម្បយុត្តធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃវិវាណវិជ្ជយុត្តធម៌ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋាន បានដល់សហជាត
 បុរេជាត និងបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ភ្នកវិវាណសម្ប-
 យុត្តក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃភ្នកវិវាណសម្បយុត្ត ដោយអត្ថិប្បដ្ឋាន ។
 បច្ឆាជាត គឺ ភ្នកវិវាណសម្បយុត្តក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយ
 នេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បដ្ឋាន ។ វិវាណសម្បយុត្តធម៌

វិវរណសម្បយុត្តស្សៈ ៥ វិវរណវិប្បយុត្តស្សៈ ៥
 ធម្មស្ស អត្ថប្បន្ទយេន បទ្ទយោ វិវរណសម្បយុត្តា
 ឋានោ ទេវោ តិណ្ឌិន្ទំ ទទ្ទានំ អត្ថសម្បជ្ជាណាមក្ស
 រ្ទានំ អត្ថប្បន្ទយេន បទ្ទយោ ទ្វេ ទទ្ទា ទ្វិន្ទំ ទទ្ទានំ
 អត្ថប្បន្ទយេន បទ្ទយោ ។ វិវរណវិប្បយុត្តោ ធម្មោ
 វិវរណវិប្បយុត្តស្សៈ ធម្មស្ស អត្ថប្បន្ទយេន បទ្ទយោ
 សមាជានំ បុរោជានំ បន្ទាជានំ រាហាវ ឥន្ទ្រិយំ ។
 សង្កតំ ។ វិវរណវិប្បយុត្តោ ធម្មោ វិវរណសម្ប-
 យុត្តស្សៈ ធម្មស្ស អត្ថប្បន្ទយេន បទ្ទយោ បុរោជានំ
 ចម្ពុំ . . . វត្ថុ សស្សៈនតិ អតិទទ្ទតិ តំ អារត្ត រតោ
 វិជ្ជំ វិចិត្តិន្ទា ទទ្ទុច្ចំ តោមទស្សំ ទទ្ទុច្ចតិ វត្ថុ វិវរ-
 ណសម្បយុត្តានំ ទទ្ទានំ អត្ថប្បន្ទយេន បទ្ទយោ ។
 វិវរណសម្បយុត្តោ ៥ វិវរណវិប្បយុត្តោ ៥ ធម្មោ
 វិវរណសម្បយុត្តស្សៈ ធម្មស្ស អត្ថប្បន្ទយេន បទ្ទ-
 យោ សមាជានំ បុរោជានំ ។ សមាជានោ វិវរណ-
 សម្បយុត្តោ ឋានោ ទេវោ ៥ វត្ថុ ៥ តិណ្ឌិន្ទំ
 ទទ្ទានំ អត្ថប្បន្ទយេន បទ្ទយោ ទ្វេ ទទ្ទា ៥ វត្ថុ
 ៥ ទ្វិន្ទំ ទទ្ទានំ អត្ថប្បន្ទយេន បទ្ទយោ ។ វិវរ-
 ណសម្បយុត្តោ ៥ វិវរណវិប្បយុត្តោ ៥ ធម្មោ

ជាច្បើយ ខែវិវរណសម្បយុត្តធម៌ផង ខែវិវរណវិប្បយុត្តធម៌ផង ដោយ
 អត្ថប្បន្ទយេន គឺ ១១ ១ ជាវិវរណសម្បយុត្ត ជាច្បើយ ខែ១១ ៣ ៨៩
 ខែភូគព្ភសម្បជ្ជាទូបផង ដោយអត្ថប្បន្ទយេន ១១ ២ ជាច្បើយ ខែ១១ ២
 ដោយអត្ថប្បន្ទយេន ។ វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ ជាច្បើយ ខែវិវរណវិប្ប-
 យុត្តធម៌ ដោយអត្ថប្បន្ទយេន បានដល់សហជាន បុរោជាន បន្ទាជាន
 រាហាវ និងឥន្ទ្រិយ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ វិវរណវិប្បយុត្តធម៌
 ជាច្បើយ ខែវិវរណសម្បយុត្តធម៌ ដោយអត្ថប្បន្ទយេន បានដល់បុរោជាន
 គឺ បុគ្គល ខ្លីចក្ខុ . . . គ្រូកអា វិរោយ ជំនោរវត្ថុ រតោ វិជ្ជំ
 វិចិត្តិន្ទា ទទ្ទុច្ចំ និងតោមទស្ស តើឥឡើង ព្រោះប្រាសាទ ខ្លីចក្ខុ
 រតោ វត្ថុ ជាច្បើយ ខែភូគព្ភវិវរណសម្បយុត្តធម៌ ដោយអត្ថប្បន្ទយេន ។
 វិវរណសម្បយុត្តធម៌ក្តី វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ក្តី ជាច្បើយ ខែវិវរណ-
 សម្បយុត្តធម៌ ដោយអត្ថប្បន្ទយេន បានដល់សហជាន និងបុរោជាន ។
 សហជាន គឺ ១១ ១ ជាវិវរណសម្បយុត្តធម៌ វត្ថុផង ជាច្បើយ ខែ
 ១១ ៣ ដោយអត្ថប្បន្ទយេន ១១ ២ ៨៩ វត្ថុផង ជាច្បើយ ខែ១១ ២
 ដោយអត្ថប្បន្ទយេន ។ វិវរណសម្បយុត្តធម៌ក្តី វិវរណវិប្បយុត្តធម៌ក្តី

និវេណវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិយ្យច្ចយេន មច្ចយោ
 សហជាតំ មច្ចាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតា
 និវេណសម្បយុត្តា ទទ្ធា ម មហាភូតា ធនំ ជិត្តស-
 កុដ្ឋាធានំ រូបាធនំ អត្ថិយ្យច្ចយេន មច្ចយោ ។ មច្ចាជាតា
 និវេណសម្បយុត្តា ទទ្ធា ម កាតធឿន្ត្រីរោ អាហារោ
 ព សមស្ស កាយស្ស អត្ថិយ្យច្ចយេន មច្ចយោ មច្ចា-
 រោហ ជិត្តសម្បយុត្តា ទទ្ធា ម រូបជីវិត្រ្យោត្ត
 កាជញ្ញាត្ថាធនំ អត្ថិយ្យច្ចយេន មច្ចយោ ។

(២១៧) ហេតុយោ ធន្តារំ អាម្ពុណោ ធន្តារំ
 រាជេនតិយោ មញ្ច អនន្តរោ ធន្តារំ សមនន្តរោ ធន្តារំ
 សហជាតេ មញ្ច អត្តាមញ្ញោ ទ្វេ ជិស្សយេ សត្ត
 ទមជិស្សយេ ធន្តារំ មុរោជាតេ ទ្វេ មច្ចាជាតេ ទ្វេ
 រាសេវរោ ទ្វេ កម្ពេ ធន្តារំ វិចារេត ឯកំ អាហារោ
 ធន្តារំ ឥន្ទ្រិយេ ធន្តារំ លោកេ ធន្តារំ មត្តេ ធន្តារំ
 សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ វិណំ អត្ថិយោ សត្ត
 ធន្តិយោ ធន្តារំ វិភតេ ធន្តារំ អវិភតេ សត្ត ។

ជាបច្ច័យ នៃនិវេណវិប្បយុត្តនិ ដោយអត្ថិយ្យច្ចយេ បាតដល់សហជាត
 មច្ចាជាត អាហារ ធនំឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាត គឺ ភូតនិវេណវិប្បយុត្ត-
 ក្នុងធនំ ភូតមហាភូតធនំ ជាបច្ច័យ នៃភូតចិត្តសមុជ្ជាទម្រ ដោយអត្ថិ-
 យ្យច្ចយេ ។ មច្ចាជាត គឺ ភូតនិវេណសម្បយុត្តក្នុងធនំ ភាវ្យ្យនិវេណ
 ធនំ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្ថិយ្យច្ចយេ មច្ចាជាត គឺ ភូត
 និវេណសម្បយុត្តក្នុងធនំ រូបជីវិត្រ្យោត្តនិ ជាបច្ច័យ នៃភូតក្នុងភូត
 ដោយអត្ថិយ្យច្ចយេ ។

[២១៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុងការម្ពុណប្បច្ច័យ
 មានពីរៈ ៤ ក្នុងអនិមិត្តប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៥ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មាន
 ពីរៈ ៤ ក្នុងសមុទន្តប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 ពីរៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 ពីរៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុងបុរោជិតប្បច្ច័យ មាន
 ពីរៈ ៤ ក្នុងមច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុងការសេវនប្បច្ច័យ មាន
 ពីរៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានពីរៈ ១ ក្នុង
 កេហប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុង
 ឈានប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុងមត្តប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៣ ក្នុងអត្ថិយ្យច្ចយេ
 មានពីរៈ ៧ ក្នុងនិមិត្តប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៤
 ក្នុងវិភតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ។

[២២០] និរណសម្បយុត្តា ធម្មោ និរណ-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បទ្វយេន បទ្វយោ
 សហជាតប្បទ្វយេន បទ្វយោ ឧបទិស្សយប្បទ្វយេន
 បទ្វយោ ។ និរណសម្បយុត្តា ធម្មោ និរណវិប្ប-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បទ្វយេន បទ្វយោ សហ-
 ជាតប្បទ្វយេន បទ្វយោ ឧបទិស្សយប្បទ្វយេន បទ្វ-
 យោ ចត្រាជាតប្បទ្វយេន បទ្វយោ កឌ្ឍប្បទ្វយេន
 បទ្វយោ ។ និរណសម្បយុត្តា ធម្មោ និរណសម្ប-
 យុត្តស្ស ច និរណវិប្បយុត្តស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
 ជាតប្បទ្វយេន បទ្វយោ ។ និរណវិប្បយុត្តា ធម្មោ
 និរណវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បទ្វយេន បទ្វ-
 យោ សហជាតប្បទ្វយេន បទ្វយោ ឧបទិស្សយប្បទ្វ-
 យេន បទ្វយោ មុរេជាតប្បទ្វយេន បទ្វយោ ចត្រា-
 ជាតប្បទ្វយេន បទ្វយោ រាហាវប្បទ្វយេន បទ្វយោ
 ឥន្ទ្រិយប្បទ្វយេន បទ្វយោ ។ និរណវិប្បយុត្តា
 ធម្មោ និរណសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បទ្វ-
 យេន បទ្វយោ ឧបទិស្សយប្បទ្វយេន បទ្វយោ មុរេ-
 ជាតប្បទ្វយេន បទ្វយោ ។ និរណសម្បយុត្តា ច

[២២១] និរណសម្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិរណសម្បយុត្ត-
 ធម៌ ដោយការម្ពណាប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បទ្វ័យ ជា
 បច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បទ្វ័យ ។ និរណសម្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃនិរណវិប្បយុត្តធម៌ ដោយការម្ពណាប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហ-
 ជាតប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ចត្រាជាតប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយកឌ្ឍប្បទ្វ័យ ។ និរណសម្បយុត្តធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃនិរណសម្បយុត្តធម៌ផង នៃនិរណវិប្បយុត្តធម៌ផង ដោយ
 សហជាតប្បទ្វ័យ ។ និរណវិប្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិរណវិប្បយុត្ត-
 ធម៌ ដោយការម្ពណាប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយឧបទិស្សយប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយចត្រាជាតប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយកឌ្ឍប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយមុរេជាតប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយរាហាវប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បទ្វ័យ ។ និរណវិប្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនិរណ-
 សម្បយុត្តធម៌ ដោយការម្ពណាប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយ-
 ប្បទ្វ័យ ជាបច្ច័យ ដោយមុរេជាតប្បទ្វ័យ ។ និរណសម្បយុត្តធម៌គឺ

វិវរណវិប្បយុត្តោ ឧ ធម្មា វិវរណសម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស សមាជាតប្បត្តយេន មត្តយោ ចុរេជាតប្បត្ត-
 យេន មត្តយោ ។ វិវរណសម្បយុត្តោ ឧ វិវរណ-
 វិប្បយុត្តោ ឧ ធម្មា វិវរណវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 សមាជាតប្បត្តយេន មត្តយោ មច្ឆាជាតប្បត្តយេន
 មត្តយោ អាហារតប្បត្តយេន មត្តយោ ភន្ត្រិយតប្បត្ត-
 យេន មត្តយោ ។

[illegible]

ឱវណ្ណវិប្បយុក្កធម៌ក្តី ជាច្បួយ ខែឱវណ្ណសម្បយុក្កធម៌ ដោយសច្ចៈ
 ជាច្បួយ ជាច្បួយ ដោយបុរាណច្បួយ ។ ឱវណ្ណសម្ប
 យុក្កធម៌ក្តី ឱវណ្ណវិប្បយុក្កធម៌ក្តី ជាច្បួយ ខែឱវណ្ណវិប្បយុក្កធម៌
 ដោយសច្ចៈជាច្បួយ ជាច្បួយ ដោយបុរាណច្បួយ ជាច្បួយ
 ដោយកាលាច្បួយ ជាច្បួយ ដោយក្រិក្ខយច្បួយ ។

[illegible]

[២២២] យោគុប្បត្តយា ននាប្បវេណ ចត្តារិ ...
 អរាមិមតិយា ចត្តារិ នននន្តរ ចត្តារិ នសមនន្តរ
 ចត្តារិ យោគាមត្ថោ ទ្វេ នធម៌ស្សយេ ចត្តារិ ន-
 មព្វេ ចត្តារិ នសម្បយេត្ត ទ្វេ នវិប្បយេត្ត ទ្វេ យោ-
 នភ្នំយា ចត្តារិ នោវិគតេ ចត្តារិ ។

[២២៣] នរោត្តម្បត្តយា អារម្មណ ចត្តារិ ...
 អរាមិមតិយា មក្ខ អនុលោមតណាតា កាតត្វា អរិ-
 កតេ សត្ត ។

និរណសម្បយុទ្ធាំ ខំផ្គិត ។

និរណនិរណីយទុក្ខំ
 បដិច្ចវិវា

[២២៤] និរណេត្ថោ និរណីយត្វា នម្មំ មដិច្ច
 និរណោ នេវ និរណីយោធិ ធម្មា ទុប្បដ្ឋតិ យោគុ-
 ប្បត្តយា កាមត្តទ្ធនិរណំ មដិច្ច និមមិទ្ធនិរណំ
 ទុទ្ធនិរណំ អវិជ្ជានិរណំ ។ ឯវំ សទ្ធ តណាតា
 វិគតេត្វា ។ និរណទុក្ខសមិសា និដ្ឋានតណាតា ។

[២២៥] ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤ ព្រោះហេតុប្បត្តិយ
 ... ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤ ក្នុងនាមប្បត្តិយ មាន
 ព្រះ ៤ ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤ ក្នុងនាមប្បត្តិយ មាន
 ព្រះ ៤ ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤ ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤
 ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤ ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤
 ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤ ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤
 ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤ ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤ ។

[២២៦] ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៤ ព្រោះហេតុប្បត្តិយ
 ... ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៥ ការព្រះហេតុប្បត្តិយ បណ្ឌិត
 ធម្មវិជ្ជា ក្នុងនាមប្បត្តិយ មានព្រះ ៧ ។

ចំណេះនិរណសម្បយុទ្ធាត្ថ ។

និរណនិរណីយទុក្ខំ
 បដិច្ចវិវា

[២២៧] ធម៌ ជានិរណៈនិងជានិរណីយៈ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌
 ជានិរណៈនិងជានិរណីយៈ ច្រើនតែក្រើន ព្រោះហេតុប្បត្តិយ គឺ
 មិនមែននិរណៈ ទុក្ខនិរណៈ និងអវិជ្ជានិរណៈ កាស្រីយ ខ្លួនកាមច្ចន្ត-
 និរណៈ ។ ការព្រះហេតុប្បត្តិយ បណ្ឌិត ធម្មវិជ្ជា យ៉ាងនេះចុះ ។
 ប្រវត្តិប្រាសាទនិរណសម្បយុទ្ធាត្ថ អនុលោមតណាតា ធម្មវិជ្ជា ។

បញ្ញាវិវា

(២២៩) ធីវរណៈវេវ ធីវរណៈយោធន ធម្មោ ធីវ-
 រណស្សវេវ ធីវរណៈយស្សវេវ ធម្មស្ស រោតុប្បន្នយេន
 បច្ចយោ ធីវរណៈវេវ ធីវរណៈយោធន រោតុ សម្ម-
 យុត្តកាចំ ធីវរណាចំ រោតុប្បន្នយេន បច្ចយោ ។
 ធីវរណៈវេវ ធីវរណៈយោធន ធម្មោ ធីវរណៈយស្សវេវ-
 រោតុធីវរណស្ស ធម្មស្ស រោតុប្បន្នយេន បច្ចយោ
 ធីវរណៈវេវ ធីវរណៈយោធន រោតុ សម្មយុត្តកាចំ
 មច្ចាចំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានត្វ រួចាចំ រោតុប្បន្នយេន
 បច្ចយោ ។ ធីវរណៈវេវ ធីវរណៈយោធន ធម្មោ ធីវ-
 រណស្សវេវ ធីវរណៈយស្សវេវ ធីវរណៈយស្សវេវ រោតុ-
 ធីវរណស្ស ធម្មស្ស រោតុប្បន្នយេន បច្ចយោ
 ធីវរណៈវេវ ធីវរណៈយោធន រោតុ សម្មយុត្តកាចំ
 មច្ចាចំ ធីវរណាធានត្វ ចិត្តសមុដ្ឋាធានត្វ រួចាចំ រោតុ-
 ប្បន្នយេន បច្ចយោ ។ ធីវរណៈវេវ រោតុធីវរណៈ
 ធម្មោ ធីវរណៈយស្សវេវ រោតុធីវរណស្ស ធម្មស្ស
 រោតុប្បន្នយេន បច្ចយោ ធីវរណៈវេវ រោតុធីវរណៈ
 រោតុ សម្មយុត្តកាចំ មច្ចាចំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានត្វ
 រួចាចំ រោតុប្បន្នយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ ។

បញ្ញាវិវា

(២២៩) ធម៌ ជាធីវរណៈនិងជាធីវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ជាធីវរណៈនិងជាធីវរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ភូតហេតុ ជាធីវ-
 រណៈនិងជាធីវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្មយុត្តកក្កន្តន្តន្តន្ត ដោយ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាធីវរណៈនិងជាធីវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ជាធីវរណៈនិងជាធីវរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ភូតហេតុ ជា
 ធីវរណៈនិងជាធីវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្មយុត្តកក្កន្តន្តន្តន្ត នៃភូត
 ចិត្តសមុដ្ឋន្តន្តន្ត ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាធីវរណៈនិងជា
 ធីវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាធីវរណៈនិងជាធីវរណៈនិង នៃធម៌
 ជាធីវរណៈនិងជាធីវរណៈនិង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ភូតហេតុ
 ជាធីវរណៈនិងជាធីវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្មយុត្តកក្កន្តន្តន្ត នៃ
 ភូតធីវរណៈនិង នៃភូតចិត្តសមុដ្ឋន្តន្តន្ត ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌
 ជាធីវរណៈនិងជាធីវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាធីវរណៈនិង
 ជាធីវរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ភូតហេតុ ជាធីវរណៈនិងជា
 ធីវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្មយុត្តកក្កន្តន្តន្ត នៃភូតចិត្តសមុដ្ឋន្តន្ត
 នៃ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានបដិសន្ធិ ។

[២២២] វិវរណវេរ វិវរណិយោច ធម្មោ វិវរណស្សវេរ វិវរណិយស្សវ ធម្មស្ស អាម្ពណប្បច្ចុយោច បច្ចុយោ វិវរណា អាត្ត វិវរណា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ម្យលំ បុត្តិភត្ថំ វិវរណា អាត្ត វិវរណិយោច ធម្មោ វិវរណា មន្វា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ម្យលំ បុត្តិភត្ថំ វិវរណា អាត្ត វិវរណា ធម្មសម្មយុត្តកា ធម្ម មន្វា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ វិវរណិយោច ធម្មោ វិវរណា ធម្មោ វិវរណិយស្សវេរ ធម្មស្ស អាម្ពណប្បច្ចុយោច បច្ចុយោ មន្វំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ កក្កា តំ មន្វា ត្រេតិ មស្សាធម៌ អភិទន្ធិតំ តំ អាត្ត កក្កា ធិដ្ឋិ វិចិត្តា ទទ្ធាំ នោមទស្សំ ឧប្បជ្ជនំ មុទ្ធ សុចន្តា . . . លាភា អរិយា តោត្រកុំ បច្ចុវត្តន្តិ កេនាធំ . . . បហំន តិលេសេ . . . វិគ្គម្ពិទេ តិលេសេ . . . មុទ្ធ សមុទាចិណ្ឌា . . . ធម្មំ . . . វត្ថុ . . . វិវរណិយោច វេរ វិវរណា មទ្ធ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សនិ មស្សាធម៌ អភិទន្ធិតំ ។ ប ។ នោមទស្សំ . . .

[២២២] ធម៌ វិវរណាវិវរណិយោច ធម្មោ វិវរណស្សវេរ វិវរណិយស្សវ ធម្មស្ស អាម្ពណប្បច្ចុយោច បច្ចុយោ វិវរណា អាត្ត វិវរណា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ម្យលំ បុត្តិភត្ថំ វិវរណា អាត្ត វិវរណិយោច ធម្មោ វិវរណា មន្វា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ម្យលំ បុត្តិភត្ថំ វិវរណា អាត្ត វិវរណា ធម្មសម្មយុត្តកា ធម្ម មន្វា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ វិវរណិយោច ធម្មោ វិវរណា ធម្មោ វិវរណិយស្សវេរ ធម្មស្ស អាម្ពណប្បច្ចុយោច បច្ចុយោ មន្វំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ កក្កា តំ មន្វា ត្រេតិ មស្សាធម៌ អភិទន្ធិតំ តំ អាត្ត កក្កា ធិដ្ឋិ វិចិត្តា ទទ្ធាំ នោមទស្សំ ឧប្បជ្ជនំ មុទ្ធ សុចន្តា . . . លាភា អរិយា តោត្រកុំ បច្ចុវត្តន្តិ កេនាធំ . . . បហំន តិលេសេ . . . វិគ្គម្ពិទេ តិលេសេ . . . មុទ្ធ សមុទាចិណ្ឌា . . . ធម្មំ . . . វត្ថុ . . . វិវរណិយោច វេរ វិវរណា មទ្ធ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សនិ មស្សាធម៌ អភិទន្ធិតំ ។ ប ។ នោមទស្សំ . . .

វិញ្ញេន ធម្មត្ថោ ... យោវ អារម្មណំ តាវ កាតត្វា ។
 វិវរណំយោចេវ ឆោធិវរណោ ធម្មោ វិវរណស្សចេវ
 វិវរណំយស្សន ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយន មច្ច-
 យោ ឆាធំ ... សីលំ ... ឧទោសជគម្ពំ ... បុព្វ
 សុចិណ្ឌាធំ ... ឈាធា ... ចក្កំ ... វត្ថុ ...
 វិវរណំយោចេវ ឆោធិវរណោ ឧទ្ទេ អស្សនេតិ អភិ-
 ធម្មតំ តំ អារត្តំ អារតា ធិដ្ឋំ វិចិត្តិច្ឆា ឧទ្ធច្ចំ ឆោ-
 ធនស្សំ ឧប្បជ្ឈតំ ។ វិវរណំយោចេវ ឆោធិវរណោ
 ធម្មោ វិវរណស្សចេវ វិវរណំយស្សន វិវរណំយស្ស-
 ចេវ ឆោធិវរណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយន ម-
 ច្ចយោ ឆាធំ ... សីលំ ... ឧទោសជគម្ពំ ...
 បុព្វ សុចិណ្ឌាធំ ... ឈាធា ... ចក្កំ ... វត្ថុ ...
 វិវរណំយោចេវ ឆោធិវរណោ ឧទ្ទេ អស្សនេតិ អភិ-
 ធម្មតំ តំ អារត្តំ វិវរណា ធម្មស្សយុត្តការ ធម្ម ឧទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈត្ថំ ។ ឯវំ ឥតវេមិ វិវរណំ កាតត្វា ។ អា-
 ម្មណសនិសា អនិច្ចតំ ។ បុរោជាតឃ្យំ អារម្មណស-
 និសំ ។ ឧបនិស្សយេមិ លោកុត្តរំ ធម្ម កាតត្វំ ។

ដោយវិញ្ញេត្ត ... ការខិតខំ (ឆាន) ត្រឹមណា ចណ្ឌិត ត្រូវធ្វើ
 ត្រឹមណោះ ។ ធម៌ ជាវិវរណំយោចេវ ឆោធិវរណោ ជាច្ច័យ ខែ
 ធម៌ ជាវិវរណោចេវ ឆោធិវរណំយោចេវ ដោយការម្ស្នកប្បច្ច័យ គឺ ខ្ញុំ
 ខាង ... ខ្ញុំសីល ... ខ្ញុំឧទោសជគម្ព ... (ខ្ញុំពួកអំភី) ដែល
 ខ្ញុំសម្លាប់ហើយ ក្នុងកាលបុរុស ... អំភីឈាន ... ខ្ញុំចក្ក ...
 ខ្ញុំវត្ថុ ... បុគ្គល គ្រួសារ រីករាយ ចំពោះពួកខ្ញុំ ជាវិវរណំយោចេវ
 ឆោធិវរណោ ចក្ក វិចិត្ត វិចិត្តិច្ឆា ឧទ្ធច្ច ឆោធិវរណស្ស
 ហេតុឡើង ប្រាប្រោជ្ជ ខ្ញុំហេតុនោះ ។ ធម៌ ជាវិវរណំយោចេវ
 ឆោធិវរណំយោចេវ ជាច្ច័យ ខែធម៌ ជាវិវរណោចេវ ឆោធិវរណំយោចេវ
 ឆោធិវរណំយោចេវ ឆោធិវរណំយោចេវ ដោយការម្ស្នកប្ប-
 ច្ច័យ គឺ ខ្ញុំខាង ... ខ្ញុំសីល ... ខ្ញុំឧទោសជគម្ព ... (ខ្ញុំ
 ពួកអំភី) ដែលខ្ញុំសម្លាប់ហើយ ក្នុងកាលបុរុស ... អំភីឈាន ...
 ខ្ញុំចក្ក ... ខ្ញុំវត្ថុ ... បុគ្គល គ្រួសារ រីករាយ ចំពោះពួកខ្ញុំ
 ជាវិវរណំយោចេវ ឆោធិវរណោ ពួកវិវរណោក្ខំ ពួកសម្បយុត្តកុត្តខ្ញុំ
 ហេតុឡើង ប្រាប្រោជ្ជ ខ្ញុំហេតុនោះ ។ ចណ្ឌិត អប្បិច្ចំ ខ្ញុំករតំ
 ពុទ្ធិវិញ្ញេត្ត យំវិញ្ញេត្ត ។ ធម៌អប្បច្ច័យ ប្រវេណនាធិវរណប្បច្ច័យ
 ដែរ ។ សូម្បីបុរោជាតឃ្យំ គឺប្រវេណនាធិវរណប្បច្ច័យដែរ ។
 ចណ្ឌិត មិនត្រូវធ្វើ ខ្ញុំហេតុនោះ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យទ្រឹយ ។

នីវរណនីវរណសម្បយុត្តទុក្ខំ បដិច្ចវិវា

សង្ខតំ ។ ឯវំ វិគ្គាទេត្ថំ ។ យេវា នីវរណទុក្ខំ ឯវំ
មន្តវេត្តិកា កាតត្ថំ ។

នីវរណនីវរណយុត្ត ឯដ្ឋិតំ ។

នីវរណនីវរណសម្បយុត្តទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

(២២៧) នីវរណភោជនីវរណសម្បយុត្តទុក្ខំ ធម្មំ
បដិច្ច នីវរណភោជនីវរណសម្បយុត្តោទ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ ហេតុប្បដូយា កាមច្ចទ្ធនីវរណំ បដិច្ច នីវរណ-
នីវរណំ ឧទ្ធច្ចនីវរណំ អវិជ្ជានីវរណំ ចក្កំ សង្ខេបំ នី-
វរណា កាតត្ថំ ។ នីវរណភោជនីវរណសម្បយុត្តទុក្ខំ
ធម្មំ បដិច្ច នីវរណសម្បយុត្តោទេវ ចោធនីវរណា
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដូយា នីវរណា បដិច្ច សម្ប-
យុត្តកា ឧទ្ធា ។ នីវរណភោជនីវរណសម្បយុត្តទុក្ខំ
ធម្មំ បដិច្ច នីវរណភោជនីវរណសម្បយុត្តោទ នីវរ-
ណសម្បយុត្តោទេវ ចោធនីវរណា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដូយា កាមច្ចទ្ធនីវរណំ បដិច្ច នីវរណ-
នីវរណំ ឧទ្ធច្ចនីវរណំ អវិជ្ជានីវរណំ សម្បយុត្តកា ធម្មោ
ឧទ្ធា ។ នីវរណសម្បយុត្តភោជនីវរណំ ធម្មំ បដិច្ច

នីវរណនីវរណសម្បយុត្តទុក្ខំ បដិច្ចវិវា

សេចក្តីបំប្រួញ ។ បណ្ឌិត សម្បីវិជ្ជាស្តា យ៉ាងនេះចុះ ។ នីវរណ-
ទុក្ខំ យ៉ាងណា បណ្ឌិត សម្បីវិជ្ជាស្តា យ៉ាងនេះចុះ ។

ធម្មំ នីវរណនីវរណយុត្ត ។

នីវរណនីវរណសម្បយុត្តទុក្ខំ

បដិច្ចវិវា

(២២៨) ធម្មំ ថានីវរណនីវរណនីវរណសម្បយុត្ត ហេតុយ
ខ្ញុំធម្មំ ថានីវរណនីវរណនីវរណសម្បយុត្ត ទើបតែកឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដូយ គឺ ចិត្តនីវរណៈ ឧទ្ធច្ចនីវរណៈ នីវរណនីវរណ-
ហេតុយ ខ្ញុំកាមច្ចទ្ធនីវរណៈ នីវរណនីវរណ បណ្ឌិត សម្បីវិ-
ជ្ជាស្តា យ៉ាងនេះចុះ ។ ធម្មំ ថានីវរណសម្បយុត្ត នីវរណនីវរណ-
ហេតុយ ខ្ញុំធម្មំ ថានីវរណនីវរណសម្បយុត្ត ទើបតែ
កឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ភូតសម្បយុត្តកក្កដ ហេតុ
នីវរណៈ ។ ធម្មំ ថានីវរណនីវរណសម្បយុត្ត ថានីវរណ-
សម្បយុត្តនីវរណនីវរណនីវរណ ហេតុយ ខ្ញុំធម្មំ ថានីវរណនីវរណ-
នីវរណសម្បយុត្ត ទើបតែកឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ចិត្ត-
នីវរណៈ ឧទ្ធច្ចនីវរណៈ អវិជ្ជានីវរណៈ នីវរណសម្បយុត្តកក្កដ
ហេតុយ ខ្ញុំកាមច្ចទ្ធនីវរណៈ បណ្ឌិត សម្បីវិជ្ជា យ៉ាងនេះចុះ ។
ធម្មំ ថានីវរណសម្បយុត្តនីវរណនីវរណ ហេតុយ ខ្ញុំធម្មំ

ជីវណសម្បយុត្តោនេវោធិវណោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ជីវណសម្បយុត្តោនេវោធិវ-
 ណំ ឯតំ ទទ្ធំ បដិច្ច ភយោ ទទ្ធា ម្លេ ទទ្ធេ ... ។
 ជីវណសម្បយុត្តោនេវោធិវណំ ធម្មំ បដិច្ច ជីវ-
 ណោនេវជីវណសម្បយុត្តោធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា ជីវណសម្បយុត្តោនេវោធិវណា ទទ្ធេ
 បដិច្ច ជីវណោ ។ ជីវណសម្បយុត្តោនេវោធិវ-
 ណំ ធម្មំ បដិច្ច ជីវណោនេវជីវណសម្បយុត្តោ-
 ធម្មំ ជីវណសម្បយុត្តោនេវោធិវណោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ជីវណសម្បយុត្តោនេវោធិ-
 វណំ ឯតំ ទទ្ធំ បដិច្ច ភយោ ទទ្ធា ជីវណោ ធម្ម-
 ទទ្ធេ ទទ្ធេ ... ។ ជីវណោនេវជីវណសម្បយុត្តោ ជី-
 វណសម្បយុត្តោនេវោធិវណោ ធម្មំ បដិច្ច ជីវ-
 ណោនេវជីវណសម្បយុត្តោធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា កាមធម្មជីវណោ សម្បយុត្តោតេ ធម្មោ ទទ្ធេ
 បដិច្ច ជីវណំ ទទ្ធានេវជីវណំ អវិជ្ជាជីវណំ
 ធម្មំ ។ ជីវណោនេវជីវណសម្បយុត្តោ ជីវណ-
 សម្បយុត្តោនេវោធិវណោ ធម្មំ បដិច្ច ជីវ-
 ណសម្បយុត្តោនេវោធិវណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ជាតិវេណសម្បយុត្តន៍ជាតាខីវេណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
 ជ្ឈន៍ គឺ ខន្ធតា អាន្រស័យ ខ្លាចខន្ធ ១ ជាតិវេណសម្បយុត្តន៍ជាតាខី-
 វេណៈ ខ្លាចខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ជាតិវេណៈនិងជាតិវេណសម្បយុត្ត
 អាន្រស័យ ខ្លាចថ្ម ជាតិវេណសម្បយុត្តន៍ជាតាខីវេណៈ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ឈន៍ គឺ តួតខីវេណៈ អាន្រស័យ ខ្លាចតួតខន្ធ
 ជាតិវេណសម្បយុត្តន៍ជាតាខីវេណៈ ។ ធម៌ ជាតិវេណៈនិងជាតិ-
 វេណសម្បយុត្ត ជាតិវេណសម្បយុត្តន៍ជាតាខីវេណៈក្តី អាន្រស័យ
 ខ្លាចថ្ម ជាតិវេណសម្បយុត្តន៍ជាតាខីវេណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បជ្ឈន៍ គឺ ខន្ធតា ផង តួតខីវេណៈផង អាន្រស័យ ខ្លាចខន្ធ ១
 ជាតិវេណសម្បយុត្តន៍ជាតាខីវេណៈ ខ្លាចខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ជា
 តិវេណៈនិងជាតិវេណសម្បយុត្ត អាន្រស័យ ខ្លាចថ្ម ជាតិវេណៈនិងជា
 តិវេណសម្បយុត្តផង ជាតិវេណសម្បយុត្តន៍ជាតាខីវេណៈផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ឈន៍ គឺ បិមមិទ្ធខីវេណៈ ខន្ធតួតខីវេណៈ អវិជ្ជា-
 ខីវេណៈ អាន្រស័យ ខ្លាចអមច្ចុខខីវេណៈផង ខ្លាចតួតសម្បយុត្តក្នុងខន្ធផង
 បណ្ឌិត (ឥស្សីវ្វើ) ឱ្យជាចក្កៈផងចុះ ។ ធម៌ ជាតិវេណសម្បយុត្ត
 ន៍ជាតាខីវេណៈ អាន្រស័យ ខ្លាចថ្ម ជាតិវេណៈនិងជាតិវេណសម្ប-
 យុត្តផង ជាតិវេណសម្បយុត្តន៍ជាតាខីវេណៈផង ទើបកើតឡើង

នាហតុប្បដ្ឋយា វិចិត្តិក្ខាសាហតេត ឧប្បដ្ឋសហតេត
 ១១១ មជ្ជិក អវិជ្ជាជីវណំ ។ ជីវណាតោវជីវណា-
 សប្បយុត្តេត ជីវណាសប្បយុត្តេតោវ មោធិវណាតា
 ១១២ មជ្ជិក ជីវណាតោវជីវណាសប្បយុត្តេត ធម្មោ
 ឧប្បដ្ឋតិ នាហតុប្បដ្ឋយា វិចិត្តិក្ខាជីវណាតា សប្ប-
 យុត្តេត ៣ ១១៣ មជ្ជិក អវិជ្ជាជីវណំ ឧប្បដ្ឋជីវ-
 ណាតា សប្បយុត្តេត ៣ ១១៤ មជ្ជិក អវិជ្ជាជីវណំ ។
 សន្និដ្ឋំ ។

[២៣០] នាហតុយា តិណិ នកង្ខេបតិយា នវ
 បប្បដាតេ នវ មច្ឆាហាតេ នវ នាហសាវនេ នវ
 នាហប្ប តិណិ នវិចិត្តេ នវ នវិចិត្តយុត្តេ នវ ។

[២៣១] នាហតុប្បដ្ឋយា នកង្ខេបតិយា នវ ។
 សន្និដ្ឋំ ។ ... នវិចិត្តយុត្តេ នវ ។

[២៣២] នាហតុប្បដ្ឋយា អារម្មណ តិណិ ...
 អនុត្តរ តិណិ សនទន្តរ តិណិ សត្វត្ថ តិណិ ធម្មោ
 តិណិ អវិចិត្តេ តិណិ ។

ព្រោះនាហតុប្បដ្ឋយា គឺ អវិជ្ជាជីវណៈ អាស្រ័យ ខ្លួនតែឧប្បដ្ឋ វេលាប្រកប
 ដោយវិចិត្ត ប្រកបដោយឧប្បដ្ឋ ។ នវ ជីវណៈនិងជីវណៈ
 សប្បយុត្ត អាស្រ័យ ខ្លួនឯង ជាជីវណៈនិងជីវណៈសប្បយុត្តផង ជា
 ជីវណៈសប្បយុត្តនិងជាមោធិវណៈផង ទើបតើឡើង ព្រោះនាហតុ-
 ប្បដ្ឋយា គឺ អវិជ្ជាជីវណៈ អាស្រ័យ ខ្លួនវិចិត្តនិងជីវណៈផង ខ្លួនតែ
 សប្បយុត្តកក្កដផង អវិជ្ជាជីវណៈ អាស្រ័យ ខ្លួនឧប្បដ្ឋនិងជីវណៈផង ខ្លួន
 តែសប្បយុត្តកក្កដផង ។ សេចក្តីបំប្លែង ។

[២៣០] ក្នុងនាហតុប្បដ្ឋយា នាហតុ ៣ ក្នុងនកង្ខេបតិយា
 មានពីរ៖ ក្នុងឧប្បដ្ឋនិងប្បដ្ឋយា មានពីរ៖ ក្នុងឧប្បដ្ឋនិងប្បដ្ឋយា
 មានពីរ៖ ក្នុងនាហតុប្បដ្ឋយា មានពីរ៖ ក្នុងនកង្ខេបតិយា មាន
 ពីរ៖ ក្នុងនវិចិត្តប្បដ្ឋយា មានពីរ៖ ក្នុងនវិចិត្តយុត្តប្បដ្ឋយា មាន
 ពីរ៖ ។

[២៣១] ក្នុងនកង្ខេបតិយា មានពីរ៖ ព្រោះនាហតុប្បដ្ឋយា ។
 សេចក្តីបំប្លែង ។ ... ក្នុងនវិចិត្តយុត្តប្បដ្ឋយា មានពីរ៖ ។

[២៣២] ក្នុងនារម្មណប្បដ្ឋយា មានពីរ៖ ព្រោះនាហតុប្ប-
 ដ្ឋយា ... ក្នុងអនុត្តរ មានពីរ៖ ក្នុងសនទន្តរ មាន
 ពីរ៖ ក្នុងសត្វត្ថនិងអវិចិត្តេ មានពីរ៖ ក្នុងធម្មោ មាន
 ពីរ៖ ក្នុងអវិចិត្តេ មានពីរ៖ ។

[២៣២] ធីវរណោ ចេវ ធីវរណសម្បយុត្តោ ច
 ចន្ទោ ធីវរណស្ស ចេវ ធីវរណសម្បយុត្តស្ស ច ធម្មស្ស
 រាមេស្ថានោ ធម្មយោ ធីវរណោ អារត្ត ធីវរ-
 ណា ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ ទ្វលំ បុត្តិតត្ថំ^(១) ធីវរណោ អារត្ត
 ធីវរណសម្បយុត្តោ ចោធម្មរណោ ទន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តំ ។
 ទ្វលំ បុត្តិតត្ថំ ធីវរណោ អារត្ត ធីវរណោ ច សម្បយុត្ត-
 កា ច ទន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ ធីវរណសម្បយុត្តោ ចេវ ចោ-
 ធម្មរណោ ចន្ទោ ធីវរណសម្បយុត្តស្ស ចេវ ចោធម្មរណ-
 ស្ស ធម្មស្ស រាមេស្ថានោ ធម្មយោ ធីវរ-
 ណសម្បយុត្តោ ចេវ ចោធម្មរណោ ទន្ធា អារត្ត ធីវរ-
 ណសម្បយុត្តោ ចេវ ចោធម្មរណោ ទន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តំ ។
 ទ្វលាធិ បុត្តិតត្ថាធិ ។ ធីវរណសម្បយុត្តោ ចេវ ចោធម្ម-
 រណោ ទន្ធា អារត្ត ធីវរណោ ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ ធីវរណ-
 សម្បយុត្តោ ចេវ ចោធម្មរណោ ទន្ធា អារត្ត ធីវរណោ ច
 សម្បយុត្តកា ច ទន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ ធីវរណោ ចេវ ធី-
 វរណសម្បយុត្តោ ច ធីវរណសម្បយុត្តោ ចេវ ចោធម្មរណ-
 ណោ ច ចន្ទោ ធីវរណស្ស ចេវ ធីវរណសម្បយុត្តស្ស ច
 ធម្មស្ស រាមេស្ថានោ ធម្មយោ ធីវរណោ ឥណំ ។

១ ឧ. ម្លប់ ចត្តំ ។

[២៣២] ធម៌ ធីវរណោ ធីវរណសម្បយុត្តោ ជាច្ច័យ
 ខែធម៌ ធីវរណោ ធីវរណសម្បយុត្តោ ដោយរាមេស្ថានប្បដ្ឋាយ គឺ
 ភូតវរណោ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតវរណោ ។ មូល បណ្ឌិត
 ឥហ្មិស្សាធីត្ថុះ ភូតទន្ធា ធីវរណសម្បយុត្តោ ធីវរណោ កើត
 ឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតវរណោ ។ មូល បណ្ឌិត ឥហ្មិស្ស
 ធីត្ថុះ ភូតវរណោ ភ្នំ ភូតសម្បយុត្តកក្កដ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា
 ខ្ញុំភូតវរណោ ។ ធម៌ ធីវរណសម្បយុត្តោ ធីវរណោ ជា
 ច្ច័យ ខែធម៌ ធីវរណសម្បយុត្តោ ធីវរណោ ដោយរាមេស្ថាន-
 ប្បដ្ឋាយ គឺ ភូតទន្ធា ធីវរណសម្បយុត្តោ ធីវរណោ កើតឡើង
 ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតទន្ធា ធីវរណសម្បយុត្តោ ធីវរណោ ។ មូល
 កាំងឡាយ បណ្ឌិត ឥហ្មិស្សាធីត្ថុះ ។ ភូតវរណោ កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតទន្ធា ធីវរណសម្បយុត្តោ ធីវរណោ ។ ភូត
 វរណោ ភ្នំ ភូតសម្បយុត្តកក្កដ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំភូតទន្ធា
 ធីវរណសម្បយុត្តោ ធីវរណោ ។ ធម៌ ធីវរណោ ធីវរណ-
 សម្បយុត្តោ ធីវរណសម្បយុត្តោ ធីវរណោ ជាច្ច័យ
 ខែធម៌ ធីវរណោ ធីវរណសម្បយុត្តោ ដោយរាមេស្ថានប្បដ្ឋាយ គឺ
 មានវរណោ ។

[២៣៨] និវេណនិវេណនិវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ ច
 ធម្មេ និវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ និវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ ធម្មស្ស
 អនិច្ចយេន បទ្ធយោ អាម្មណាធិបតិ ។
 តិណំ កុត្តារម្មណាយេវ ។ និវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ
 ចោទនិវេណា ធម្មា និវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ ចោ-
 ទនិវេណស្ស ធម្មស្ស អនិច្ចយេន បទ្ធយោ
 អាម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ
 និវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ ចោទនិវេណា ចន្ទ កុំ កត្វា
 និវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ ចោទនិវេណា ចន្ទា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
 សហជាតាធិបតិ និវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ ចោទនិវេណា-
 ធិបតិ សម្បយុត្តកាធិ ចន្ទាធិ អនិច្ចយេន បទ្ធយោ
 ។ មូលាធិ មុច្ឆិតកាធិ ។ និវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ
 ចោទនិវេណា ចន្ទ កុំ កត្វា និវេណា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 សហជាតាធិបតិ និវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ ចោទនិវេណា-
 ធិបតិ សម្បយុត្តកាធិ និវេណាធិ អនិច្ចយេន បទ្ធយោ
 ។ និវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ ចោទនិវេណា ចន្ទ
 កុំ កត្វា និវេណា ធម្មសម្បយុត្តកា ធម្ម ចន្ទា ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ សហជាតាធិបតិ និវេណសម្បយុត្តទុក្ខៈ ចោទនិ-
 វេណាធិបតិ សម្បយុត្តកាធិ ចន្ទាធិ និវេណា ចន្ទា

[២៣៨] ធម៌ និវេណនិវេណនិវេណសម្បយុត្ត ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ និវេណនិវេណនិវេណសម្បយុត្ត ដោយអនិច្ចយេន បទ្ធយោ
 ដល់អាម្មណាធិបតិ ។ កាតាំង ព បានដល់កុត្តារម្មណធិបតិ ។
 ធម៌ និវេណសម្បយុត្តនិវេណនិវេណា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ និវេ-
 ណសម្បយុត្តនិវេណនិវេណា ដោយអនិច្ចយេន បទ្ធយោ
 ដល់អាម្ម-
 ណាធិបតិ និវេណាធិបតិ ។ កាតាំងធិបតិ គឺ ភូតទទ្ធ ជា
 និវេណសម្បយុត្តនិវេណនិវេណា កើតឡើង ប្រការធ្វើ ឱ្យភូតទទ្ធ
 ជានិវេណសម្បយុត្តនិវេណនិវេណា ឱ្យជាទីគោរព ។ និវេណា-
 កាធិបតិ គឺ អនិច្ចយេន ជានិវេណសម្បយុត្តនិវេណនិវេណា ជាបច្ច័យ
 នៃភូតសម្បយុត្តកុដ្ឋ ដោយអនិច្ចយេន ។ កុលទាំងឡាយ បណ្ឌិត
 ស្សីស្សាវេនីចុះ ។ ភូតនិវេណា កើតឡើង ប្រការធ្វើ ឱ្យភូតទទ្ធ ជា
 និវេណសម្បយុត្តនិវេណនិវេណា ឱ្យជាទីគោរព សហជាតាធិបតិ គឺ
 កតិបតិ ជានិវេណសម្បយុត្តនិវេណនិវេណា ជាបច្ច័យនៃភូតសម្បយុត្ត-
 និវេណា ដោយអនិច្ចយេន ។ ភូតនិវេណា ភូតសម្បយុត្តកុដ្ឋ
 កើតឡើង ប្រការធ្វើ ឱ្យភូតទទ្ធ ជានិវេណសម្បយុត្តនិវេណនិវេណា
 ឱ្យជាទីគោរព សហជាតាធិបតិ គឺ អនិច្ចយេន ជានិវេណសម្បយុត្តនិវេ-
 ននិវេណា ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកុដ្ឋនិវេណនិវេណា ផង

អនិមិត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ ។ វិវាណោ វេន វិវាណា-
 សម្បយុត្តោន វិវាណាសម្បយុត្តោវេន វេន វិវាណោ
 ក ធម្មា វិវាណាស្សវេន វិវាណាសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនិមិត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ អារម្មណានិ-
 មតំ ។ វិសំ ។

[២៣៦] អនន្តរប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ អានន្តជាបិ
 វុត្តាធម្មំ នត្ថំ សត្វត្ថំ ឬរិមា ឬរិមា ឥតតត្វា ។ សម-
 នន្តរប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ វេន ។ សមាសាតប្បដ្ឋានយេន
 បដ្ឋយោ វេន ។ អត្ថមត្តប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ វេន ។
 វិនិស្សយប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ វេន ។ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋា-
 នយេន បដ្ឋយោ វេន អារម្មណសនិសំ វិនិស្តោ នត្ថំ ។
 អលោកនប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ ។

[២៣៧] វិវាណាសម្បយុត្តោវេន វេន វិវាណោ
 ធម្មោ វិវាណាសម្បយុត្តស្សវេន វេន វិវាណាស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ វិវាណាសម្បយុត្តា-
 វេន វេន វិវាណោ វេន វា សម្បយុត្តកាវំ វេន វា
 កម្មប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ ។ មូលានិ វុត្តិតត្វានំ ។

ដោយអនិមិត្តប្បដ្ឋាន ។ ធម៌ ជាវិវាណា និង ជាវិវាណាសម្បយុត្ត ជា
 វិវាណាសម្បយុត្តនិង ជាវិវាណា ក្តី ជាបដ្ឋាន វេន ធម៌ ជាវិវាណា និង
 ជាវិវាណាសម្បយុត្ត ដោយអនិមិត្តប្បដ្ឋាន បានសម្ភារៈមូលានិមិត្ត ។
 គឺ មានពីរ ៗ ។

[២៣៨] ជាបដ្ឋាន ដោយអនន្តរប្បដ្ឋាន អានន្តក្តី វុត្តានក្តី
 មិនមានទេ (ពួកទទ្ធុ) មុន ៗ បណ្ឌិត ឥហ្មិទ្ធុ ក្នុងបដ្ឋាននាំអស់ចុះ ។
 ជាបដ្ឋាន ដោយសមនន្តរប្បដ្ឋាន មានពីរ ៗ ជាបដ្ឋាន ដោយ
 សមាសាតប្បដ្ឋាន មានពីរ ៗ ជាបដ្ឋាន ដោយអត្ថមត្តប្បដ្ឋាន
 មានពីរ ៗ ជាបដ្ឋាន ដោយវិនិស្សយប្បដ្ឋាន មានពីរ ៗ ជា
 បដ្ឋាន ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន មានពីរ ៗ ដូចគ្នានឹងការមូ-
 លប្បដ្ឋានវេន វេន វិសំ មិនមានទេ ។ ជាបដ្ឋាន ដោយអារម្មណសនិមិត្ត ។

[២៣៩] ធម៌ ជាវិវាណាសម្បយុត្តនិង ជាវិវាណា ជាបដ្ឋាន
 វេន ធម៌ ជាវិវាណាសម្បយុត្តនិង ជាវិវាណា ដោយកម្មប្បដ្ឋាន គឺ
 វេន វា ជាវិវាណាសម្បយុត្តនិង ជាវិវាណា ជាបដ្ឋាន វេន ពួកសម្ប-
 យុត្តក្នុង ដោយកម្មប្បដ្ឋាន ។ មូលានិមិត្ត បណ្ឌិត ឥហ្មិទ្ធុ ។

វិវិកាសម្បយុត្តា ធន ចេតិវិវាសា វេទនា សម្ប-
 យុត្តកាចំ វិវិកាចំ កម្មប្បដូរយេន បដូរយា ។
 វិវិកាសម្បយុត្តា ធន ចេតិវិវាសា វេទនា សម្ប-
 យុត្តកាចំ ចន្ទាចំ វិវិកាចន្ទ កម្មប្បដូរយេន
 បដូរយា ។

[២៣៨] វិវិកាសម្បយុត្តា ធន ចេតិវិវាសា
 ធន ឬ វិវិកាសម្បយុត្តស្ស ធន ចេតិវិវាសាស្ស
 ធនស្ស វេទនាប្បដូរយេន បដូរយា តិណំ ។ ឥន្ទ្រ-
 យប្បដូរយេន បដូរយា តិណំ ។ ឈានប្បដូរយេន
 បដូរយា តិណំ ។ ចត្តប្បដូរយេន បដូរយា តិណំ ។
 សម្បយុត្តប្បដូរយេន បដូរយា ធន ។ អត្ថប្បដូរយេន
 បដូរយា ធន ។ ធម្មប្បដូរយេន បដូរយា ធន ។ វិគ-
 តប្បដូរយេន បដូរយា ធន ។ អវិគតប្បដូរយេន
 បដូរយា ធន ។

[២៣៩] ហេតុយា តិណំ វេទនា ធន អធិ-
 បតិយា ធន អនត្តរា ធន សមនន្តរា ធន សហជាតេ
 ធន អក្ខរា ធន វិស្សាយ ធន ឧបនិស្សាយ ធន
 វេទនា ធន កាម តិណំ អហារា តិណំ ឥន្ទ្រយ

វេទនា ជាវិវិកាសម្បយុត្តនិវាសនាវិវាសា ជាបច្ច័យ វៃទុកសប្ប-
 យុត្តកវិវាសា ដោយកម្មប្បដូរយេន ។ វេទនា ជាវិវិកាសម្បយុត្តនិវ-
 ាសនាវិវាសា ជាបច្ច័យ វៃទុកសប្បយុត្តកក្នុងវិវាសនាវិវាសា ដោយ
 កម្មប្បដូរយេន ។

[២៤០] ធម៌ ជាវិវិកាសម្បយុត្តនិវាសនាវិវាសា ជាបច្ច័យ
 វៃទុក ជាវិវិកាសម្បយុត្តនិវាសនាវិវាសា ដោយហេតុប្បដូរយេន តិ-
 ណំ ។ ធម៌ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រប្បដូរយេន វៃទុក ។ ជាបច្ច័យ
 ដោយឈានប្បដូរយេន វៃទុក ។ ជាបច្ច័យ ដោយចត្តប្បដូរយេន វៃទុក
 ។ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បដូរយេន វៃទុក ។ ជាបច្ច័យ
 ដោយកម្មប្បដូរយេន វៃទុក ។ ជាបច្ច័យ ដោយអត្ថប្បដូរយេន វៃទុក
 ។ ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បដូរយេន វៃទុក ។ ជាបច្ច័យ
 ដោយអវិគតប្បដូរយេន វៃទុក ។

[២៤១] ក្នុងហេតុប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងអនត្តរាប្បដូរយេន
 វៃទុក ក្នុងអនន្តរាប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងសមនន្តរាប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងសហជាតេ
 ប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងកាមប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងវិស្សាយប្បដូរយេន វៃទុក
 ក្នុងឧបនិស្សាយប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងវេទនាប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងកាម
 ប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងអហារាប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងឥន្ទ្រប្បដូរយេន
 វៃទុក ក្នុងឈានប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងចត្តប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងសម្បយុត្ត
 ប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងអត្ថប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងវិគតប្បដូរយេន វៃទុក ក្នុងអវិគត
 ប្បដូរយេន វៃទុក ។

អំណាចនៃ អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

អំណាចនៃ អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

តិណ្ឌំ ណារោ តិណ្ឌំ ធម្មោ តិណ្ឌំ សម្មយុត្តោ នវ
បង្កំយោ នវ ធម្មិយោ នវ វិគាតេ នវ អវិគាតេ នវ ។

មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងឈាតប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ មាន
ព្រះ ពុទ្ធក្នុងបប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងត្រិវិប្បដ្ឋាយ មាន
ព្រះ ពុទ្ធក្នុងធម្មប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងវិគាតប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុង
អវិគាតប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធ ។

[២២១] ជីវិតលោកនេះ ជីវិតលោកសម្មយុត្តោ ធម្មោ
ជីវិតលោកសម្មប្បដ្ឋាន ជីវិតលោកសម្មយុត្តសម្មា ធម្មសម្ម
លោកប្បណិច្ឆយេន បដ្ឋាយោ សមាសាតប្បដ្ឋាយេន
បញ្ចាយោ ឧបសិស្សយេនប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ។ ឯវំ នវចំ
តិណ្ឌំ ធម្មិណ្ឌំ ធម្មិណ្ឌំ ។

[២២២] ធម្មិ ជាជីវិតលោកនេះ ជាជីវិតលោកសម្មយុត្តោ ជាបដ្ឋាយ
នៃធម្មិ ជាជីវិតលោកនេះ ជាជីវិតលោកសម្មយុត្តោ ដោយការប្រណិច្ឆយេន ជា
បដ្ឋាយ ដោយសមាសាតប្បដ្ឋាយេន ជាបដ្ឋាយ ដោយឧបសិស្សយេនប្បដ្ឋាយេន ។
ព្រះតាំង ៧ បណ្ឌិត ធម្មិវិប្បដ្ឋាន ក្នុងបទតាំង ៧ យ៉ាងនេះទេ ។

[២២៣] នវបាតុប្បដ្ឋាយ នវបាតុប្បដ្ឋាយ តិណ្ឌំ ...
អវិគាតេ នវ ។

[២២៤] ក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ
មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធ ។

[២២៥] បាតុប្បដ្ឋាយ បាតុប្បដ្ឋាយ តិណ្ឌំ ...
នវបាតុប្បដ្ឋាយ តិណ្ឌំ នវបាតុប្បដ្ឋាយ តិណ្ឌំ នវបាតុប្បដ្ឋាយ
តិណ្ឌំ នវបាតុប្បដ្ឋាយ តិណ្ឌំ នវបាតុប្បដ្ឋាយ តិណ្ឌំ នវបាតុប្បដ្ឋាយ
តិណ្ឌំ នវបាតុប្បដ្ឋាយ តិណ្ឌំ នវបាតុប្បដ្ឋាយ តិណ្ឌំ ។

[២២៦] ក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ
... ក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធ
ក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធ
ក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធ
ក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធ
ក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធ ។

[២២៧] នវបាតុប្បដ្ឋាយ បាតុប្បដ្ឋាយ នវ ...
អវិគាតេ នវ ។ អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន កាតុប្បដ្ឋាន ។ ...
អវិគាតេ នវ ។

[២២៨] ក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ
... ក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធ ។ អនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន
បណ្ឌិត (ក្នុងប្បដ្ឋាន ។ ... ក្នុងនវបាតុប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ពុទ្ធ ។

និវរណវិប្បយុត្តន្តនិវរណិយទុក្ខំ

បដិច្ចវិវាទ

[២២២] និវរណវិប្បយុត្តន្តនិវរណិយ ធម្មំ បដិច្ច
 និវរណវិប្បយុត្តន្តនិវរណិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បក្កយា និវរណវិប្បយុត្តន្តនិវរណិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 គយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានេត្យ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ ទ្វេ ...
 វជេសន្តិ ។ សន្តិទ្គំ ។ យថា ទ្វេន្តរទុក្ខេ លោកិយ-
 ទុក្ខំ ឯវិ កាតតំ ចិន្ទាធានាសា ។

និវរណវិប្បយុត្តន្តនិវរណិយទុក្ខំ ខន្ធនំ ។

បរាមាសទុក្ខំ

បដិច្ចវិវាទ

[២២៤] បរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច នោបរាមាសោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បក្កយា បរាមាសំ បដិច្ច សម្ម-
 យុត្តតា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានេត្យ រូបំ ។ នោបរាមាសំ
 ធម្មំ បដិច្ច នោបរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បក្កយា នោបរាមាសំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច គយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានេត្យ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ ទ្វេ ... បដិសន្ធិ យាវ
 អសង្ខតសត្វា មហាក្ខតា ។ នោបរាមាសំ ធម្មំ

និវរណវិប្បយុត្តន្តនិវរណិយទុក្ខំ

បដិច្ចវិវាទ

[២២៦] ធម៌ ជាវិវរណវិប្បយុត្តន្តនិវរណិយៈ កាស្រីយ
 ប្រដេ ជាវិវរណវិប្បយុត្តន្តនិវរណិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បក្កយ ខន្ធ ត ផល ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផល កាស្រីយ ខ្លួនខន្ធ ១
 ជាវិវរណវិប្បយុត្តន្តនិវរណិយៈ ខ្លួនខន្ធ ២ ... បដិសន្ធិ ។
 សេចក្តីបំប្រុង ។ លោកិយទុក្ខៈ ភូតិយទុក្ខទុក្ខៈ យ៉ាងណា បណ្តឹង
 ធម្មវិច្ឆិ យ៉ាងនោះដែរ មិនមានការជឿឡើយ ។ គ្មានឡើយ ។

ធម៌ និវរណវិប្បយុត្តន្តនិវរណិយទុក្ខៈ ។

បរាមាសទុក្ខំ

បដិច្ចវិវាទ

[២២៨] នោបរាមាសធម៌ កាស្រីយ ខ្លួនបរាមាសធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បក្កយ គឺ ភូតសមុដ្ឋានរូបផល ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូបផល កាស្រីយ ខ្លួនបរាមាសៈ ។ នោបរាមាសធម៌ កាស្រីយ ប្រដេ
 បរាមាសធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បក្កយ គឺ ខន្ធ ត ផល ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបផល កាស្រីយ ខ្លួនខន្ធ ១ មិនមែនជាបរាមាសៈ ខ្លួនខន្ធ ២
 ... បដិសន្ធិ ដកបដិសន្ធិអសង្ខតសត្វ ភូតមហាក្ខត ។ បរាមាសធម៌

ធម៌ត្ថ ធម្មបទសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ធម្មបទសោ ធម្មោ ធម៌ត្ថ ធម្មបទសោ ។ ចោមរា-
 ណសំ ធម៌ត្ថ ធម៌ត្ថ ធម្មបទសោ ច ចោមរាណសោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ធម្មបទសោ ឯកំ
 ទត្ថំ ធម៌ត្ថ តយោ ទត្ថា ធម្មបទសោ ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
 មញ្ច រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ... ។ ធម្មបទសញ្ច ធម្មបទសា-
 សញ្ច ធម៌ត្ថ ធម៌ត្ថ ធម្មបទសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ធម្មបទសោ ឯកំ ទត្ថញ្ច ធម្មបទ-
 សញ្ច ធម៌ត្ថ តយោ ទត្ថា ចិត្តសមុដ្ឋាមញ្ច រូបំ ទ្វេ
 ទទ្វេ ... ។

[២២២] ហេតុយា ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ធម្មបទសោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ធម្មបទសោ ឯកំ អភិធម្ម ធម្មា ។

[២២៣] ចោមរាណសំ ធម៌ត្ថ ធម៌ត្ថ ធម្មបទសោ
 សោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ធម្មបទសោ ឯកំ ឧត្តំ ធម៌ត្ថ តយោ ទត្ថា ចិត្តសមុ-
 ដ្ឋាមញ្ច រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ... ហេតុប្បដ្ឋយា យា
 អសញ្ញាសត្តា វិចិត្តិក្ខាសហគរោ ឧត្តទូសហគរោ ទទ្វេ
 ធម៌ត្ថ វិចិត្តិក្ខាសហគរោ ឧត្តទូសហគរោ មហេហា ។

អាស្រ័យ ខ្លះនាបរាមាសធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ
 ហេតុសា អាស្រ័យ ខ្លះព្រោះនាបរាមាសស្តង់ ។ ហេតុសាធម៌ក្តី នា-
 បរាមាសធម៌ក្តី អាស្រ័យ ខ្លះនាបរាមាសធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដ្ឋយា គឺ ទទ្វេ ធម៌ ហេតុសាធម៌ ចិត្តសមុដ្ឋាមញ្ច អាស្រ័យ
 ខ្លះទទ្វេ មិនមែនជាហេតុសា ខ្លះទទ្វេ ... ។ នាបរាមាសធម៌
 អាស្រ័យ ខ្លះហេតុសាធម៌ ខ្លះនាបរាមាសធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ទទ្វេ ធម៌ ចិត្តសមុដ្ឋាមញ្ច អាស្រ័យ ខ្លះ
 ទទ្វេ មិនមែនជាហេតុសាធម៌ ខ្លះហេតុសាធម៌ ខ្លះទទ្វេ ... ។

[២២៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានពីរៈ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា
 មានពីរៈ ក្នុងប្បដ្ឋយាចំណែកសំ សុទ្ធិនៃមាតិកា ៤ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយា
 មានពីរៈ ក្នុងអភិធម្មប្បដ្ឋយា មានពីរៈ ។

[២២៥] នាបរាមាសធម៌ អាស្រ័យ ខ្លះនាបរាមាសធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ទទ្វេ ធម៌ ចិត្តសមុដ្ឋាមញ្ច
 អាស្រ័យ ខ្លះទទ្វេ ជាអហេតុកៈ មិនមែនជាហេតុសា ខ្លះទទ្វេ ...
 អាហេតុកៈ ឥតបដិសន្ធិអសញ្ញាសត្តា ហេតុ ដែលប្រកប
 ដោយវិចិត្តិក្ខា ប្រកបដោយទទ្វេ អាស្រ័យ ខ្លះទទ្វេ ដែលប្រកប
 ដោយវិចិត្តិក្ខា ប្រកបដោយទទ្វេ ។

(២២៨) បរាមាស ធម្ម បដិច្ច លោមរាមាសោ
 ធម្មោ ឧប្បន្នតិ ធម្មាធម្មណប្បន្នយា បរាមាស បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ លោមរាមាស ធម្ម បដិច្ច
 លោមរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ ធម្មាធម្មណប្បន្នយា
 លោមរាមាស ឧប្ប បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ យាវ
 អសញ្ញាសម្ពា ។ បរាមាសញ្ច លោមរាមាសញ្ច ធម្ម
 រាមិច្ច លោមរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ ធម្មាធម្មណប្ប-
 ន្នយា បរាមាសញ្ច សម្បយុត្តតោ ច ឧប្ប បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២២៩) និមាតុយោ ឯតំ ធម្មាធម្មណ តីណិ
 ធម្មាធម្មតិយា បញ្ច ធម្មឧត្តរ តីណិ ធម្មឧត្តរ
 តីណិ ធម្មញ្ញមាញ្ញ តីណិ ធម្មធម្មស្សាយ តីណិ
 ធម្មរាជាតេ បញ្ច ធម្មប្រាជ្ញតេ បញ្ច ធម្មសោវរេ បញ្ច
 ធម្មមេ តីណិ ធម្មតាកេ បញ្ច ធម្មហារេ ឯតំ
 ធម្មត្រិយេ ឯតំ ធម្មណេ ឯតំ ធម្មតេ ឯតំ ធម្មម្ព-
 យុត្ត តីណិ ធម្មប្បយុត្តេ បញ្ច លោមត្ថិយា តីណិ
 លោមត្ថតេ តីណិ ។

(២២៨) លោមរាមាសធម្ម អាស្រ័យ ខ្ញុំបរាមាសធម្ម រើប
 កើតឡើង ក្រោមធម្មណប្បន្នយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប អាស្រ័យ ខ្ញុំ
 បរាមាស ។ លោមរាមាសធម្ម អាស្រ័យ ខ្ញុំលោមរាមាសធម្ម តើប
 កើតឡើង ក្រោមធម្មណប្បន្នយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប ដកបដល់ភូត
 អសញ្ញាសម្ពា អាស្រ័យ ខ្ញុំភូតទន្ធ ចំនែកជាបរាមាស ។ លោមរា-
 មាសធម្ម អាស្រ័យ ខ្ញុំបរាមាសធម្មផង ខ្ញុំលោមរាមាសធម្មផង រើប
 កើតឡើង ក្រោមធម្មណប្បន្នយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប អាស្រ័យ ខ្ញុំ
 បរាមាសផង ខ្ញុំចិត្តសមុដ្ឋានប្បក្នុងផង ។

(២២៩) ក្នុងធម្មត្ថប្បន្នយ មានវាៈ ១ ក្នុងធម្មាធម្មណប្បន្នយ
 មានវាៈ ៣ ក្នុងធម្មធម្មតិយប្បន្នយ មានវាៈ ៤ ក្នុងធម្មឧត្តរប្បន្នយ មាន
 វាៈ ៣ ក្នុងធម្មញ្ញមាញ្ញប្បន្នយ មានវាៈ ៣ ក្នុងធម្មធម្មស្សាយប្បន្នយ
 មានវាៈ ៣ ក្នុងធម្មរាជាតេប្បន្នយ មានវាៈ ៣ ក្នុងធម្មប្រាជ្ញតេប្ប-
 ន្នយ មានវាៈ ៥ ក្នុងធម្មសោវរេប្បន្នយ មានវាៈ ៥ ក្នុងធម្មមេប្បន្នយ
 មានវាៈ ៥ ក្នុងធម្មតាកេប្បន្នយ មានវាៈ ៣ ក្នុងធម្មហារេប្បន្នយ
 មានវាៈ ៥ ក្នុងធម្មត្រិយេប្បន្នយ មានវាៈ ១ ក្នុងធម្មណេប្បន្នយ
 មានវាៈ ១ ក្នុងធម្មតេប្បន្នយ មានវាៈ ១ ក្នុងធម្មម្ពយុត្តប្បន្នយ
 មានវាៈ ៣ ក្នុងធម្មប្បយុត្តប្បន្នយ មានវាៈ ៥ ក្នុងធម្មលោមត្ថប្បន្នយ
 មានវាៈ ៣ ក្នុងធម្មលោមត្ថតេប្បន្នយ មានវាៈ ៣ ។

[២៩០] ហេតុប្បទូយា នកាមប្បណោ តីណំ ...
 នអនិមិត្តយា បញ្ច នវិចារតេ បញ្ច នសម្បយុត្តេ តី-
 ណំ នវិជ្ជយុត្តេ បញ្ច ហេតុតិយា តីណំ ហេតុតេ
 តីណំ ។

[២៩១] នហេតុប្បទូយា អកាមប្បណោ ឯកំ ...
 អនុប្បេ ឯកំ សទ្ធក្ខ ឯកំ អវិចារេ ឯកំ ។
 សហជាតភារោមិ បដិច្ចភាសនិសោ ។

បច្ចយវិវា

[២៩២] បរាមាសំ ធម្មំ បច្ចយា ហេតុបរាមា-
 សោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា បរាមាសំ បច្ច-
 យា សម្បយុត្តោ ឧត្តា ចិត្តសមុត្តាជញ្ច រូបំ ។ ហេ-
 បរាមាសំ ធម្មំ បច្ចយា ហេតុបរាមាសោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ហេតុបរាមាសំ ឯកំ ទន្ធ បច្ចយា
 តយោ ឧត្តា ចិត្តសមុត្តាជញ្ច រូបំ ទេ ទាន្ធ ... បដិ-
 សន្និ យាវ អជ្ឈត្តោ មហាភូតា វត្ថុ បច្ចយា ហេតុ-
 បរាមាសា ឧត្តា ។ ហេតុបរាមាសំ ធម្មំ បច្ចយា បរាមា-
 សោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ហេតុបរាមាសោ
 ទន្ធ បច្ចយា បរាមាសោ វត្ថុ បច្ចយា បរាមាសោ ។

[២៩៣] ក្នុងនកាមប្បទូយា ហេតុរា ព ព្រោះហេតុប្បទូយា
 ... ក្នុងនអនិមិត្តប្បទូយា ហេតុរា ៥ ក្នុងនវិចារប្បទូយា ហេតុរា ៥
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បទូយា ហេតុរា ព ក្នុងនវិជ្ជយុត្តប្បទូយា ហេតុរា ៥
 ក្នុងនហេតុតិយប្បទូយា ហេតុរា ព ក្នុងនហេតុតេប្បទូយា ហេតុរា ព ។

[២៩៤] ក្នុងនកាមប្បទូយា ហេតុរា ១ ព្រោះហេតុប្បទូយា
 ... ក្នុងនអនុប្បេ ហេតុរា ១ ក្នុងនសទ្ធក្ខ ហេតុរា ១ ក្នុងនអវិចារេ ហេតុរា ១
 ក្នុងនសហជាតភារោមិ ហេតុរា ១ ។

ឯសហជាតភារា ប្រហែលគ្នាទីបដិច្ចភាសនិសោ ។

បប្បយវិវា

[២៩៥] ហេតុបរាមាសមិ ពិនិវត្តក ទីនិបរាមាសា រឹប
 ភិក្ខុវិទី ព្រោះហេតុប្បទូយា គឺ ភូតសម្បយុត្តកក្កដនំ ចិត្តសមុត្តា-
 ជញ្ចជនំ ពិនិវត្តក ទីនិបរាមាសា ។ ហេតុបរាមាសមិ ពិនិវត្តក ទីនិ
 ហេតុបរាមាសមិ រឹបភិក្ខុវិទី ព្រោះហេតុប្បទូយា គឺ ឧទ្ធ ព
 ជនំ ចិត្តសមុត្តាជញ្ចជនំ ពិនិវត្តក ទីនិឧទ្ធ ១ ចិនិមេតាបរាមាសា
 ទីនិឧទ្ធ ២ ... បដិសន្និ ហេតុជនំភូតចរាភូត ហេតុក្ក ភូត
 ហេតុបរាមាសក្ក ពិនិវត្តក ទីនិវត្ត ។ ហេតុបរាមាសមិ ពិនិវត្តក ទីនិ
 ហេតុបរាមាសមិ រឹបភិក្ខុវិទី ព្រោះហេតុប្បទូយា គឺ បរាមាសា
 ពិនិវត្តក ទីនិភូតហេតុបរាមាសក្ក បរាមាសា ពិនិវត្តក ទីនិវត្ត ។

តោមរាសាសំ ធម្មំ បច្ចយា មរាសាសោ ច តោមរា-
 រាសោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តោមរា-
 រាសំ ឯកំ ទទ្ធំ បច្ចយា ភយោ ទទ្ធា មរាសាសោ
 ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ . . . វត្ថុំ បច្ចយា
 មរាសាសោ បហាភូតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុំ
 បច្ចយា មរាសាសោ ច សម្មយុត្តកា ច ទទ្ធា ។
 មរាសាសញ តោមរាមាសញ ធម្មំ បច្ចយា តោមរា-
 រាសោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តោមរាមាសំ
 ឯកំ ទទ្ធក្ស បរាមាសញ បច្ចយា ភយោ ទទ្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ . . . មរាមាសញ សម្ម-
 យុត្តកេ ច ទទ្វេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បរា-
 មាសញ បហាភូតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 មរាមាសញ វត្ថុញ បច្ចយា តោមរាមាសា ទទ្ធា ។
 សន្និដ្ឋន្តំ ។

[២៥៣] ហេតុយា បញ្ច អាមន្តសោ បញ្ច វាជិ-
 បតិយា បញ្ច សទ្ធកុ បញ្ច វិចារេក ឯកំ អវិចារេក
 បញ្ច ។

បរាមាសាសចិត្តំ តោមរាមាសាសចិត្តំ ភីនិវ្រ្តក ធីនីតោមរាមាសាសធម៌ វេច
 ភីនាច្បិទ្ធ ព្រោនហេតុប្បដ្ឋយ ភី ទទ្ធក្ស ធីនី បរាមាសាសធី ចិត្តស-
 មុដ្ឋានភូមធី ភីនិវ្រ្តក ធីនីទទ្ធក មិនបែនជាមរាមាសាស ធីនីទទ្ធក ២ . . .
 បរាមាសាស ភីនិវ្រ្តក ធីនីវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានភូម ភីនិវ្រ្តក ធីនីភូមហោភូត
 បរាមាសាស្កំ ភូមសម្មយុត្តកក្ខន្ធក្តី ភីនិវ្រ្តក ធីនីវត្ថុ ។ តោមរាមាសា-
 សធម៌ ភីនិវ្រ្តក ធីនីបរាមាសាសធម៌ធី ធីនីតោមរាមាសាសធម៌ធី វេចភីនាច្បិទ្ធ
 ព្រោនហេតុប្បដ្ឋយ ភី ទទ្ធក្ស ចិត្តសមុដ្ឋានភូម ភីនិវ្រ្តក ធីនីទទ្ធក
 មិនបែនជាមរាមាសាសធី ធីនីបរាមាសាសធី ធីនីទទ្ធក ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នភូម ភីនិវ្រ្តក ធីនីបរាមាសាសធី ធីនីភូមសម្មយុត្តកក្ខន្ធក្តី ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នភូម ភីនិវ្រ្តក ធីនីបរាមាសាសធី ធីនីភូមហោភូតធី ភូមទទ្ធក មិនបែន
 ជាមរាមាសាស ភីនិវ្រ្តក ធីនីបរាមាសាសធី ធីនីវត្ថុធី ។ ហេតុក្តីបំប្រែញ ។

[២៥៣] ភូមិហេតុប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៥ ភូមិហេតុប្បដ្ឋយ
 មានវាៈ ៥ ភូមិធម៌បំប្រែញ មានវាៈ ៥ ភូមិប្បដ្ឋយវាជិសាស សុទ្ធ
 វិចារមានវាៈ ៥ ភូមិវិចារប្បដ្ឋយ មានវាៈ ១ ភូមិអវិចារប្បដ្ឋយ មាន
 វាៈ ៥ ។

[២៩៦] ហេតុប្បដ្ឋាន ឧបាសម្ព័ន្ធ គឺណ៍ ...

នាមនិបត្តិយា បញ្ច ។ ឯវិ សន្ធិត្ត កាតត្ថំ ។

[២៩៧] ហេតុប្បដ្ឋាន ឧបាសម្ព័ន្ធ ឯត្ថំ ...

អវិចារេ ឯត្ថំ ។

និស្សយន្តរោ ធម្មយន្តរោ ធម្មយន្តរោ ។

លីស្សិវិញ្ញា

[២៩៨] ឧបាសម្ព័ន្ធ ឯត្ថំ សំសាដ្ឋា ហេតុប-

ពាសោ ធម្មា ឧប្បដ្ឋានិ ហេតុប្បដ្ឋាន ឧបាសម្ព័ន្ធ សំសាដ្ឋា សម្មយុត្តកា ឧប្បា ។ ឯវិ បញ្ច បញ្ញា កាតត្ថា អប្បយេយ្យ ។

សំសាដ្ឋានិ សម្មយុត្តកានិ ឯវិ កាតត្ថា ។

បញ្ញាវិញ្ញា

[២៩៩] ហេតុបាសោ ធម្មា ហេតុបាសាស្ស

ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាន ឧប្បយោ ហេតុបាសោ ហេតុ សម្មយុត្តកានំ ឧប្បានំ ចិត្តសម្មាសារោ រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋាន ឧប្បយោ ។ ហេតុបាសោ ធម្មា ឧបាសាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាន ឧប្បយោ

[២៩៦] ក្នុងឧបាសម្ព័ន្ធម ឧបាសម្ព័ន្ធ ព្រោះហេតុប្ប-

ដ្ឋាន ... ក្នុងឧបាសម្ព័ន្ធម ឧបាសម្ព័ន្ធ ។ បញ្ចត្ត ឧប្បដ្ឋាន ក្នុង ឧប្បដ្ឋាន ឯត្ថំ ឯត្ថំ ។

[២៩៧] ក្នុងឧបាសម្ព័ន្ធម ឧបាសម្ព័ន្ធ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន

... ក្នុងឧបាសម្ព័ន្ធម ឧបាសម្ព័ន្ធ ។

និស្សយន្តរោ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋានធម្មយន្តរោ ។

លីស្សិវិញ្ញា

[២៩៨] ហេតុបាសាសម្ព័ន្ធ ហេតុប្បដ្ឋាន ឯត្ថំ ឯត្ថំ ហេតុបាសាសម្ព័ន្ធ ហេតុប្បដ្ឋាន ឯត្ថំ ឯត្ថំ

ហេតុបាសាសម្ព័ន្ធ ហេតុប្បដ្ឋាន ឯត្ថំ ឯត្ថំ ហេតុបាសាសម្ព័ន្ធ ហេតុប្បដ្ឋាន ឯត្ថំ ឯត្ថំ ។

សំសាដ្ឋានិ សម្មយុត្តកានិ ឯត្ថំ ឯត្ថំ ឯត្ថំ ឯត្ថំ ។

បញ្ញាវិញ្ញា

[២៩៩] ហេតុបាសាសម្ព័ន្ធ ហេតុប្បដ្ឋាន ឯត្ថំ ឯត្ថំ ហេតុបាសាសម្ព័ន្ធ ហេតុប្បដ្ឋាន ឯត្ថំ ឯត្ថំ

ហេតុបាសាសម្ព័ន្ធ ហេតុប្បដ្ឋាន ឯត្ថំ ឯត្ថំ ហេតុបាសាសម្ព័ន្ធ ហេតុប្បដ្ឋាន ឯត្ថំ ឯត្ថំ ។

គោតមភាសា ហេតុ បរាមាសស្ស ហេតុប្បដ្ឋានេន
 មច្ចុយោ ។ គោតមភាសា គោតម បរាមាសស្ស ម
 គោតមភាសស្ស ម ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋានេន មច្ចុ-
 យោ គោតមភាសា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ទត្ថានំ
 មរាមាសស្ស ម ចិត្តសមុដ្ឋាធនេន រូបានំ ហេតុប្ប-
 ដ្ឋានេន មច្ចុយោ ។

(២២១) បរាមាសា គោតម បរាមាសស្ស ធម្ម-
 ស្ស អនុសាសន៍ប្បដ្ឋានេន មច្ចុយោ បរាមាសំ ហេតុ
 បរាមាសា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ រូបានំ កាតត្ថានំ ។ បរា-
 មាសំ អនុត្ត គោតមភាសា ទត្ថា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ បរា-
 មាសំ អនុត្ត មរាមាសា ម សម្បយុត្តកា ម ទត្ថា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ។ គោតមភាសា គោតម គោតមភាសស្ស
 ធម្មស្ស អនុសាសន៍ប្បដ្ឋានេន មច្ចុយោ គានំ . . . ភិ-
 វា . . . ឧបោសថកថ្មំ កត្តា តំ មច្ចុវេត្តន្តិ អស្សា-
 រោតំ អភិធម្មតំ តំ អនុត្ត កាលោ វិចិត្តិញ្ចា ឧទ្ធច្ចំ
 គោមធស្សំ ឧប្បជ្ជន្តិ បុត្រ សុចិត្តានំ . . . ឈាតា
 វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ . . . អរិយោ មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ មច្ចុ-
 វេត្តន្តិ ឯសំ មច្ចុវេត្តន្តិ ចិត្តានំ មច្ចុវេត្តន្តិ ចិត្តានំ

ភូតាហេតុ មិនមែនជាបរាមាសៈ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសៈ ដោយហេតុ-
 បច្ច័យ ។ គោតមភាសាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសធម៌ផង នៃគោតម-
 ភាសាធម៌ផង ដោយហេតុប្បដ្ឋាន គឺ ភូតាហេតុ មិនមែនជាបរាមាសៈ
 ជាបច្ច័យ នៃភូតាសម្បយុត្តកក្កន្តផង នៃបរាមាសៈផង នៃភូតចិត្តសមុដ្ឋា-
 ន្តរូបផង ដោយហេតុប្បដ្ឋាន ។

(២២០) បរាមាសធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសធម៌ ដោយអ-
 នុសាសន៍ប្បដ្ឋាន គឺ បរាមាសៈ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំបរាមាសៈ ទើបភិក្ខុឡើង ។
 មូលតាំងឡាយ ចល្លាភិក្ខុ អប្បវេទន៍ផង ។ ភូតឧត្ត មិនមែនជាបរា-
 មាសៈ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំបរាមាសៈ ទើបភិក្ខុឡើង ។ បរាមាសៈភ្នំ ភូត
 សម្បយុត្តកក្កន្ត ប្រាជ្ញា ខ្ញុំបរាមាសៈ ទើបភិក្ខុឡើង ។ គោតមភា-
 សាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃគោតមភាសាធម៌ ដោយអនុសាសន៍ប្បដ្ឋាន គឺ ចុត្តល
 ខ្ញុំវាច . . . ខ្ញុំវិស័ល . . . ធ្វើ ខ្ញុំវិទ្យាសាស្ត្រ ហើយវិចារណា
 ខ្ញុំវាចីនាម ក្រេតកា ក្រិកយ កតៈ វិចិត្តិញ្ចា ឧទ្ធច្ចៈ មិនមែនជាស្ស
 ភិក្ខុឡើង ប្រាជ្ញាប្រាជ្ញា ខ្ញុំវាចីនាម (ខ្ញុំវាចីតាំងឡាយ) ដែល
 ខ្លួនសម្លៀកយ ក្នុងកាលមុន . . . ចេញ ភិក្ខុឈាន (វិចារណា)
 ខ្ញុំវាច . . . ភូតប្រាជ្ញាវាយៈ ចេញ ភិក្ខុមត្ត ហើយវិចារណា
 ខ្ញុំវាច វិចារណា ខ្ញុំវាច វិចារណា ខ្ញុំវាចខ្ញុំវាច ចិត្តវាចខ្ញុំវាច

តោត្រឡប់ តោតាចស្ប មក្កស្ប វេលស្ប អាវុដ្ឋបាយ
 អាវុដ្ឋលាប្បច្ចយេន មច្ចុយោ អរិយា តោមកមាសេ
 មហិទេ គិលេសេ ... វិទ្យុដ្ឋិតេ គិលេសេ ...
 បុព្វ ... ធម្ម ... វិទ្យុ ... តោមកមាសេ ទេវ
 អនិច្ចតោ វិបស្សនិ អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ អាត្ម
 កាម វិចិត្តោ ឧទ្ធច្ចំ តោមកស្ប ឧប្បជ្ជតិ ធិត្វេន
 កក្កដា រូបំ មស្សនិ ធិត្វាយ គោតមាតុយា សន្តិ
 សុណាតិ តោតាមរិយញ្ញាលោន តោមកមាសចិត្តស-
 មន្តិស្ប ចិត្តំ ជាតាតិ អាត្មាភពន្ធាយននំ វិញ្ញា-
 ណញ្ញាយននស្ប អាត្មញ្ញាយននំ តោសញ្ញាតា-
 សញ្ញាយននស្ប ត្រាយននំ មច្ចុវិញ្ញាលាស្ប តោដ្ឋ-
 ញាយននំ តាយវិញ្ញាលាស្ប តោមកមាសា មន្តា ឥន្ទិ-
 វិញ្ញាលាស្ប តោតាមរិយញ្ញាលាស្ប បុព្វធិតាភ-
 ពស្បនិញ្ញាលាស្ប យោគម្ពមកញ្ញាលាស្ប អនាគត-
 សញ្ញាលាស្ប អាវុដ្ឋបាយ អាវុដ្ឋលាប្បច្ចយេន មច្ចុ-
 យោ ។ តោមកមាសេ ធម្មោ មកមាសស្ប ធម្មស្ប
 អាវុដ្ឋលាប្បច្ចយេន មច្ចុយោ ធានំ ... សីលំ ...
 ឧបោសថកម្មំ ... តំ អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ
 អាត្ម ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ មុន្ទ ... លាតា ... ។ បេ ។

ជាបច្ច័យ តោតាត្រឡប់ តោតាចស្ប មក្ក សេ វេលស្ប អាវុដ្ឋបាយ
 អាវុដ្ឋលាប្បច្ចយេន មច្ចុយោ អរិយា តោមកមាសេ
 មហិទេ គិលេសេ ... វិទ្យុដ្ឋិតេ គិលេសេ ...
 បុព្វ ... ធម្ម ... វិទ្យុ ... តោមកមាសេ ទេវ
 អនិច្ចតោ វិបស្សនិ អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ អាត្ម
 កាម វិចិត្តោ ឧទ្ធច្ចំ តោមកស្ប ឧប្បជ្ជតិ ធិត្វេន
 កក្កដា រូបំ មស្សនិ ធិត្វាយ គោតមាតុយា សន្តិ
 សុណាតិ តោតាមរិយញ្ញាលោន តោមកមាសចិត្តស-
 មន្តិស្ប ចិត្តំ ជាតាតិ អាត្មាភពន្ធាយននំ វិញ្ញា-
 ណញ្ញាយននស្ប អាត្មញ្ញាយននំ តោសញ្ញាតា-
 សញ្ញាយននស្ប ត្រាយននំ មច្ចុវិញ្ញាលាស្ប តោដ្ឋ-
 ញាយននំ តាយវិញ្ញាលាស្ប តោមកមាសា មន្តា ឥន្ទិ-
 វិញ្ញាលាស្ប តោតាមរិយញ្ញាលាស្ប បុព្វធិតាភ-
 ពស្បនិញ្ញាលាស្ប យោគម្ពមកញ្ញាលាស្ប អនាគត-
 សញ្ញាលាស្ប អាវុដ្ឋបាយ អាវុដ្ឋលាប្បច្ចយេន មច្ចុ-
 យោ ។ តោមកមាសេ ធម្មោ មកមាសស្ប ធម្មស្ប
 អាវុដ្ឋលាប្បច្ចយេន មច្ចុយោ ធានំ ... សីលំ ...
 ឧបោសថកម្មំ ... តំ អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ
 អាត្ម ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ មុន្ទ ... លាតា ... ។ បេ ។

អតីតប្រជុំពិភព អនុសាសន៍បុគ្គលិក

ចក្ខុ... វត្ថុ... យោបកមាសេ ទន្ទ អស្សនេតិ អ-
 ភិទទ្ធីតំ តំ អាត្ម វិជ្ជំ ... ។ យោបកមាសោ ធម្មា
 បកមាសស្ស ធម្មា យោបកមាសស្ស ធម្មា ធម្មស្ស អាត្ម-
 ណាប្បច្ចយេន មច្ចយោ ផានំ ... សីលំ ... ទុកោ-
 សវគម្ពំ ... តំ អស្សនេតិ អភិទទ្ធីតំ តំ អាត្ម
 បកមាសោ ធម្មា សម្បយុត្តកា ធម្មា ទន្ទ ទម្បជ្ជន្តិ ឬទ្ធ
 ... ឈាទា ... ចក្ខុ... វត្ថុ... យោបកមាសេ ទន្ទ
 អស្សនេតិ អភិទទ្ធីតំ តំ អាត្ម បកមាសោ ធម្មា
 សម្បយុត្តកា ធម្មា ទន្ទ ទម្បជ្ជន្តិ ។ បកមាសោ ធម្មា
 យោបកមាសោ ធម្មា បកមាសស្ស ធម្មស្ស អាត្ម-
 ណាប្បច្ចយេន មច្ចយោ បកមាសស្ស សម្បយុត្តកា ធម្មា
 ទន្ទ អាត្ម ... តិណិ ។

[២២០] បកមាសោ ធម្មា បកមាសស្ស
 ធម្មស្ស អភិទទ្ធីតំប្បច្ចយេន មច្ចយោ បកមាសំ តុ
 កត្វា បកមាសោ តិណិ អាត្មណាទិមតិយេ
 កាតត្វា ។ យោបកមាសោ ធម្មា យោបកមា-
 សស្ស ធម្មស្ស អភិទទ្ធីតំប្បច្ចយេន មច្ចយោ អាត្ម-
 ណាទិមតិ សហយាតាទិមតិ ។ អាត្មណាទិមតិ
 ផានំ ... សីលំ ... ទុកោសវគម្ពំ ...

អតីតប្រជុំពិភព អនុសាសន៍បុគ្គលិក

ខុវចក្ខុ ... ខុវវត្ថុ ... ក្រេតអា វិកាយ ចំពោះភូតទន្ទ មិនមែន
 ជាបកមាសៈ វិជ្ជំ ប្រាជ្ញា ឬទន្ទនោះ ... ។ យោបកមាសធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃបកមាសធម៌ផង នៃយោបកមាសធម៌ផង ដោយការប្រណ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខុវភាគ ... ខុវសីល ... ខុវឧបាសវកម្ម ... ក្រេត-
 អា វិកាយ ខឹងរំលោភ បកមាសៈក្តី ភូតសម្បយុត្តកត្តក្តី កើត
 ឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខុវតំណែង ក្នុងកាលមុន ... អំណាច ...
 ខុវចក្ខុ ... ខុវវត្ថុ ... ក្រេតអា វិកាយ ចំពោះភូតទន្ទ
 មិនមែនជាបកមាសៈ បកមាសៈក្តី ភូតសម្បយុត្តកត្តក្តី កើតឡើង
 ព្រោះប្រាជ្ញា ខុវទន្ទនោះ ។ បកមាសធម៌ក្តី យោបកមាសធម៌ក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃបកមាសធម៌ ដោយការប្រណប្បច្ច័យ គឺ ប្រាជ្ញា ខុវ
 បកមាសផង ខុវភូតសម្បយុត្តកត្តក្តី ... មានកំរិត ។

[២២១] បកមាសធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបកមាសធម៌ ដោយអធិ-
 បតិប្បច្ច័យ គឺ បកមាសៈ (កើតឡើង) ព្រោះថ្វី ខុវបកមាសៈ
 ឲ្យដំណើរការ បានដល់ការប្រណិព័ត្តិផង បណ្តែត ឥច្ចៈថ្វី ឲ្យមាន
 កំរិត ចុះ ។ យោបកមាសធម៌ ជាបច្ច័យ នៃយោបកមាសធម៌ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការប្រណិព័ត្តិ ខឹងសហយាតាទិមតិ ។ កា-
 ត្មណាទិមតិ គឺ ខុវភាគ ... ខុវសីល ... ខុវឧបាសវកម្ម ...

តំ ឥន្ទ្រ គត្វា បដ្ឋវេន្តតិ អស្សាបេតំ អភិទន្ធិតំ តំ
 ឥន្ទ្រ គត្វា បេតា ឧប្បជ្ឈតិ បុព្វេ ... ឈរា ...
 អវេលេ មត្តា វុដ្ឋហិទ្ធា មត្តំ ឥន្ទ្រ គត្វា ... ជលំ ឥន្ទ្រ
 ... ជីវាតំ ឥន្ទ្រ ... ជីវាតំ គោប្រតុស្ស វេតាទស្ស
 មត្តស្ស ជលស្ស អតិបតិប្បទ្ធរោទ មត្វយេ មត្តុ
 ... វត្ថុ ... យោមាមាសេ ទទ្វេ ឥន្ទ្រ គត្វា អស្សា
 បេតំ អភិទន្ធិតំ តំ ឥន្ទ្រ គត្វា បេតា ឧប្បជ្ឈតំ ។
 សហោតាជិមតិ យោមាមាសាជិមតិ សឃ្មយ្យត្តកាតំ
 ទទ្វាតំ ជីត្តសម្មាសាទន្យ ប្រាតំ អតិបតិប្បទ្ធរោទ
 មត្វយេ ។ យោមាមាសេ ទទ្វេ មហាសស្ស
 មត្តស្ស អតិបតិប្បទ្ធរោទ មត្វយេ កាម្មសាជិ
 មតិ សហោតាជិមតិ ។ កាម្មសាជិមតិ ទាមំ ...
 សីលំ ... ឧបាសមីតាវុត្ថំ ... បុព្វេ ... ឈរា ...
 ។ យេ ។ មត្តុ ... វត្ថុ ... យោមាមាសេ ទទ្វេ
 ឥន្ទ្រ គត្វា អស្សាបេតំ អភិទន្ធិតំ តំ ឥន្ទ្រ គត្វា
 ជីវ័ត្ថំ ... ។ យេ ។ សហោតាជិមតិ យោមាមាសាជិ
 មតិ មហាសស្ស អតិបតិប្បទ្ធរោទ មត្វយេ ។

[illegible]

នោបកមាសោ ធម្មោ បកមាសស្ស ច នោបក
 មាសស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាម្ពណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អាម្ពណាធិបតិ
 ពោធំ . . . សីលំ . . . ឧបាសថតម្មំ . . . បុព្វេ . . .
 ណាតា . . . ។ បេ ។ ចត្តំ . . . វត្ថុ . . . នោបកមាសេ
 បុព្វេ ចត្តំ តត្វា អស្សានេតិ អតីនន្ទតំ តំ ចត្តំ តត្វា
 បកមាសោ ច សម្បយុត្តកា ច ចត្វា ឧប្បន្នំ ។
 សហជាតាធិបតិ នោបកមាសាធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ
 បច្ចាធំ បកមាសស្ស ច ចិត្តសប្បដ្ឋាចានេត្យ រូបាធំ
 អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បកមាសោ ច នោ-
 បកមាសោ ច ធម្មោ បកមាសស្ស ធម្មស្ស អធិ-
 បតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្ពណាធិបតិ បកមាសព្យ
 សម្បយុត្តកា ច ចត្វា ចត្តំ តត្វា បកមាសោ . . .
 តីណា ។

[២២២] បកមាសោ ធម្មោ បកមាសស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិសោ បុរិសោ បកមាសោ
 បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស បកមាសស្ស អនន្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ មូលំ កាតត្ថំ ។ បុរិសោ បុរិសោ បកមាសោ

នោបកមាសធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបកមាសធម៌ផង នៃនោបកមាសធម៌ផង
 ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់ការម្នាក់ធិបតិ ចំណែកជាតាធិបតិ ។
 អាម្ពណាធិបតិ គឺ ឡូហាន . . . ឡូសីល . . . ឡូឧបាសថកម្ម
 . . . ក្នុងកាលមុន . . . អតីតយាន . . . ។ បេ ។ ឡូចត្ត . . .
 ឡូវត្ថុ . . . បុគ្គល ក្រេតអរ វិភាយ ក្រោយធ្វើ ឡូភូតទទ្ធ មិនមែន
 ជាបកមាសៈ ឡូជាវិភាយ បកមាសៈក្តី ភូតសម្បយុត្តកក្កន្តក្តី តើគ
 ឡើង ក្រោយធ្វើ ឡូតាតិណា ឡូជាវិភាយ ។ ចំណែកជាតាធិបតិ
 គឺ អធិបតី មិនមែនជាបកមាសៈ ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកក្កន្តផង
 នៃបកមាសផង នៃភូតចិត្តសម្បដ្ឋាចានផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។
 បកមាសធម៌ក្តី នោបកមាសធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃបកមាសធម៌ ដោយអ-
 ធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់ការម្នាក់ធិបតិ គឺ បកមាសៈ ធ្វើ ឡូបកមាសៈ
 ផង ឡូភូតសម្បយុត្តកក្កន្តផង ឡូជាវិភាយ . . . មានព្រះ ពុទ្ធ ។

[២២២] បកមាសធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបកមាសធម៌ ដោយអ-
 នន្តប្បច្ច័យ គឺ បកមាសៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃបកមាសៈ ក្រោយ ។
 ដោយអនន្តប្បច្ច័យ ។ មូល បក្ខន្តិក គប្បីធ្វើចុះ ។ បកមាសៈ មុន ។

តោបរាមាសោ ធម្មោ បរាមាសស្ស ធម្មស្ស អនន្ត-
 រវដ្តច្បយេន ធម្មយោ មុរិមា មុរិមោ បរាមាសោ ធម្ម-
 សម្បយុត្តកា ធម្ម ទទ្ធា បដ្ឋិមស្ស បដ្ឋិមស្ស បរាមា-
 សស្ស អនន្តរវដ្តច្បយេន ធម្មយោ ។ មុរិមា ធម្ម-
 ភទ្ធានំ ។ មុរិមា មុរិមោ បរាមាសោ ធម្មសម្បយុត្ត-
 កា ធម្ម ទទ្ធា បដ្ឋិមាទំ បដ្ឋិមាទំ តោបរាមាសាទំ
 ទទ្ធានំ អនន្តរវដ្តច្បយេន ធម្មយោ បរាមាសោ ធម្ម-
 សម្បយុត្តកា ធម្ម ទទ្ធា វុត្តាទស្ស អនន្តរវដ្តច្បយេន
 ធម្មយោ ។ មុរិមា មុរិមោ បរាមាសោ ធម្មសម្ប-
 យុត្តកា ធម្ម ទទ្ធា បដ្ឋិមស្ស បដ្ឋិមស្ស បរាមាសស្ស
 សម្បយុត្តកា ធម្ម ទទ្ធានំ អនន្តរវដ្តច្បយេន ធម្ម-
 យោ ។ បរាមាសោ ធម្មោ បរាមាសស្ស ធម្មស្ស
 សអនន្តរវដ្តច្បយេន ធម្មយោ ។ សហជាតវដ្តច្បយេន
 ធម្មយោ អញ្ញាអញ្ញវដ្តច្បយេន ធម្មយោ វិស្សយវដ្ត-
 យេន ធម្មយោ មធុ ។

[២២៣] បរាមាសោ ធម្មោ បរាមាសស្ស
 ធម្មស្ស វិបទិស្សយវដ្តច្បយេន ធម្មយោ អវច្ឆ-
 ណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរវដ្តច្បយេន បកក្ខបទិស្សយោ
 ។ បេ។ បកក្ខបទិស្សយោ បរាមាសោ បរាមាសស្ស^(១)

១ ឧ. តោបរាមាសស្សនិ វិស្សនិ ។

តោបរាមាសធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ វិបរាមាសធម៌ ដោយអនន្តរវដ្តច្បយេន គឺ
 បរាមាសៈ មុន ។ ធម៌ ភ្នកសម្បយុត្តកក្កន្តន្ត ជាបច្ច័យ វិបរាមាសៈ
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវដ្តច្បយេន ។ ចូលព័ន្ធខ្វាយ បណ្តែត អប្ប-
 ត្រិដ័ន្ត ។ បរាមាសៈ មុន ។ គឺ ភ្នកសម្បយុត្តកក្កន្ត ជាបច្ច័យ
 វិបរាមាសៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវដ្តច្បយេន បរាមាសៈ គឺ
 ភ្នកសម្បយុត្តកក្កន្ត ជាបច្ច័យ វិបរាមាសៈ ដោយអនន្តរវដ្តច្បយេន ។
 បរាមាសៈ មុន ។ គឺ ភ្នកសម្បយុត្តកក្កន្ត ជាបច្ច័យ វិបរាមាសៈ
 ក្រោយ ។ ធម៌ វិបរាមាសៈ ដោយអនន្តរវដ្តច្បយេន ។ បរា-
 មាសធម៌ ជាបច្ច័យ វិបរាមាសធម៌ ដោយអនន្តរវដ្តច្បយេន ។ ជាបច្ច័យ
 ដោយសហជាតវដ្តច្បយេន ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញាអញ្ញវដ្តច្បយេន ជាបច្ច័យ
 ដោយវិស្សយវដ្តច្បយេន គឺ មានពីរ ៥ ។

[២២៤] បរាមាសធម៌ ជាបច្ច័យ វិបរាមាសធម៌ ដោយវិបទិស្ស-
 យវដ្តច្បយេន បាទដល់ការម្សត្តបទិស្សយោ អនន្តរវដ្តច្បយេន វិបកក្ខប-
 ទិស្សយោ ។ បេ។ បកក្ខបទិស្សយោ គឺ បរាមាសៈ ជាបច្ច័យ វិបរាមាសៈ

ឧបទិស្សយម្បទ្ធយេន មទ្ធយោ ។ តិណំ ។ តោបរា-
 មាសោ នាម្នា មោឃាសស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្ស-
 យម្បទ្ធយេន មទ្ធយោ អាម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្ត-
 រូបទិស្សយោ មគត្ថបទិស្សយោ ។ រេ ។ មគត្ថប-
 ទិស្សយោ សន្ធី ឧបទិស្សយោ នាមំ ទេតិ ។ រេ ។
 សមាមត្តិ ឧប្បាទេតិ នាមំ នាម្បតិ សិលំ . . .
 ។ រេ ។ មត្តំ រតំ តោសំ មោហំ នាមំ មត្តំ
 កាយិកំ សុខំ . . . សេនាសនំ ឧបទិស្សយោ នាមំ
 រេតិ ។ រេ ។ សមាមត្តិ ឧប្បាទេតិ នាមំ រេតិ
 ។ រេ ។ សន្ធី មិច្ឆតិ សម្មា ។ រេ ។ សេនាសនំ
 សម្មាយោ ។ រេ ។ មត្តាយោ រតស្ស ។ រេ ។ មត្ត-
 តាយោ កាយិកស្ស សុខស្ស មត្តស្ស ផលសមា-
 មត្តិយោ ឧបទិស្សយម្បទ្ធយេន មទ្ធយោ ។ តោ-
 បរាមាសោ នាម្នា មោឃាសស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្ស-
 យម្បទ្ធយេន មទ្ធយោ អាម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្ត-
 រូបទិស្សយោ មគត្ថបទិស្សយោ ។ រេ ។ មគត្ថប-
 ទិស្សយោ សន្ធី ឧបទិស្សយោ និដ្ឋិ តណ្ហាតិ សិលំ
 . . . ។ រេ ។ មត្តំ រតំ មត្តំ កាយិកំ សុខំ . . .

ដោយឧបទិស្សយម្បទ្ធយោ ។ មានភៈ ព្យ ។ មោឃាសសនំ ជាច្បើយ
 នៃមោឃាសនិ ដោយឧបទិស្សយម្បទ្ធយោ បានផលអាម្មណ្ឌបទិ-
 ស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ និមិត្តរូបទិស្សយោ ។ រេ ។ មគត្ថបទិស្សយោ
 គឺ មគ្គល អាស្រ័យ ខ្លួនសព្វ រោយទ្យ ខ្លួនខន ។ រេ ។ ញាតិសមាមត្តិ
 ទ្វារិកឡើង ដំឡើង ខ្លួនខន ខ្លួនសិល . . . ។ រេ ។ ខ្លួនត្រា រតៈ
 តោសៈ តោហៈ មានៈ សេន្តិប្រាថ្នា និកាយិកសុខ . . . អាស្រ័យ
 ខ្លួនសេនាសនៈ រោយទ្យ ខ្លួនខន ។ រេ ។ ញាតិសមាមត្តិ ទ្វារិក
 ឡើង សន្ធី ខ្លួនសព្វ ។ រេ ។ មិច្ឆត ខ្លួនសព្វ សព្វ ។ រេ ។ សេនា-
 សនៈ ជាច្បើយ ខ្លួនសព្វ ។ រេ ។ ខ្លួនត្រា ខ្លួនខន ។ រេ ។ ខ្លួនសេន្តិ
 ប្រាថ្នា កាយិកសុខ មត្ត និកាយិកសមាមត្តិ ដោយឧបទិស្សយម្បទ្ធយោ ។
 មោឃាសនិ ជាច្បើយ នៃមោឃាសនិ ដោយឧបទិស្សយម្បទ្ធយោ
 បានផលអាម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ និមិត្តរូបទិស្សយោ ។ រេ ។
 មគត្ថបទិស្សយោ គឺ មគ្គល អាស្រ័យ ខ្លួនសព្វ ប្រភព ខ្លួនវិជ្ជា ខ្លួនសិល
 . . . ។ រេ ។ ខ្លួនត្រា រតៈ សេន្តិប្រាថ្នា និកាយិកសុខ . . .

អំពីធម្មចំណី អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

សេនាសនៈ ឧបទិស្សយ ធំ្មី កណ្តាតិ សន្ធា
 ។ ២ ។ សេនាសនៈ បរាមាសស្ស ឧបទិស្សយប្បទ្វយេន
 ។ បច្ចយោ ។ ចោមកមាសោ ឆន្នោ បរាមា-
 សស្ស ឆ ចោមកមាសស្ស ឆ ធម្មស្ស ឧបទិស្ស-
 យប្បទ្វយេន បច្ចយោ អាមុណាប្បដាតិ សន្ធា អនុ-
 ប្បទិស្សយោ បកកុបទិស្សយោ ។ ២ ។ បកកុប-
 ទិស្សយោ សន្ធា ឧបទិស្សយ ធំ្មី កណ្តាតិ ស័-
 ណំ . . . ។ ២ ។ សេនាសនៈ ឧបទិស្សយ ធំ្មី
 កណ្តាតិ សន្ធា ។ ២ ។ សេនាសនៈ បរាមាសស្ស
 សម្បយុត្តកាឆន្នោ ឧបទិស្សយប្បទ្វយេន បច្ច-
 យោ ។ បរាមាសោ ឆ ចោមកមាសោ ឆ ឆន្នោ
 បរាមាសស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បទ្វយេន បច្ចយោ
 តីណំ ឧបទិស្សយោ^(១) បរាមាសោ ឆ សម្បយុត្តកា
 ត ឧបទិស្សយប្បទ្វយេន បច្ច-
 យោ ។ តីណំ ។

[២២២] ចោមកមាសោ ឆន្នោ ចោមកមាសស្ស
 ធម្មស្ស បុរោជាតប្បទ្វយេន បច្ចយោ អាមុណាប្បដា-
 តិ វត្ថុបុរោជាតិ ។ អាមុណាប្បដាតិ ធម្មំ . . .

១ ឧ. អយំ ធារា ធំ្មី ។

អំពីធម្មចំណី អនុលោមទុកប្បដ្ឋាន

កាស្រ័យ ឡូសេនាសនៈ ហើយប្រកាន់ ឡូវិដ្ឋី សន្ធា ។ ២ ។ សេ-
 នាសនៈ ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសៈ ដោយឧបទិស្សយប្បទ្វ័យ ។ ចោ-
 មកសនិ ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសធម៌ផង ខែនាមកមាសធម៌ផង ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បទ្វ័យ បានផល់ការម្នេងទូចខ្សឹយ អនុប្បទិស្សយ តិវ៌
 បកកុបទិស្សយ ។ ២ ។ បកកុបទិស្សយ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ឡូសេនា-
 សនៈ ហើយប្រកាន់ ឡូវិដ្ឋី ឡូសីល . . . ។ ២ ។ កាស្រ័យ ឡូសេនា-
 សនៈ ហើយប្រកាន់ ឡូវិដ្ឋី សន្ធា ។ ២ ។ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ
 ខែបរាមាសៈផង ខែកុកសម្បយុត្តកក្កដផង ដោយឧបទិស្សយប្បទ្វ័យ ។
 បរាមាសធម៌ក្តី ចោមកមាសធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសធម៌ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បទ្វ័យ បានផល់ឧបទិស្សយតំនី ១ គឺ បរាមាសក្តី ក្នុ-
 សម្បយុត្តកក្កដក្តី ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសៈ ដោយឧបទិស្សយប្បទ្វ័យ ។
 មាធិរា. ៣ ។

[២២២] ចោមកមាសធម៌ ជាបច្ច័យ ខែនាមកមាសធម៌
 ដោយបុរោជាតប្បទ្វ័យ បានផល់ការម្នេងបុរោជាត តិវ៌វត្ថុបុរោជាត ។
 ការម្នេងបុរោជាត គឺ បុគ្គល ពិចារណាឃើញ ឡូចក្ក . . .

វត្ថុ អវិច្ឆារា . . . វិបស្សនី អស្សាធនំ អភិធនំ តំ
 អារត្ត រកោ វិចិត្តំ ឧទ្ធច្ចំ រោមនស្សំ ឧប្បជ្ជនំ
 វិទ្យេន ធម្មាណា រូបំ ធម្មាតិ និទ្ទាយ សោតោតុ-
 ណា សម្ពំ សុណាតិ រូបាយននំ ធម្មវិញ្ញាណស្ស
 ជាដូច្នេះនេះ តាយវិញ្ញាណស្ស ។ វត្ថុបុរេ-
 ដាតំ ធម្មាយននំ ធម្មវិញ្ញាណស្ស តាយាយននំ
 តាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ រោមនសាសនំ ឧទ្ធច្ចំ បុរេ-
 ដាតប្បដូរយន បច្ចយោ ។ រោមនសាសោ ធម្មោ
 អរាហសស្ស ធម្មស្ស បុរេដាតប្បដូរយន បច្ចយោ
 រោមនសបុរេដាតំ វត្ថុបុរេដាតំ ។ អារត្តណបុរេដាតំ
 ធម្មំ . . . វត្ថុ អស្សាធនំ អភិធនំ តំ អារត្ត
 វិច្ឆិ . . . ។ វត្ថុបុរេដាតំ វត្ថុ បរាមាសស្ស បុរេដា-
 តប្បដូរយន បច្ចយោ ។ រោមនសាសោ ធម្មោ អរា-
 ហសស្ស ធន រោមនសសស្ស ធន ធម្មស្ស បុរេដាត-
 ប្បដូរយន បច្ចយោ អារត្តណបុរេដាតំ វត្ថុបុរេដាតំ ។
 អារត្តណបុរេដាតំ ធម្មំ . . . វត្ថុ អស្សាធនំ អភិធនំ
 តំ អារត្ត បរាមាសោ ធន សម្មយុត្តកា ធន ឧត្តា
 ឧប្បជ្ជនំ ។ វត្ថុបុរេដាតំ វត្ថុ បរាមាសស្ស ធន សម្ម-
 យុត្តកាធន ឧត្តា បុរេដាតប្បដូរយន បច្ចយោ ។

វត្ថុ អវិច្ឆារា . . . ប្រតិកា វិកាយ វិចិត្តា ឧទ្ធច្ចា នំ
 រោមនស្ស កើតឡើង ប្រាប្រាណ ឡើងហេតុនា បុគ្គល ឃើញ
 ឧប្ប ដោយវិចិត្ត ឬ ឡើងឡើង ដោយវិចិត្ត រោមនស្ស បុរេដាត
 (ជាច្រើន) វិចិត្តវិញ្ញាណ ដោយច្រើននេះ (ជាច្រើន) វិចិត្ត-
 វិញ្ញាណ ។ វត្ថុបុរេដាត គឺ បុគ្គលនេះ (ជាច្រើន) វិចិត្តវិញ្ញាណ
 តាយាយននេះ (ជាច្រើន) វិចិត្តវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាច្រើន វិចិត្តវិញ្ញាណ
 នៃវិចិត្តវិញ្ញាណ ដោយបុរេដាតប្បដូរយន ។ រោមនសាសន ជា
 ច្រើន វិចិត្តវិញ្ញាណ ដោយបុរេដាតប្បដូរយន រោមនសាសន ជា
 ច្រើន វិចិត្តវិញ្ញាណ គឺ បុគ្គល នឹងច្បុ . . . ប្រតិកា វិក-
 ាយ នឹងវត្ថុ វិចិត្ត (កើតឡើង) ប្រាប្រាណ ឡើងហេតុនា . . . ។
 វត្ថុបុរេដាត គឺ វត្ថុ ជាច្រើន វិចិត្តវិញ្ញាណ ដោយបុរេដាតប្បដូរយន ។
 រោមនសាសន ជាច្រើន វិចិត្តវិញ្ញាណ ដោយបុរេដាតប្បដូរយន
 ដោយបុរេដាតប្បដូរយន រោមនសាសន ជាច្រើន វិចិត្តវិញ្ញាណ ដោយបុរេដាតប្បដូរយន
 រោមនសាសន គឺ បុគ្គល នឹងច្បុ . . . ប្រតិកា វិកាយ នឹង
 វត្ថុ បរាមាសន្ត ពួកសម្បយុត្តកុដ្ឋន្ត កើតឡើង ប្រាប្រាណ ឡើង
 ហេតុនា ។ វត្ថុបុរេដាត គឺ វត្ថុ ជាច្រើន វិចិត្តវិញ្ញាណ នៃ
 ពួកសម្បយុត្តកុដ្ឋន្ត ដោយបុរេដាតប្បដូរយន ។

[២៦៨] បរាមាសរា ធម្មោ តោបរាមាសស្ស
 ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បរាមាសាធិ បត្តត្ថានំ
 ... ឬ បដ្ឋ បញ្ញា តាតត្វា ។ សម្មយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ បដ្ឋ ។

[២៦៩] បរាមាសរា ធម្មោ តោបរាមាសស្ស
 ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហដាតំ បដ្ឋា-
 ដាតំ ។ សន្តិគ្គំ ។ តោបរាមាសរា ធម្មោ តោបរា-
 មាសស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ស-
 ហដាតំ បុរេដាតំ បដ្ឋាដាតំ ។ សន្តិគ្គំ ។ តោបរា-
 មាសរា ធម្មោ បរាមាសស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោ បុរេដាតំ វត្ថុ បរាមាសស្ស វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ តោបរាមាសរា ធម្មា
 បរាមាសស្ស ច តោបរាមាសស្ស ច ធម្មស្ស វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរេដាតំ វត្ថុ បរាមាសស្ស
 ច សម្មយុត្តកាដេន្ធ ទដ្ឋានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។ បរាមាសរា ច តោបរាមាសរា ច
 ធម្មា តោបរាមាសស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ សហដាតំ បដ្ឋាដាតំ ។ សន្តិគ្គំ ។

[២៦៩] បរាមាសរា ជាបច្ច័យ ខែនាបរាមាសរា ដោយ
 មគ្គប្បដ្ឋយ បាទដល់សហដាតំ និងបដ្ឋាដាតំ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។
 បដ្ឋានំ ធម្មវិច្ឆី យ៉ាងនេះចុះ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសម្មយុត្តប្បដ្ឋយ
 គឺ មានវារៈ ៥ ។

[២៧០] បរាមាសរា ជាបច្ច័យ ខែនាបរាមាសរា ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ បាទដល់សហដាតំ និងបដ្ឋាដាតំ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។
 តោបរាមាសរា ជាបច្ច័យ ខែនាបរាមាសរា ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 បាទដល់សហដាតំ បុរេដាតំ និងបដ្ឋាដាតំ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ តោ-
 បរាមាសរា ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសរា ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ បាទ
 ដល់បុរេដាតំ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសរា ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
 តោបរាមាសរា ជាបច្ច័យ ខែបរាមាសរាផង ខែនាបរាមាសរាផង
 ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ បាទដល់បុរេដាតំ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែបរា-
 មាសរាផង ខែនាសម្មយុត្តកក្កដាផង ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ បរា-
 មាសរា តោបរាមាសរា ជាបច្ច័យ ខែនាបរាមាសរា ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ បាទដល់សហដាតំ និងបដ្ឋាដាតំ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[២៧០] បរាមាសោ ធម្មោ នោបរាមាសស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតំ បច្ចា-
 ជាតំ ។ សហជាតោ បរាមាសោ សប្បយុត្តកានុ
 មច្ឆេនំ តំគុសធម្មជាតានុ រូបាទំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ ។ បច្ចាជាតោ បរាមាសោ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 កាលស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ នោបរាមា-
 សោ ធម្មោ នោបរាមាសស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ចាជាតំ គាហារំ ឥន្ទ្រិ-
 យេ ។ សន្និគ្គំ ។ នោបរាមាសោ ធម្មោ បរាមា-
 សស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ ។ សហជាតោ នោបរាមាសោ មច្ឆា បរាមា-
 សស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ បុរេជាតំ ធម្មំ ...
 អត្ថំ អស្សានតំ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 វេទុ បរាមាសស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ នោ-
 បរាមាសោ ធម្មោ បរាមាសស្ស ធម្មោ នោបរាមាសស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតំ បុរេ-
 ជាតំ ។ សហជាតោ នោបរាមាសោ ធម្មោ មច្ឆា

[២៧០] បរាមាសមិ ជាបច្ច័យ នោបរាមាសធម៌ ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ បាធរសហជាត តិប្បជាតោ ។ សហជាត គឺ បរា-
 មាសៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសប្បយុត្តកុដ្ឋនិ នៃពួកចក្ខុសប្បដ្ឋានប្បដ្ឋនិ
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឧប្បាជាត គឺ បរាមាសៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 គាយានេ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ នោបរាមាសធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃនោបរាមាសធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បាធរសហជាត បុរេ-
 ជាត បច្ចាជាត គាហារ ឱនឥន្ទ្រិយ ។ សេចក្តីបំប្លែង ។ នោបរា-
 មាសធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បាធរសហជាត
 ឱនឫរជាត ។ សហជាត គឺ ពួកនោបរាមាសកុដ្ឋ ជាបច្ច័យ
 នៃបរាមាសៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឧប្បាជាត គឺ បុគ្គល ឱនចក្ខុ ...
 ក្រុកអរ វិភាយ ឱនវេទុ ឱន្និ កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ម្ល៉េះនោះ
 វេទុ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ នោបរាមាសធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសធម៌និ នៃនោបរាមាសធម៌និ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
 បាធរសហជាត ឱនឫរជាត ។ សហជាត គឺ នោបរាមាសកុដ្ឋ ។

តិច្ឆាជំនុំ ទន្ទាជំនុំ បរាមាសុត្តន្ត ច ចិត្តសមុដ្ឋានានត្យ
 រូបាជំនុំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជានំ ចក្កំ
 ... វត្ថុ សម្មាសេតំ អភិវឌ្ឍនំ តំ អារត្ត បរាមាសោ
 ច សម្មយុត្តកា ច ទន្ទា ទម្បជំនុំ វត្ថុ បរាមាសុត្ត
 ច សម្មយុត្តកានត្យ ទន្ទាជំនុំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បរាមាសោ ច គោបរាមាសោ ច ជន្មា
 រោបរាមាសុត្តន្ត ចម្ពស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជានំ បុរេជានំ បច្ឆាជានំ រាហាវ ឥន្ទ្រិយំ ។
 សរាជានោ គោបរាមាសោ ជន្មោ ទន្ទោ ច បរាមា-
 សោ ច តិច្ឆាជំនុំ ទន្ទាជំនុំ ចិត្តសមុដ្ឋានានត្យ រូបាជំនុំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទន្ទា ទន្ទា ... បរាមាសោ
 ច សម្មយុត្តកា ច ទន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបាជំនុំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរាមាសោ ច អរោក្ខតា ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបាជំនុំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរា-
 មាសោ ច វត្ថុ ច គោបរាមាសានំ ទន្ទាជំនុំ អត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ បុរេជានោ បរាមាសោ ច សម្ម-
 យុត្តកា ច ទន្ទា បុរេជានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជានោ បរាមាសោ ច

ជាច្រើន ខែ១១១៣៧ ខែបរាមាសេន ខែភូតចិត្តសមុដ្ឋានានត្យ
 ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ។ ឯបុរេជានំ គឺ ចក្កស ឌីន្ទ្រិយំ ... ក្រោយ វត្ថុ
 កាយ ឌីន្ទ្រិយំ បរាមាសេតិ ភូតសម្មយុត្តកានត្យ កើតឡើង ក្រោមប្រាសាទ
 ត្រូវគេនោះ វត្ថុ ជាច្រើន ខែបរាមាសេន ខែភូតសម្មយុត្តកានត្យ
 ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ។ បរាមាសេតិ គោបរាមាសេតិ ជាច្រើន ខែ
 នៅបរាមាសេ ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន បានផលសហជានំ បុរេជានំ បច្ឆា-
 ជានំ អារាវ ឌីន្ទ្រិយំ ។ សរាជានំ គឺ គោបរាមាសេតិ ចក្ក
 បរាមាសេតិ ជាច្រើន ខែ១១១៣៧ ខែភូតចិត្តសមុដ្ឋានានត្យ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ចយេន ទន្ទា ទន្ទា ... បរាមាសេតិ ភូតសម្មយុត្តកានត្យ ជាច្រើន
 ខែភូតចិត្តសមុដ្ឋានានត្យ ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន គឺ បរាមាសេន ភូតសម្មយុត្ត
 នំ ជាច្រើន ខែភូតចិត្តសមុដ្ឋានានត្យ ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន បរាមាសេតិ
 វត្ថុ ជាច្រើន ខែភូតនាបរាមាសេតិ ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ។ បុរេ-
 ជានំ គឺ បរាមាសេតិ ភូតសម្មយុត្តកានត្យ ជាច្រើន ខែគាយានា
 វត្ថុតិក្ខុមុន ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ។ ឯបុរេជានំ គឺ បរាមាសេតិ

អំពីធម្មវិធី ពន្យល់បទប្បញ្ញត្តិ

សម្បយុត្តកា ៦ ចន្ទា កាតជ័ដ្ឋិកា កាហារោ
៦ បុរោសិស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិធម្មត្ថយេន
បច្ចយោ ។ បច្ចាជានតា បរមមាសោ ៦ សម្បយុត្ត-
កា ៦ ចន្ទា រូបជីវិត្រ័យញ កដត្តារូបាធំ អត្ថិធម្ម-
ត្ថយេន បច្ចយោ ។

[២៧១] កោត្តយោ តីណិ ការម្មណេ នវ អនិ-
រមិយោ នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ
បញ្ច រក្ខាបញ្ច បញ្ច ធិស្សយេ បញ្ច ឧបធិស្សយេ
នវ បុរោសេ តីណិ បច្ចាជានតេ តីណិ ករសេវេន នវ
តវេ តីណិ វិការេ ឯតំ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ
តីណិ ឈរេ តីណិ ខេត្តេ បញ្ច សម្បយុត្ត បញ្ច
វិប្បយុត្ត បញ្ច អត្ថិយោ បញ្ច ធនិយោ នវ វិគរេ
នវ អវិគរេ បញ្ច ។

[២៧២] បរមមាសោ នឃ្លោ បរមមាសស្ស ធម្មស្ស
ការម្មណប្បត្ថយេន បច្ចយោ ឧបធិស្សយប្បត្ថយេន
បច្ចយោ ។ បរមមាសោ នឃ្លោ តោបរមមាសស្ស
ធម្មស្ស ការម្មណប្បត្ថយេន បច្ចយោ សហជា-
តប្បត្ថយេន បច្ចយោ ឧបធិស្សយប្បត្ថយេន បច្ចយោ

អំពីធម្មវិធី ពន្យល់បទប្បញ្ញត្តិ

ពួកសម្បយុត្តកត្តក្តី កក្កដ្ឋិកាហារក្តី ជាប់ច្រើន តែតាមខេន ដែលកើត
មុន ដោយអត្ថិធម្មត្ថយ ។ បច្ចាជាន គឺ បរមមាសក្តី ពួកសម្បយុត្តកត្តក្តី
រូបជីវិត្រ័យក្តី ជាប់ច្រើន តែពួកកដត្តារូប ដោយអត្ថិធម្មត្ថយ ។

[២៧៣] ក្នុងបាតប្បត្ថយ មាន៧៖ ៣ ក្នុងការម្មណប្បត្ថយ
មាន៧៖ ៧ ក្នុងអនិបត្ថប្បត្ថយ មាន៧៖ ៧ ក្នុងអនន្តរេប្បត្ថយ មាន
៧៖ ៧ ក្នុងសមនន្តរេប្បត្ថយ មាន៧៖ ៧ ក្នុងសហជាតប្បត្ថយ មាន
៧៖ ៧ ក្នុងរក្ខាបញ្ចប្បត្ថយ មាន៧៖ ៧ ក្នុងធិស្សយប្បត្ថយ មាន
៧៖ ៧ ក្នុងឧបធិស្សយប្បត្ថយ មាន៧៖ ៧ ក្នុងបុរោសាប្បត្ថយ មាន
៧៖ ៧ ក្នុងបច្ចាជានប្បត្ថយ មាន៧៖ ៧ ក្នុងកាយសេវេប្បត្ថយ មាន
៧៖ ៧ ក្នុងខេត្តប្បត្ថយ មាន៧៖ ៧ ក្នុងវិប្បប្បត្ថយ មាន៧៖ ៧ ក្នុង
ធនិប្បត្ថយ មាន៧៖ ៧ ក្នុងវិគរេប្បត្ថយ មាន៧៖ ៧ ក្នុង
អវិគរេប្បត្ថយ មាន៧៖ ៧ ។

[២៧៤] បរមមាសធម៌ ជាប់ច្រើន តែបរមមាសធម៌ ដោយ
ការម្មណប្បត្ថយ ជាប់ច្រើន ដោយឧបធិស្សយប្បត្ថយ ។ បរមមា-
សធម៌ ជាប់ច្រើន តែតាមបរមមាសធម៌ ដោយការម្មណប្បត្ថយ ជា
ប់ច្រើន ដោយសហជាតប្បត្ថយ ជាប់ច្រើន ដោយឧបធិស្សយប្បត្ថយ

អញ្ជាជិតប្បត្តិយេន បត្តិយោ ។ បេឡាសោ ឆ្នើ
 បេឡាសោស្ស ឆ បេឡាសោស្ស ឆ ឆឡស្ស អាឡ-
 ឡាប្បត្តិយេន បត្តិយោ ឧបទ័ស្សយប្បត្តិយេន បត្ត-
 ិយោ ។ បេឡាសោ ឆ្នើ បេឡាសោស្ស ឆឡស្ស
 អាឡាប្បត្តិយេន បត្តិយោ សហជិតប្បត្តិយេន
 បត្តិយោ ឧបទ័ស្សយប្បត្តិយេន បត្តិយោ បុរាណ-
 កប្បត្តិយេន បត្តិយោ បច្ឆាជិតប្បត្តិយេន បត្តិយោ
 កប្បប្បត្តិយេន បត្តិយោ អាហារប្បត្តិយេន បត្តិយោ
 ភីត្តិយប្បត្តិយេន បត្តិយោ ។ បេឡាសោ ឆ្នើ
 បេឡាសោស្ស ឆឡស្ស អាឡាប្បត្តិយេន បត្តិយោ
 សហជិតប្បត្តិយេន បត្តិយោ ឧបទ័ស្សយប្បត្តិយេន
 បត្តិយោ បុរាណកប្បត្តិយេន បត្តិយោ ។ បេឡា-
 សោ ឆ្នើ បេឡាសោស្ស ឆ បេឡាសោស្ស ឆ
 ឆឡស្ស អាឡាប្បត្តិយេន បត្តិយោ សហជិតប្បត្តិ-
 យេន បត្តិយោ ឧបទ័ស្សយប្បត្តិយេន បត្តិយោ បុរា-
 ណកប្បត្តិយេន បត្តិយោ ។ បេឡាសោ ឆ បេឡា-
 សោ ឆ ឆឡ បេឡាសោស្ស ឆឡស្ស អាឡាប្ប-
 ត្តិយេន បត្តិយោ ឧបទ័ស្សយប្បត្តិយេន បត្តិយោ ។

ជាច្ច័យ ដោយបុព្វជាតិប្បច្ច័យ ។ បរាមាសធម៌ ជាច្ច័យ ខែបរាមាស-
ធម៌ផង ខែនាមាសធម៌ផង ដោយការមូលប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយ
ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។ នាមាសធម៌ ជាច្ច័យ ខែនាមាសធម៌
ដោយការមូលប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយសហជាតិប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ
ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ
ដោយបុព្វជាតិប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយ
ពហុប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយវត្ថុប្បច្ច័យ ។ នាមាសធម៌
ជាច្ច័យ ខែបរាមាសធម៌ ដោយការមូលប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយស-
ហជាតិប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយ
បុរេជាតិប្បច្ច័យ ។ នាមាសធម៌ ជាច្ច័យ ខែបរាមាសធម៌ផង ខែ
នាមាសធម៌ផង ដោយការមូលប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយសហជា-
តិប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយបុរេជា-
តិប្បច្ច័យ ។ បរាមាសធម៌ក្តី នាមាសធម៌ក្តី ជាច្ច័យ ខែបរា-
សធម៌ ដោយការមូលប្បច្ច័យ ជាច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

បរាមាសោ ឆ តោបរាមាសោ ឆ ធន្តា តោបរាមា-
សាស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហ-
រោតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឧបទេស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
យោ បញ្ចាសាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ បរាមាសោ ឆ
តោបរាមាសោ ឆ ធន្តា បរាមាសស្ស ឆ តោបរា-
មាសស្ស ឆ ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
ឧបទេស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៧៣] ឧបោត្ថយោ នវំ នអាម្ពណោ នវំ
សព្វត្ថ នវំ តោអវិភាតេ នវំ ។

[២៧៤] បោត្ថយោ នវំ ឧបោត្ថយោ តិណំ ...
នវំ ឧបោត្ថយោ តិណំ នវំ ឧបោត្ថយោ តិណំ នវំ ឧបោត្ថយោ តិ-
ណំ នវំ ឧបោត្ថយោ តិណំ នវំ ឧបោត្ថយោ តិណំ ។ បេ ។
នវំ ឧបោត្ថយោ តិណំ នវំ ឧបោត្ថយោ តិណំ នវំ ឧបោត្ថយោ តិណំ
តោនតិណំ តិណំ តោនតិណំ តិណំ ។

[២៧៥] ឧបោត្ថយោ នវំ ឧបោត្ថយោ នវំ ...
អភិធម្មបិដក នវំ ។ អនុលោមទុក្ខបិដក តាមត្ថា ។
... អភិធម្មបិដក ។

បរាមាសោធម្មិត្តំ តោបរាមាសោធម្មិត្តំ តាមត្ថយ វិនិច្ឆ័យ តោបរាមាសោធម្មិត្តំ ដោយ
តោម្ពណាប្បដ្ឋយេន តាមត្ថយ ដោយសហរោតាប្បដ្ឋយេន តាមត្ថយ ដោយ
ឧបទេស្សយប្បដ្ឋយេន តាមត្ថយ ដោយបញ្ចាសាតាប្បដ្ឋយេន ។ បរាមាសោធម្មិត្តំ
តោបរាមាសោធម្មិត្តំ តាមត្ថយ វិនិច្ឆ័យ តោបរាមាសោធម្មិត្តំ វិនិច្ឆ័យ តោបរាមាសោធម្មិត្តំ
ធម្មិត្តំ ដោយតោម្ពណាប្បដ្ឋយេន តាមត្ថយ ដោយឧបទេស្សយប្បដ្ឋយេន ។

[២៧៦] ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន
ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន
ឧបោត្ថយោ ។

[២៧៧] ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន
... ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ
ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន
ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ។ បេ ។ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ
ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន
ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន
ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ។

[២៧៨] ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន
... ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ។ អនុលោមទុក្ខបិដក តាមត្ថា
តាមត្ថា ។ ... ក្នុងនាមាប្បដ្ឋយេន ឧបោត្ថយោ ។

បរាមាសសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរាមាសសម្បយុត្តោ
 ធម្មំ បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មំ ធម្មា ធម្មដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋានំ
 យោ បរាមាសសម្បយុត្តំ ឯកំ ចន្ទំ បដិច្ច តាយោ ចន្ទា
 វិត្តសមុដ្ឋានក្ស រូបំ ទ្វេ ចាទ្ធ ... ។ បរាមាសវិប្ប-
 យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មា ធម្មដ្ឋានំ
 ហេតុប្បដ្ឋានំ បរាមាសវិប្បយុត្តំ ឯកំ ចន្ទំ បដិច្ច
 តាយោ ចន្ទា វិត្តសមុដ្ឋានក្ស រូបំ ទ្វេ ចាទ្ធ ... បដិ-
 សន្ធិត្ថយោ ចន្ទេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ចន្ទា ឯកំ
 អនាគតំ ... បរាមាសសម្បយុត្តក្ស បរាមាសវិប្ប-
 យុត្តក្ស ធម្មំ បដិច្ច បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មា ធម្ម-
 ដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋានំ បរាមាសសម្បយុត្តោ ចន្ទេ ធម្ម-
 អនាគតេ ច បដិច្ច វិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្ធិត្ថំ ។

[២៣៩] ហេតុយោ មក្ខ រាវត្ថយោ ទ្វេ អនិ-
 បតិយោ មក្ខ អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សមាសា-
 តេ មក្ខ អក្ខមក្ខេ ទ្វេ វិស្សយេ មក្ខ ឧបវិស្ស-
 យេ ទ្វេ ធម្មជាតេ ទ្វេ អានាគតេ ទ្វេ តត្ថេ
 មក្ខ វិចារក ឯកំ អានាគតេ មក្ខ ។ សន្ធិត្ថំ ។

បរាមាសសម្បយុត្តមិក្ខំ បរាមាសវិប្បយុត្តមិក្ខំ អស្រ័យ ទ្វេបរាមាស-
 សម្បយុត្តមិ វេយ្យាករណ៍ ព្រាហ្មណ៍យុត្តិយ គំ ខន្ធ ច ក្ខំ ចិក្ខុ-
 សមុដ្ឋានក្ស អស្រ័យ ទ្វេបរាមាសសម្បយុត្តមិ ទ្វេខន្ធ ២ ... ។
 បរាមាសវិប្បយុត្តមិ អស្រ័យ ទ្វេបរាមាសវិប្បយុត្តមិ វេយ្យាករណ៍
 ព្រាហ្មណ៍យុត្តិយ គំ ខន្ធ ច ក្ខំ ចិក្ខុសមុដ្ឋានក្ស អស្រ័យ ទ្វេ
 បរាមាសវិប្បយុត្តមិ ទ្វេខន្ធ ២ ... ក្នុងបដិសន្ធិត្ថយោ វត្ថុ
 អស្រ័យ ទ្វេខន្ធ ច ក្ខំ ចិក្ខុ អស្រ័យ ទ្វេវត្ថុ ទ្វេបរាមាស ២ ...
 បរាមាសវិប្បយុត្តមិ អស្រ័យ ទ្វេបរាមាសសម្បយុត្តមិ ទ្វេ
 បរាមាសវិប្បយុត្តមិ វេយ្យាករណ៍ ព្រាហ្មណ៍យុត្តិយ គំ ចិក្ខុ-
 សមុដ្ឋានក្ស អស្រ័យ ទ្វេបរាមាសសម្បយុត្តមិ ទ្វេខន្ធ ច ក្ខំ
 ចិក្ខុ ។ សេចក្តីបំប្លែង ។

[២៤០] ក្នុងហេតុយុត្តិយ មានការ ១ ក្នុងអនន្តរេយុត្តិយ
 មានការ ២ ក្នុងអបិច្ចយុត្តិយ មានការ ៣ ក្នុងអនន្តរេយុត្តិយ មានការ ៤
 ក្នុងសមនន្តរេយុត្តិយ មានការ ៥ ក្នុងសមាសាតយុត្តិយ មានការ ៦ ក្នុង
 អក្ខមក្ខយុត្តិយ មានការ ៧ ក្នុងវិស្សយេយុត្តិយ មានការ ៨ ក្នុងឧប-
 វិស្សយេយុត្តិយ មានការ ៩ ក្នុងធម្មជាតយុត្តិយ មានការ ១០ ក្នុងអានា-
 គតយុត្តិយ មានការ ១១ ក្នុងតត្ថេយុត្តិយ មានការ ១២ ក្នុងវិចារកយុត្តិយ
 មានការ ១៣ ក្នុងអានាគតយុត្តិយ មានការ ១៤ ។ សេចក្តីបំប្លែង ។

អត្ថេ វេញ សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិស្សយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា
បញ្ច ធម្មិយោ ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ បញ្ច ។

[២៧៩] បរាមាសវិស្សយុត្តំ ធម្មំ បដិដ្ឋ បរាមា-
សវិស្សយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តមប្បដ្ឋយា អហេ-
តុកំ បរាមាសវិស្សយុត្តំ ឯតំ ទទ្ធិ បដិដ្ឋ តយោ
ឧប្បា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ទ្វេ . . . អហេតុ-
កប្បជ្ជសមុទ្ធំ យាវ អសញ្ញាសន្តា វិចិត្តិច្ឆាសហគតេ
ឧប្បទូសហគតេ ទទ្វេ បដិដ្ឋ វិចិត្តិច្ឆាសហគតោ
ឧប្បទូសហគតោ មោហា ។

[២៨០] បរាមាសសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិដ្ឋ បរា-
មាសវិស្សយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តមប្បដ្ឋយា
បរាមាសសម្បយុត្ត ទទ្វេ បដិដ្ឋ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
បរាមាសវិស្សយុត្តំ ធម្មំ បដិដ្ឋ បរាមាសវិស្សយុត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តមប្បដ្ឋយា បរាមាសវិស្សយុត្តោ
ទទ្វេ បដិដ្ឋ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ យាវ អសញ្ញាសន្តា ។
បរាមាសសម្បយុត្តក្ស បរាមាសវិស្សយុត្តក្ស ធម្មំ បដិដ្ឋ
បរាមាសវិស្សយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោត្តមប្បដ្ឋយា
បរាមាសសម្បយុត្ត ទទ្វេ ច បហាគតេ ច បដិដ្ឋ
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សង្កតំ ។

ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៥ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៦ ក្នុង
វិស្សយុត្តប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៥ ក្នុងគតិប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៥ ក្នុងឧត្តប្ប-
ដ្ឋយ មានវាវៈ ៦ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៦ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វាវៈ ៥ ។

[២៨១] បរាមាសវិស្សយុត្តធម្មំ អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសវិស្ស-
យុត្តធម្មំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បដ្ឋយ គឺ ទទ្ធិ ត្ប ផង ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសវិស្សយុត្តក្ខន្ធ ជាអហេតុកៈ ទ្វេ
ទទ្ធិ ៦ . . . អហេតុកប្បជ្ជសមុទ្ធំ ជាបដិដ្ឋកសញ្ញាសក្ខ មោហា
ដែលប្រកបដោយវិចិត្តិច្ឆា ប្រកបដោយទទ្ធិច្ចៈ អាស្រ័យ ទ្វេត្ថកទទ្ធិ
ដែលប្រកបដោយវិចិត្តិច្ឆា ប្រកបដោយទទ្ធិច្ចៈ ។

[២៨២] បរាមាសវិស្សយុត្តធម្មំ អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសសម្ប-
យុត្តធម្មំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
ម អាស្រ័យ ទ្វេត្ថកបរាមាសសម្បយុត្តក្ខន្ធ ។ បរាមាសវិស្សយុត្ត-
ធម្មំ អាស្រ័យ ទ្វេបរាមាសវិស្សយុត្តធម្មំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោ-
ត្តមប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានម អាស្រ័យ ទ្វេត្ថកបរាមាសវិស្សយុត្ត-
ក្ខន្ធ ជាបដិដ្ឋកសញ្ញាសក្ខ ។ បរាមាសវិស្សយុត្តធម្មំ អាស្រ័យ ទ្វេ
បរាមាសសម្បយុត្តធម្មំ ទ្វេបរាមាសវិស្សយុត្តធម្មំ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនរោត្តមប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានម អាស្រ័យ ទ្វេត្ថកបរាមា-
សសម្បយុត្តក្ខន្ធផង ទ្វេត្ថកមហាគុកង ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[២៨០] ឧបោតុយោ ឯកំ ឧអាម្ពុលោ តីណំ
 មេវំវេទំយោ មញ្ច ឧអាម្ពុលោ តីណំ ឧសមម្ពុលោ
 តីណំ មេវាត្ថយោ តីណំ ឧឧបដិស្សយ តីណំ ឧ.
 បុរោសោតេ ចត្តាវិ ឧមញ្ញាជាតេ មញ្ច ឧអាសេវិធន
 មញ្ច ឧតាម្មេ ធូ ឧវិហាកេ មញ្ច ឧរាហារេ ឯកំ
 ឧស្រ្តិយេ ឯកំ ឧលោធនេ ឯកំ ឧមត្តេ ឯកំ ឧ.
 សម្បយុត្តេ តីណំ ឧវិប្បយុត្តេ ។ ឧ ចោធម្មិយា តីណំ
 យោវតោត តីណំ ។

[២៨២] យោតុប្បទូយា ឧអាម្ពុលោ តីណំ ...
 យោធម្មតិយា មញ្ច ។

ឯវំ ករណតត្ថំ ។

[២៨៣] ឧបោតុប្បទូយា ឧអាម្ពុលោ ឯកំ ...
 មវេតោ ឯកំ ។

សហជាតករោមិ មជ្ជិកុរាសនិកោ ។

បប្ផយវិវា

[២៨៤] មហាសសម្បយុត្តំ ធម្មំ ឧទូយា មហា-
 សសម្បយុត្តោ ឧទ្ទោ ឧប្បជ្ជតិ យោតុប្បទូយា តីណំ

[២៨៥] កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៣ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៥ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មាន.
 ព៌ៈ ៧ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៩ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ១១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ១៣ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ១៥ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ១៧ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ១៩ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ២១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ២៣ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ២៥ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ២៧ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ២៩ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៣១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៣៣ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៣៥ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៣៧ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៣៩ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៤១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៤៣ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៤៥ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៤៧ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៤៩ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៥១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៥៣ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៥៥ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៥៧ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៥៩ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៦១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៦៣ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៦៥ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៦៧ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៦៩ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៧១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៧៣ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៧៥ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៧៧ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៧៩ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៨១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៨៣ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៨៥ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៨៧ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៨៩ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៩១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៩៣ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៩៥ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៩៧ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 មានព៌ៈ ៩៩ កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ១០១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ

[២៨៦] កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 ... កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៥ ។

មណ្ឌិត ឯវិករេ យោវិទេវេ ។

[២៨៧] កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ១ កុនិទាភុប្បទ្គិយ
 ... កុនិទាភុប្បទ្គិយ មានព៌ៈ ៥ ។

ឯសហជាតករោ កុនិទាភុប្បទ្គិយ ឯវិករេ យោវិទេវេ ។

បប្ផយវិវា

[២៨៨] មហាសសម្បយុត្តំ ធម្មំ ឧទូយា មហា-
 សសម្បយុត្តោ ឧទ្ទោ ឧប្បជ្ជតិ យោតុប្បទូយា តីណំ

បដិព្វភាសនិសា ។ បរាមាសវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បទ្ធយា
 បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា
 បរាមាសវិប្បយុត្តំ ដកំ ទទ្ធំ បទ្ធយា ឥយោ ទទ្ធា
 តិក្កសមុដ្ឋានំ រូរិ ទេ ទទ្ធេ ... បដិសន្ធិ យាវ
 អដ្ឋតិកា បហាគូតា វត្ថុ បទ្ធយា បរាមាសវិប្បយុត្តា
 ទទ្ធា ។ បរាមាសវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បទ្ធយា បរាមា-
 សសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា វត្ថុ
 បទ្ធយា បរាមាសសម្បយុត្តា ទទ្ធា ។ បរាមាសវិប្ប-
 យុត្តំ ធម្មំ បទ្ធយា បរាមាសសម្បយុត្តោ ច បរាមា-
 សវិប្បយុត្តោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា វត្ថុ
 បទ្ធយា បរាមាសសម្បយុត្តា ទទ្ធា បហាគូតេ បទ្ធយ-
 យា តិក្កសមុដ្ឋានំ រូរិ ។ បរាមាសសម្បយុត្តំ បរា-
 មាសវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បទ្ធយា បរាមាសសម្បយុត្តោ ច បរាមា-
 សវិប្បយុត្តោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា វត្ថុ
 បទ្ធយា បរាមាសសម្បយុត្តំ ទទ្ធា ឥយោ ទទ្ធា ទេ ទទ្ធេ
 ... ។ បរាមាសសម្បយុត្តំ បរាមាសវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បទ្ធយា
 បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

ដូចគ្នាទ្វីបដិព្វភាសនិសា ។ បរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ ព័ន្ធន្តរ ទ្វីបបរាមា-
 សវិប្បយុត្តធម៌ ទេវភក្តិឡើង ព្រាហ្មណ៍ប្បវិទ្យា គឺ ទទ្ធា ព្វ ឥន្ទ ឥន្ទ-
 សមុដ្ឋានបដិ ព័ន្ធន្តរ ទ្វីបបរាមាសវិប្បយុត្តក្នុង ទ ឥន្ទ ទទ្ធា ២ ...
 បដិសន្ធិ ធម្មបដិសន្ធិមហាគូតាឥន្ទ ព្វបរាមាសវិប្បយុត្តក្នុង ព័ន្ធ
 ព័ន្ធន្តរ ទ្វីបភក្តិ ។ បរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ព័ន្ធន្តរ ទ្វីបបរាមាសវិប្បយុត្ត-
 ធម៌ ទេវភក្តិឡើង ព្រាហ្មណ៍ប្បវិទ្យា គឺ ព្វបរាមាសសម្បយុត្តក្នុង
 ព័ន្ធន្តរ ទ្វីបភក្តិ ។ បរាមាសសម្បយុត្តធម៌ បរាមាសវិប្បយុត្តធម៌
 ព័ន្ធន្តរ ទ្វីបភក្តិ ទ្វីបបរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ ទេវភក្តិឡើង ព្រាហ្មណ៍ប្បវិទ្យា
 គឺ ព្វបរាមាសសម្បយុត្តក្នុង ព័ន្ធន្តរ ទ្វីបភក្តិ ចិត្តសមុដ្ឋានបដិ ព័ន្ធ
 ព័ន្ធន្តរ ទ្វីបភក្តិ ។ បរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ព័ន្ធន្តរ ទ្វីបបរា-
 មាសសម្បយុត្តធម៌ ទ្វីបបរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ ទេវភក្តិឡើង
 ព្រាហ្មណ៍ប្បវិទ្យា គឺ ទទ្ធា ព្វ ព័ន្ធន្តរ ទ្វីបបរាមាសសម្បយុត្តក្នុង ទ
 ឥន្ទ ទ្វីបភក្តិ ទ្វីបទទ្ធា ២ ... ។ បរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ ព័ន្ធន្តរ
 ទ្វីបបរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ទ្វីបបរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ ទេវភក្តិឡើង

ហេតុប្បដូយា បរមមាសសម្បយុត្តត្ថា ទន្ធទ ច មហា-
 ក្ខតេ ក បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ បរមមាស-
 សម្បយុត្តត្ថា បរមមាសវិប្បយុត្តត្ថា ធម្មំ បច្ចយា បរមមា-
 សសម្បយុត្តា ច បរមមាសវិប្បយុត្តា ច ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ ហេតុប្បដូយា បរមមាសសម្បយុត្តំ ឯតំ ទន្ធា
 វត្ថុតា បច្ចយា តណោវិទន្ធា ទន្ធា ទន្ធា... បរមមា-
 សសម្បយុត្ត ទន្ធទ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្តិគ្គំ ។

[២៨៥] ហេតុយា នវ អាចារ្យោ ធម្មាវិ អធិ-
 បតិយោ នវ អនន្តរេ ធម្មាវិ សមនន្តរេ ធម្មាវិ
 សហលោកេ នវ វត្តាមន្តា ធម្មាវិ និស្សយេ នវ
 ឧបនិស្សយេ ធម្មាវិ បុរោហិតេ ធម្មាវិ អាសវនេ
 ធម្មាវិ តន្ត្រេ នវ វិចារតេ ឯតំ អាហារេ នវ ។ មេ ។
 អវិគតេ នវ ។

[២៨៦] បរមមាសវិប្បយុត្តំ(១) ធម្មំ បច្ចយា បរ-
 មមាសវិប្បយុត្តា ធម្មា ឧប្បជ្ជនំ ហេតុប្បដូយា
 ហេតុតំ បរមមាសវិប្បយុត្តំ ឯតំ ទន្ធា បច្ចយា
 តណោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ មេ ទន្ធា ...

១ អ. បរមមាសវិប្បយុត្តំ ។

ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប គឺផ្នែក និងភូមិបរមមាស-
 សម្បយុត្តក្នុងផង និងភូមិហេតុផង ។ បរមមាសសម្បយុត្តធម្មំ
 បរមមាសវិប្បយុត្តធម្មំ គឺផ្នែក និងបរមមាសសម្បយុត្តក្នុងផង និង
 បរមមាសវិប្បយុត្តធម្មំ ទើបភិកាឡិដ៍ ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ទន្ធា
 គឺផ្នែក និងបរមមាសសម្បយុត្តក្នុង ១ ផង និងភូមិផង និងទន្ធា ២ ...
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប គឺផ្នែក និងភូមិបរមមាសសម្បយុត្តក្នុងផង និងភូ-
 មិហេតុផង ។ សេក្ខីជ្រាប ។

[២៨៧] ក្នុងហេតុប្បដូយ ហេតុរាវ ៨ ក្នុងហេតុប្បដូយ
 ហេតុរាវ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដូយ ហេតុរាវ ៨ ក្នុងអនន្តរាប្បដូយ ហេតុ
 រាវ ២ ក្នុងសមនន្តរាប្បដូយ ហេតុរាវ ២ ក្នុងសហលោកាប្បដូយ ហេតុ
 រាវ ៨ ក្នុងវត្តាមន្តាប្បដូយ ហេតុរាវ ២ ក្នុងនិស្សយាប្បដូយ ហេតុ
 រាវ ៨ ក្នុងឧបនិស្សយាប្បដូយ ហេតុរាវ ២ ក្នុងបុរោហិតាប្បដូយ ហេតុ
 រាវ ២ ក្នុងអាសវនាប្បដូយ ហេតុរាវ ២ ក្នុងតន្ត្រាប្បដូយ ហេតុរាវ ៨
 ក្នុងវិចារតាប្បដូយ ហេតុរាវ ១ ក្នុងអាហារាប្បដូយ ហេតុរាវ ៨ ។ មេ ។
 ក្នុងអវិគតាប្បដូយ ហេតុរាវ ៨ ។

[២៨៨] បរមមាសវិប្បយុត្តធម្មំ គឺផ្នែក និងបរមមាសវិប្បយុត្តធម្មំ
 ទើបភិកាឡិដ៍ ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ទន្ធា ១ ផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
 គឺផ្នែក និងបរមមាសវិប្បយុត្តក្នុង ១ ជាហេតុកៈ និងទន្ធា ២ ...

(២៨៧) ឧបោតុប្បដ្ឋយោ អាម្ពណោ ឯកំ ...
 អវិចារេ ឯកំ ។
 ធិស្សយេវំវេ បច្ចុយវាសនំសា ។

សំស្ក្រឹត

(២៨៨) បរាមាសសម្បយុត្តមំ ធម្មំ សំសាដ្ឋា មក-
 រាសសម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បដ្ឋតិ បោតុប្បដ្ឋយោ ។
 (២៨៩) បោតុយា ទ្វេ អាម្ពណោ ទ្វេ សទ្ធកុ
 ទ្វេ វិចារេត ឯកំ អវិចារេ ទ្វេ ។
 (២៩០) ឧបោតុយា ឯកំ ឧបាធិបតិយា ទ្វេ
 ឧប្បាធិតេ ទ្វេ ឧប្បាធិតេ ទ្វេ ឧបាសារេ ទ្វេ
 ឧកម្មេ ទ្វេ ឧវិចារេត ទ្វេ ឧសារេ ឯកំ ឧមាត្ត
 ឯកំ ឧវិចារេត ទ្វេ ។
 ឯកំ ឧសារេ ទ្វេ តណាបាមិ
 សម្បយុត្តកំហេមិ កាតត្វា ។

(២៨៨) ក្នុងការប្រើប្រាស់ មានការ ១ ព្រោះឧបោតុប្បដ្ឋយ
 ... ក្នុងករណីប្រើប្រាស់ មានការ ១ ។
 ធិស្សយេវំវេ ក៏ប្រើប្រាស់នឹងបច្ចុយវាសនំសា ។

សំស្ក្រឹត

(២៨៩) បរាមាសសម្បយុត្តមំ ហយវ្យំ នីតិបរាមាសសម្ប-
 យុត្តមំ វិចារេតទ្វេនី ព្រោះឧបោតុប្បដ្ឋយ ។
 (២៩០) ក្នុងប្រើប្រាស់ មានការ ២ ក្នុងការប្រើប្រាស់
 មានការ ២ ក្នុងប្រើប្រាស់នឹងសំ សុទ្ធិតមានការ ២ ក្នុងប្រើប្រាស់
 មានការ ១ ក្នុងប្រើប្រាស់ មានការ ២ ។
 (២៩១) ក្នុងឧបោតុប្បដ្ឋយ មានការ ១ ក្នុងឧបាធិបតិយា
 មានការ ២ ក្នុងឧប្បាធិតេ មានការ ២ ក្នុងឧប្បាធិតេ មានការ ២
 ក្នុងឧបាសារេ មានការ ២ ក្នុងឧកម្មេ មាន
 ការ ២ ក្នុងឧវិចារេត មានការ ២ ក្នុងឧសារេ មានការ ១
 ក្នុងឧមាត្ត មានការ ១ ក្នុងឧវិចារេត មានការ ២ ។
 កាពេលនឹង ២ យ៉ាងព្រោះនេះ សម្បយុត្តកំហេមិ
 បណ្តែត ឧប្បដ្ឋនី យ៉ាងនេះចុះ ។

រាជ្យណាមួយយេន មច្ចុយោ អរិយា បរាមាសសម្ប-
 យុត្ត មហិទេ តំលេសេ មច្ចុវេស្តន្តិ វិគ្គត្តិវា
 តំលេសេ មច្ចុវេស្តន្តិ បុត្រេ សម្បត្តិវិស្ណុ តំលេសេ
 វាទន្តិ បរាមាសសម្បយុត្ត ទត្ថេ អនិច្ចតោ ...
 វិស្សាបិ វេស្តន្តិ អនិច្ចតិ តំ អាត្ម បរាមាស-
 វិស្សយុត្តា វាទេ វិចិត្តិវា ទទ្ធម្មំ គោមនស្សំ ឧប្ប-
 ជ្ជនំ វេស្តន្តិ មិច្ឆាវិស្សាណស្ស មច្ចុវេស្តន្តិ វិស្ស-
 យុត្ត វិស្ស វិចិត្តិ វាទាតិ បរាមាសសម្បយុត្តា ទត្ថា
 គោមនស្សំ វិស្សាណស្ស បុត្រិកំសាទុស្សនិវិស្ស វាស្ស
 យេនសម្បមច្ចុវេស្តន្តិ វិស្សាណស្ស អនិច្ចតិវិស្សាណស្ស អា-
 រដ្ឋនាម អាជ្ឈណម្បច្ចយេន មច្ចុយោ ១ បរាមា-
 សវិស្សយុត្តា ឧត្តោ បរាមាសវិស្សយុត្តស្ស ឧត្តស្ស
 រាជ្យណាមួយយេន មច្ចុយោ វាទំ ... សិលំ ...
 វាទាសនីតាម្បិ កត្តា តំ មច្ចុវេស្តន្តិ វាស្សវេតិ
 អនិច្ចតិ តំ អាត្ម បរាមាសវិស្សយុត្តា វាទេ វិចិត្តិ-
 វាទា ទទ្ធម្មំ គោមនស្សំ ឧប្បជ្ជនំ បុត្រេ សុវត្ថន្តិ
 ... ឈានា ... អរិយា ចត្តា វិចិត្តិវា មត្តំ
 មច្ចុវេស្តន្តិ ឧលំ ... វិស្សនំ មច្ចុវេស្តន្តិ វិស្សនំ

ដោយការម្នាលប្បដ្ឋិយ គឺ តួក្រងអើយៈ ពិចារណា ខ្ញុំត្រូវបកហស-
សប្បយុត្តភិលេស ដែលខ្លួនសរសើរហើយ ពិចារណា ខ្ញុំត្រូវតិលេស
ដែលខ្លួនសន្តិសន្តិទៈហើយ ជីវី ខ្ញុំត្រូវតិលេស ដែលគ្មានការហើយ
ក្នុងការមុន ពិចារណាៈឃើញ ខ្ញុំត្រូវបកហសសប្បយុត្តភូត ជាមិនៈឡើង
... ត្រេកអរ រីករាយ ពតៈ ដែលជាប់ហសប្បយុត្ត វិចិត្តា ឧទ្ធច្ា
និងខាងស្ប រើគេឡើង ត្រោះត្រាត្រា ខ្ញុំហៅកុនោះ ជីវី ខ្ញុំចិត្ត
របស់ខ្លួនដែលជាប់ហសសប្បយុត្តសម្ព័ន្ធ ដោយហេតុហើយឆ្ងាស
ត្រូវបកហសសប្បយុត្តភូត ជាមួយ ខែនិរោធិចារណា ខ្ញុំចោតហើ-
យឆ្ងាស បុរាណិសាទស្បតិ្តត្រាស យល់កម្មបក្សាឆ្ងាស និងអនាគត-
សត្វាណ ដោយការម្នាលប្បដ្ឋិយ ៥ បកហសវិប្បយុត្តនិ ជាប់ដ្ឋិយ
ខែបកហសវិប្បយុត្តនិ ដោយការម្នាលប្បដ្ឋិយ គឺ ខ្ញុំខាន ... ខ្ញុំ
សីល ... ភ្លើ ខ្ញុំខានសព្វគ្រប់ ហើយពិចារណា ខ្ញុំត្រូវកម្មមានខាន
ជាដើមនោះ ត្រេកអរ រីករាយ (ជីវីរំពើនោះ) ពតៈ ដែលជាប់ហស-
សប្បយុត្ត វិចិត្តា ឧទ្ធច្ា មិនខាងស្ប រើគេឡើង ត្រោះត្រាត្រា
ខ្ញុំត្រូវតិលេស (ខ្ញុំត្រូវតិលេស) ដែលខ្លួនសរសើរហើយ ក្នុងការមុន ...
និរោធិ ... តួក្រងអើយៈ ឆេញ អំពីម្ត ហើយពិចា-
រណា ខ្ញុំមត្ត ខ្ញុំសីល ... ពិចារណា ខ្ញុំត្រូវនិរោធិ ខ្ញុំត្រូវនិរោធិ

ធុរ្យ... នរោត្តម... ចក្ខុ... វត្ថុ បរាមាសវិប្ប-
យុត្តោ ឧទ្ទេ អស្សាធនំ អភិធម្មតំ តំ វារាត្ថ វារា
ធុរ្យដ្ឋតំ ។

[២៨៤] បរាមាសសម្បយុត្តោ ធាត្ថោ បរាមា-
សសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ វារាត្ថណាធិបតី សហជាតាធិបតី ។ អារម្ម-
ណាធិបតី ពតំ តវុំ តត្វា អស្សាធនំ អភិធម្មតំ តំ
តវុំ វារាត្ថ វារា ធុរ្យដ្ឋតំ បរាមាសសម្បយុត្តោ ឧទ្ទេ
តវុំ តត្វា អស្សាធនំ អភិធម្មតំ តំ តវុំ តត្វា វា-
រោ ធុរ្យដ្ឋតំ ។ សហជាតាធិបតី បរាមាសសម្បយុត្តា-
ធិបតី សម្បយុត្តកាធិ ឧត្ថាធិ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ បរាមាសសម្បយុត្តោ ធាត្ថោ បរាមាស-
វិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វារាត្ថណាធិបតី សហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី
បរាមាសសម្បយុត្តោ ឧទ្ទេ តវុំ តត្វា អស្សាធនំ
អភិធម្មតំ តំ តវុំ តត្វា បរាមាសវិប្បយុត្តោ វារោ
ធុរ្យដ្ឋតំ ។ សហជាតាធិបតី បរាមាសសម្បយុត្តាធិបតី
តិក្ខុសម្បដ្ឋាតាធិ វុច្ឆាធិ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ក្នុងកាលមុន ... អភិធម្មតំ ... ឧទ្ទេតុ ... ឧទ្ទេតុ ត្រេតអរ
វិភាយ ចំពោះបរាមាសវិប្បយុត្តក្នុង ពតៈ តើតាម្បីនិ ព្រោះប្រាជ្ញ
នូវវារាត្ថនោះ ។

[២៨៥] បរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសសម្ប-
យុត្តធម៌ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតី និងសហជា-
តាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី គឺ បុគ្គល ត្រេតអរ វិភាយ ព្រោះ
ធ្វើ នូវពតៈ ឲ្យជាចំពោះព ពតៈ តើតាម្បីនិ ព្រោះធ្វើ នូវពតៈនោះ
ឲ្យជាចំពោះព ត្រេតអរ វិភាយ ព្រោះធ្វើ នូវបរាមាសសម្បយុត្ត
ក្នុង ឲ្យជាចំពោះព ពតៈ តើតាម្បីនិ ព្រោះធ្វើ នូវពតៈនោះ ឲ្យជាចំ
ពោះព ។ និងសហជាតាធិបតី គឺ បរាមាសសម្បយុត្តធម៌ ជា
បច្ច័យ នៃត្រេតសម្បយុត្តក្នុង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។ បរាមាស-
សម្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសវិប្បយុត្តធម៌ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ
បានដល់អារម្មណាធិបតី និងសហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី គឺ
បុគ្គល ត្រេតអរ វិភាយ ព្រោះធ្វើ នូវបរាមាសសម្បយុត្តក្នុង
ឲ្យជាចំពោះព បរាមាសវិប្បយុត្តពតៈ តើតាម្បីនិ ព្រោះធ្វើ នូវពតៈ
នោះ ឲ្យជាចំពោះព ។ និងសហជាតាធិបតី គឺ បរាមាសសម្បយុត្តា-
ធិបតី ជាបច្ច័យ នៃត្រេតសម្បយុត្តក្នុង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

បកមាសសម្បយុត្តទុក្ខៈ ចន្ទោ បកមាសសម្បយុត្តស្ស ធម្ម
 បកមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនិច្ចតិប្បទ្វយេន
 បទ្វយេន សហជាតាធិបតី បកមាសសម្បយុត្តាធិបតី
 សម្បយុត្តកាធិ ទទ្វាធិ ធិត្តសមុដ្ឋាបាធានា រូបាធិ
 អនិច្ចតិប្បទ្វយេន បទ្វយេន ។ បកមាសវិប្បយុត្ត
 ចន្ទោ បកមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនិច្ចតិប្បទ្វ-
 យេន បទ្វយេន អារម្មណាធិបតី សហជាតាធិបតី ។
 អារម្មណាធិបតី ធានំ . . . សីលំ . . . ឧទោសនកម្មំ
 កាមា តំ ភវុំ កត្វា បទ្វេត្ថតំ អស្សាធនំ អនិច្ចតិ
 តំ ភវុំ កត្វា បកមាសវិប្បយុត្តា វាគោ ឧប្បជ្ជតិ
 ពុទ្ធ . . . ឈាតា . . . អវិយា អត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តិ
 ភវុំ . . . ផលំ . . . ធិត្វាធិ . . . ធិត្វាធិ គោត្រកុស្ស
 រោហនស្ស មត្តស្ស ផលស្ស អនិច្ចតិប្បទ្វយេន បទ្វ-
 យេន ធម្មំ . . . វត្ថុ . . . បកមាសវិប្បយុត្ត ទាទ្វ
 ភវុំ កត្វា អស្សាធនំ អនិច្ចតិ តំ ភវុំ កត្វា បក-
 មាសវិប្បយុត្តា វាគោ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតី
 បកមាសវិប្បយុត្តាធិបតី សម្បយុត្តកាធិ ទទ្វាធិ

បកមាសសម្បយុត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបកមាសសម្បយុត្តធម៌ផង នៃ
 បកមាសវិប្បយុត្តធម៌ផង ដោយអនិច្ចតិប្បទ្វយេន បានផលសហជាតាធិបតី គឺ
 បកមាសសម្បយុត្តាធិបតី ជាបច្ច័យ នៃបកមាសសម្បយុត្តកក្កដផង នៃបក
 មត្តសម្បជ្ជន្តប្បផង ដោយអនិច្ចតិប្បទ្វយេន ។ បកមាសវិប្បយុត្តធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃបកមាសវិប្បយុត្តធម៌ ដោយអនិច្ចតិប្បទ្វយេន បានផលសា-
 ម្មណាធិបតី ធិនិសហជាតាធិបតី ។ ភាវណាធិបតី គឺ ឡូតាន
 . . . ឡូសីល . . . ធ្វើ ឡូតានបាសវិកម្ម ធ្វើ ឡូតាកម្មមានទាន
 ជាដើមនោះ ឡូតាទីតោត ហើយនិចារណា ព្រឹកអរ រីករយ បក-
 មាសវិប្បយុត្តកក្កដ ភើតរឿង ព្រោះធ្វើ ឡូតាននោះ ឡូតាទីតោត
 ក្នុងកាលមុន . . . អភិឈាន . . . ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ អភិមត្ត
 (ហើយធ្វើ) ឡូមត្ត ឡូតាទីតោត . . . ឡូផល . . . ឡូទិក្ខាន . . .
 ឯព្រះនិក្ខាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកុ វេទានៈ មត្ត ធិនិស ដោយ
 អនិច្ចតិប្បទ្វយេន ឡូចក្ក . . . ឡូវត្ថុ . . . ព្រឹកអរ រីករយ ព្រោះធ្វើ
 ឡូពួកបកមាសវិប្បយុត្តកក្កដ ឡូតាទីតោត បកមាសវិប្បយុត្តកក្កដ ភើត
 រឿង ព្រោះធ្វើ ឡូទទ្ធនោះ ឡូតាទីតោត ។ ឯសហជាតាធិបតី
 គឺ បកមាសវិប្បយុត្តាធិបតី ជាបច្ច័យ នៃបកមាសសម្បយុត្តកក្កដផង

ចិត្តសមុត្តាចានត្វ រូបាធិ អធិបតិយ្យច្ចាយេន វច្ឆយោ ។
 មកហសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ មកហសសម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិយ្យច្ចាយេន វច្ឆយោ អាម្ពណាធិបតិ
 ណាធំ . . . អីសំ . . . ខុចោសធិកម្មំ កត្វា តំ កុំ
 កាត្វា វស្សានេតិ អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា មកហា
 សសម្បយុត្តោ វាតោ ធម្មដ្ឋតិ បុព្វេន . . ណេន . . .
 កក្កំ . . . វត្ថុ . . . មកហសវិប្បយុត្តោ ខុច្ច កុំ
 កាត្វា វស្សានេតិ អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា មកហា
 សសម្បយុត្តោ វាតោ ធម្មដ្ឋតិ ។

[២៩២] មកហសសម្បយុត្តោ ធម្មោ មកហស
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចាយេន វច្ឆយោ
 បុរិមា បុរិមា មកហសសម្បយុត្តោ ខុច្ចា ធម្មីណាធំ
 ធម្មីណាធំ មកហសសម្បយុត្តាធំ ខុច្ចាធំ អនន្តរាប្ប
 ច្ចាយេន វច្ឆយោ ។ មកហសសម្បយុត្តោ ធម្មោ
 មកហសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចាយេន វច្ឆ
 យោ មកហសសម្បយុត្តោ ខុច្ចា វដ្ឋាធស្ស អនន្ត
 រាប្បច្ចាយេន វច្ឆយោ ។ មកហសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ
 មកហសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចាយេន វច្ឆ
 យោ បុរិមា បុរិមា មកហសវិប្បយុត្តោ ខុច្ចា

ខែកក្កដាសម្ពុត្តាចានត្វ ដោយអធិបតិយ្យច្ចាយេន ។ មកហសវិប្បយុត្ត
 ធម្មី ជាបច្ច័យ ខែមកហសសម្បយុត្តធម្មី ដោយអធិបតិយ្យច្ចាយេន បុរិមា
 មកហសសម្បយុត្ត គឺ ខុច្ចា . . . ខុច្ចា . . . ធ្វើ ខុច្ចាមកហសសម្ប
 ដោយគ្រួសារ វិសយ ព្រោះធ្វើ ខុច្ចាមកហសសម្ប ច្បាប់ចំណាត់
 មកហសសម្បយុត្តក្នុង កើតឡើង ព្រោះធ្វើ ខុច្ចាមកហសសម្ប ច្បាប់ចំ
 ណាត់ ក្នុងកាលមុន . . . អភិធម្មតិ . . . ខុច្ចា . . . ខុច្ចា . . .
 គ្រួសារ វិសយ ព្រោះធ្វើ ខុច្ចាមកហសសម្បយុត្តក្នុង ច្បាប់ចំណាត់
 មកហសសម្បយុត្តក្នុង កើតឡើង ព្រោះធ្វើ ខុច្ចាមកហសសម្ប ច្បាប់ចំ
 ណាត់ ។

[២៩៣] មកហសសម្បយុត្តធម្មី ជាបច្ច័យ ខែមកហសសម្ប
 យុត្តធម្មី ដោយអនន្តរាប្បច្ចាយេន គឺ ខែមកហសសម្បយុត្តក្នុង មុន ។ ជា
 បច្ច័យ ខែមកហសសម្បយុត្តក្នុង ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ចាយេន ។
 មកហសសម្បយុត្តធម្មី ជាបច្ច័យ ខែមកហសសម្បយុត្តធម្មី ដោយអនន្ត
 រាប្បច្ចាយេន គឺ ខែមកហសសម្បយុត្តក្នុង ជាបច្ច័យ ខែកក្កដា ដោយ
 អនន្តរាប្បច្ចាយេន ។ មកហសសម្បយុត្តធម្មី ជាបច្ច័យ ខែមកហសសម្ប
 យុត្តធម្មី ដោយអនន្តរាប្បច្ចាយេន គឺ ខែមកហសសម្បយុត្តក្នុង មុន ។

មជ្ឈិមគ្គំ មជ្ឈិមគ្គំ បរាមាសវិប្បយុត្តក្កំ ចន្ទានំ អនុ-
 រោហំ វេលសាវាចត្តិយា អនុត្តរឫទ្ធិយេន មច្ចយោ ។
 បរាមាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាសសម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស អនុត្តរឫទ្ធិយេន មច្ចយោ អាវជ្ជនា បរាមា-
 សសម្បយុត្តានំ ចន្ទានំ អនុត្តរឫទ្ធិយេន មច្ចយោ ។
 សមនុត្តរឫទ្ធិយេន មច្ចយោ ។

[២៨៧] បរាមាសសម្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាស-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស សមាជាតឫទ្ធិយេន មច្ចយោ
 វេន ។ អនុត្តរឫទ្ធិយេន មច្ចយោ វេន ។ វិស្ស-
 យឫទ្ធិយេន មច្ចយោ សត្តំ ។

[២៨៨] បរាមាសសម្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាស-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយឫទ្ធិយេន មច្ច-
 យោ វាចន្តរឫទ្ធិយេន អនុត្តរឫទ្ធិយេន មគ-
 ក្កមទិស្សយោ ។ មេ ។ មគក្កមទិស្សយោ បរាមា-
 សសម្បយុត្តោ ធម្មោ ... មោយោ បត្តនា ...
 បរាមាសសម្បយុត្តស្ស វាចន្តរឫទ្ធិយេន មច្ចយោ ។ បរាមាស-
 សម្បយុត្តោ ធម្មោ បរាមាសវិប្បយុត្តក្កំ ធម្មស្ស

ជាច្ច័យ ខៃត្ថកបរាមាសវិប្បយុត្តក្កំ ក្រោយ ។ អនុរោមៈ ជាច្ច័យ
 វេលសាវាចត្តិ ដោយអនុត្តរឫទ្ធិយេន ។ បរាមាសវិប្បយុត្តក្កំ ជាច្ច័យ
 ខៃបរាមាសសម្បយុត្តក្កំ ដោយអនុត្តរឫទ្ធិយេន អាវជ្ជនៈ ជាច្ច័យ
 ខៃត្ថកបរាមាសសម្បយុត្តក្កំ ដោយអនុត្តរឫទ្ធិយេន ។ ជាច្ច័យ ដោយ
 សមនុត្តរឫទ្ធិយេន ។

[២៨៩] បរាមាសសម្បយុត្តក្កំ ជាច្ច័យ ខៃបរាមាសសម្ប-
 យុត្តក្កំ ដោយសាជាតឫទ្ធិយេន គឺ មាតិកា ៥ ។ ជាច្ច័យ ដោយ
 អនុត្តរឫទ្ធិយេន គឺ មាតិកា ៦ ។ ជាច្ច័យ ដោយវិស្សយឫទ្ធិយេន
 គឺ មាតិកា ៧ ។

[២៩០] បរាមាសសម្បយុត្តក្កំ ជាច្ច័យ ខៃបរាមាសសម្ប-
 យុត្តក្កំ ដោយឧបទិស្សយឫទ្ធិយេន បានដល់ការម្សាបទិស្សយេន អនុត្ត-
 រឫទ្ធិយេន និងមគក្កមទិស្សយេន ។ មេ ។ មគក្កមទិស្សយេន គឺ
 បរាមាសសម្បយុត្តក្កៈ ... មោយោ វេលសាវាចត្តិ ... ជាច្ច័យ
 ខៃបរាមាសសម្បយុត្តក្កៈ មោយោ និងវេលសាវាចត្តិ ដោយឧបទិស្ស-
 យឫទ្ធិយេន ។ បរាមាសសម្បយុត្តក្កំ ជាច្ច័យ ខៃបរាមាសវិប្បយុត្តក្កំ

ឧបទិស្សយេច្ឆយេន បទ្ធកាយោ ការម្មណ្ឌបទិស្សយោ
 វនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។ ឬ ។ បក-
 ក្ខបទិស្សយោ បរាមាសសម្បយុត្តំ រាតំ ឧបទិស្សយោ
 ឆានំ ធនតិ ។ ឬ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាធនតិ មាតំ
 វេញ្ញតិ ។ ឬ ។ បរាមាសសម្បយុត្តំ មោហំ ... បត្ថមំ
 ឧបទិស្សយោ ឆានំ ធនតិ សមាបត្តិ ឧប្បាធនតិ មាតំ
 វេញ្ញតិ ជាណំ ហនតិ ។ ឬ ។ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ បរា-
 មាសសម្បយុត្តោ រាតា មោហោ បត្ថវា សន្ធាយ
 ។ ឬ ។ បត្ថវាយ រាតស្ស គោសស្ស មោហស្ស
 ហនស្ស បត្ថវាយ កាយិកស្ស សុខស្ស វននា-
 មាបត្តិយា ឧបទិស្សយេច្ឆយេន បទ្ធកាយោ ។ បរា-
 មាសវិប្បយុត្តោ ឆន្ទោ បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយេច្ឆយេន បទ្ធកាយោ ការម្មណ្ឌបទិស្ស-
 យោ វនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។ ឬ ។
 បកក្ខបទិស្សយោ សង្ឃំ ឧបទិស្សយោ ឆានំ ធនតិ
 ។ ឬ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាធនតិ មាតំ វេញ្ញតិ សីលំ...
 ។ ឬ ។ បត្ថំ រាតំ មាតំ ... បត្ថមំ ឧបទិស្សយោ
 ឆានំ ធនតិ ។ ឬ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាធនតិ ជាណំ
 ហនតិ ។ ឬ ។ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ កាយិកំ សុខំ ...

ដោយឧបទិស្សយេច្ឆយេន បទ្ធកាយោ ការម្មណ្ឌបទិស្សយោ វនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។ ឬ ។ បក-
 ក្ខបទិស្សយោ បរាមាសសម្បយុត្តំ រាតំ ឧបទិស្សយោ
 ឆានំ ធនតិ ។ ឬ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាធនតិ មាតំ
 វេញ្ញតិ ។ ឬ ។ បរាមាសសម្បយុត្តំ មោហំ ... បត្ថមំ
 ឧបទិស្សយោ ឆានំ ធនតិ សមាបត្តិ ឧប្បាធនតិ មាតំ
 វេញ្ញតិ ជាណំ ហនតិ ។ ឬ ។ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ បរា-
 មាសសម្បយុត្តោ រាតា មោហោ បត្ថវា សន្ធាយ
 ។ ឬ ។ បត្ថវាយ រាតស្ស គោសស្ស មោហស្ស
 ហនស្ស បត្ថវាយ កាយិកស្ស សុខស្ស វននា-
 មាបត្តិយា ឧបទិស្សយេច្ឆយេន បទ្ធកាយោ ។ បរា-
 មាសវិប្បយុត្តោ ឆន្ទោ បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយេច្ឆយេន បទ្ធកាយោ ការម្មណ្ឌបទិស្ស-
 យោ វនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។ ឬ ។
 បកក្ខបទិស្សយោ សង្ឃំ ឧបទិស្សយោ ឆានំ ធនតិ
 ។ ឬ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាធនតិ មាតំ វេញ្ញតិ សីលំ...
 ។ ឬ ។ បត្ថំ រាតំ មាតំ ... បត្ថមំ ឧបទិស្សយោ
 ឆានំ ធនតិ ។ ឬ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាធនតិ ជាណំ
 ហនតិ ។ ឬ ។ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ កាយិកំ សុខំ ...

សេនាសន៍ ឧបទ័ស្សន្ទយ ឆាន់ ទេតិ ។ រេ ។
 សង្ឃ កំពូតិ សន្តា ។ រេ ។ មញ្ញា វាតោ ឆាន់
 មត្តោ កាយិកំ សុខំ សេនាសន៍ សន្តាយ មញ្ញាយ
 វាតស្ស វាតស្ស មត្តាយ កាយិកស្ស សុខស្ស
 មត្តសមាមត្តិយោ ឧបទ័ស្សន្ទយប្បច្ចយេន មច្ចយោ ។
 មកមាសវិប្បយុត្តោ ឆន្ទោ មកមាសសម្បយុត្តស្ស
 ឆត្ថស្ស ឧបទ័ស្សន្ទយប្បច្ចយេន មច្ចយោ អាម្ពណ្ឌ-
 វាតស្សយោ អធិន្តរូបទ័ស្សន្ទយោ មត្តតូបទ័ស្សន្ទយោ
 ។ រេ ។ មត្តតូបទ័ស្សន្ទយោ សង្ឃ ឧបទ័ស្សន្ទយ វាតោ
 ឧប្បជ្ជតិ សិវំ ។ រេ ។ សេនាសន៍ ឧបទ័ស្សន្ទយ
 មត្តយោ សន្តា ។ រេ ។ សេនាសន៍ មកមាសសម្ប-
 យុត្តស្ស វាតស្ស មត្តាយ ឧបទ័ស្សន្ទយប្បច្ចយេន
 មច្ចយោ ។

(២៨៨) មកមាសវិប្បយុត្តោ ឆន្ទោ មកមាសវិ-
 ប្បយុត្តស្ស ឆត្ថស្ស មុបដាតប្បច្ចយេន មច្ចយោ
 អាម្ពណ្ឌមុបដាតំ វត្ថុមុបដាតំ ។ អាម្ពណ្ឌមុបដាតំ
 ចត្តិ ... វត្ថុ អធិន្តរោ ... វិបស្សតិ វាស្សា-
 ទេតិ អតំធាតុតំ តំ អាម្ពណ្ឌ មកមាសវិប្បយុត្តោ
 វាតោ វិចិត្តំច្ឆា ឧទ្ធចំ តោមធស្សំ ឧប្បជ្ជតិ

កាស្រីយ មុបសេនាសនៈ ហិយឱ ឧវរាទ ។ រេ ។ មិវេក មុបសន្និ-
 សន្តា ។ រេ ។ មញ្ញា វាតោ មាទៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ ខនៈសនា-
 សនៈ ជាច្រើន វៃសន្តា មញ្ញា វាតោ មាទៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិ-
 កសុខ ខនៈសេនាសនៈ ដោយឧបទ័ស្សន្ទយប្បច្ចយេន ។ មកមាសវិប្ប-
 យុត្តមិ ជាច្រើន វៃមកមាសសម្បយុត្តមិ ដោយឧបទ័ស្សន្ទយប្បច្ចយេន
 បានដល់អាម្ពណ្ឌមុបដាតំ អធិន្តរូបទ័ស្សន្ទយ ខនៈមត្តតូបទ័ស្សន្ទយ ។ រេ ។
 មត្តតូបទ័ស្សន្ទយ គឺ វាតោ កើតឡើង ព្រោះហេតុស្រីយ មុបសន្តា មុបស្រី
 ។ រេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា សន្តា (កើតឡើង) ព្រោះហេតុស្រីយ មុបសេនា-
 សនៈ ។ រេ ។ សេនាសនៈ ជាច្រើន វៃមកមាសសម្បយុត្តមិ ខនៈ
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបទ័ស្សន្ទយប្បច្ចយេន ។

(២៨៩) មកមាសវិប្បយុត្តមិ ជាច្រើន វៃមកមាសវិប្បយុត្ត-
 មិ ដោយមុបដាតប្បច្ចយេន បានដល់អាម្ពណ្ឌមុបដាតំ ខនៈវត្ថុមុប-
 ដាតំ អាម្ពណ្ឌមុបដាតំ គឺ មុបច្ចុ ... មុបវត្ថុ ជាច្រើនឡើង ...
 គឺពាក្យយើង ព្រោះហេតុ វិបស្សន្ត មកមាសវិប្បយុត្តមិ វិចិត្ត
 ឧទ្ធចៈ មិវេកាមស្ស កើតឡើង ព្រោះហេតុ មុបសេនា

[៣១១] បរាមាសសម្បយុត្តន្ត ធម្មោ បរាមាសសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ធម្ម ។

[៣១២] បរាមាសសម្បយុត្តន្ត ធម្មោ បរាមាសសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បរាមាសសម្បយុត្តន្ត ធម្មោ សម្បយុត្តកាចំ ទន្ធានំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បរាមាសសម្បយុត្តន្ត ធម្មោ បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ករហជាតា ជាតាទណិកា ។ សហជាតា បរាមាសសម្បយុត្តន្ត ធម្មោ ធិត្តសមុដ្ឋាធានំ វូចានំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ ជាតាទណិកា បរាមាសសម្បយុត្តន្ត ធម្មោ វិភាគាចំ ទន្ធានំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ មូលំ បុត្តិតតំ បរាមាសសម្បយុត្តន្ត ធម្មោ សម្បយុត្តកាចំ ទន្ធានំ ធិត្តសមុដ្ឋាធានត្វ វូចានំ កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បរាមាសវិប្បយុត្តន្ត ធម្មោ បរាមាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតា ជាតាទណិកា ។ ករហជាតា បរាមាសវិប្បយុត្តន្ត ធម្មោ សម្បយុត្តកាចំ ទន្ធានំ ធិត្តសមុដ្ឋាធានត្វ វូចានំ

[៣១១] បរាមាសសម្បយុត្តន្ត ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសសម្បយុត្តន្ត ដោយការសង្ខេបច្ច័យ គឺ មាតិកា ២ ។

[៣១២] បរាមាសសម្បយុត្តន្ត ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសសម្បយុត្តន្ត ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន គឺ បរាមាសសម្បយុត្តកថា ជាបច្ច័យ វៃភូតសម្បយុត្តកថា ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន ។ បរាមាសសម្បយុត្តន្ត ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសវិប្បយុត្តន្ត ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន បានផលសហជាតា និងនាតាទណិកា ។ សហជាតា គឺ បរាមាសសម្បយុត្តកថា ជាបច្ច័យ វៃភូតធិត្តសមុដ្ឋាធិត្វ ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន ។ និងនាតាទណិកា គឺ បរាមាសសម្បយុត្តកថា ជាបច្ច័យ វៃភូតវិបាកកថានិ វៃភូតកដក្ខប្បនិ ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន ។ មូល បុត្តិត ភហ្វិស្វរេនិបុ បរាមាសសម្បយុត្តកថា ជាបច្ច័យ វៃភូតសម្បយុត្តកថានិ វៃភូតធិត្តសមុដ្ឋាធិត្វនិ ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន ។ បរាមាសវិប្បយុត្តន្ត ជាបច្ច័យ វៃបរាមាសវិប្បយុត្តន្ត ដោយកម្មប្បដ្ឋយេន បានផលសហជាតានិងនាតាទណិកា ។ សហជាតា គឺ បរាមាសវិប្បយុត្តកថា ជាបច្ច័យ វៃភូតសម្បយុត្តកថានិ វៃភូតធិត្តសមុដ្ឋាធិត្វនិ

កម្មប្បវត្តយេន មច្ចយោ ។ ឆានាទណិកា មហា-
 សវ័យ្យេត្តា ធម្មតា វិចារាណំ ទព្វានំ គដត្តា ធម្ម-
 យោនំ កម្មប្បវត្តយេន មច្ចយោ ។ វិចារកម្មប្បវត្តយេន
 មច្ចយោ ឯតំ ។ មហាមកម្មប្បវត្តយេន មច្ចយោ ធម្មតា ។
 ឥន្ទ្រិយប្បវត្តយេន មច្ចយោ ធម្មតា ។ ឈានប្បវត្តយេន
 មច្ចយោ ធម្មតា ។ មត្តប្បវត្តយេន មច្ចយោ ធម្មតា ។
 សាម្បយុត្តប្បវត្តយេន មច្ចយោ ។ ធម្ម ។

[៣១៣] មហាសាសម្បយុត្តា ធម្មតា មហា-
 សវ័យ្យេត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បវត្តយេន មច្ចយោ
 សរោជាតំ មន្ទាជាតំ ។ សង្ខតំ ។ មហាសវិប្ប-
 យុត្តា ធម្មតា មហាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្ប-
 យុត្តប្បវត្តយេន មច្ចយោ សរោជាតំ បុរោជាតំ មន្ទា-
 ជាតំ ។ សង្ខតំ ។ មហាសវិប្បយុត្តា ធម្មតា មហា-
 សាសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បវត្តយេន មច្ច-
 យោ បុរោជាតំ វត្ថុ មហាសាសម្បយុត្តកាណំ ទព្វានំ
 វិប្បយុត្តប្បវត្តយេន មច្ចយោ ។

[៣១៤] មហាសាសម្បយុត្តា ធម្មតា មហាសា-
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បវត្តយេន មច្ចយោ មហា-
 សាសម្បយុត្តា ឯកោ ទព្វោ តំណាងំ ទព្វានំ

ដោយកម្មប្បវត្តយ ។ ឯឆានាទណិកា គឺ មហាសវិប្បយុត្តចេតនា ជា
 បច្ច័យ នៃភូតវិបាកក្នុងផង នៃភូតកស្តក្នុងផង ដោយកម្មប្បវត្តយ ។
 ជាបច្ច័យ ដោយវិបាកប្បវត្តយ គឺ មានពីរ ១ ។ ជាបច្ច័យ ដោយ
 កាហារប្បវត្តយ គឺ មានពីរ ២ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បវត្តយ
 គឺ មានពីរ ២ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បវត្តយ គឺ មានពីរ ២ ។
 ជាបច្ច័យ ដោយមត្តប្បវត្តយ គឺ មានពីរ ២ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសម្ប-
 យុត្តប្បវត្តយ គឺ មានពីរ ២ ។

[៣១៥] មហាសាសម្បយុត្តធម្ម ជាបច្ច័យ នៃមហាសវិប្ប-
 យុត្តធម្ម ដោយវិប្បយុត្តប្បវត្តយ បានដល់សរោជាតិ មិនបញ្ចេតន ។
 សេចក្តីបំប្រែញ ។ មហាសវិប្បយុត្តធម្ម ជាបច្ច័យ នៃមហាសវិប្ប-
 យុត្តធម្ម ដោយវិប្បយុត្តប្បវត្តយ បានដល់សរោជាតិ បុរោជាតិ មិនបញ្ចេ-
 តន ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ មហាសវិប្បយុត្តធម្ម ជាបច្ច័យ នៃមហា-
 សាសម្បយុត្តធម្ម ដោយវិប្បយុត្តប្បវត្តយ បានដល់បុរោជាតិ គឺ វត្ថុ
 ជាបច្ច័យ នៃភូតមហាសាសម្បយុត្តកក្កន ដោយវិប្បយុត្តប្បវត្តយ ។

[៣១៦] មហាសាសម្បយុត្តធម្ម ជាបច្ច័យ មហាសាសម្បយុត្ត-
 ធម្ម ដោយអត្ថិប្បវត្តយ គឺ មហាសាសម្បយុត្តកក្កន ១ ជាបច្ច័យ នៃទន្ធិ ៣

[illegible]

បកស្រាយដល់ប្រយុត្តទេវៈ ធម្មាភិរៈ

ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ៥ . . . ។ បរាមាសសម្បយុត្តន្ត ជាបច្ច័យ
នៃបរាមាសវិប្បយុត្តន្តនិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ ភូតបរាមាសសម្បយុត្តន្ត
ជាបច្ច័យ នៃភូតចិត្តសមុដ្ឋានបូ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បូល បណ្ឌិត
គប្បីថ្លែងផង ។ បរាមាសសម្បយុត្តន្តនិ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាស
សម្បយុត្តន្តនិផង នៃបរាមាសវិប្បយុត្តន្តនិផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ
បរាមាសសម្បយុត្តកក្កន ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ៨៩ នៃភូតចិត្តស
មុដ្ឋានបូល ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បរាមាសវិប្បយុត្តន្តនិ ជាបច្ច័យ
នៃបរាមាសវិប្បយុត្តន្តនិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដាស់ដាដាត បុរាជាន
បច្ចាជាន អាហារ និងវត្ថុនិយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ បរាមាស
វិប្បយុត្តន្តនិ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសសម្បយុត្តន្តនិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
បុរាជាន គឺ និងចក្ខុ . . . បុគ្គល ក្រេតអរ វិភាយ និងវត្ថុ
កតៈ និងទំង្គំ កើតឡើង ប្រោរប្រោញ ខ្លួននេះនោះ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ
ភូតបរាមាសសម្បយុត្តកក្កន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បរាមាសសម្បយុត្ត
និគិ បរាមាសវិប្បយុត្តនិគិ ជាបច្ច័យ នៃបរាមាសសម្បយុត្តនិ

អភិធម្មច្ចុយេន មច្ចុយោ សហជាតំ បុរាជាតំ ។
 សហជាតោ មករាសសម្បយុត្តោ ឋានោ ទន្ធា ម
 វត្ថុ វ វិទ្យុន្តំ ទន្ធានំ អភិធម្មច្ចុយេន មច្ចុយោ
 ធូ មច្ចា . . . ។ មករាសសម្បយុត្តោ ម
 មករាសវិធម្មយុត្តោ ម ទន្ធា មករាសវិធម្មយុត្តស្ស
 មច្ចុយេន អភិធម្មច្ចុយេន មច្ចុយោ សហជាតំ មច្ចាជាតំ
 រាហារំ វិទ្យុយំ ។ សហជាតា មករាសសម្បយុត្តោ
 មច្ចា វ មហេតុតា ម វិទ្យុសម្ពាណំ ទន្ធានំ អភិធម្ម
 ច្ចុយេន មច្ចុយោ ។ មច្ចាជាតា មករាសសម្បយុត្តោ
 មច្ចា មករាសវិទ្យុន្តំ វ រាហារំ ម វិទ្យុស្ស កាយស្ស
 អភិធម្មច្ចុយេន មច្ចុយោ មច្ចាជាតា មករាស
 សម្បយុត្តោ មច្ចា ម វិទ្យុន្តំ វិទ្យុយេន កាជត្តាទន្ធានំ
 អភិធម្មច្ចុយេន មច្ចុយោ ។

[៣០៤] រោតុយោ មត្តារិ វារម្មណោ មត្តារិ
 អនិបតិយា មត្តា អនន្តរោ មត្តារិ សមនន្តរោ មត្តារិ
 សហជាតេ មត្តា អត្ថមត្តោ ធូ វិស្សយេ សត្ត
 ឧបវិស្សយេ មត្តារិ បុរាជាតេ ធូ មច្ចាជាតេ ធូ
 រាសេវិទ ធូ កាឃ្ម មត្តារិ វិចារេ ឋានំ អាហារេ

ដោយអភិធម្មច្ចុយេន បានដល់សហជាត វិទ្យុយេន ។ សហជាត គឺ
 មករាសសម្បយុត្តស្ស មត្ត វិទ្យុន្តំ ជាមច្ចុយេន វិទ្យុន្ត ធូ ដោយ
 អភិធម្មច្ចុយេន ទន្ធា . . . ។ មករាសសម្បយុត្តស្ស មត្ត មករាសវិធម្ម
 យុត្តស្ស ជាមច្ចុយេន វិទ្យុយេន មត្ត ដោយអភិធម្មច្ចុយេន បាន
 ដល់សហជាត មច្ចាជាត កហារ វិទ្យុន្ត ។ សហជាត គឺ
 កហារមករាសសម្បយុត្តស្ស កហារមត្ត ជាមច្ចុយេន វិទ្យុន្ត
 សម្ពាណ ដោយអភិធម្មច្ចុយេន ។ មច្ចាជាត គឺ កហារមករាសសម្ប
 យុត្តស្ស កហារវិទ្យុន្ត ជាមច្ចុយេន វិទ្យុន្ត ដោយអភិធម្មច្ចុយេន
 មច្ចាជាត គឺ កហារមករាសសម្បយុត្តស្ស វិទ្យុន្ត ជាមច្ចុយេន
 វិទ្យុន្តសម្ពាណ ដោយអភិធម្មច្ចុយេន ។

[៣០៥] ក្នុងវេទក្កច្ចុយេន មានវិវា ៤ ក្នុងការម្សាន្តច្ចុយេន
 មានវិវា ៤ ក្នុងអនិបតិយច្ចុយេន មានវិវា ៤ ក្នុងអនន្តរច្ចុយេន មាន
 វិវា ៤ ក្នុងសមនន្តរច្ចុយេន មានវិវា ៤ ក្នុងសហជាតច្ចុយេន មានវិវា ៥
 ក្នុងអត្ថមត្តច្ចុយេន មានវិវា ៤ ក្នុងវិស្សយច្ចុយេន មានវិវា ៧ ក្នុង
 ឧបវិស្សយច្ចុយេន មានវិវា ៤ ក្នុងបុរាជាតច្ចុយេន មានវិវា ៤ ក្នុង
 មច្ចាជាតច្ចុយេន មានវិវា ៤ ក្នុងអាហារច្ចុយេន មានវិវា ៤ ក្នុងកម្ម
 ច្ចុយេន មានវិវា ៤ ក្នុងវិចារច្ចុយេន មានវិវា ១ ក្នុងអាហារច្ចុយេន

ឧត្តារិ សង្គ្រាម ឧត្តារិ ឈាន ឧត្តារិ មាតុ ឧត្តារិ
 សម្បជ្ឈត្ត ទ្វ វិស្សជ្ឈត្ត តិណិ វាត្តិយា សត្ត
 ឧត្តិយា ឧត្តារិ វិគាត ឧត្តារិ អវិគាត សត្ត ។

[illegible]

ហេតុអ្វីបានជាយើងមិនអាចប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រនេះបានទេ?

ហេតុការៈ ៤ ក្នុងវិស្វកម្មប្បដ្ឋយ ហេតុការៈ ៤ ក្នុងវិស្វកម្មប្បដ្ឋយ ហេតុ
 ការៈ ៤ ក្នុងវិស្វកម្មប្បដ្ឋយ ហេតុការៈ ៤ ក្នុងវិស្វកម្មប្បដ្ឋយ ហេតុការៈ ៤
 ក្នុងវិស្វកម្មប្បដ្ឋយ ហេតុការៈ ៥ ក្នុងវិស្វកម្មប្បដ្ឋយ ហេតុការៈ ៥ ក្នុងវិស្វកម្ម
 ប្បដ្ឋយ ហេតុការៈ ៤ ក្នុងវិស្វកម្មប្បដ្ឋយ ហេតុការៈ ៤ ក្នុងវិស្វកម្មប្បដ្ឋយ
 ហេតុការៈ ៥ ១

(២១៦) បរមាសសម្បយុត្តមិ ជាច្ច័យ នៃបរមាសសម្ប-
យុត្តមិ ដោយការប្រណិប្បដ្ឋិយ ជាច្ច័យ ដោយសហគុណប្បដ្ឋិយ ជា
ច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋិយ ។ បរមាសសម្បយុត្តមិ ជាច្ច័យ
នៃបរមាសវិប្បយុត្តមិ ដោយការប្រណិប្បដ្ឋិយ ជាច្ច័យ ដោយស-
ហគុណប្បដ្ឋិយ ជាច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋិយ ជាច្ច័យ ដោយ
បុត្តានុប្បដ្ឋិយ ជាច្ច័យ ដោយកម្មប្បដ្ឋិយ ។ បរមាសសម្បយុត្ត-
មិ ជាច្ច័យ នៃបរមាសសម្បយុត្តមិនី នៃបរមាសវិប្បយុត្តមិនី
ដោយសហគុណប្បដ្ឋិយ ។ បរមាសវិប្បយុត្តមិ ជាច្ច័យ នៃបរមា-
សវិប្បយុត្តមិ ដោយការប្រណិប្បដ្ឋិយ ជាច្ច័យ ដោយសហគុណប្ប-
ដ្ឋិយ ជាច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋិយ ជាច្ច័យ ដោយបុរាណប្ប-
ដ្ឋិយ ជាច្ច័យ ដោយបុត្តានុប្បដ្ឋិយ ជាច្ច័យ ដោយកម្មប្បដ្ឋិយ
ជាច្ច័យ ដោយអាហារប្បដ្ឋិយ ជាច្ច័យ ដោយវត្ថុនិយមប្បដ្ឋិយ ។

មកមេដ្ឋានចៅ ឆោតមកមាសោ ឆោត្នា មកមជ្ឈស្សៈ
 ចៅ ឆោតមកមាសស្សៈ ឆុត្ថស្សៈ អាមជ្ឈណ្ឌប្បច្ចៈ
 យេន មច្ចយោ ឆានំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ
 កាត្វា តំ បច្ចុវេស្វាតិ អស្សាធនតិ អភិធម្មតិ តំ អា-
 រក្ខ រលោ វិចិត្តិក្ខា ឧប្បច្ចំ យោគនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេ . . .
 ឈាឆា . . . អវិយោ គោត្រកុំ មច្ចុវេស្វាតិ រាជានំ បច្ចៈ
 វេស្វាតិ មហិរេន តិរិលសេ . . . វិស្វាតិ តិរិលសេ
 . . . បុរេ . . . តត្ថំ . . . វត្ថំ . . . មកមេដ្ឋានចៅ ឆោតម-
 កមាស ឧទ្ទេ អភិធម្មតា . . . យោគនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ
 មិទ្ធន តត្ថុតា រូបំ មស្សតិ យាវ អាវុដ្ឋតាយ សត្វំ
 កាត្វា ។ មកមេដ្ឋានចៅ ឆោតមកមាសោ ឆោត្នា មក-
 មាសស្សៈចៅ មកមជ្ឈស្សៈ ឆុត្ថស្សៈ អាមជ្ឈណ្ឌប្បច្ចៈ
 យេន មច្ចយោ ឆានំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ
 . . . បុរេ . . . ឈាឆា . . . តត្ថំ . . . វត្ថំ . . . មកមេដ្ឋានចៅ
 ឆោតមកមាស ឧទ្ទេ មស្សាធនតិ អភិធម្មតិ តំ អា-
 រក្ខ មិដ្ឋំ . . . ។ មកមេដ្ឋានចៅ ឆោតមកមាសោ ឆោត្នា
 មកមាសស្សៈចៅ ឆោតមកមាសស្សៈ ឆុត្ថស្សៈ អា-
 មជ្ឈណ្ឌប្បច្ចៈយេន មច្ចយោ ឆានំ . . . សីលំ . . . ឧបោ-
 សថកម្មំ . . . បុរេ . . . ឈាឆា . . . តត្ថំ . . . វត្ថំ . . .

មកមជ្ឈមិទ្ធិនាមកមាសធម៌ ជាបច្ច័យ នៃមកមជ្ឈមិទ្ធិនាមកមាស-
 ធម៌ ដោយការប្រាសាទ្វាយ គឺ ខ្ញុំទាន . . . ខ្ញុំសីល . . . ធ្វើ ខ្ញុំ
 ឧបោសថកម្ម ហើយនិពាណា គ្រេកអរ តែងយ ឯងអំពើទាន កតៈ
 វិចិត្តិក្ខា ឧប្បច្ចៈ ឯងទានមស្ស តើអើយ្យី ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំអំពើទាន
 ក្នុងកាលមុន . . . អំពើយាទ . . . ខ្ញុំគ្រូអោយៈ និពាណា ខ្ញុំ
 គោត្រកុំ និពាណា ខ្ញុំអំពើទាន ខ្ញុំក្នុងកាលស ដែលខ្ញុំនិពាណាហើយ
 . . . ខ្ញុំក្នុងកាលស ដែលខ្ញុំមស្សត្ថិតសន្តិទាហើយ . . . ក្នុងកាលមុន
 . . . ខ្ញុំចក្ខុ . . . ខ្ញុំវត្ថុ . . . ខ្ញុំក្នុងកាលមជ្ឈមិទ្ធិនាមកមាស-
 កម្ម ជាទីទាន . . . ទានមស្ស តើអើយ្យី បុគ្គល ឃើញ ខ្ញុំប្រ-
 យោជន៍ចក្ខុ ឥតបដិសំណើដូចៈ បូលទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។
 មកមជ្ឈមិទ្ធិនាមកមាសធម៌ ជាបច្ច័យ នៃមកមាសធម៌នៃមកមជ្ឈមិ
 ដោយការប្រាសាទ្វាយ គឺ ខ្ញុំទាន . . . ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំឧបោ-
 សថកម្ម . . . ក្នុងកាលមុន . . . អំពើយាទ . . . ខ្ញុំចក្ខុ . . . ខ្ញុំ
 វត្ថុ . . . គ្រេកអរ តែងយ ចំពោះក្នុងកាលមជ្ឈមិទ្ធិនាមកមាស-
 កម្ម ចំនុំ តើអើយ្យី ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្ញុំទានទាន . . . ។ មកមជ្ឈ-
 មិទ្ធិនាមកមាសធម៌ ជាបច្ច័យ នៃមកមាសធម៌នៃមកមជ្ឈមិ
 ដោយការប្រាសាទ្វាយ គឺ ខ្ញុំទាន . . . ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំឧបោស-
 ថកម្ម . . . ក្នុងកាលមុន . . . អំពើយាទ . . . ខ្ញុំចក្ខុ . . . ខ្ញុំវត្ថុ . . .

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ បដិច្ចវិញ

បរាមជ្ឈិវិញ ឆោតមកមាសេ ទន្ធិ អនិច្ចរោ . . . វិប-
ស្សនំ វិស្សនេតិ អភំនន្តតិ តំ អារត្តំ បរាមាសោ
ន សេច្ចុប្បត្តតា ច ទន្ធិ ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ ឯវំ ឥតារមិ តំណិ
រាត្តំ តាតតា ។ ឥមំ ធុតំ បរាមាសមុតសធិសិ ។
លោកុត្តរំ យេន្តិ ន លត្តតិ ភម្មិ(១) ន តាតតំ ។

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ នំដ្ឋិតំ ។

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ

បដិច្ចវិញ

[៣១៣] បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិ នំដ្ឋិតំ បដិច្ច
បរាមាសវិប្បយុត្តា បរាមជ្ឈិ ឆោតា ឧប្បជ្ឈន្តំ ហេតុ-
ធម្មទូយា បរាមាសវិប្បយុត្តំ បរាមជ្ឈិ ឯវំ ទន្ធិ បដិច្ច
តយោ ទន្ធិ ចិត្តសមុត្តាធន្វ រូបំ ទន្ធិ ទន្ធិ . . . ។
បរាមាសវិប្បយុត្តំ អបរាមជ្ឈិ នំដ្ឋិតំ បដិច្ច បរាមាសវិប្ប-
យុត្តា អបរាមជ្ឈិ ឆោតា ឧប្បជ្ឈន្តំ ហេតុធម្មទូយា ។
សន្និទ្ធិ ។

យថា ធុត្តន្តរមុតេ លោកិយមុតំ

ឯវំ តាតតំ ចិត្តានាតារណំ ។

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ នំដ្ឋិតំ ។

អនុលោមទុក្ខដ្ឋានំ បរិមេ ។

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ បដិច្ចវិញ

វិចារណោយិញ ក្រេតារ វិភាយ ចំរោត្តកហាមជ្ឈន្តនិវត្តកាតាប-
កមាសក្ខន្ធ ជានិមន្តិ . . . បរាមាសវិប្ប ធុត្តន្តរមុតេ ធុត្តន្ត
កើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា ខ្លាំងបោះ ។ សូម្បីត្រូវការដទៃ បណ្ឌិត
ក៏គប្បីប្រាជ្ញាដទៃ ច ហើយឆ្លើយនិមន្ត ។ ទុកនេះ ប្រហែល
ត្រូវនឹងបរាមាសទុកនេះ ។ លោកុត្តរ ដែលបណ្ឌិត មិនគប្បីបោះ
ក្នុងទុកនោះ ក៏មិនគប្បីធ្វើ ក្នុងទុកនោះ ។

ចំរ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ ។

បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ

បដិច្ចវិញ

[៣១៣] បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិ នំដ្ឋិតំ កាស្រីយ បរាមាស-
វិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិ នំដ្ឋិតំ កើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង គឺ ទន្ធិ ច
ធី ចិត្តសមុត្តាធន្វធី កាស្រីយ ខ្លាំងបោះ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ ច
ខ្លាំង ។ . . ។ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិ នំដ្ឋិតំ កាស្រីយ ខ្លាំងបោះ
វិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិ នំដ្ឋិតំ កើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង ។ សេចក្តី
ចម្រើន ។

លោកិយទុក្ខំ ក្នុងច្បងទុក្ខំ យ៉ាងណាមិញ បណ្ឌិត

គប្បីធ្វើ យ៉ាងនោះចុះ មិនមានការច្នៃប្រឌិតឡើយ ។

ចំរ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមជ្ឈិទុក្ខំ ។

មាតិកា

គន្ថវិប្បយុក្កគន្ថវិយទុក្ខ	១៧១
ឧបាយាសគន្ថកុក្ខ	"
និវរណទុក្ខ	១៧២
និវរណវិយទុក្ខ	១៧៧
និវរណសម្បយុក្កទុក្ខ	១៨០
និវរណនិវរណវិយទុក្ខ	២០១
និវរណនិវរណសម្បយុក្កទុក្ខ	២០៥
និវរណវិប្បយុក្កនិវរណវិយទុក្ខ	២០៩
បកោសទុក្ខ	"
បកបដ្ឋទុក្ខ	២៣៧
បកោសសម្បយុក្កទុក្ខ	"
បកោសបកបដ្ឋទុក្ខ	២៦៣
បកោសវិប្បយុក្កបកបដ្ឋទុក្ខ	២៦៧

មាតិកា

គន្ថវិប្បយុក្កគន្ថវិយទុក្ខ	១៧១
ឧបាយាសគន្ថកុក្ខ	"
និវរណទុក្ខ	១៧២
និវរណវិយទុក្ខ	១៧៧
និវរណសម្បយុក្កទុក្ខ	១៨០
និវរណនិវរណវិយទុក្ខ	២០១
និវរណនិវរណសម្បយុក្កទុក្ខ	២០៥
និវរណវិប្បយុក្កនិវរណវិយទុក្ខ	២០៩
បកោសទុក្ខ	"
បកបដ្ឋទុក្ខ	២៣៧
បកោសសម្បយុក្កទុក្ខ	"
បកោសបកបដ្ឋទុក្ខ	២៦៣
បកោសវិប្បយុក្កបកបដ្ឋទុក្ខ	២៦៧

វិទ្យាវិទ្យុបត្តិ

វិទ្យុបាលី	អវិទ្យុបាលី	អង្ក	ជំលេខាយ
ខន្ទា	ខន្ទា	២	១៣
អាម្ពណាធិបតិសញ្ញា	អាម្ពណាធិបតិសញ្ញា	១២	៨
សញ្ញាជនាទៅសញ្ញា	សញ្ញាជនាទៅសញ្ញា	៦៦	១៨
បច្ចាដាត	បច្ចាដាត	៩២	១២
សនី	សនី	១២៦	១២
ភិស្តា	ភិស្តា	១២០	១២
ឧត្តរត្ថមិយុត្ត បដិប្បាស	ឧត្តរត្ថមិយុត្ត បដិប្បាស	១២១	១
នោវិរណាធិបតិ	នោវិរណាធិបតិ	១៦៧	១០
បកមាសម្បយុត្ត	បកមាសម្បយុត្ត	២៤៤	៦
បកមាសម្បយុត្តស្ស	បកមាសម្បយុត្តស្ស	២៤៩	១៨
ចកតទ្បិភិរោ	ច ចកតទ្បិភិរោ	២៦០	១១

សន្និកប្រាប័នាក្យខុស.ត្រូវ

នាក្យខុស	នាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
វិចិត្តិក្ខុសាញាជនៈផន	វិចិត្តិក្ខុសាញាជនៈផន	៤	១៦
ពួកសាញាជនៈ	ពួកនាសាញាជនៈ	១៨	១២
គី វត្ថុ បុគ្គល	គី បុគ្គល	៩០	១៦
វិនោនាគន្ធមិ	វិនោនាគន្ធមិ	៩៣	៦
នូវណាភៈ	នូវណាភៈ	១០០	៤
ពួកគន្ធសម្បយុត្តក្នុង	ពួកគន្ធសម្បយុត្តក្នុង	១១៦	៧
នូវបញ្ញា	នូវបញ្ញា	១២៤	១៦
យុត្តកក្នុងផន	យុត្តកក្នុងផន	១២៨	៨
និវរណក្នុង	និវរណក្នុង	១៦៤	១៣
នូវ ព្រាង	នូវនិព្វាន	១៦៦	១៦
សម្បជ្ឈានុបដន	សម្បជ្ឈានុបដន	១៧២	១៦
ក្នុងមគ្គប្បវត្តយ	ក្នុងមគ្គប្បវត្តយ	១៨២	៨
កាយិកទុក្ខ	កាយិកទុក្ខ	១៩២	១៧
ឯបកត្ថនិស្ស័យ	ឯបកត្ថនិស្ស័យ	១៩៣	១២
និវរណសម្បយុត្ត	និវរណសម្បយុត្ត	១៩៨	៣
គប្បិស្ថាផនចុះ ។	គប្បិស្ថាផនចុះ	២០៣	៨
មាតិកា ៩ ។	មាតិកា ៩	២១២	១១

